

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Σχέδιο Νόμου:
«ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ
- ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ,
ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

Αιτιολογική Έκθεση

Εισαγωγή

1. Μετά την ψήφιση των νέων συνταξιοδοτικών ρυθμίσεων για τα στελέχη των Ε.Δ. είναι αναγκαίο να προσαρμοστεί και η σχετική διοικητική νομοθεσία ώστε να διασφαλίζεται, με αξιοκρατικά, διαφανή, τυποποιημένα και επαγγελματικά κριτήρια, **η υπηρεσιακή εξέλιξη των στελεχών (αξιωματικών και υπαξιωματικών) μέχρι τη συμπλήρωση του αναγκαίου χρόνου πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας** αλλά φυσικά και μετά από αυτήν, έως τον ανώτατο δυνατό βαθμό. Κατά την ίδια λογική πρέπει **οι τοποθετήσεις και μεταθέσεις** των στελεχών να γίνονται έτσι ώστε να παρέχεται με δίκαιο, διαφανή και τυποποιημένο τρόπο, σε όλα τα στελέχη η δυνατότητα συμπλήρωσης των προϋποθέσεων εξαγοράς πέντε τουλάχιστον επιπλέον ετών ώστε να συμπληρώνεται το σχήμα: 35 χρόνια πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας- 40 συντάξιμα χρόνια. Με το νομοσχέδιο καθορίζονται τα ελάχιστα χρονικά όρια παραμονής σε κάθε βαθμό ώστε οι αξιωματικοί των παραγωγικών σχολών να συμπληρώνουν στο βαθμό του συνταγματάρχη 35 έτη πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας.
2. Με το νομοσχέδιο τυποποιούνται με σαφήνεια **οι κατηγορίες αξιωματικών και υπαξιωματικών**, αρχής γενομένης από τους αποφοίτους των παραγωγικών σχολών των Ε.Δ., δηλαδή από τα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΣΕΙ) και από τις Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές Υπαξιωματικών (ΑΣΣΥ).

3. Ρυθμίζονται **οι τρόποι εισόδου στο σώμα των αξιωματικών**, καθορίζεται το καθεστώς των **Εθελοντών Μακράς Θητείας** και των **Επαγγελματιών Οπλιτών**, ενώ μετατρέπεται το Στρατολογικό Σώμα σε Στρατολογικό Σώμα-Σώμα Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων.
4. Τυποποιούνται τα κριτήρια **τοποθετήσεων, μεταθέσεων, αποσπάσεων και μετατάξεων**. Οι σχετικές αποφάσεις επιβάλλεται να είναι αιτιολογημένες, ενώ ο ενδιαφερόμενος θα δικαιούται να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή ουσίας.
5. Στο νομοσχέδιο καθορίζονται με σαφή και αναλυτικό τρόπο και βεβαίως τυποποιούνται **τα κριτήρια αξιολόγησης των στελεχών**, καθώς και η διαδικασία κρίσης για προαγωγή. Εισάγεται ο θεσμός της **κρίσης κατ' απόλυτη εκλογή** στο βαθμό του αντισυνταγματάρχη και συνταγματάρχη, ενώ δημιουργείται μία μορφή «παράλληλης επετηρίδας» για όσους τίθενται **εκτός οργανικών θέσεων** έως ότου συμπληρώσουν την αναγκαία πραγματική στρατιωτική υπηρεσία. Όλες οι σχετικές αποφάσεις είναι πλήρως και ειδικώς αιτιολογημένες από τα Συμβούλια Κρίσης στα οποία ο ενδιαφερόμενος είτε μπορεί να απευθυνθεί εγγράφως είτε μπορεί να ζητήσει να εμφανιστεί προσωπικά ασκώντας το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης. Προβλέπεται επίσης πλήρες σύστημα διοικητικών προσφυγών, σύμφωνα με τα πορίσματα της νομολογίας των Διοικητικών Εφετείων και του Συμβουλίου Επικρατείας.
6. Αντίστοιχες είναι και οι προβλέψεις για το **πειθαρχικό καθεστώς** των στελεχών των Ε.Δ που προσαρμόζονται στα πορίσματα της νομολογίας των ελληνικών δικαστηρίων αλλά και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.
7. Στο σχέδιο νόμου περιλαμβάνονται και οι ρυθμίσεις με τις οποίες εισάγεται στις ελληνικές Ε.Δ. **το πλήρες σχήμα της κάθετης δομής διοίκησης**. Σύμφωνα με το άρθρο 45 του Συντάγματος τη διοίκηση των Ε.Δ. την ασκεί η Κυβέρνηση, δια του αρμοδίου Υπουργού που δρα στο πλαίσιο του νόμου και των σχετικών αποφάσεων του ΚΥΣΕΑ. Ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ ασκεί ήδη από τον καιρό της ειρήνης την πλήρη διοίκηση (διοικητική και επιχειρησιακή). Η διοικητική διοίκηση ασκείται δια των Αρχηγών των τριών κλάδων, στο πλαίσιο των σχετικών οδηγιών και διαταγών του Α/ΓΕΕΘΑ. Οι Αρχηγοί των επιτελείων μετέχουν όμως πλέον και στην επιχειρησιακή διοίκηση και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, πάντα υπό τον Α/ΓΕΕΘΑ.

8. Με το σχέδιο νόμου εγκαθιδρύεται ειδική διαδικασία για την διαμόρφωση **της δομής δυνάμεων, σε προσωπικό και μέσα, των Ενόπλων Δυνάμεων**. Η δομή καθορίζεται από μηδενικής βάσης, με την πλήρη καταγραφή των υπαρχόντων μέσων, την αξιολόγηση αυτών ως προς το βαθμό πραγματικής και λειτουργικής ενσωμάτωσής τους, την αποτίμηση των προμηθειών αμυντικού υλικού της τελευταίας εικοσαετίας, καθώς και την εκτίμηση της επιχειρησιακής κατάστασης και κάθε άλλου συναφούς στοιχείου κάθε οπλικού συστήματος και κάθε άλλου μέσου. Παράλληλα, διαμορφώνονται τα **Δεκαπενταετή Μακροπρόθεσμα Προγράμματα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού** και τα **Τριετή Κυλιόμενα Προγράμματα Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων** κατά τρόπο διαφανή και κοινοβουλευτικά ελέγξιμο, με στόχο να υπάρχει ένα ολοκληρωμένο μοντέλο οργάνωσης και λειτουργίας των Ενόπλων Δυνάμεων και όχι αποσπασματικά προωθούμενες εξοπλιστικές ανάγκες. Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται και **η ειδική διαδικασία ενεργοποίησης του Προγράμματος Προμηθειών** σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην οδηγία 81/2009 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη σχετική εθνική νομοθεσία.
9. Με το σχέδιο νόμου εκσυγχρονίζεται, με τις αναγκαίες σημειακές τροποποιήσεις, **η νομοθεσία περί «στρατολογίας των Ελλήνων»**, στο πλαίσιο των πορισμάτων της νομολογίας και των υποδείξεων του Συνηγόρου του Πολίτη (π.χ. διάρκεια εναλλακτικής θητείας αντιρρησιών συνείδησης). Παράλληλα, οριοθετείται η θέση των ΕΠ.ΟΠ. και εναρμονίζεται με τα δεδομένα που έχει διαμορφώσει η δραστική μείωση της θητείας των κληρωτών ο θεσμός των Ειδικών Εφεδρων Οπλιτών (ΕΕΦΟΠ)..
10. Τέλος, με το σχέδιο νόμου ρυθμίζεται μία σειρά από ειδικότερα θέματα (ανάπηροι πολέμου, έφεδροι αξιωματικοί, έφεδροι πολεμιστές, κοκ), καθώς και ζητήματα σχέσεων με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως προς τη χρήση στρατιωτικών ακινήτων. Εισηγείται επίσης μεταβατική ρύθμιση για τις συμβάσεις αντισταθμιστικών ωφελημάτων (ΑΩ) που έχουν λήξει ή λήγουν καθώς στον υπό επεξεργασία νέο νόμο περί προμηθειών – αμυντικού υλικού που θα ενσωματώσει τη σχετική Οδηγία δεν θα διατηρηθεί ο θεσμός των συμβάσεων ΑΩ.

Πρώτο Μέρος

Υπηρεσιακή εξέλιξη και ιεραρχία των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων

α. Γενικά

Στο πρώτο μέρος, ήτοι στην αναμόρφωση του πλαισίου υπηρεσιακής εξέλιξης και ιεραρχίας των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων κ.λπ., επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός εργασιακού περιβάλλοντος που δίνει απόλυτη προτεραιότητα στις υπηρεσιακές και επιχειρησιακές απαιτήσεις και στην εκπλήρωση της αποστολής των Ενόπλων Δυνάμεων, λειτουργεί όμως παράλληλα βάσει των σύγχρονων οικονομικών, κοινωνικών και δικαιοκτικών δεδομένων και με όρους αξιοκρατίας και αμεροληψίας, εισάγοντας ένα σύστημα αντικειμενικών κριτηρίων που καθορίζεται και από τους επιτελικούς φορείς των Ενόπλων Δυνάμεων και διατρέχει όλο το φάσμα της υπηρεσιακής κατάστασης των στελεχών τους, προσδιορίζοντας εκ νέου τους όρους και το διοικητικό-επαγγελματικό τους περιβάλλον.

β. Επί των άρθρων

Στο Κεφάλαιο Α΄ (άρθρο 1) ορίζονται οι έννοιες που χρησιμοποιούνται στο κείμενο του νόμου, ώστε η διατύπωση των διατάξεών του να μην απαιτεί συνεχείς επαναλήψεις και παραπομπές, να μη δημιουργούνται προβλήματα ερμηνείας σε ζητήματα που τόσο το υφιστάμενο νομικό και νομολογιακό πλαίσιο όσο και η πρακτική που ακολουθείται από τους αρμόδιους φορείς των Γενικών Επιτελείων έχουν ήδη καθορίσει και διευθετήσει, ενώ παράλληλα να καθίσταται σαφής η ερμηνεία και το πεδίο εφαρμογής της κάθε διάταξης αλλά και να ελαχιστοποιούνται οι δυσχέρειες σε τυχόν μελλοντική απαιτούμενη αναθεώρησή τους.

Στο Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 2 και 3) προσδιορίζονται οι τρόποι εισόδου στο σώμα των Αξιωματικών και τυποποιούνται με σαφήνεια οι κατηγορίες Αξιωματικών, αρχής γενομένης από τους αποφοίτους των παραγωγικών σχολών των Ενόπλων Δυνάμεων, δηλαδή από τα ανώτατα στρατιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλες κατηγορίες.

Στο *άρθρο 2* προβλέπεται ότι το Σώμα Αξιωματικών αποτελούν οι απόφοιτοι των Ανώτατων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, οι μόνιμοι εξ εφέδρων, οι έφεδροι εξ εφέδρων και κατ' απονομή Αξιωματικοί, καθώς και οι Ανθυπασπιστές που έχουν

αποφοιτήσει από Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές Υπαξιωματικών και όσοι κατατάσσονται με διαγωνισμό.

Στο *άρθρο 3* καταγράφονται αναλυτικά οι κατηγορίες των Αξιωματικών και οι ειδικότητες τους ανά κατηγορία για το Στρατό Ξηράς, το Πολεμικό Ναυτικό, την Πολεμική Αεροπορία και τα Κοινά Σώματα..

Στο Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 4 – 13) ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις, οι διαδικασίες και τα κριτήρια υπηρεσιακών μεταβολών των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων. Με το προτεινόμενο πλαίσιο τοποθετήσεων, μεταθέσεων, αποσπάσεων και μετατάξεων επιχειρείται να καταπολεμηθεί το προϋπάρχον καθεστώς ανασφάλειας και φαινομένων κομματικοποίησης των Ενόπλων Δυνάμεων, όπως είχε διαμορφωθεί από τον ισχύοντα νόμο και των πολλαπλών τροποποιήσεών του, αλλά και να προστατευθεί η υπηρεσιακή ευρυθμία και συνοχή.

Στο *άρθρο 4* προβλέπεται ότι για την τοποθέτηση, μετάθεση και απόσπαση των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων απαιτείται πλήρως αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη του αρμόδιου κατά κλάδο Συμβουλίου Μεταθέσεων και παρέχεται σε όλα τα στελέχη η δυνατότητα συμπλήρωσης των προϋποθέσεων εξαγοράς 5 τουλάχιστον επιπλέον ετών, ώστε να συμπληρώνεται το σχήμα που περιγράφεται στην πρόσφατη αναθεώρηση του ασφαλιστικού συστήματος των στρατιωτικών: 35 χρόνια πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας - 40 συντάξιμα έτη.

Στο *άρθρο 5* αντικειμενικοποιείται η διαδικασία υπηρεσιακών μεταβολών των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων με δίκαιο, διαφανή και τυποποιημένο τρόπο, βάσει ενός πλέγματος ειδικά προκαθορισμένων κριτηρίων που συνδυάζουν τις υπηρεσιακές ανάγκες και την κάλυψη επιχειρησιακών απαιτήσεων με την επιβράβευση της επαγγελματικής και υπηρεσιακής απόδοσης, αλλά και την προστασία της οικογενειακής και κοινωνικής ζωής των στρατιωτικών. Δεδομένου ότι οι μεταθέσεις και γενικότερα ο τόπος εργασίας και εγκατάστασης των στρατιωτικών αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει σημαντικά τόσο τις υπηρεσιακές ανάγκες των Ενόπλων Δυνάμεων όσο και την προσωπική και οικογενειακή τους ζωή καθώς και την οικονομική τους κατάσταση, προβλέπονται τρεις κατηγορίες κριτηρίων τα οποία τα λαμβάνονται υπ'όψη από τα Συμβούλια Μεταθέσεων για τις υπηρεσιακές τους μεταβολές: 1) Τα υπηρεσιακά κριτήρια που περιλαμβάνουν την αύξηση

της μαχητικής ικανότητας των Ενόπλων Δυνάμεων, την κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών, την απόκτηση των απαιτούμενων προσόντων, εμπειρίας και γνώσεων για την υπηρεσιακή εξέλιξη των στελεχών, τα στοιχεία του ατομικού τους φακέλου και την αρχαιότητά τους. 2) Τα κοινωνικά κριτήρια, ήτοι οικογενειακή κατάσταση, λόγοι υγείας των ιδίων ή μελών της οικογένειάς τους, συνυπηρέτηση με τον ή την σύζυγο, τόπος προτίμησης, ηλικία και σπουδές τέκνων καθώς και διάθεση στέγης. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για τους πολύτεκνους, τις οικογένειες με ένα γονέα, καθώς και για τις περιπτώσεις σοβαρής ασθένειας, όπου η μετάθεση των στελεχών αυτών μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο κατόπιν προγενέστερης σχετικής αναφοράς των ιδίων. 3) Τα αντικειμενικά κριτήρια που σχετίζονται με τις συνθήκες διαβίωσης του προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων, όπως απόσταση από τη μεθόριο και την έδρα του Δήμου, πληθυσμός, κλιματολογικές συνθήκες κ.λ.π.

Με το *άρθρο 8* θεσμοθετούνται τα Συμβούλια Μεταθέσεων, οι αποφάσεις των οποίων προβλέπεται να είναι αιτιολογημένες, και προβλέπεται ο τρόπος συγκρότησής τους. Επίσης, κατοχυρώνεται το δικαίωμα του ενδιαφερομένου στελέχους να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή κατά της απόφασης τοποθέτησης, μετάθεσης ή απόσπασής του και καθορίζεται η διαδικασία άσκησής της. Παράλληλα, εξασφαλίζεται η ουσιαστική συμμετοχή των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων στη θέσπιση των κανόνων υπηρεσιακών μεταβολών και βέλτιστης αξιοποίησης του προσωπικού τους, καλούμενοι να συμβάλουν στον προσδιορισμό εξειδικευμένων αλλά απαραίτητων κριτηρίων που αφορούν συγκεκριμένες κατηγορίες προσωπικού.

Με το *άρθρο 9*, αποσκοπώντας στην ορθολογική αξιοποίηση του προσωπικού αλλά και στην παροχή δυνατότητας έμπρακτης αναγνώρισης-επιβράβευσης στελεχών με επιπλέον σπουδές και γνώσεις, αναπροσδιορίζεται το πλαίσιο και η διαδικασία των μετατάξεων, το οποίο πλέον παρέχει πραγματικές δυνατότητες αναβάθμισης της επιχειρησιακής και διοικητικής εξέλιξης των στελεχών που επιθυμούν να κάνουν χρήση του εν λόγω δικαιώματος. Στο πλαίσιο αυτό, δίνεται η δυνατότητα στους μόνιμους Υπαξιωματικούς που έχουν αποφοιτήσει από Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές Υπαξιωματικών, έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον πέντε έτη πραγματικής υπηρεσίας και είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ ή κάτοχοι ισότιμου αναγνωρισμένου τίτλου σπουδών, να μετατάσσονται στο Σώμα Αξιωματικών στο βαθμό του Ανθυπολοχαγού και αντιστοίχων, υπό την προϋπόθεση ύπαρξης κενών οργανικών θέσεων. Περαιτέρω, παρέχεται η δυνατότητα στους Εθελοντές

Μακράς Θητείας υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις να μετατάσσονται στο Σώμα των Μονίμων Υπαξιωματικών. Η μετάταξη διενεργείται με απόφαση του οικείου κατά Κλάδο Ανωτάτου Συμβουλίου εφόσον ο ενδιαφερόμενος πληρεί τα κριτήρια που περιλαμβάνονται στο άρθρο 12.

Στα *άρθρα 10 και 11* περιγράφεται αναλυτικά η διαδικασία των μετατάξεων και προβλέπονται οι αρμοδιότητες του κατά Κλάδο Ανωτάτου Συμβουλίου. Εκτός των άλλων, προβλέπεται ειδικά ότι οι θέσεις και οι ειδικότητες που μπορούν να καλυφθούν με μετάταξη προκηρύσσονται και δημοσιεύονται με μέριμνα του οικείου Γενικού Επιτελείου.

Στο *άρθρο 12* καθορίζονται τα αντικειμενικά κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων για μετάταξη των ενδιαφερομένων, κατά τρόπον ώστε οι σχετικές αποφάσεις να είναι δίκαιες και αξιοκρατικές. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι για την αξιολόγηση της αίτησης μετάταξης λαμβάνονται υπόψη: α) το αντικείμενο και ο βαθμός πτυχίου, το οποίο πρέπει να προσιδιάζει σε ειδικότητα της προς κάλυψη θέσης, β) ο μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών, γ) ο βαθμός των ουσιαστικών προσόντων του αιτούντος, ο οποίος πρέπει να είναι τουλάχιστον «λίαν καλώς» κατά την τελευταία δεκαετία, δ) ο βαθμός αποφοίτησης από τα προβλεπόμενα σχολεία, ο οποίος πρέπει να είναι «εξαιρετα» και ε) τυχόν πειθαρχικές ποινές που έχουν επιβληθεί στο ενδιαφερόμενο κατά την τελευταία δεκαετία.

Τέλος στο *άρθρο 13* θεμελιώνεται δικαίωμα του ενδιαφερόμενου να προσφύγει ενώπιον του Υπουργού Εθνικής Άμυνας κατά της απορριπτικής απόφασης του Ανωτάτου Συμβουλίου και καθορίζεται η διαδικασία άσκησης της εν λόγω ενδικοφανούς προσφυγής.

Στο Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 14 – 37) ρυθμίζονται ζητήματα αξιολόγησης, εξέλιξης και ιεραρχίας των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων. Έχοντας υπόψη και εν προκειμένω την ψήφιση των νέων συνταξιοδοτικών ρυθμίσεων για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, είναι αναγκαίο να προσαρμοστεί και η σχετική διοικητική νομοθεσία ώστε να διασφαλίζεται με αξιοκρατικά, διαφανή, τυποποιημένα και επαγγελματικά κριτήρια η υπηρεσιακή εξέλιξη των στελεχών (Αξιωματικών και Υπαξιωματικών) μέχρι τη συμπλήρωση του αναγκαίου χρόνου πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας, αλλά και μετά από αυτήν, έως τον ανώτατο δυνατό βαθμό.

Το νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει τη σταδιοδρομία των στελεχών των Ενόπλων

Δυνάμεων, οι οποίες οφείλουν σήμερα να λειτουργήσουν σε περιβάλλον αυξημένων επιχειρησιακών απαιτήσεων, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, έχει σημαντικές υπηρεσιακές προεκτάσεις, καθώς καλείται να προσπεράσει παλαιότερες συνθήκες και νοοτροπίες συρραφής και εφαρμογής πολλαπλών νομοθετημάτων, υπουργικών αποφάσεων, παγίων διαταγών των Γενικών Επιτελείων, εθιμικών πρακτικών κ.λ.π. και να ισορροπήσει μεταξύ της ανάγκης ενδυνάμωσης αφ' ενός των σχέσεων στρατιωτικής ιεραρχίας, μέσω ευέλικτων και προβλέψιμων αποφάσεων και διαδικασιών επί δίκαιων και ξεκάθαρων κανόνων, και αφ' ετέρου εκσυγχρονισμού των όρων αξιολόγησης και κρίσης των στελεχών τους βάσει σαφών και προκαθορισμένων κριτηρίων και βαθμολογιών, δηλαδή ενός συστήματος που να παρέχει διαύγεια, κίνητρα και εγγυήσεις αντικειμενικότητας και αξιοκρατίας, όπως ειδικά προβλέπεται στο *άρθρο 14*.

Με τα *άρθρα 15 έως 19* προσδιορίζονται τα αρμόδια Συμβούλια για τις κρίσεις των Αξιωματικών (Συμβούλιο Αρχηγών Γενικών Επιτελείων (ΣΑΓΕ), Ανώτατα Συμβούλια Κρίσεων κατά κλάδο, και Συμβούλια Προαγωγών Αξιωματικών επίσης κατά κλάδο), η αρμοδιότητα αυτών αναλόγως του βαθμού και της ειδικότητας του υπό κρίση Αξιωματικού, ο τρόπος σύνθεσης, συγκρότησης, σύγκλησης και εν γένει λειτουργίας τους.

Στα *άρθρα 20 και 21* καθορίζεται ο χρόνος διεξαγωγής των τακτικών και των εκτάκτων κρίσεων, το αντικείμενο αυτών, καθώς και οι ακριβείς διαδικασίες προ της διενέργειάς τους. Η διαδικασία των κρίσεων των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων καθίσταται περισσότερο δίκαιη και εναρμονίζεται με τις γενικές αρχές λειτουργίας των συλλογικών οργάνων της διοίκησης, κυρίως με την παροχή στα στελέχη περισσότερων δυνατοτήτων να διατυπώσουν τις αντιρρήσεις τους ήδη από την προδικασία της αξιολόγησης (κατά των προσωρινών πινάκων των υπό κρίση αξιωματικών), αλλά και με το σεβασμό του δικαιώματος ακρόασης, επιτρέποντας παράλληλα στα διοικητικά όργανα να διαμορφώνουν μια πληρέστερη εικόνα και αντίληψη για τα κρινόμενα στελέχη.

Το *άρθρο 22* ρυθμίζει αναλυτικά τη διαδικασία κατά τη διάρκεια των κρίσεων ενώπιον των αρμοδίων Συμβουλίων Κρίσεων, τον τρόπο λήψεως των σχετικών αποφάσεων καθώς και τα απαραίτητα στοιχεία αυτών. Ειδικά ορίζεται ότι όλες οι αποφάσεις πρέπει είναι πλήρως και ειδικώς αιτιολογημένες, στο δε πρακτικό τους αναφέρονται υποχρεωτικά πέραν της αιτιολογίας τους, τα ονόματα των μελών που τυχόν μειοψήφησαν καθώς και περίληψη των απόψεών τους. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι ο ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα είτε να απευθυνθεί εγγράφως είτε να ζητήσει να εμφανιστεί προσωπικά ενώπιον

του αρμοδίου Συμβουλίου Κρίσεων, ασκώντας με αυτόν τον τρόπο το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης και προσδιορίζεται ένα πλήρες σύστημα διοικητικών προσφυγών, σύμφωνα με τα πορίσματα της νομολογίας των Διοικητικών Εφετειών και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Επίσης, σε εναρμόνιση και με την πάγια νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων, τίθεται πλέον χρονικός περιορισμός στην ευχέρεια των οργάνων της διοίκησης να ανασύρουν παλαιά και επισφαλούς αιτιολογίας πειθαρχικά παραπτώματα από τους φακέλους των αξιωματικών και να στηρίζουν την κρίση τους αποκλειστικώς σε αυτά. Χωρίς να καταργείται η δυνατότητα των οργάνων κρίσεως να συνυπολογίζουν ορισμένα σοβαρά παραπτώματα, καθιερώνεται χρόνος παραγραφής των ήσσονος σημασίας παραπτωμάτων των στελεχών, μετά τον οποίο αυτά δεν μπορούν καθορίσουν τη διαμόρφωση της υπηρεσιακής τους εξέλιξης. Με τον τρόπο αυτό αποκτούν πρακτικό αντίκρισμα η αρχή ασφάλειας δικαίου και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων ως διοικουμένων, ενώ καταπολεμάται η αδιαφάνεια και η αμφισβήτηση των προσόντων των κρινομένων.

Με τα άρθρα 25 έως 31 εγκαθιδρύεται νέο σύστημα προαγωγών των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων. Από το σύνολο των διατάξεων αυτών καθίσταται σαφής η επιλογή μας αλλά και η ανταπόκριση σε μόνιμο αίτημα των Γενικών Επιτελείων για την ταχεία και πλήρη αναγνώριση και αξιοποίηση των πλέον ικανών στελεχών, οι δε τομές και αλλαγές που επιφέρει στους χρόνους και τα κριτήρια προαγωγών επιδιώκουν να αντιμετωπιστούν φαινόμενα σώρευσης μεγάλου αριθμού Αξιωματικών σε ορισμένους βαθμούς και να καταργήσουν κριτήρια και διατάξεις που απείχαν από την αντικειμενική αξιολόγηση της υπηρεσιακής απόδοσης, προκαλούσαν στρεβλώσεις και ήταν σε ορισμένες περιπτώσεις άδικο.

Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 25 οι αξιωματικοί κρίνονται ως προακτέοι κατ' απόλυτο εκλογή, προακτέοι κατ' εκλογή, προακτέοι επ' ανδραγαθία, διατηρητέοι, διατηρητέοι στον αυτό βαθμό, ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους και αποστρατευτέοι ανάλογα με συγκεκριμένες προϋποθέσεις που αναλυτικά αναφέρονται. Επίσης, εισάγεται ο θεσμός της κρίσης κατ' απόλυτο εκλογή στο βαθμό του Αντισυνταγματάρχη και Συνταγματάρχη και αντιστοίχων, για όσους κατά την κρίση των αρμοδίων Συμβουλίων Κρίσεων συγκεντρώνουν τα απαραίτητα προσόντα σε βαθμό εξαιρετο. Οι εν λόγω υποψήφιοι Αξιωματικοί κρίνονται για προαγωγή ένα έτος πριν την συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου παραμονής ανά βαθμό, για την κάλυψη του 30%

των κενούμενων οργανικών θέσεων του ανωτέρου τους βαθμού. Με το θεσμό αυτό αφενός μεν δίνεται κίνητρο για τη μέγιστη δυνατή απόδοση των Αξιωματικών αφετέρου δε καθίσταται δυνατή η ταχεία αναγνώριση και αξιοποίησή τους σε θέσεις ευθύνης από τις Ένοπλες Δυνάμεις.

Στο *άρθρο 27* επανακαθορίζονται τα ελάχιστα χρονικά όρια παραμονής σε κάθε βαθμό ώστε οι Αξιωματικοί των παραγωγικών σχολών να συμπληρώνουν στο βαθμό του Συνταγματάρχη το χρονικό όριο των 35 ετών πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας, συνυπολογιζόμενου και του χρόνου φοίτησής τους, κατά τρόπον ώστε να μη θίγονται τα συνταξιοδοτικά τους δικαιώματα. Έτσι, ορίζεται ως ελάχιστος χρόνος παραμονής: 4 έτη στο βαθμό Ανθυπολοχαγού, 5 έτη στο βαθμό του Υπολοχαγού, 6 έτη στο βαθμό του Λοχαγού, 6 έτη στο βαθμό του Ταγματάρχη, 6 έτη στο βαθμό του Αντισυνταγματάρχη, 4 έτη στο βαθμό του Συνταγματάρχη, 2 έτη στο βαθμό του Ταξίαρχου και 3 έτη συνολικά ως ανώτατου Αξιωματικού στο βαθμό του Υποστρατήγου. Στο ίδιο πλαίσιο και για τους ίδιους λόγους επαναπροσδιορίζονται τα ελάχιστα χρονικά όρια παραμονής στο βαθμό του Ταγματάρχη σε 2 έτη και του Αντισυνταγματάρχη σε 1 έτος για τους Υπαξιωματικούς που έχουν αποφοιτήσει από Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές Υπαξιωματικών. Παράλληλα, προσδιορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της συνολικής υπηρεσίας για τις προαγωγές Αξιωματικών που προέρχονται από Σχολές στις οποίες ο ελάχιστος χρόνος φοίτησης είναι μεγαλύτερος αυτού της ΣΣΕ, της ΣΝΔ και της ΣΙ, ο τρόπος υπολογισμού του αντίστοιχου χρόνου για τους Αξιωματικούς που μονιμοποιούνται με βαθμό ανώτερο του Ανθυπολοχαγού και αντιστοίχων, καθώς και ο χρόνος ειδικότερων περιπτώσεων (αναρρωτικές άδειες, εκπαιδευτικές άδειες, αιχμαλωσία κ.λπ.) που λογίζεται ως χρόνος παραμονής ανά βαθμό.

Στο *άρθρο 29* προσδιορίζονται με σαφή και αναλυτικό τρόπο και βεβαίως τυποποιούνται τα κριτήρια αξιολόγησης των στελεχών, η βαθμολογική κλίμακα αξιολόγησης αυτών καθώς και η διαδικασία κρίσης για προαγωγή. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι για τις προαγωγές των Αξιωματικών λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη η βαρύτητα των Μονάδων και των θέσεων υπηρεσίας τους κατά την τελευταία προ της κρίσης πενταετία, ο χρόνος υπηρεσιακής-διοικητικής εμπειρίας (όπως ο χρόνος υπηρεσίας σε θέση ευθύνης, σε Διεθνείς Οργανισμούς, σε θέσεις διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας του άρθρου 28, ο χρόνος συμμετοχής σε επιχειρήσεις), και η βαθμολογία της υπηρεσιακής αξιολόγησης κατά την τελευταία προαγωγή. Περαιτέρω, ορίζεται ότι λαμβάνονται επικουρικά υπόψη το

Όπλο, το Σώμα και η ειδικότητα των υπό κρίση Αξιωματικών, τα επαγγελματικά και τεχνικά τους προσόντα (όπως ο βαθμός αποφοίτησης από παραγωγική σχολή των Ενόπλων δυνάμεων, το διδακτορικό δίπλωμα, ο μεταπτυχιακός τίτλος, ο βαθμός αποφοίτησης από τα Σχολεία των Ενόπλων Δυνάμεων, το επίπεδο γνώσης ξένης γλώσσας), καθώς και τυχόν ειδικές δραστηριότητές τους (όπως συγγραφικό έργο, εισηγήσεις σε συνέδρια, ημερίδες κ.λ.π. συναφείς με το αντικείμενο της υπηρεσίας, συμμετοχή σε συμβούλια, επιτροπές, ομάδες εργασίας, Διοικητικά Συμβούλια και λοιπά όργανα διοίκησης Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ηθικές αμοιβές). Με την παράγραφο 4 του εν λόγω άρθρου επιβάλλεται στην περίπτωση βαθμολογίας κάτω του 75 και άνω του 95 σε οποιοδήποτε κριτήριο προαγωγής η αναφορά συγκεκριμένων γεγονότων ή στοιχείων που αιτιολογούν την βαθμολογία αυτή.

Με τα άρθρα 31 και 34 δημιουργείται μια μορφή «παράλληλης επετηρίδας» για όσους τίθενται εκτός οργανικών θέσεων, εφόσον το επιθυμούν, ωστόσο συμπληρώσουν την αναγκαία συντάξιμη υπηρεσία. Ειδικότερα προβλέπεται ότι Ανθυπολοχαγοί έως και Αντισυνταγματάρχες και οι αντίστοιχοι Αξιωματικοί των άλλων κλάδων που κρίνονται στο βαθμό που κατέχουν τρεις φορές «διατηρητέοι στον αυτό βαθμό», Συνταγματάρχες και Ταξίαρχοι και οι αντίστοιχοι Αξιωματικοί των άλλων κλάδων που κρίνονται ως «ευδοκίμως τερματίσαντες», εφόσον το επιθυμούν τίθενται με απόφαση του Υπουργού εθνικής Άμυνας κατόπιν πρότασης του οικείου Συμβουλίου Κρίσεων, Εκτός Οργανικών Θέσεων μέχρι τη συμπλήρωση πλήρους πραγματικής υπηρεσίας 35 ετών. Με τον τρόπο αυτό λαμβάνεται μέριμνα ώστε τα οικονομικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα των Αξιωματικών, των οποίων οι ικανότητες, η απόδοση και τα προσόντα κρίνονται σε ιδιαίτερα συχνή, τακτική και αυστηρή βάση, να προστατεύονται έναντι δυσμενών διοικητικών κρίσεων ή επιλογών ως προς την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Στο άρθρο 35 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τις Ειδικές Εκθέσεις Αποστρατείας τις οποίες δύνανται να υποβάλουν οι αξιολογούντες για τους Αξιωματικούς που τελούν υπό τις διαταγές τους τουλάχιστον για χρονικό διάστημα 100 ημερών, στην περίπτωση που διαπιστώσουν ουσιώδεις ελλείψεις ουσιαστικών προσόντων ή απόλυτη αδυναμία εκτέλεσης καθηκόντων. Κατοχυρώνεται το δικαίωμα του αξιολογούμενου να εκφράσει τις αντιρρήσεις του επί της Εκθέσεως Αποστρατείας εγγράφως ή προφορικώς, με την συμπαράσταση συνηγόρου, εάν το επιθυμεί, ενώπιον του αποφασίζοντος οργάνου και ρητά ορίζεται ότι οι αποφάσεις των Συμβουλίων κρίσεων επί των εκθέσεων αυτών πρέπει να είναι πλήρως και

ειδικώς αιτιολογημένες. Ταυτόχρονα, θεμελιώνεται δικαίωμα του αξιολογούμενου άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ενώπιον του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και καθορίζεται η σχετική διαδικασία.

Στο Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 38 – 39) ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις ανάκλησης στην ενέργεια αποστράτων Αξιωματικών, καθώς και εξ Εφέδρων και κατ' Απονομή Αξιωματικών, με κριτήρια που βασίζονται στην εξυπηρέτηση πραγματικών υπηρεσιακών αναγκών με κατάλληλο και εξειδικευμένο προσωπικό, το οποίο αξιοποιείται σε αντίστοιχες θέσεις υπηρετεί υπό σαφές και ορθολογικό πλαίσιο υπηρεσιακής εξέλιξης.

Ειδικά για τους αθλητές στο *άρθρο 39* προβλέπεται ότι η ιδιότητα του Εφέδρου εν ενεργεία Αξιωματικού βαθμού Ανθυπολοχαγού απονέμεται σε αθλητές ή αθλήτριες που έχουν καταλάβει σε Ολυμπιακούς Αγώνες μία εκ των τριών πρώτων θέσεων σε ατομικό άθλημα. Οι εν λόγω αξιωματικοί αποκτούν τη στρατιωτική ιδιότητα και εξισώνονται με τους μόνιμους Αξιωματικούς ως προς τα μισθολογικά, ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις, έχουν δικαίωμα μονιμοποίησης και προάγονται μέχρι του βαθμού του Αντισυνταγματάρχη. Εξαιρούνται των ωφελημάτων αυτών όσοι αθλητές έχουν καταδικαστεί αμετάκλητα για χρήση απαγορευμένων ουσιών και στην περίπτωση που υπηρετούν ήδη στις Ένοπλες Δυνάμεις εκπίπτουν αυτοδικαίως του βαθμού τους και αποβάλλονται από το Σώμα Αξιωματικών.

Στο Κεφάλαιο Στ΄ (άρθρα 40 – 53) καθορίζονται οι γενικοί κανόνες πειθαρχικού δικαίου των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, διαμορφωμένοι σύμφωνα με τα πορίσματα της νομολογίας των ελληνικών δικαστηρίων αλλά και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Με τις ανωτέρω διατάξεις, επιβάλλονται κατά τον πειθαρχικό έλεγχο των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων το κράτος δικαίου, η διαφάνεια, και οι επιταγές της δίκαιης δίκης όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί μέχρι σήμερα από τη σχετική νομολογία. Ειδικότερα, θεμελιώνεται το τεκμήριο αθωότητας του εγκαλουμένου, ο σεβασμός του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασής του με την υποχρεωτική κλήση του προς απολογία από το όργανο πειθαρχικού ελέγχου (*άρθρο 40*), το δικαίωμα υπεράσπισής του με την αυτοπρόσωπη εμφάνισή του (*άρθρο 48*) αλλά και με την παράσταση συνηγόρου ενώπιον του αρμόδιου για

την υπόθεσή του πειθαρχικού οργάνου (*άρθρο 47*), το δικαίωμα λήψης αντιγράφων του σχετικού σε βάρος σχηματισθέντος φακέλου πειθαρχικής δίωξης (*άρθρο 44*), το δικαίωμα προσκόμισης εγγράφων και πρότασης μαρτύρων υπεράσπισης του ενώπιον του αποφασίζοντος οργάνου (*άρθρο 44*), καθώς και το δικαίωμα αίτησης εξαίρεσης μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου (*άρθρο 46*).

Στο *άρθρο 40* περιλαμβάνονται οι γενικές διατάξεις του πειθαρχικού ελέγχου των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων. Ως έναρξη της πειθαρχικής δίωξης ορίζεται η έκδοση της κλήσης σε απολογία του εγκαλουμένου ή η πράξη παραπομπής της υπόθεσης στο Πειθαρχικό Συμβούλιο και ως λήξη αυτής η θέση της υπόθεσης στο αρχείο ή η έκδοση ανέκκλητης ενώπιον της Διοίκησης απόφασης. Προσδιορίζονται τα κριτήρια για τον προσδιορισμό και την επιμέτρηση της ποινής και αποσαφηνίζονται οι ελαφρυντικές και οι επιβαρυντικές περιστάσεις. Καθορίζονται οι πειθαρχικές ποινές, οι οποίες διακρίνονται ανάλογα με την βαρύτητα της παράβασης σε συνήθεις και καταστατικές. Εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες του πειθαρχικού οργάνου στο πλαίσιο του πειθαρχικού ελέγχου που ασκεί και θεμελιώνεται δικαίωμα προσφυγής του εγκαλουμένου κατά της σε βάρος του απόφασης με την οποία του επιβάλλεται συνήθης πειθαρχική ποινή.

Στα *άρθρα 41 και 42* προσδιορίζονται η σύνθεση και η δομή των Πρωτοβάθμιων και των Δευτεροβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων, ο χρόνος και ο τρόπος συγκρότησής τους, οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν τα μέλη τους, καθώς και οι λόγοι εξαίρεσης και αποχής των τελευταίων από τη σύνθεση των Πειθαρχικών Συμβουλίων σε ειδικές περιπτώσεις.

Με το *άρθρο 50*, επιβάλλεται η πλήρης και ειδική αιτιολογία των αποφάσεων των Πειθαρχικών Συμβουλίων, το πρακτικό των οποίων πρέπει να περιλαμβάνει, εκτός των άλλων, την απολογία του εγκαλουμένου, συνοπτική έκθεση των μαρτυρικών καταθέσεων και αναλυτική καταγραφή των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας που διενεργήθηκε μεταξύ των μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου με ειδική αναφορά των ερωτημάτων που τέθηκαν προς ψηφοφορία, του αριθμού των θετικών και αρνητικών ψήφων, καθώς και της γνώμης των μελών. Περαιτέρω, προβλέπεται ένα αναλυτικό σύστημα διοικητικών προσφυγών κατά των αποφάσεων που επιβάλλουν πειθαρχικές ποινές, τις οποίες δύναται να ασκήσει ο εγκαλούμενος (*άρθρα 40 και 51*), πριν τη δικαστική προστασία.

Τέλος, στο *άρθρο 53* περιλαμβάνεται εξουσιοδοτική διάταξη για τη θέσπιση ενιαίου

Κανονισμού Πειθαρχίας, δια του οποίου θα ρυθμίζονται τα σχετικά θέματα σε διακλαδικό πλέον επίπεδο, ώστε τα στοιχεία των ατομικών φακέλων και του εν γένει ιστορικού των στελεχών σε θέματα τάξης και πειθαρχίας να είναι ομογενοποιημένο και να διασφαλίζονται οι όροι αμεροληψίας κρίσης και αξιολόγησής τους.

Στο Κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 54 – 59) ρυθμίζεται η αναδιοργάνωση και μετεξέλιξη του Κοινού Στρατολογικού Σώματος σε Σώμα Στρατολογικό - Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων, με την επιπλέον στελέχωσή του με έμπειρο και καταρτισμένο προσωπικό που επιλέγεται βάσει ειδικότερων κριτηρίων αλλά και μετεκπαιδεύεται και επιμορφώνεται τακτικά, συμβάλλοντας άμεσα και ουσιαστικά στην εξασφάλιση παροχής πραγματικής και άμεσης νομικής προστασίας και υποστήριξης όλων των υπηρεσιακών κλιμακίων των Ενόπλων Δυνάμεων, σε διοικητικό και επιχειρησιακό επίπεδο. Ο προσδιορισμός των αρμοδιοτήτων τους είναι σαφής, προσαρμοσμένος στις τρέχουσες ανάγκες των Ενόπλων Δυνάμεων και απορρέει, εκτός των άλλων, και από διεθνείς συμβάσεις και υποχρεώσεις της χώρας.

Στο Κεφάλαιο Η' (άρθρα 60 - 70) περιέχονται ρυθμίσεις που αφορούν επιμέρους θέματα διοίκησης, οργάνωσης και υποστήριξης του προσωπικού, διοικητικής φύσης ρυθμίσεις που αφορούν στο Σώμα Στρατιωτικών Δικαστικών Γραμματέων και άλλες κατηγορίες προσωπικού, καθώς και θέματα μέριμνας και κοινωνικής προστασίας (παροχή δικαιώματος μονιμοποίησης των Εθελοντών Μακράς Θητείας και επανακαθορισμός των χρονικών ορίων προαγωγών τους, η υπό προϋποθέσεις κάλυψη δικαστικών εξόδων του προσωπικού σε υποθέσεις που πηγάζουν από την άσκηση των καθηκόντων τους, εισαγωγή-κατάταξη στις Ένοπλες Δυνάμεις κ.α.)

Δεύτερο Μέρος

Δομή Διοίκησης, Δομή Δυνάμεων και

Πρόγραμμα Προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων

Με το *άρθρο 71* εισάγεται στις ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις το πλήρες σχήμα της κάθετης δομής διοίκησης. Με το νόμο 2292/1995 που τροποποιήθηκε σε αρκετά σημεία με το νόμο 2984 /2002 επήλθαν σημαντικές αλλαγές στην έως τότε ισχύουσα δομή διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων. Εισήχθη η έννοια της διακλαδικότητας και ανατέθηκε στον αρχηγό ΓΕΕΘΑ η επιχειρησιακή διοίκηση των μειζόνων επιχειρησιακών σχηματισμών των τριών κλάδων καθώς και των ειδικών δυνάμεων. Προβλέφθηκε επίσης η δυνατότητα ανάθεσης καθηκόντων αρχιστρατήγου στον αρχηγό ΓΕΕΘΑ σε περίπτωση πολέμου. Διατηρήθηκε όμως η ανά κλάδο διοικητική διοίκηση, ενώ κατέστη ασαφής ο ρόλος των αρχηγών των Γενικών Επιτελείων των κλάδων στην αλυσίδα της επιχειρησιακής διοίκησης. Ωστόσο, τα δεκαπέντε χρόνια που μεσολάβησαν εντοπίστηκαν πολλά κρίσιμα σημεία στα οποία απαιτείται νομοθετική παρέμβαση και αποσαφήνιση.

Είχαν προηγηθεί διάφορες μελέτες και συσκέψεις στο επίπεδο των νομοθετημένων συλλογικών οργάνων (ΣΑΓΕ και ΣΑΜ) όσο και ατύπως στο επίπεδο των αρχηγών των Γενικών Επιτελείων. Όλα αυτά συστηματοποιήθηκαν και εντάθηκαν τους τελευταίους μήνες με στόχο να εναρμονιστεί η δομή διοίκησης των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων με μοντέλα διοίκησης που είναι διεθνώς δοκιμασμένα και κρατούντα ενόψει πάντοτε της πολυπαραμετρικής εκτίμησης της απειλής που αντιμετωπίζει η χώρα και των προτεραιοτήτων της πολιτικής εθνικής άμυνας. Δεν είναι τυχαίο ότι και στο επίπεδο του ΝΑΤΟ διεξάγεται την περίοδο αυτή έντονη συζήτηση για το στρατηγικό δόγμα, τη δομή διοίκησης και τη δομή δυνάμεων. Άρα πρόκειται για ζητήματα που απασχολούν όλες τις χώρες και όλους τους στρατούς του κόσμου.

Η προσαρμογή αυτή κατέληξε, μετά από εισήγηση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ, σε απόφαση του ΣΑΓΕ και στη συνέχεια, μετά από εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, σε σχετικές αποφάσεις του ΣΑΜ και του ΚΥΣΕΑ. Με τις αποφάσεις αυτές διατυπώθηκαν οι ακόλουθοι βασικοί κανόνες που διέπουν πλέον τη νέα κάθετη δομή και διοίκηση των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων.

1. Σύμφωνα με το *άρθρο 45* του Συντάγματος, την διοίκηση των Ενόπλων Δυνάμεων την ασκεί η Κυβέρνηση δια του Υπουργού Εθνικής Άμυνας (ΥΕΘΑ) που δρα στο πλαίσιο του Συντάγματος, του νόμου και των σχετικών αποφάσεων του ΚΥΣΕΑ έχοντας τον πλήρη έλεγχο και την ευθύνη ενώπιον της Βουλής.

2.
  - α. Ο Α/ΓΕΕΘΑ επιλέγεται από το ΚΥΣΕΑ με πρόταση του ΥΕΘΑ μεταξύ των ενεργεία Αντιστρατήγων, Αντιναυάρχων και Αντιπτεράρχων.
  - β. Ο Α/ΓΕΕΘΑ μετέχει στο ΣΑΜ και στο ΚΥΣΕΑ και προεδρεύει του ΣΑΓΕ
  - γ. Ο Α/ΓΕΕΘΑ, στο πλαίσιο των οδηγιών του ΥΕΘΑ και αναφερόμενος σ' αυτόν κατά την παράγραφο 1, ασκεί την πλήρη διοίκηση όλων των κλάδων.
3.
  - α. Οι Α/ΓΕΣ, Α/ΓΕΝ, Α/ΓΕΑ επιλέγονται από το ΚΥΣΕΑ με πρόταση του ΥΕΘΑ ο οποίος λαμβάνει υπ' όψιν τη σχετική έγγραφη γνώμη του Α/ΓΕΕΘΑ.
  - β. Οι Α/ΓΕΣ, Α/ΓΕΝ, Α/ΓΕΑ μετέχουν στο ΣΑΓΕ και στο ΣΑΜ και προεδρεύουν του ανωτάτου συμβουλίου του κλάδου τους.
  - γ. Οι Α/ΓΕΣ, Α/ΓΕΝ, Α/ΓΕΑ ασκούν τη διοικητική διοίκηση του κλάδου τους στο πλαίσιο των ενιαίων οδηγιών και διαταγών του Α/ΓΕΕΘΑ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 2γ.
4.
  - α. Ο Α/ΓΕΕΘΑ ασκεί την επιχειρησιακή διοίκηση των Ενόπλων Δυνάμεων αναφερόμενος στον ΥΕΘΑ.
  - β. Οι Α/ΓΕΣ, Α/ΓΕΝ, Α/ΓΕΑ στο πλαίσιο του προηγούμενου εδαφίου εντάσσονται στην αλυσίδα της επιχειρησιακής διοίκησης και διοικούν τους κλάδους τους σύμφωνα με τις οδηγίες και τις διαταγές του Α/ΓΕΕΘΑ αναλαμβάνοντας τις αποστολές και τα έργα που τους ανατίθενται από αυτόν.
  - γ. Οι Α/ΓΕΑ, Α/ΓΕΝ, Α/ΓΕΑ συμμετέχουν στον επιχειρησιακό σχεδιασμό των Ενόπλων Δυνάμεων υπό τον Α/ΓΕΕΘΑ.
5.
  - α. Το ΓΕΕΘΑ είναι το επιτελικό όργανο και το Διακλαδικό Στρατηγείο μέσω του οποίου ο Α/ΓΕΕΘΑ βοηθείται στην άσκηση των καθηκόντων του στο πλαίσιο της πλήρους Διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων.
  - β. Το ΓΕΕΘΑ υπέρκειται των ΓΕΣ- ΓΕΝ-ΓΕΑ που αποτελούν τους τρεις πυλώνες του. Οι κλάδοι, οι διευθύνσεις και οι λοιπές μονάδες των ΓΕΕΘΑ- ΓΕΣ – ΓΕΝ – ΓΕΑ συγκροτούνται έτσι ώστε να διασφαλίζεται η μέγιστη δυνατή επιχειρησιακή και διοικητική αποτελεσματικότητα, ευελιξία, οικονομία δυνάμεων, ομοιομορφία και διακλαδικότητα.

Η υιοθέτηση της νέας αυτής δομής διοίκησης επιβάλλει την αντίστοιχη τροποποίηση των διατάξεων του νόμου 2292/1995, όπως αυτός ισχύει. Με το άρθρο 71 του νομοσχεδίου επέρχονται αυτές ακριβώς οι αλλαγές.

Στο *άρθρο 72* εγκαθιδρύεται ειδική διαδικασία για τη διαμόρφωση της δομής, σε προσωπικό και μέσα, των Ενόπλων Δυνάμεων, έτσι ώστε να μπορούν να διαμορφωθούν τα 15ετή Μακροπρόθεσμα Προγράμματα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων και τα Τριετή Κυλιόμενα Προγράμματα Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων κατά τρόπο διαφανή και κοινοβουλευτικά ελέγξιμο με στόχο να υπάρχει ένα ολοκληρωμένο μοντέλο οργάνωσης και λειτουργίας των Ενόπλων Δυνάμεων και όχι αποσπασματικά προωθούμενες εξοπλιστικές ανάγκες. Συνεπώς η δομή, σε προσωπικό και μέσα, των Ενόπλων Δυνάμεων, καθορίζεται από μηδενικής βάσης, αρχής γενομένης από την πλήρη καταγραφή των υπαρχόντων μέσων και πλήρως τεκμηριωμένη αξιολόγηση για το βαθμό πραγματικής και λειτουργικής ενσωμάτωσής τους, καθώς και από την αποτίμηση των προμηθειών αμυντικού υλικού της τελευταίας εικοσαετίας.

Η καταγραφή και η αποτίμηση αυτή περιλαμβάνει εκτίμηση της επιχειρησιακής κατάστασης των κυρίων υλικών και μέσων, της εναπομείνουσας διάρκειας ζωής, της ανάγκης εκσυγχρονισμού ή αναβάθμισης, των διαθέσιμων ανταλλακτικών και πυρομαχικών, των δυνατοτήτων συντήρησης και εν γένει υποστήριξης και κάθε άλλο συναφές στοιχείο. Με τον τρόπο αυτό μπορεί πράγματι να εξασφαλιστεί η εφαρμογή της διακλαδικότητας, να επιτευχθούν μεγάλες συνέργειες και οικονομίες κλίμακος, να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των Ενόπλων Δυνάμεων. Παράλληλα αξιοποιούνται τα συγκριτικά στοιχεία των Ενόπλων Δυνάμεων των κρατών- μελών του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης .

Θεμελιώδης παράμετρος της όλης διαδικασίας είναι η συμμετοχή της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, η οποία σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής, διατυπώνει, για όλα τα στάδια της διαδικασίας, τη γνώμη της.

Η Δομή Δυνάμεων απορρέει από τα βασικά κείμενα της αμυντικής πολιτικής, δηλαδή από την Πολιτική Εθνικής Άμυνας, την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική και τη Γενική Σχεδίαση Άμυνας της Χώρας και περιγράφει ένα συνολικό σχήμα οργάνωσης και

λειτουργίας που ανταποκρίνεται στην ρεαλιστική εκτίμηση της απειλής και στην πρόγνωση των τρόπων με τους οποίους αυτή ενδέχεται να εκδηλωθεί.

Την τελική απόφαση λαμβάνει, μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, το Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας, ο δε Υπουργός, για την υποβολή τη πρότασής του, λαμβάνει υπ' όψιν του την εισήγηση του Συμβουλίου Αρχηγών Γενικών Επιτελείων, στο οποίο εισάγεται για διατύπωση γνώμης συνολική πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ. Κάθε κλάδος υποβάλλει τις δικές του μελέτες και εισηγήσεις οι οποίες εγκρίνονται με απόφαση του οικείου Ανωτάτου Συμβουλίου. Στην πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ συντίθενται οι ανάγκες των κλάδων και καθορίζεται η σειρά προτεραιότητας των οπλικών συστημάτων ή άλλων μέσων.

Στα άρθρα 73-76 προβλέπεται η κατάρτιση Μακροπρόθεσμου Προγράμματος Προμηθειών Αμυντικού Υλικού 15ετούς διάρκειας, Τριετών Κυλιόμενων Προγραμμάτων Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων σε εναρμόνιση με τους αντίστοιχους τριετείς προϋπολογισμούς του Υπουργείου Οικονομικών, ο τρόπος συγκρότησης των προγραμμάτων αυτών, καθώς και η διαδικασία ενεργοποίησης του Προγράμματος Προμηθειών σύμφωνα με την 81/2009 οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη σχετική εθνική νομοθεσία. Συγκεκριμένα:

Άρθρο 73: Με βάση τη Δομή Δυνάμεων, καταρτίζεται το Δεκαπενταετές Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού. Και στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία που ισχύει για τη Δομή Δυνάμεων.

Άρθρο 74: Προκειμένου το Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Προμηθειών να εναρμονίζεται με τους τριετείς προϋπολογισμούς, στους οποίους στοχεύει το Υπουργείο Οικονομικών, συγκροτείται Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων το οποίο θα καταρτίζεται επίσης με την ίδια διαδικασία.

Άρθρο 75: Το Μακροπρόθεσμο και το Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα συγκροτούνται σε τρία μέρη: Στο πρώτο μέρος εντάσσονται τα κύρια αμυντικά υλικά και οι συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης μείζονος οικονομικής αξίας (άνω των 50 εκατ. ευρώ), στο δεύτερο τα υπόλοιπα κύρια αμυντικά υλικά και οι συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης, ενώ στο τρίτο μέρος εντάσσονται τα έργα υποδομής που είναι αναγκαία για την υποστήριξη

συστημάτων και μέσων τα οποία εντάσσονται στο Πρόγραμμα Προμηθειών. Στο Μακροπρόθεσμο και στο Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα εντάσσονται μόνο ολοκληρωμένες προτάσεις. Ολοκληρωμένη είναι μία πρόταση που περιλαμβάνει: Εκτίμηση για την αμυντική ανάγκη που πρέπει να καλυφθεί στο πλαίσιο της Δομής Δυνάμεων, εκτίμηση για το συνολικό κόστος κάθε αμυντικού υλικού ως συστήματος στο οποίο περιλαμβάνεται οπωσδήποτε η εν συνεχεία υποστήριξη (συντήρηση, ανταλλακτικά, πυρομαχικά, δυνατότητες εκσυγχρονισμού ή παράτασης της διάρκειας ζωής ή αναβάθμισης) και κάθε άλλο συναφές και κρίσιμο για την εκτίμηση του συνολικού κόστους στοιχείο. Και τέλος, πρόταση για την ασφάλεια εφοδιασμού με βάση τις υπάρχουσες και άμεσα διαθέσιμες στην Ελλάδα δυνατότητες παραγωγής, συμπαραγωγής και υποστήριξης.

Άρθρο 76: Προβλέπεται η διαδικασία ενεργοποίησης του Προγράμματος Προμηθειών. Κάθε υποπρόγραμμα, δηλαδή κάθε ολοκληρωμένη πρόταση προμήθειας αμυντικού υλικού, εφόσον είναι εντεταγμένη στο Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα, ενεργοποιείται με πρόταση του Ανωτάτου Συμβουλίου του οικείου κλάδου που εισάγεται στο ΣΑΓΕ, το οποίο γνωματεύει. Στη συνέχεια ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ διατυπώνει την πρότασή του στον Υπουργό και αυτός, αφού ζητήσει τη γνώμη των αρμοδίων Γενικών Διευθύνσεων Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων, Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης και Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων εισάγει το θέμα στο ΚΥΣΕΑ, υποχρεωτικά εφόσον είναι μείζονος οικονομικής σημασίας και δυνητικά σε κάθε άλλη περίπτωση. Σε όλες τις περιπτώσεις παρεμβάλλεται γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής. Με την απόφαση ενεργοποίησης υποπρογράμματος καθορίζεται και η διαδικασία εκτέλεσης προμήθειας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην οδηγία 81/2009 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη σχετική εθνική νομοθεσία.

Τρίτο Μέρος

Ρύθμιση θεμάτων στρατολογίας, Προστασίας Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου και συναφείς διατάξεις

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 77 έως 81) τροποποιείται η ισχύουσα στρατολογική

νομοθεσία, ρυθμίζονται ζητήματα εναλλακτικής υπηρεσίας και εισάγεται ο θεσμός των Ειδικών Εφέδρων Οπλιτών. Ειδικότερα:

Με το *άρθρο 77* τροποποιείται η ισχύουσα στρατολογική νομοθεσία και καθιερώνεται επιπλέον η δυνατότητα εξαγοράς της εναλλακτικής υπηρεσίας από αντιρρησίες συνείδησης που συμπληρώνουν το 35^ο έτος της ηλικίας τους.

Εναρμονίζεται η στρατολογική νομοθεσία με τον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους (ΚΧΑΟ) και τον κυρωτικό του νόμο, σχετικά με την υποχρέωση στράτευσης των μοναχών και δοκίμων μοναχών του Αγίου Όρους, οι οποίοι πλέον υπέχουν στρατιωτικές υποχρεώσεις, εφόσον οι λόγοι της απαλλαγής παύουν να υφίστανται πριν από τη συμπλήρωση του 45^{ου} έτους της ηλικίας τους.

Ομαδοποιούνται και κωδικοποιούνται περιπτώσεις απαλλαγής από τη στράτευση και διακοπής ανυποταξίας, ενώ ειδική μνεία γίνεται σε περιπτώσεις κρατουμένων, ενταγμένων σε κέντρα θεραπείας εξαρτημένων ατόμων και καταταγόντων σε τακτικές ένοπλες δυνάμεις ξένου κράτους. Στις περιπτώσεις αναβολών κατάταξης περιλαμβάνονται και οι μαθητές Γυμνασίων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του νόμου 3699/2008, όπου, λόγω του αριθμού των ετών σπουδών και των προϋποθέσεων εισαγωγής, οι προσκλήσεις προς στράτευση σύμφωνα με το υφιστάμενο σύστημα δεν επιτρέπουν εκ των πραγμάτων την ολοκλήρωση των σπουδών.

Απεμπλέκεται η διοικητική κύρωση από την έκβαση του ποινικού μέρους για το αδίκημα της ανυποταξίας ή της λιποταξίας. Η αντικατάσταση της πρόσθετης στρατιωτικής υποχρέωσης με την επιβολή διοικητικού-χρηματικού προστίμου εκτιμάται ότι θα λειτουργήσει ανασταλτικά στα φαινόμενα ανυποταξίας. Εναρμονίζονται οι διοικητικές κυρώσεις των ανυπότακτων με αυτές των λιποτακτών και ρυθμίζονται θέματα προσδιορισμού των χωρών προέλευσης ομογενών που δικαιούνται αναβολής κατάταξης, μεταφοράς στους υπόχρεους μειωμένης θητείας και απαλλαγής από την υποχρέωση στράτευσης.

Στο *άρθρο 78* καταργείται η δυνατότητα εκπλήρωσης άοπλης στρατιωτικής υποχρέωσης, δεδομένου ότι, από το 1997 που θεσμοθετήθηκε ο προαναφερόμενος τρόπος εκπλήρωσης, ουδείς έχει ενταχθεί σ' αυτόν και οι σχετικές διατάξεις έχουν ουσιαστικά καταστεί ανενεργές.

Ενσωματώνονται πρόσφατες αποφάσεις του ΣτΕ (170/2010, 1845/2007), σύμφωνα με τις οποίες η ένοπλη υπηρεσία στις Ελληνικές ή ξένες Ένοπλες Δυνάμεις δεν αποτελεί κώλυμα υπαγωγής στις διατάξεις περί αντιρρησιών συνείδησης του Ν. 2510/1997 (και κατ' επέκταση και του ισχύοντος Ν. 3421/05), εφόσον ο αιτούμενος την υπαγωγή του στις ανωτέρω διατάξεις, στρατεύσιμος ή έφεδρος, μετέβαλε τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, ενστερνιζόμενος το Δόγμα των Μαρτύρων του Ιεχωβά, μετά την εκπλήρωση ένοπλης στρατιωτικής υπηρεσίας.

Προβλέπεται η αρμοδιότητα του Υπουργού Εθνικής Άμυνας να καθορίζει με απόφασή του τη διάρκεια και τις λεπτομέρειες εκπλήρωσης της εναλλακτικής εφεδρικής υπηρεσίας των αντιρρησιών συνείδησης. Με τη ρύθμιση αυτή παύει η εγγραφή στην εφεδρεία των Ενόπλων Δυνάμεων όσων εκπλήρωσαν εναλλακτική υπηρεσίας ως αντιρρησιών συνείδησης, δεδομένου ότι μέχρι σήμερα δεν μπορούσαν να τύχουν εφαρμογής οι διατάξεις περί εφεδρείας που αφορούσαν τους ενόπλως υπηρετήσαντες.

Καθορίζεται η διάρκεια της εναλλακτικής υπηρεσίας σε διπλάσια από εκείνη που θα εκπλήρωναν αν υπηρετούσαν ενόπλως, καθώς και η ελάχιστη δυνατή προσαύξηση τουλάχιστον κατά δύο (2) μήνες του χρόνου εναλλακτικής υπηρεσίας, που καλούνται να εκπληρώσουν οι αναγνωριζόμενοι ως αντιρρησίες συνείδησης, σε συνάρτηση με τον μέγιστο χρόνο πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας που ισχύει για την οριστική απόλυση των ενόπλως υπηρετούντων. Περαιτέρω, παρέχεται δικαίωμα καταβολής χρηματικού ποσού στους αντιρρησίες συνείδησης, στην περίπτωση που ο φορέας στον οποίο διατέθηκαν για να εκπληρώσουν εναλλακτική υπηρεσία αδυνατεί να τους παράσχει τροφή και στέγη.

Οι μέχρι σήμερα λόγοι έκπτωσης από τη δυνατότητα εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας που αφορούν στην άσκηση συνδικαλιστικής δραστηριότητας, συμμετοχή σε απεργία ή τιμωρίας για παράβαση διατάξεων περί αδειών δεν επιφέρουν πλέον έκπτωση, αλλά αυξάνουν τη διάρκεια της εναλλακτικής υπηρεσίας κατά ένα μήνα. Η αύξηση της διάρκειας της υπηρεσίας τους σε σχέση με την έκπτωση από το δικαίωμα συνέχισης εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας και υποχρέωσης για εκπλήρωση του υπολοίπου ενόπλως θεωρείται πρακτικότερη λύση, ιδιαίτερα για τις ανωτέρω περιπτώσεις. Η μέχρι σήμερα εμπειρία έχει δείξει ότι ο αντιρρησίας συνείδησης που εκπίπτει του δικαιώματος της εναλλακτικής υπηρεσίας, σχεδόν ποτέ δεν κατατάσσεται για εκπλήρωση του υπολοίπου των υποχρεώσεών του ενόπλως, με αποτέλεσμα να κηρύσσεται ανυπότακτος και να προσφεύγει σε διάφορους διεθνείς οργανισμούς.

Παρέχεται η δυνατότητα στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας να εξαιρεί από την πρόσκληση για κατάταξη και να διαγράφει από την εφεδρεία των Ενόπλων Δυνάμεων όσους έφεδρους είχαν εκπληρώσει ενόπλως τη στρατιωτική τους θητεία και στη συνέχεια ενστερνίστηκαν πεποιθήσεις που τους εμποδίζουν να εκπληρώσουν ενόπλως την εφεδρική τους υποχρέωση. Η αναγνώρισή τους ως αντιρρησιών συνείδησης θα γίνεται με τη διαδικασία που ακολουθείται και για τους στρατευσίμους. Οι έφεδροι, οι οποίοι μεταβάλλουν τις θρησκευτικές ή ιδεολογικές τους πεποιθήσεις μετά την εκπλήρωση, ενόπλως, των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων και στη συνέχεια επικαλούνται τις πεποιθήσεις αυτές για να μην εκπληρώσουν την εφεδρική τους υποχρέωση, είναι ελάχιστοι. Συνηγορεί στην εκτίμηση αυτή το γεγονός ότι ο ετήσιος αριθμός υποβληθεισών αιτήσεων από στρατεύσιμους για αναγνώρισή τους ως αντιρρησιών συνείδησης ανέρχεται κατά μέσο όρο στις 120.

Στο *άρθρο 79* καθιερώνεται η αναλογική εφαρμογή και στους αντιρρησίες συνείδησης της δυνατότητας εξαγοράς μέρους των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων, όπως αυτή καθορίζεται με το *άρθρο 57* του ν.3421/05, για όλους τους κατατασσόμενους στις Ένοπλες Δυνάμεις μετά το 35^ο έτος της ηλικίας τους. Με τις ρυθμίσεις αυτές, που αφορούν τη μείωση της διάρκειας της εναλλακτικής υποχρέωσης, τη δυνατότητα εξαγοράς για τους αντιρρησίες άνω των 35 ετών, την υπαγωγή στις διατάξεις περί αντιρρησιών συνείδησης όσων έχουν μεταβάλει τις πεποιθήσεις τους μετά από κατάταξη για ένοπλη εκπλήρωση των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων, επιλύεται μια μόνιμη εστία τριβών μεταξύ του Ελληνικού Κράτους και των αντιρρησιών συνείδησης καθώς και των θεσμοθετημένων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων, Κυβερνητική Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη) και του ΟΗΕ (Επιτροπή για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα). Επίσης, λαμβάνονται υπόψη και οι κατά καιρούς απόψεις και προτάσεις του Συνηγούρου του Πολίτη για τα εν λόγω θέματα.

Με το *άρθρο 80* ρυθμίζονται θέματα στρατιωτικών υποχρεώσεων ατόμων μεγάλης ηλικίας (αυτές παύουν για όσους από την 1^η Ιανουαρίου 2011 συμπληρώνουν το 45^ο έτος της ηλικίας τους) και για όσους κατόχους διδακτορικού διπλώματος είχαν λάβει αναβολή κατάταξης ως διαπρέποντες επιστήμονες στο εξωτερικό, προκειμένου να εξαλειφθεί ο αριθμός των σχετικών αιτήσεων αναβολής.

Τέλος με το *άρθρο 81* εισάγεται ο θεσμός των Ειδικών Εφέδρων Οπλιτών (Ε.ΕΦ.ΟΠ.) προκειμένου να αντιμετωπισθούν βραχυπρόθεσμες ανάγκες των Ενόπλων

Δυνάμεων σε κατώτερο στρατιωτικό προσωπικό. Προβλέπεται ότι ως Ε.ΕΦ.ΟΠ. μπορούν να υπηρετούν άτομα, τα οποία έχουν ήδη ολοκληρώσει τη στρατιωτική τους θητεία ως οπλίτες με αίτησή τους και για χρονικό διάστημα μέχρι τριών ετών. Η υπηρεσία των Ε.ΕΦ.ΟΠ. θεωρείται ως εκπλήρωση εφεδρικής στρατιωτικής υποχρέωσης.

Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 82 – 88) ρυθμίζονται κυρίως θέματα αποκατάστασης αναπήρων και θυμάτων πολέμου και τρομοκρατίας .

Στο *άρθρο 82* αποκαθίστανται **όσοι υπηρέτησαν στην Κύπρο**: Βάσει του ισχύοντος καθεστώτος (αρ. 10 § 9(γ) ν.δ. 1044/1971, αρ. 3, 5 & 9 § 3 π.δ. 37/2009) χορηγούνται άδειες εκμετάλλευσης περιπτέρων στους δοκίμους εφέδρους αξιωματικούς (ΔΕΑ) και οπλίτες θητείας, οι οποίοι υπηρέτησαν στην Κύπρο τη περίοδο από την 20^η Ιουλίου έως την 20^η Αυγούστου 1974 καθώς και σε εκείνους, οι οποίοι έλαβαν μέρος σε συγκεκριμένα γεγονότα, τα οποία συνέβησαν το 1964 και το 1967 στην εν λόγω νήσο. Οι άδειες εκμετάλλευσης περιπτέρων χορηγούνται στους ανωτέρω κατά προτεραιότητα σε σχέση με τις άλλες δύο κατηγορίες δικαιούχων, δηλαδή τους αναπήρους και τους πολυτέκνους. Ωστόσο, δικαιούχοι δεν είναι *όλοι* οι υπηρετήσαντες στην Κύπρο, αλλά μόνο εκείνοι, που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια, βάσει των οποίων και μοριοδοτούνται. Το μέχρι σήμερα ισχύον νομοθετικό καθεστώς δεν μεριμνά για εκείνους τους Έλληνες πολίτες, οι οποίοι υπηρέτησαν ως ΔΕΑ ή οπλίτες θητείας στην Κύπρο κατά τα επίμαχα χρονικά διαστήματα. Τα σωματεία εκπροσώπησης των υπηρετησάντων στην Κύπρο έχουν επισημάνει το ανωτέρω πρόβλημα και πάγιο αίτημα τους αποτελεί η τροποποίηση της εν λόγω διάταξης, έτσι ώστε να χορηγείται κατ' αρχήν σε *όλους* *αδιακρίτως* τους υπηρετήσαντες στην Κύπρο καθώς και στις χήρες αυτών σε ειρήνη το δικαίωμα εκμετάλλευσης άδειας περιπτέρου. Η τροποποίηση του νόμου προς αυτήν την κατεύθυνση κρίνεται ως δίκαιη και ταυτοχρόνως υλοποιεί και την συνταγματική υποχρέωση του Κράτους Πρόνοιας να μεριμνά και περιθάλπει για εκείνους, που προσέφεραν τέτοιου είδους υπηρεσίες στις Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ) στο πλαίσιο της στρατιωτικής τους θητείας, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλει αυτονόητα στην εμπέδωση αισθήματος ασφάλειας και δικαίου στα στελέχη των ΕΔ, τα οποία στο μέλλον ενδέχεται να κληθούν να φέρουν σε πέρας παρόμοιες αποστολές. Τα κριτήρια των προβλημάτων λειτουργικότητας, του έντονου βιοποριστικού προβλήματος και της μακροχρόνιας ανεργίας διατηρούνται μόνο αναφορικά με τη μοριοδότηση, που θα καθορίσει την μεταξύ των δικαιούχων σειρά, όχι όμως και ως κριτήριο θεμελίωσης του

αντίστοιχου δικαιώματος. Ταυτόχρονα, με το εν λόγω άρθρο εισάγεται εξαίρεση από την απολαβή των ως άνω ωφελημάτων για όσους ανέπτυξαν οποιαδήποτε δραστηριότητα κατά της λειτουργίας του πολιτεύματος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επίσης, απλοποιούνται τα πιστοποιητικά που πρέπει να προσκομίσουν οι ενδιαφερόμενοι. (αντικατάσταση της βεβαίωση της Ζώνης των Πρόσω από το πλήρες πιστοποιητικό στρατολογικής κατάστασης τύπου Α') και ρυθμίζονται ειδικά θέματα διαδοχής της σύμβασης μίσθωσης περιπτέρου.

Περαιτέρω, στο πλαίσιο της υλοποίησης του Κράτους Προνοίας, αλλά και σε εναρμόνιση με τον αποκαταστατικό σκοπό του ν.δ. 1044/1971, ο οποίος οφείλει να είναι δυναμικός και να αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τις συνθήκες της κάθε περιόδου, λαμβάνεται για πρώτη φορά μέριμνα για τα **θύματα τρομοκρατικών επιθέσεων** του αρ. 1 Ν. 1897/1990, καθώς εντάσσονται ως τέταρτη κατηγορία δικαιούχων άδειας εκμετάλλευσης περιπτέρου

Στο *άρθρο 83* παρέχεται **δυνατότητα περίθαλψης σε όσους υπηρέτησαν στην Κύπρο στα στρατιωτικά νοσοκομεία** και προβλέπεται μείωση των απαιτούμενων δικαιολογητικών: Στο πνεύμα της αναγνώρισης των υπηρεσιών, που στο πλαίσιο της στρατιωτικής τους θητείας, προσέφεραν οι υπηρέτησαντες στην Κύπρο κατά τα επίμαχα χρονικά διαστήματα και με δεδομένο, ότι πρόκειται για μικρό αριθμό προσώπων, καθιερώνεται η δυνατότητα περίθαλψης τους στα στρατιωτικά νοσοκομεία, ενώ επεκτείνεται η δυνατότητα αυτή και στις συζύγους και συγγενείς α' βαθμού αυτών. Επίσης, στα πλαίσια της διαρκούς διευκόλυνσης του πολίτη κατά την πρόσβασή του στις δημόσιες υπηρεσίες, μειώνονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την παροχή ενδονοσοκομειακής περίθαλψης.

Στο *άρθρο 84* προβλέπεται ότι **ακίνητα ιδιοκτησίας του Ταμείου Εθνικής Άμυνας, του Ταμείου Εθνικού Στόλου και του Ταμείου Αεροπορικής Άμυνας μπορεί να παραχωρούνται κατά χρήση στο Δημόσιο ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ιδίως στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης**, εφόσον τα ακίνητα αυτά δεν είναι αναγκαία για τις Ένοπλες Δυνάμεις και με την παραχώρηση της χρήσης εξυπηρετούνται λόγοι γενικού συμφέροντος. Πολλοί Δήμοι αλλά και το ίδιο το Δημόσιο και ορισμένα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ζητούν επιτακτικά την παραχώρηση της χρήσης στρατιωτικών ακινήτων για την κάλυψη τοπικών αναγκών ή άλλων αναγκών γενικού

συμφέροντος. Είναι συνεπώς αναγκαίο να διαμορφωθεί μια απλή και σαφής νομική βάση ώστε να είναι δυνατή η παραχώρηση ακόμη και χωρίς αντάλλαγμα της χρήσης των ακινήτων αυτών με αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων του ΤΕΘΑ, του ΤΕΣ και του ΤΑΑ.

Με το άρθρο 87 εισάγονται μεταβατικές διατάξεις για τις συμβάσεις Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ). Ο θεσμός των συμβάσεων Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ) έχει δυστυχώς εμφανίσει στα χρόνια που εφαρμόζεται πολλά προβληματικά, ακόμη και νοσηρά χαρακτηριστικά. Δημιουργείται, κατ' αρχάς, η εσφαλμένη εντύπωση ότι οι προμηθευτές των Ενόπλων Δυνάμεων επανεπενδύουν ένα σημαντικό μέρος των χρημάτων που τους καταβάλλει το ελληνικό Δημόσιο στην Ελλάδα, ενώ αυτό, προφανώς, δεν ισχύει καθώς τα πάντα επιβαρύνουν την τελική τιμή και άρα τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Επιπλέον, η χρήση «πιστωτικών αξιών» δημιουργεί την εντύπωση μεγάλων προγραμμάτων ΑΩ που υπολογίζονται σε λογιστική βάση με σχεδόν αυθαίρετους και υψηλούς συντελεστές ενώ η ονομαστική αξία των προγραμμάτων είναι μεσοσταθμικά μόλις το 10% περίπου της πιστωτικής τους αξίας, η δε πραγματική οικονομική αξία του φυσικού αντικείμενου των συμβάσεων ΑΩ είναι ακόμη μικρότερη.

Το πιο προβληματικό βέβαια είναι το γεγονός ότι, λόγω των συμβάσεων ΑΩ, διακινούνται κονδύλια από τους προμηθευτές (άρα κατά βάση από το εξωτερικό) προς τις εταιρείες που εκτελούν τα ΑΩ (άρα προς την Ελλάδα) με αποτέλεσμα να διαμορφώνονται, σε ορισμένες περιπτώσεις, παράπλευρα και μη νόμιμα δίκτυα πληρωμών ή εν πάση περιπτώσει παράγονται σχετικές φήμες που πλήττουν το κύρος των συμβάσεων.

Επιπλέον, είναι εξαιρετικά δυσχερής ο έλεγχος των σχετικών δικαιολογητικών και η πιστοποίηση της εκτέλεσης των ΑΩ από τις υπηρεσίες της ΓΔΑΕΕ.

Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα να διαμορφωθεί ένας «γόρδιος δεσμός». Ογδόντα πέντε από τις συμβάσεις ΑΩ έχουν ήδη λήξει εν μέρει ή εν όλω ανεκτέλεστες. Αυτές οι ογδόντα πέντε συμβάσεις έχουν συνολική πιστωτική αξία 6.743.720.177 ευρώ ενώ το ανεκτέλεστο μέρος τους είναι 2.908.248.788 ευρώ. Από την άλλη μεριά βρίσκονται εν ενεργεία τριάντα δύο συμβάσεις ΑΩ, συνολικής πιστωτικής αξίας 16.279.709.431 ευρώ με ανεκτέλεστο υπόλοιπο 7.723.176.563 ευρώ.

Πολιτική απόφαση της Κυβέρνησης είναι με το νέο νόμο περί προμηθειών αμυντικού υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων, που βρίσκεται στο τελευταίο στάδιο της επεξεργασίας και δια του οποίου θα ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η σχετική οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης να καταργηθούν οι συμβάσεις Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων και να αντικατασταθούν από ολοκληρωμένα προγράμματα βιομηχανικής συνεργασίας που θα κινούνται μέσα στο πλαίσιο των εννοιών και των κριτηρίων της οδηγίας αυτής, βασικό κριτήριο της οποίας είναι η ασφάλεια εφοδιασμού των Ενόπλων Δυνάμεων κάθε χώρας μέσα από τη διαμόρφωση και την ενίσχυση μίας αμυντικής βιομηχανικής βάσης.

Οι χρονίζουσες εκκρεμότητες στο χώρο των Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων πρέπει συνεπώς να επιλυθούν με τον επωφελέστερο, για τις Ένοπλες Δυνάμεις και το ελληνικό Δημόσιο, τρόπο και αυτό έγινε αντικείμενο μακράς διαβούλευσης με όλους τους φορείς της αγοράς που εμπλέκονται στις σχετικές διαδικασίες. Αποτέλεσμα αυτής της διαβούλευσης είναι η μεταβατική ρύθμιση που εισάγεται τώρα, προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση από το ισχύον καθεστώς στο καθεστώς του υπό επεξεργασία νέου νόμου για τις προμήθειες αμυντικού υλικού.

Το γεγονός ότι ογδόντα πέντε συμβάσεις ΑΩ έχουν λήξει και επιβάλλονται ποινικές ρήτρες δεν σημαίνει τίποτε κατ' ουσίαν για το ελληνικό Δημόσιο γιατί τα ποσά των ποινικών ρητρών που έχουν επιβληθεί για τις ήδη εκκαθαρισθείσες συμβάσεις ΑΩ είναι αθροιστικά πολύ μικρά (μόλις 9.709.020,94 ευρώ από τα οποία έχουν εισπραχθεί 7.306.445,28 ευρώ) σε σχέση με το επενδυτικό αποτέλεσμα που αναμενόταν μέσω των ΑΩ. Η δε πορεία των εν ενεργεία συμβάσεων καθιστά πιθανή τη λήξη ενός σημαντικού μέρους αυτών, με ανεκτέλεστα υπόλοιπα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, γιατί και πάλι θα έχουμε επιβολή ποινικών ρητρών χωρίς ουσιαστικό αναπτυξιακό αποτέλεσμα. Έτσι, ούτε οι επενδύσεις πραγματοποιούνται ούτε τα ποσά που πρόκειται να εισπράξει το δημόσιο ταμείο είναι σοβαρά.

Με την προτεινόμενη μεταβατική ρύθμιση οι συμβάσεις ΑΩ που έληξαν ως εν όλω ή εν μέρει ανεκτέλεστες, με αποτέλεσμα την επιβολή ποινικών ρητρών μπορούν, εφόσον το ζητήσουν οι αντισυμβαλλόμενοι του ελληνικού Δημοσίου, να αναβιώσουν μέσα σε μία σύντομη αποκλειστική προθεσμία και να οδηγηθούν έτσι οι αντισυμβαλλόμενοι του ελληνικού Δημοσίου στη σύναψη ενός νέου τύπου συμβάσεων ΑΩ. Οι λεπτομέρειες θα

ρυθμιστούν με υπουργική απόφαση, επί της οποίας όμως θα έχει διατυπώσει ρητά τη γνώμη της η αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή, ενώ το σχέδιο της απόφασης θα γίνει αντικείμενο διαβούλευσης με τους συλλογικούς φορείς.

Το βασικό χαρακτηριστικό των νέων αυτών συμβάσεων είναι ότι θα διαρκούν μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2014, το αντικείμενο τους θα εντάσσεται σε κατάλογο προγραμμάτων ΑΩ που θα είναι συμφωνημένος με βάση τις πραγματικές δυνατότητες της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας, ενώ θα καταργηθεί η έννοια της πιστωτικής αξίας και η έννοια του συντελεστού ώστε να απεικονίζουν την πραγματική οικονομική αξία του φυσικού αντικείμενου και να μην δημιουργούνται πλαστές εντυπώσεις. Επιπρόσθετα, ενώ τώρα οι ποινικές ρήτρες αντιστοιχούν στο 10% της ανεκτέλεστης πιστωτικής υποχρέωσης, οι νέου τύπου συμβάσεις θα πρέπει να αντιστοιχούν στο 25% τουλάχιστον της ανεκτέλεστης πιστωτικής υποχρέωσης.

Οι νέες συμβάσεις θα ελέγχονται προσυμβατικά από το Ελεγκτικό Συνέδριο και θα τελούν υπό τον διαρκή έλεγχο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Στο πεδίο εφαρμογής της μεταβατικής ρύθμισης μπορούν να υπαχθούν και εν ενεργεία συμβάσεις εφόσον το επιθυμούν οι αντισυμβαλλόμενοι του ΥΠΕΘΑ και εφόσον είναι έτοιμοι να αντικαταστήσουν τις παλαιές συμβάσεις από καινούργιες. Οι δε ρυθμίσεις της σχετικής Υπουργικής Απόφασης ως προς τον τρόπο ελέγχου των δικαιολογητικών, μπορούν να επεκταθούν και στις ισχύουσες συμβάσεις οι οποίες θα ακολουθήσουν το παλιό καθεστώς αλλά για τις οποίες πρέπει να είναι εφικτός, με ταχύ και αποτελεσματικό τρόπο, ο έλεγχος των δικαιολογητικών.

Πιστεύουμε ότι με τη ρύθμιση αυτή εκκαθαρίζεται το τοπίο, τίθεται υπό κοινοβουλευτικό έλεγχο και υπό τον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και μπορεί να αποδώσει ορισμένα ευεργετικά αποτελέσματα σε σχέση με την αμυντική βιομηχανία αλλά και σε σχέση με τις ανάγκες των Ενόπλων Δυνάμεων.

Στο *άρθρο 88* προσδιορίζονται οι καταργούμενες προγενέστερες διατάξεις.

Τέλος, στο *άρθρο 89* καθορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος των διατάξεων του παρόντος νόμου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ **ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΙΑ** **ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ**

Κεφάλαιο Α' – Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 1: Ορισμοί

Κεφάλαιο Β' – Προέλευση και Ειδικότητες Αξιωματικών

Άρθρο 2: Προέλευση

Άρθρο 3: Διακρίσεις - Ειδικότητες

Κεφάλαιο Γ' – Υπηρεσιακές Μεταβολές

Άρθρο 4: Γενικά

Άρθρο 5: Τακτικές και Έκτακτες Μεταθέσεις

Άρθρο 6: Τόπος Προτίμησης

Άρθρο 7: Αποσπάσεις

Άρθρο 8: Συγκρότηση Συμβουλίων Μεταθέσεων – Προσφυγές

Άρθρο 9: Μετατάξεις

Άρθρο 10: Διαδικασία Μετατάξεων

Άρθρο 11: Αρμοδιότητες Ανωτάτου Συμβουλίου - Πίνακες

Άρθρο 12: Κριτήρια

Άρθρο 13: Προσφυγές - Κύρωση Πινάκων

Κεφάλαιο Δ' - Αξιολόγηση, Εξέλιξη και Ιεραρχία

Άρθρο 14: Σύστημα Αξιολόγησης

Άρθρο 15: Συμβούλια Κρίσεων

Άρθρο 16: Ανώτατα Συμβούλια Κρίσεων

Άρθρο 17: Συμβούλια Προαγωγών Αξιωματικών

Άρθρο 18: Εισηγητές - Γραμματείς - Αναπληρωματικά Μέλη

Άρθρο 19: Σύγκληση Συμβουλίων

Άρθρο 20: Τακτικές και έκτακτες κρίσεις

Άρθρο 21: Διαδικασίες πριν από τις Τακτικές Κρίσεις

Άρθρο 22: Διαδικασίες κατά τις Κρίσεις

Άρθρο 23: Καταληκτικοί Βαθμοί

Άρθρο 24: Ειδικότερες Διατάξεις

Άρθρο 25: Είδη Κρίσεων

Άρθρο 26: Προαγωγές

Άρθρο 27: Χρόνοι προαγωγής

Άρθρο 28: Χρόνος Διοίκησης και Ειδικής Υπηρεσίας

Άρθρο 29: Κριτήρια Προαγωγών

Άρθρο 30: Φοίτηση σε σχολεία

Άρθρο 31: Κρίσεις ανά Βαθμό

Άρθρο 32: Αποστρατευτικός Βαθμός και Τιμητικές Διακρίσεις

Άρθρο 33: Πρόωρη Έξοδος από το Στράτευμα

Άρθρο 34: Αξιωματικοί Εκτός Οργανικών Θέσεων (ΕΟΘ)

Άρθρο 35: Ειδικές εκθέσεις αποστρατείας

Άρθρο 36: Ιεραρχία και Αρχαιότητα

Άρθρο 37: Επετηρίδες Αξιωματικών

Κεφάλαιο Ε' – Ανάκληση στην Ενέργεια

- Άρθρο 38: Μόνιμοι εξ Εφέδρων
Άρθρο 39: Έφεδροι εξ Εφέδρων και κατ' Απονομή

Κεφάλαιο Στ' – Πειθαρχικός Έλεγχος

- Άρθρο 40: Γενικές Διατάξεις
Άρθρο 41: Πειθαρχικά Συμβούλια
Άρθρο 42: Μέλη Πειθαρχικών Συμβουλίων
Άρθρο 43: Διαδικασία Παραπομπής
Άρθρο 44: Σύγκληση Πειθαρχικών Συμβουλίων
Άρθρο 45: Συνεδρίαση Πειθαρχικών Συμβουλίων
Άρθρο 46: Αίτηση Εξαίρεσης
Άρθρο 47: Διεξαγωγή των Συνεδριάσεων
Άρθρο 48: Διαδικασία ενώπιον των Πειθαρχικών Συμβουλίων
Άρθρο 49: Διάσκεψη Πειθαρχικού Συμβουλίου
Άρθρο 50: Γνωμοδότηση
Άρθρο 51: Προσφυγή κατά της Γνωμοδότησης
Άρθρο 52: Δευτεροβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια
Άρθρο 53: Διακλαδικός Κανονισμός Πειθαρχίας

Κεφάλαιο Ζ' – Σώμα Στρατολογικό - Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων

- Άρθρο 54: Μετονομασία-Υπαγωγή
Άρθρο 55: Στελέχωση - Προέλευση Αξιωματικών
Άρθρο 56: Αρμοδιότητες
Άρθρο 57: Εκπαίδευση
Άρθρο 58: Καταστάσεις, Ιεραρχία, Θέσεις, Εξέλιξη και Στολή
Άρθρο 59: Ειδικότερες Διατάξεις

Κεφάλαιο Η' – Μεταβατικές διατάξεις

- Άρθρο 60: Προϊσχύουσες Διατάξεις
Άρθρο 61: Στρατιωτικοί Δικαστικοί Γραμματείς
Άρθρο 62: Τροποποίηση διατάξεων νόμου 1911/1990
Άρθρο 63: Προσόντα κατατασσομένων στελεχών
Άρθρο 64: Κάλυψη Δικαστικών Εξόδων
Άρθρο 65: Προαγωγή επ' Ανδραγαθία
Άρθρο 66: Έξοδα Κηδείας Αξιωματικών
Άρθρο 67: Μονιμοποιηθέντες εξ Εφέδρων Αξιωματικοί
Άρθρο 68: Αξιωματικοί Ειδικότητων του ΠΝ
Άρθρο 69: Μονιμοποίηση Εθελοντών Μακράς Θητείας
Άρθρο 70: Αρμοδιότητες Διοίκησης Ναυτικής Εκπαίδευσης

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΔΟΜΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΔΟΜΗ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

- Άρθρο 71: Δομή Διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων
Άρθρο 72: Δομή Δυνάμεων
Άρθρο 73: Μακροπρόθεσμο πρόγραμμα προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων
Άρθρο 74: Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων

- Άρθρο 75: Διάρθρωση του Μακροπρόθεσμου και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων
- Άρθρο 76: Ενεργοποίηση του Προγράμματος Προμηθειών

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ
ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΑΣ,
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΚΑΙ ΘΥΜΑΤΩΝ ΠΟΛΕΜΟΥ
ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Κεφάλαιο Α' - Τροποποίηση διατάξεων του νόμου 3421/2005 “Στρατολογία των Ελλήνων και άλλες διατάξεις” (ΦΕΚ Α302/13-12-2005) και του ΠΔ 292/03 “Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων στρατολογικής φύσης” (ΦΕΚ Α248/30-10-2003) και Ειδικοί Έφεδροι Οπλίτες

- Άρθρο 77: Τροποποίηση Στρατολογικής Νομοθεσίας
- Άρθρο 78: Ζητήματα εναλλακτικής υπηρεσίας
- Άρθρο 79: Ρύθμιση υποχρεώσεων αντιρρησιών συνείδησης που έχουν συμπληρώσει το τριακοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους
- Άρθρο 80: Μεταβατικές Διατάξεις
- Άρθρο 81: Ειδικοί Έφεδροι Οπλίτες

Κεφάλαιο Β' - Προστασία αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου και λοιπές διατάξεις

- Άρθρο 82: Κατηγορίες αναπήρων και θυμάτων πολέμου
- Άρθρο 83: Ζητήματα νοσηλείας
- Άρθρο 84: Χρήση στρατιωτικών ακινήτων από ΟΤΑ
- Άρθρο 85: Τροποποίηση διατάξεων νομοθετικού διατάγματος 445/1974
- Άρθρο 86: Αναδρομικότητα Βαθμολογικής Προαγωγής
- Άρθρο 87: Μεταβατικές ρυθμίσεις για τις συμβάσεις αντισταθμιστικών ωφελημάτων (ΑΩ)
- Άρθρο 88: Καταργούμενες Διατάξεις
- Άρθρο 89: Έναρξη Ισχύος

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΙΑ
ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΩΝ ΕΝΟΠΙΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Κεφάλαιο Α΄ – Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 1: Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου:

- α. Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ) είναι ο Στρατός Ξηράς (ΣΞ), το Πολεμικό Ναυτικό (ΠΝ) και η Πολεμική Αεροπορία (ΠΑ).
- β. Αξιωματικοί των ΕΔ είναι οι Αξιωματικοί του ΣΞ, του ΠΝ, της ΠΑ και των Κοινών Σωμάτων (ΚΣ).
- γ. Γενικά Επιτελεία (ΓΕ) είναι το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ), το Γενικό Επιτελείο Στρατού (ΓΕΣ), το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού (ΓΕΝ) και το Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας (ΓΕΑ).
- δ. Οι βαθμοί των Αξιωματικών και η μεταξύ τους αντιστοιχία μεταξύ των Κλάδων των ΕΔ είναι κατά ιεραρχική σειρά εξέλιξης οι ακόλουθοι:
ΣΞ	ΠΝ	ΠΑ
Κατώτεροι Αξιωματικοί		
Ανθυπολοχαγός	Σημαιοφόρος	Ανθυποσημηναγός
Υπολοχαγός	Ανθυποπλοίαρχος	Υποσημηναγός
Λοχαγός	Υποπλοίαρχος	Σμηναγός
Ανώτεροι Αξιωματικοί		
Ταγματάρχης	Πλωτάρχης	Επισμηναγός
Αντισυνταγματάρχης	Αντιπλοίαρχος	Αντισμήναρχος
Συνταγματάρχης	Πλοίαρχος	Σμήναρχος
Ανώτατοι Αξιωματικοί		
Ταξίαρχος	Αρχιπλοίαρχος	Ταξίαρχος
Υποστράτηγος	Υποναύαρχος	Υποπτέραρχος
Αντιστράτηγος	Αντιναύαρχος	Αντιπτέραρχος
Στρατηγός	Ναύαρχος	Πτέραρχος
- ε. Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΣΕΙ), εκτός της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων (ΣΣΕ), της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων (ΣΝΔ) και της Σχολής Ικάρων (ΣΙ), νοούνται και η Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων (ΣΣΑΣ) και η Σχολή Αξιωματικών Νοσηλευτικής (ΣΑΝ).
- στ. Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές Υπαξιωματικών (ΑΣΣΥ) είναι η Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών (ΣΜΥ), η Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών Ναυτικού (ΣΜΥΝ), η Σχολή Τεχνικών Υπαξιωματικών Αεροπορίας (ΣΤΥΑ), η Σχολή Ιπταμένων Ραδιοναυτίλων (ΣΙΡ) και η Σχολή Υπαξιωματικών Διοικητικών (ΣΥΔ).
- ζ. Καταληκτικός Βαθμός είναι ο ανώτατος βαθμός στον οποίο είναι δυνατή η εν ενεργεία προαγωγή του Αξιωματικού υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου.

- η. Μόνιμοι εξ Εφέδρων είναι οι αποστρατευθέντες μόνιμοι Αξιωματικοί που έχουν ανακληθεί από την εφεδρεία στην ενέργεια.
- θ. Έφεδροι εξ Εφέδρων και Έφεδροι εξ Απονομής είναι οι Αξιωματικοί του άρθρου 53 του αναγκαστικού νόμου 833/1937 (ΦΕΚ Α351/7-9-1937) καθώς και αυτοί που περιγράφονται στο άρθρο 39 του παρόντος νόμου, στους οποίους για ειδικούς λόγους έχει απονεμηθεί βαθμός Αξιωματικού και υπηρετούν ως τέτοιοι στις ΕΔ.
- ι. Κατατασσόμενοι με διαγωνισμό είναι οι Αξιωματικοί που έχουν επιτύχει σε διαγωνισμό που έχει διενεργηθεί από τα ΓΕ σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, στους οποίους απονέμεται βαθμός Αξιωματικού.
- ια. Εθελοντές Μακράς Θητείας (ΕΜΘ) είναι οι στρατιωτικοί των νόμων 1848/1989 (ΦΕΚ Α112/8-5-1989) και 1513/1985 (ΦΕΚ Α12/8-2-1985).
- ιβ. Τοποθέτηση είναι η αρχική ένταξη του στελέχους των ΕΔ σε οργανική θέση αμέσως μετά την ονομασία του ή την κατάταξή του μετά από διαγωνισμό, η ανάληψη υπηρεσίας στις μονάδες ή υπηρεσίες μετά την εξάλειψη των λόγων για τους οποίους βρισκόταν εκτός οργανικής δύναμης, καθώς και η ανάληψη υπηρεσίας σε μονάδες ή υπηρεσίες μετά την ανάκλησή του στην ενέργεια από την εφεδρεία.
- ιγ. Μετάθεση είναι η μετακίνηση του στελέχους των ΕΔ από τη θέση στην οποία υπηρετεί σε θέση διαφορετικής μονάδας ή υπηρεσίας προς κάλυψη υπηρεσιακών αναγκών.
- ιδ. Απόσπαση είναι η προσωρινή απομάκρυνση στελέχους των ΕΔ από τη θέση στην οποία υπηρετεί, και η συνακόλουθη διάθεσή του σε διαφορετική θέση προς κάλυψη επειγουσών υπηρεσιακών αναγκών.
- ιε. Τόπος προτίμησης στελεχών των ΕΔ θεωρείται ο δήμος της επιλογής τους, εφόσον ο τόπος αυτός αποτελεί έδρα στρατιωτικής Υπηρεσίας των ΕΔ και περιλαμβάνεται μεταξύ των κατωτέρω περιοριστικά αναφερόμενων:
- (1) Του τόπου γέννησης ή πολιτογράφησης ή εγγραφής στα δημοτολόγια των ιδίων ή των συζύγων τους.
  - (2) Του τόπου στον οποίο υπηρετούν οι ίδιοι ή οι σύζυγοί τους και
  - (3) Του τόπου στον οποίο έχουν ιδιόκτητη κατοικία οι ίδιοι ή οι σύζυγοί τους ή διαμένουν οι γονείς τους ή οι γονείς των συζύγων τους.
  - (4) Του τόπου επιθυμίας επιχειρησιακής αξιοποίησής τους.
- ιστ. Ως Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) νοούνται τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης πανεπιστημιακού τομέα που αναφέρονται στην υποπερίπτωση αα) της παραγράφου 1α του άρθρου 2 του νόμου 3549/2007 (ΦΕΚ Α69/20-3-2007).

Κεφάλαιο Β' – Προέλευση και Ειδικότητες Αξιωματικών

Άρθρο 2: Προέλευση

Το Σώμα των Αξιωματικών των ΕΔ αποτελούν:

- α. Οι απόφοιτοι ΑΣΕΙ.
- β. Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις και τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου:
  - (1) Οι προερχόμενοι από Ανθυπαπιστές αποφοίτους ΑΣΣΥ.
  - (2) Οι Μόνιμοι εξ Εφέδρων.
  - (3) Οι Έφεδροι εξ Εφέδρων και κατ' Απονομή και οι αντίστοιχοι μονιμοποιούμενοι.
  - (4) Οι κατατασσόμενοι με διαγωνισμό.
  - (5) Οι προερχόμενοι από μονιμοποιηθέντες εθελοντές του νομοθετικού διατάγματος 445/1974 (ΦΕΚ Α160/10-6-1974) και του νόμου 705/1977 (ΦΕΚ Α279/26-9-1977).

Άρθρο 3: Διακρίσεις – Ειδικότητες

1. Οι Αξιωματικοί του ΣΞ διακρίνονται σε:
  - α. Όπλων:
    - (1) Πεζικού.
    - (2) Ιππικού-Τεθωρακισμένων.
    - (3) Πυροβολικού.
    - (4) Μηχανικού.
    - (5) Διαβιβάσεων.
    - (6) Αεροπορίας Στρατού.
  - β. Σωμάτων:
    - (1) Τεχνικού
    - (2) Εφοδιασμού-Μεταφορών.
    - (3) Υλικού Πολέμου, με τις γενικές ειδικότητες:
      - (α) Υλικού Πολέμου.
      - (β) Πυροτεχνουργών.
    - (4) Έρευνας-Πληροφορικής.
    - (5) Υγειονομικού, με τις γενικές ειδικότητες:
      - (α) Ιατρού.
      - (β) Οδοντιάτρου.
      - (γ) Κτηνιάτρου.
      - (δ) Φαρμακοποιού.
      - (ε) Ψυχολόγου.
      - (στ) Νοσηλευτικής.
      - (ζ) Λοιπών Ειδικοτήτων, με τις γενικές ειδικότητες:
        - (1) Διαχειριστών Υγειονομικού.
        - (2) Διοικητικών Υγειονομικού.
    - (6) Οικονομικού.
    - (7) Γεωγραφικού, με τις γενικές ειδικότητες:
      - (α) Γεωγραφικού.
      - (β) Αρχιτεχνιτών Τυπογράφων.
    - (8) Ελεγκτικού.
    - (9) Στρατιωτικών Γραμματέων, με τις γενικές ειδικότητες:
      - (α) Στρατιωτικών Γραμματέων.

- (β) Διερμηνέων.
- (10) Ταχυδρομικού.
- (11) Μουσικού.
- (12) Φροντιστών, με τις γενικές ειδικότητες που υπάγονται στα αντίστοιχα Όπλα:
  - (α) Πεζικού.
  - (β) Ιππικού-Τεθωρακισμένων.
  - (γ) Πυροβολικού.
  - (δ) Μηχανικού.
  - (ε) Διαβιβάσεων.
  - (στ) Τεχνικού.
- (13) Αρχιτεχνιτών Όπλων, με τις γενικές ειδικότητες που υπάγονται στα αντίστοιχα Όπλα:
  - (α) Πεζικού.
  - (β) Ιππικού-Τεθωρακισμένων.
  - (γ) Πυροβολικού.
  - (δ) Μηχανικού.
  - (ε) Διαβιβάσεων.
  - (στ) Αεροπορίας Στρατού.
- (14) Αρχιτεχνιτών Σωμάτων, με τις γενικές ειδικότητες που υπάγονται στα αντίστοιχα Σώματα:
  - (α) Τεχνικού.
  - (β) Εφοδιασμού και Μεταφορών.
  - (γ) Υλικού Πολέμου.
  - (δ) Αρχιτεχνίτη Έρευνας-Πληροφορικής
  - (ε) Υγειονομικού και Κτηνιατρικού Υλικού.

2. Οι Αξιοματικοί του ΠΝ διακρίνονται σε:

- α. Μαχίμους.
- β. Μηχανικούς.
- γ. Σωμάτων:
  - (1) Υγειονομικού, με τις γενικές ειδικότητες:
    - (α) Ιατρού.
    - (β) Οδοντιάτρου.
    - (γ) Κτηνιάτρου.
    - (δ) Φαρμακοποιού.
    - (ε) Ψυχολόγου.
    - (στ) Νοσηλευτικής.
  - (2) Οικονομικού.
  - (3) Ειδικοτήτων.

3. Οι Αξιοματικοί της ΠΑ διακρίνονται σε:

- α. Ιπτάμενους.
- β. Μηχανικούς (Αεροσκαφών, Τηλεπικοινωνιών-Ηλεκτρονικών και Αεροπορικών Εγκαταστάσεων).
- γ. Αεράμυνας.
- δ. Σωμάτων:
  - (1) Υγειονομικών, με τις γενικές ειδικότητες:
    - (α) Ιατρού.
    - (β) Οδοντιάτρου.
    - (γ) Κτηνιάτρου.

- (δ) Φαρμακοποιού.
- (ε) Ψυχολόγου.
- (στ) Νοσηλευτικής.
- (2) Οικονομικών
- (3) Εφοδιαστών.
- (4) Διοικητικών.
- (5) Μετεωρολόγων.
- (6) Έρευνας-Πληροφορικής.
- (7) Ραδιοναυτίλων.
- (8) Τεχνικής Υποστήριξης (Μηχανικών, Οπλουργών, Αεράμυνας, Ηλεκτρολόγων, Τηλεπικοινωνιών-Ηλεκτρονικών, Συντηρητών Αεροπορικών Εγκαταστάσεων, Εφοδιαστών).
- (9) Υπηρεσιών Υποστήριξης (Διοικητικών, Πληροφοριών, Μετεωρολόγων, Οικονομικών, Άμυνας Αεροδρομίων).
- (10) Μουσικών.

4. Οι Αξιωματικοί των ΚΣ διακρίνονται σε:
- α. Στρατολογικού - Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων (ΣΣΝΣ).
  - β. Στρατιωτικών Δικαστικών Γραμματέων (ΣΔΓ).
  - γ. Στρατιωτικών Ιερέων.
  - δ. Διοικητικούς Στρατολογικού.

Κεφάλαιο Γ' – Υπηρεσιακές Μεταβολές

Άρθρο 4: Γενικά

1. Τα στελέχη των ΕΔ τοποθετούνται, μετατίθενται και αποσπώνται με πλήρως αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη του αρμόδιου κατά Κλάδο Συμβουλίου Μεταθέσεων. Η αρμοδιότητα τοποθέτησης, μετάθεσης και απόσπασης στελεχών των ΕΔ δύναται να μεταβιβαστεί, γενικά ή κατά κατηγορία στελεχών, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.
2. Κατά τη διενέργεια των μεταβολών αυτών του προσωπικού των ΕΔ λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια των επομένων άρθρων.
3. Κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας των στελεχών των ΕΔ η διοίκηση υποχρεούται να τους παρέχει τη δυνατότητα να υπηρετήσουν για χρονικό διάστημα συνολικά πέντε (5) ετών σε θέσεις στις οποίες η συντάξιμη υπηρεσία προσμετράται στο διπλάσιο ή στο τριπλάσιο σύμφωνα με την εκάστοτε υφιστάμενη νομοθεσία.

Άρθρο 5: Τακτικές και Έκτακτες Μεταθέσεις

1. Οι μεταθέσεις διακρίνονται σε τακτικές και έκτακτες:
  - α. Για τις τακτικές μεταθέσεις των στελεχών των ΕΔ λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω αναφερόμενα κατά σειρά σπουδαιότητας κριτήρια:
    - (1) Υπηρεσιακά κριτήρια, τα οποία συνδέονται με τις εκάστοτε υφιστάμενες υπηρεσιακές ανάγκες, καθώς και με την εμπειρία και την υπηρεσιακή απόδοση του στελέχους και συγκεκριμένα:
      - (α) Την αύξηση της μαχητικής ικανότητας των ΕΔ.
      - (β) Την κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών.
      - (γ) Την απόκτηση των απαιτούμενων προσόντων για την υπηρεσιακή εξέλιξη κάθε στελέχους.
      - (δ) Τα στοιχεία του ατομικού φακέλου και την αρχαιότητα.
      - (ε) Την απόκτηση, όπου απαιτείται, εμπειρίας και γνώσεων.
    - (2) Κοινωνικά κριτήρια, δηλαδή την προτίμηση των στελεχών με βάση και:
      - (α) Την οικογενειακή τους κατάσταση. Οι πολύτεκνοι, οι γονείς τριών (3) τέκνων, οι οικογένειες με έναν (1) γονέα καθώς και οι πάσχοντες από ανίατα ή δυσίατα νοσήματα μετατίθενται μόνο κατόπιν πρότερης σχετικής αναφοράς τους. Για τον προσδιορισμό του εν λόγω κριτηρίου, ως μέλη της οικογένειας θεωρούνται ο σύζυγος και τα άγαμα παιδιά ηλικίας μέχρι δεκαοκτώ (18) ετών ή μέχρι είκοσι πέντε (25) ετών εάν φοιτούν σε σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, της φοίτησης βεβαιούμενης με πιστοποιητικό της οικείας Σχολής, καθώς και τα ανίκανα για εργασία, λόγω αναπηρίας, άγαμα παιδιά ανεξάρτητα από ηλικία. Η ανικανότητα για εργασία πιστοποιείται από την Ανωτάτη κατά κλάδο Υγειονομική Επιτροπή, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου.
      - (β) Λόγους υγείας του ιδίου ή μέλους της οικογένειάς του.
      - (γ) Αιτήματα συνυπηρέτησης (με συζύγους στρατιωτικούς, αστυνομικούς, συνοριακούς φύλακες, ειδικούς φρουρούς, λιμενικούς, πυροσβεστικούς υπαλλήλους, δικαστικούς λειτουργούς και υ-

παλλήλους του Δημοσίου ή Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου ή Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα).

- (δ) Τον τόπο προτίμησής τους, όπως αυτός καθορίζεται στο άρθρο 6.
  - (ε) Την ηλικία και τις σπουδές των τέκνων.
  - (στ) Τη διάθεση στέγης.
- (3) Αντικειμενικά κριτήρια, τα οποία καθορίζονται από το πλέγμα των παραγόντων που συνυπολογιζόμενοι επηρεάζουν τις συνθήκες διαβίωσης του προσωπικού και συνοψίζονται στους εξής:
- (α) Απόσταση από τη μεθόριο.
  - (β) Πληθυσμός της περιοχής.
  - (γ) Απόσταση από έδρα Δήμου.
  - (δ) Τουριστικός χαρακτήρας της περιοχής.
  - (ε) Μέσα μεταφοράς, σε συνάρτηση και με τις καιρικές συνθήκες.
  - (στ) Κλιματολογικές συνθήκες.
- β. Έκτακτες μεταθέσεις μπορούν να ενεργούνται οποτεδήποτε και ανεξάρτητα από τα αντικειμενικά κριτήρια και το χρόνο παραμονής στην ίδια περιοχή μετάθεσης, στις παρακάτω περιοριστικά αναφερόμενες περιπτώσεις:
- (1) Για αποδεδειγμένους και ειδικά αιτιολογημένους υπηρεσιακούς ή προσωπικούς λόγους.
  - (2) Σε περίπτωση διάπραξης σοβαρού πειθαρχικού παραπτώματος, το οποίο δημιουργεί γενικότερο πρόβλημα πειθαρχίας ή ηθικής τάξεως, με απόφαση του Αρχηγού του οικείου Κλάδου, στην οποία πρέπει να γίνεται ειδική μνεία για την αναγκαιότητα ή μη της μετάθεσης του κρινόμενου.
  - (3) Σε περίπτωση παραπομπής σε δίκη για κακούργημα με αμετάκλητο δικαστικό βούλευμα ή αμετάκλητης καταδίκης για κακούργημα.
  - (4) Όταν καταργείται ή μετεγκαθίσταται στρατόπεδο, καθώς και όταν καταργείται μονάδα ή Υπηρεσία των ΕΔ.
  - (5) Για σοβαρό συμβάν, που αφορά το ίδιο το στέλεχος ή μέλος της οικογένειάς του.
  - (6) Σε περίπτωση θανάτου συζύγου ή τέκνου ή πάθησης αυτών ή του στελέχους των ΕΔ από ανίατο ή δυσίατο νόσημα, ύστερα από γνωμοδότηση της Ανώτατης κατά κλάδο Υγειονομικής Επιτροπής.
  - (7) Ύστερα από αίτηση αμοιβαίας μετάθεσης, υπό την προϋπόθεση ότι αιτιολογημένα δεν διαταράσσεται η πλήρωση υπηρεσιακών αναγκών.
  - (8) Για λόγους συνυπηρέτησης με σύζυγο στρατιωτικό, δημόσιο υπάλληλο, αστυνομικό ή συνοριακό φύλακα, ειδικό φρουρό, λιμενικό, πυροσβεστικό υπάλληλο ή δικαστικό λειτουργό.
2. Στον τόπο προτίμησής τους υπηρετούν υποχρεωτικά στελέχη με σύζυγο ή τέκνα με αναπηρία.
3. Η ανωτέρω παράγραφος 2 δεν τυγχάνει εφαρμογής σε περιπτώσεις που το Συμβούλιο Μεταθέσεων του άρθρου 8 αποφασίζει με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του ότι συντρέχουν προς τούτο σοβαροί υπηρεσιακοί λόγοι.
4. Για τις τακτικές μεταθέσεις ανωτάτων Αξιωματικών λαμβάνονται υπ' όψιν αποκλειστικά τα υπηρεσιακά κριτήρια των περιπτώσεων (α) και (β) της παραγράφου 1α(1) του παρόντος άρθρου.

5. Για τις τακτικές μεταθέσεις των στελεχών των ΕΔ εντός της ίδιας φρουράς δεν λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια που αναφέρονται στις περιπτώσεις (2) και (3) του εδαφίου α' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 6: Τόπος Προτίμησης

1. Όλα τα στελέχη των ΕΔ υποβάλλουν δήλωση του τόπου προτίμησής τους. Αλλαγή του τόπου προτίμησης επιτρέπεται μόνο για λόγους οποιασδήποτε μεταβολής των στοιχείων της περίπτωσης ιε' του άρθρου 1. Η αλλαγή του τόπου προτίμησης λαμβάνεται υπόψη για τις τακτικές μεταθέσεις του αμέσως επόμενου της δήλωσης ημερολογιακού έτους.
2. Η δήλωση του τόπου προτίμησης υποβάλλεται ιεραρχικά, συνοδευόμενη από υπεύθυνη δήλωση ότι τα αναφερόμενα σε αυτήν στοιχεία είναι ακριβή και ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.
3. Μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος δικαιολογείται μόνο μια αλλαγή τόπου προτίμησης.

Άρθρο 7: Αποσπάσεις

1. Απόσπαση στελεχών των ΕΔ επιτρέπεται μόνο για την αντιμετώπιση σοβαρών και επειγουσών υπηρεσιακών αναγκών προσωρινού χαρακτήρα με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη των οικείων κατά κλάδο Συμβουλίων Μεταθέσεων. Η σχετική αρμοδιότητα του Υπουργού μπορεί να μεταβιβαστεί με απόφασή του συνολικά ή για κατηγορίες στελεχών.
2. Απόσπαση για προσωπικούς λόγους είναι δυνατή κατ' εξαίρεση και εφόσον οι ανάγκες της υπηρεσίας το επιτρέπουν.
3. Η διάρκεια των ανωτέρω αποσπάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες.
4. Η απόσπαση παύει αυτοδικαίως όταν λήξει το χρονικό όριο της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, οπότε και τα στελέχη των ΕΔ με τη λήξη της απόσπασης επανέρχονται υποχρεωτικά στη θέση τους χωρίς άλλη διατύπωση.
5. Η απόσπαση μπορεί να παύει οποτεδήποτε πριν από τη λήξη του χρονικού ορίου της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου για λόγους αναγόμενους στην υπηρεσία.
6. Ειδικές διατάξεις διατηρούνται σε ισχύ.

Άρθρο 8: Συγκρότηση Συμβουλίων Μεταθέσεων – Προσφυγές

1. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας καθορίζεται η συγκρότηση των κατά Κλάδο Συμβουλίων Μεταθέσεων και η λειτουργία τους. Με την απόφαση αυτή εξειδι-

κεύονται τα κατά Κλάδο κριτήρια τοποθετήσεων και μεταθέσεων ανάλογα με τις συνθήκες λειτουργίας και τις ειδικότερες ανάγκες της υπηρεσίας και η δυνατότητα προσωρινής αναστολής τους, οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

2. Η απόφαση της τοποθέτησης, μετάθεσης ή απόσπασης, κοινοποιείται στους ενδιαφερόμενους αμελλητί. Αυτοί έχουν δικαίωμα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής κατά της απόφασης εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την κοινοποίησή της, προς το διοικητικό όργανο που την εξέδωσε, το οποίο υποχρεούται να απαντήσει αιτιολογημένα εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία της υποβολής της. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας και ενόσω εκκρεμεί η ασκηθείσα προσφυγή αναστέλλεται η εκτέλεση της απόφασης. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας υποβολής προσφυγής ή την απάντηση επί των προσφυγών που τυχόν υποβληθούν, οι πίνακες του προς τοποθέτηση, μετάθεση ή απόσπαση προσωπικού κυρώνονται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας.
3. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν τυγχάνουν εφαρμογής για τους ανώτατους Αξιωματικούς, λόγω της κρισιμότητας των καθηκόντων που αντιστοιχούν στο βαθμό τους.

Άρθρο 9: Μετατάξεις

1. Μόνιμοι Υπαξιωματικοί και Ανθυπασπιστές που προέρχονται από ΑΣΣΥ, έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον πέντε (5) έτη πραγματικής υπηρεσίας από την ονομασία τους ως Υπαξιωματικών και είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ ή κάτοχοι ισότιμου αναγνωρισμένου τίτλου σπουδών αλλοδαπής μπορούν να μετατάσσονται στο Σώμα των Αξιωματικών με ειδικότητα Αξιωματικού, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 3, κατά τις ισχύουσες διατάξεις προς κάλυψη κενών οργανικών θέσεων Ανθυπολοχαγού και αντιστοιχών με απόφαση του οικείου κατά Κλάδο Ανωτάτου Συμβουλίου, ως πληρούντες τα κριτήρια του άρθρου 12.
2. ΕΜΘ που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον πέντε (5) έτη πραγματικής υπηρεσίας και είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ ή κάτοχοι ισότιμου αναγνωρισμένου τίτλου σπουδών αλλοδαπής μπορούν να μετατάσσονται στο Σώμα των Μονίμων Υπαξιωματικών με την ειδικότητά τους προς κάλυψη κενών οργανικών θέσεων του βαθμού τον οποίο φέρουν, με απόφαση του οικείου κατά Κλάδο Ανωτάτου Συμβουλίου, ως πληρούντες τα κριτήρια του άρθρου 12.

Άρθρο 10: Διαδικασία Μετατάξεων

1. Με απόφαση του Ανωτάτου κατά Κλάδο Συμβουλίου, που εκδίδεται μέχρι 31 Μαΐου εκάστου έτους, καθορίζονται σύμφωνα με τις υφιστάμενες υπηρεσιακές ανάγκες οι θέσεις και οι ειδικότητες που μπορούν να καλυφθούν με μετάταξη. Οι θέσεις αυτές προκηρύσσονται και δημοσιεύονται με μέριμνα του οικείου ΓΕ. Το ειδικότερο περιεχόμενο της εκάστοτε προκήρυξης, όπως οι θέσεις, οι ειδικότητες, τα προσόντα των μετατασσομένων, η διαδικασία, τα κριτήρια επιλογής και κάθε άλλη λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας κατόπιν πρότασης του οικείου Κλάδου.

2. Οι επιθυμούντες να μεταταγούν υποβάλλουν μέχρι 30 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους σχετική αίτηση προς τη Μονάδα ή Υπηρεσία που υπηρετούν. Οι εν λόγω αιτήσεις αξιολογούνται από το οικείο κατά Κλάδο Ανώτατο Συμβούλιο.
3. Η αίτηση με το συνημμένο σε αυτήν επικυρωμένο αντίγραφο του πτυχίου του προηγούμενου άρθρου υποβάλλεται από τη Μονάδα ή Υπηρεσία στην οποία υπηρετεί ο ενδιαφερόμενος εντός δέκα (10) ημερών από τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας προς την αρμόδια Διεύθυνση του οικείου Κλάδου των ΕΔ.
4. Οι αρμόδιες Διευθύνσεις των ανωτέρω Κλάδων:
  - α. Συγκεντρώνουν τα στοιχεία που απαιτείται να τεθούν υπ' όψιν του Ανωτάτου Συμβουλίου και τα διαβιβάζουν στη Γραμματεία του.
  - β. Προωθούν προς έκδοση Προεδρικό Διάταγμα μετάταξης και ονομασίας των κριθέντων ως μετατασσομένων.

Άρθρο 11: Αρμοδιότητες Ανωτάτου Συμβουλίου - Πίνακες

Το Ανώτατο Συμβούλιο του οικείου Κλάδου:

- α. Προσδιορίζει τις θέσεις και τις ειδικότητες στις οποίες δύνανται να μεταταγούν οι ενδιαφερόμενοι αναλόγως του αντικειμένου του πτυχίου τους.
- β. Καταρτίζει πίνακες υποψηφίων για κάθε ειδικότητα, στις οποίες περιλαμβάνονται όλοι οι υποψήφιοι των οποίων το υποβληθέν πτυχίο προσιδιάζει στις αντίστοιχες ειδικότητες κατ' απόλυτη σειρά αρχαιότητας.
- γ. Αξιολογεί και επιλέγει με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση από τους πίνακες υποψηφίων ειδικότητας κατ' απόλυτη σειρά αρχαιότητας όσους πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 12, τερματίζοντας την κρίση με την πλήρωση της τελευταίας των κενών οργανικών θέσεων της ειδικότητας.
- δ. Καταρτίζει πίνακα:
  - (1) Μετατασσομένων, όπου περιλαμβάνονται όσοι επελέγησαν για την κάλυψη κενών οργανικών θέσεων ανά ειδικότητα.
  - (2) Μη μετατασσομένων, στον οποίο περιλαμβάνονται όσοι το αντικείμενο του πτυχίου των οποίων δεν προσιδιάζει σε ειδικότητα Αξιωματικού ή Υπαξιωματικού, δεν πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 12 ή δεν κρίθηκαν λόγω κάλυψης των διαθεσίμων κενών θέσεων.

Άρθρο 12: Κριτήρια

1. Για την αξιολόγηση της αίτησης μετάταξης λαμβάνονται υπ' όψιν τα εξής:
  - α. Το αντικείμενο και ο βαθμός του υποβληθέντος πτυχίου, το οποίο πρέπει να προσιδιάζει σε ειδικότητα της προς κάλυψη θέσης, όπως αυτές καθορίζονται στο άρθρο 3 του παρόντος νόμου.
  - β. Η κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, αναλόγως του αντικειμένου τους.
  - γ. Τα ουσιαστικά προσόντα του ενδιαφερόμενου της τελευταίας δεκαετίας, ο βαθμός των οποίων πρέπει να είναι τουλάχιστον «λίαν καλώς».
  - δ. Ο βαθμός αποφοίτησης του ενδιαφερόμενου από τα προβλεπόμενα σχολεία της ειδικότητάς τους, ο οποίος πρέπει να είναι «εξάίρετα».

- ε. Οι τυχόν πειθαρχικές ποινές που έχουν επιβληθεί στον ενδιαφερόμενο την τελευταία δεκαετία, αναλόγως του χρόνου επιβολής τους και της βαρύτητας της παράβασης, κατά την αιτιολογημένη κρίση του οικείου Συμβουλίου.
2. Απορρίπτονται οι αιτήσεις εκείνων που έχουν καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα, κλοπή, υπεξαίρεση (κοινή και στην υπηρεσία), απάτη, εκβίαση, πλαστογραφία, δωροδοκία ή δωροληψία, καταπίεση, απιστία περί την υπηρεσία, παράβαση καθήκοντος, συκοφαντική δυσφήμιση καθ' υποτροπή, εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και, οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, καθώς και για τα αδικήματα των άρθρων 15 έως και 41, 46 έως και 48, 51, 69 έως 71, 82 έως και 85, 92 έως και 139, 140, 142 έως και 155 του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 13: Προσφυγές – Κύρωση Πινάκων

1. Η απόφαση του Ανωτάτου κατά Κλάδο Συμβουλίου κοινοποιείται στους ενδιαφερόμενους εντός δέκα (10) ημερών από το τέλος των εργασιών του. Αυτοί έχουν δικαίωμα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας κατά της απόφασης εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση της, ο οποίος υποχρεούται να απαντήσει εντός είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία της υποβολής της, κατόπιν πρότερης υποβολής αιτιολογημένης γνώμης του αρμοδίου κατά κλάδο Ανωτάτου Συμβουλίου. Η αρμοδιότητα του Υπουργού Εθνικής Άμυνας για την εξέταση και απάντηση της προσφυγής αυτής δύναται να μεταβιβαστεί, γενικά ή κατά κατηγορία στελεχών, με απόφασή του.
2. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας υποβολής της παραπάνω προσφυγής ή την απάντηση επί της προσφυγής που τυχόν υποβληθεί, οι πίνακες μετατασσομένων συντάσσονται εις διπλούν και κυρώνονται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Η μετάταξη στο Σώμα των Αξιωματικών ή Υπαξιωματικών και ο καθορισμός ειδικότητας, οι προαγωγές καθώς και η ένταξη των μετατασσομένων στη νέα επετηρίδα ενεργείται με Προεδρικό Διάταγμα, το οποίο εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.
3. Οι μεταταγέντες εγγράφονται στην επετηρίδα της νέας ειδικότητας τους μετά τους υπηρετούντες ομοιοβάθμους τους και εξομοιώνονται πλήρως με τους τελευταίους ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους, πλην αυτών της μετάταξης.

Κεφάλαιο Δ' - Αξιολόγηση, Εξέλιξη και Ιεραρχία

Άρθρο 14: Σύστημα Αξιολόγησης

1. Τα ουσιαστικά προσόντα των στελεχών των ΕΔ αξιολογούνται με σύστημα αξιολόγησης, το οποίο διέπεται από τις αρχές της αμεροληψίας και της αξιοκρατίας, με βάση την επαγγελματική ικανότητα των στελεχών και την αποδοτικότητά τους.
2. Με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη του ΣΑΓΕ, καθορίζονται οι προϋποθέσεις αξιολόγησης, το αντικείμενο και τα κριτήρια αξιολόγησης, ο χρόνος, η συχνότητα, ο τύπος, η διαδικασία και τα όργανα αξιολόγησης, τα δικαιώματα και οι εγγυήσεις υπέρ των στελεχών των ΕΔ σε σχέση με αυτήν, οι διαδικασίες διοικητικών προσφυγών, οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 35 και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 15: Συμβούλια Κρίσεων

1. Αρμόδια Συμβούλια για τις κρίσεις και τις επανακρίσεις των Αξιωματικών είναι:
  - α. Το Συμβούλιο Αρχηγών Γενικών Επιτελείων (ΣΑΓΕ).
  - β. Τα Ανώτατα Συμβούλια Κρίσεων των Κλάδων των ΕΔ.
  - γ. Τα Συμβούλια Προαγωγών Αξιωματικών (ΣΠΑ).
2. Τα παραπάνω Συμβούλια Κρίσεων αποτελούνται από ανώτατους Αξιωματικούς, που κατέχουν οργανικές θέσεις εσωτερικού.
3. Η συμμετοχή του Προέδρου, των μελών και του εισηγητή, εφόσον ο τελευταίος είναι αρχαιότερος του κρινόμενου, είναι υποχρεωτική. Σε περίπτωση αδυναμίας συμμετοχής κάποιου μέλους, ορίζεται να συμμετάσχει, στις περιπτώσεις που αυτό προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ένα από τα αναπληρωματικά μέλη, που καθορίζονται στη διαταγή συγκρότησης του Συμβουλίου.
4. Οι αποφάσεις των Συμβουλίων λαμβάνονται κατά πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Ο εισηγητής δεν συμμετέχει στο Συμβούλιο με ψήφο, πλην των περιπτώσεων που εισηγητής ορίζεται ο Αρχηγός του οικείου Κλάδου.
5. Το ΣΑΓΕ συγκαλείται για τη διενέργεια κρίσεων:
  - α. Των Αντιστρατήγων, Αντιναυάρχων, Αντιπτεράρχων, Υποναυάρχων, Υποπτεράρχων και των ανωτάτων Αξιωματικών των ΚΣ, για παραμονή ή αποστρατεία.
  - β. Των Υποστρατήγων, Υποναυάρχων, Υποπτεράρχων Αρχιπλοιάρχων και Ταξιάρχων ΠΑ, για πλήρωση κενών θέσεων στους βαθμούς Αντιστρατήγου, Αντιναυάρχου, Αντιπτεράρχου, Υποναυάρχου και Υποπτεράρχου, αντίστοιχα.
  - γ. Των Ταξιάρχων Στρατολογίας - Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων, για πλήρωση κενής θέσης.
6. Το ΣΑΓΕ συγκροτείται από τον Αρχηγό ΓΕΕΘΑ ως Πρόεδρο και τους Αρχηγούς των λοιπών ΓΕ ως μέλη. Η παρουσία του Προέδρου και των μελών είναι υποχρεωτική. Αναπλήρωση Αρχηγού Κλάδου στο ΣΑΓΕ επιτρέπεται μόνο μετά από απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥΣΕΑ).

7. Το ΣΑΓΕ κρίνει τους Αντιστρατήγους, Αντιναυάρχους, Αντιπτεράρχους, Υποναυάρχους, Υποπτεράρχους και τον Υποστράτηγο Στρατολογίας - Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων για παραμονή ή αποστρατεία και εισηγητής ορίζεται ο Αρχηγός του οικείου Κλάδου.
8. Το ΣΑΓΕ κρίνει τους Ταξιάρχους Στρατολογίας-Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων, για παραμονή ή αποστρατεία, συμπληρούμενο από τον Υποστράτηγο Διευθυντή του Σώματος εφόσον αυτός δεν έχει αποστρατευτεί, διαφορετικά δεν συμπληρώνεται.
9. Το ΣΑΓΕ κρίνει τους Υποναυάρχους, Υποπτεράρχους και Ταξιάρχους Στρατολογίας – Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων για πλήρωση κενών θέσεων και εισηγητής ορίζεται ο Αρχηγός του οικείου Κλάδου.
10. Το ΣΑΓΕ κρίνει τους Υποστρατήγους, Αρχιπλοιάρχους και Ταξιάρχους της ΠΑ, για πλήρωση κενών θέσεων, συμπληρούμενο με έναν Αντιστράτηγο, Αντιναύαρχο και Αντιπτέραρχο. Εισηγητής με δικαίωμα ψήφου ορίζεται ο Αρχηγός του οικείου Κλάδου.
11. Γραμματέας ορίζεται ανώτατος ή ανώτερος Αξιωματικός της Γραμματείας ΣΑΓΕ.
12. Το ΣΑΓΕ συμπληρώνεται κατά τις επανακρίσεις:
  - α. Των Αντιστρατήγων, Αντιναυάρχων και Αντιπτεράρχων με τους αρχαιότερους Αντιστρατήγους, Αντιναυάρχους ή Αντιπτεράρχους μέχρι του αριθμού των τριών (3), εφόσον υπάρχουν αρχαιότεροι του επανακρινόμενου, διαφορετικά δεν συμπληρώνεται.
  - β. Των Υποναυάρχων, με το Διοικητή της Στρατιάς ή το Γενικό Επιθεωρητή Στρατού, τον Αρχηγό Στόλου και με έναν (1) Μάχιμο Αντιναύαρχο ή Υποναύαρχο αρχαιότερο του επανακρινόμενου και των Υποπτεράρχων με το Διοικητή της Στρατιάς ή το Γενικό Επιθεωρητή Στρατού, τον Αρχηγό Τακτικής Αεροπορίας και με έναν (1) Αντιπτέραρχο Ιπτάμενο ή Υποπτέραρχο Ιπτάμενο αρχαιότερο του επανακρινόμενου, διαφορετικά δεν συμπληρώνεται.
  - γ. Των Υποστρατήγων, Αρχιπλοιάρχων και Ταξιάρχων της Αεροπορίας, που παραλείφθηκαν κατά την πλήρωση κενών θέσεων, στους βαθμούς Αντιστρατήγου, Υποναυάρχου ή Υποπτεράρχου, με το Διοικητή της Στρατιάς και δύο (2) Αντιστρατήγους, όταν πρόκειται για επανάκριση Υποστρατήγων, με το Διοικητή της Στρατιάς, τον Αρχηγό Στόλου και με έναν (1) Μάχιμο Αντιναύαρχο ή Υποναύαρχο ή με το Διοικητή της Στρατιάς, τον Αρχηγό της Τακτικής Αεροπορίας και με έναν (1) Αντιπτέραρχο Ιπτάμενο ή Υποπτέραρχο Ιπτάμενο, όταν πρόκειται για επανακρίσεις Αρχιπλοιάρχων και Ταξιάρχων Αεροπορίας, αντίστοιχα.
  - δ. Των Υποστρατήγων, Ταξιάρχων του ΣΞ, Συνταγματαρχών, Αρχιπλοιάρχων, Πλοιάρχων, Αντιπλοιάρχων, Ταξιάρχων της ΠΑ, Σμηνάρχων και Αντισμηνάρχων, που κρίθηκαν από τα οικεία κατά Κλάδους Ανώτατα Συμβούλια με έναν (1) Αντιστράτηγο, Μάχιμο Αντιναύαρχο ή Υποναύαρχο, Αντιπτέραρχο Ιπτάμενο ή Υποπτέραρχο, αντίστοιχα.
  - ε. Των ανώτατων Αξιωματικών των ΚΣ με έναν (1) Αντιστράτηγο, με τον Υπαρχηγό του ΓΕΕΘΑ και τον αρχαιότερο Αξιωματικό του οικείου Σώματος, εφόσον είναι αρχαιότερος του επανακρινόμενου.
  - στ. Των Συνταγματαρχών και Αντισυνταγματαρχών των ΚΣ με τον Υπαρχηγό του ΓΕΕΘΑ.

Άρθρο 16: Ανώτατα Συμβούλια Κρίσεων

1. Τα Ανώτατα Συμβούλια κρίσεων είναι:
  - α. Τα Ανώτατο Στρατιωτικό Συμβούλιο (ΑΣΣ) για τις κρίσεις των Υποστρατήγων, Ταξιαρχών του ΣΞ και Συνταγματαρχών.
  - β. Το Ανώτατο Ναυτικό Συμβούλιο (ΑΝΣ) για τις κρίσεις των Αρχιπλοιάρχων, Πλοιάρχων και Αντιπλοιάρχων.
  - γ. Το Ανώτατο Αεροπορικό Συμβούλιο (ΑΑΣ) για τις κρίσεις Ταξιαρχών της ΠΑ, Σμηνάρχων και Αντισμηνάρχων.

2. Τα Ανώτατα Συμβούλια Κρίσεων συντίθενται όπως παρακάτω:
  - α. Τα ΑΣΣ Κρίσεων από τον Αρχηγό ΓΕΣ ως Πρόεδρο και από όλους τους υπηρετούντες και κατέχοντες οργανικές θέσεις Αντιστρατήγους του ΣΞ ως μέλη, με εξαίρεση τους δύο (2) Υπαρχηγούς του Γενικού Επιτελείου Στρατού (ΓΕΣ). Το Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία με παρόντα τα τρία τέταρτα ($\frac{3}{4}$) των μελών του.
  - β. Το ΑΝΣ Κρίσεων, από τον Αρχηγό ΓΕΝ ως πρόεδρο, τον Αρχηγό Στόλου, έναν (1) Μάχιμο Αντιναύαρχο και δύο (2) Μάχιμους Υποναύαρχους, οι οποίοι μπορεί να είναι τρεις (3) εφόσον πέραν του Αρχηγού ΓΕΝ και του Αρχηγού Στόλου δεν υπηρετεί έτερος Αντιναύαρχος, ως μέλη. Σε περίπτωση κρίσης Αξιωματικών Μηχανικών, Σωμάτων Οικονομικού και Υγειονομικού, αντικαθίσταται το νεότερο μέλος του Συμβουλίου από τον Αντιναύαρχο Μηχανικό ή Υποναύαρχο Οικονομικό ή Ιατρό αντίστοιχα. Το Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία με παρόντα τα τρία τέταρτα ($\frac{3}{4}$) των μελών του.
  - γ. Το ΑΑΣ Κρίσεων, από τον Αρχηγό ΓΕΑ ως πρόεδρο, τον Αρχηγό Τακτικής Αεροπορίας, έναν (1) Αντιπτέραρχο Ιπτάμενο και δύο (2) Υποπετάρχους Ιπταμένους, οι οποίοι μπορεί να είναι τρεις (3) εφόσον πέραν του Αρχηγού ΓΕΑ και του Αρχηγού Τακτικής Αεροπορίας δεν υπηρετεί έτερος Αντιπτέραρχος, ως μέλη. Όταν κρίνονται Αξιωματικοί ειδικότητας Μηχανικών, Αεράμυνας, Ιατρών, Οδοντιάτρων, Κτηνιάτρων, Φαρμακοποιών, Νοσηλευτικής, Ψυχολόγων και Οικονομικών, ο νεότερος Υποπτέραρχος αντικαθίσταται κατά περίπτωση, από τον αρχαιότερο ανώτατο Μηχανικό ή Αεράμυνας ή Ιατρό ή Οικονομικό. Σε περίπτωση που κρίνονται Αξιωματικοί ειδικότητας Εφοδιαστή, Διοικητικού ή Μετεωρολόγου, ο νεότερος Υποπτέραρχος του ΑΑΣ αντικαθίσταται από τον αρχαιότερο Αξιωματικό της ειδικότητας του κρινόμενου. Το Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία με παρόντα τα τρία τέταρτα ($\frac{3}{4}$) των μελών του.

3. Εισηγητές ορίζονται οι ίδιοι Αξιωματικοί που ορίζονται και στα ΣΠΑ, όπως καθορίζεται στο άρθρο 18 του παρόντος νόμου. Εάν ο εισηγητής ή ο αντικαταστάτης του είναι νεότερος του κρινόμενου Αξιωματικού ή κρίνεται ο ίδιος, αντικαθίσταται από το νεότερο μέλος του Συμβουλίου. Κατ' εξαίρεση στο ΑΣΣ όταν κρίνονται Υποστράτηγοι Όπλων και Σωμάτων και όταν κρίνονται Ταξιαρχοί Όπλων ή Σωμάτων και ο Διευθυντής του Όπλου ή Σώματος είναι Ταξίαρχος, εισηγητής ορίζεται το νεότερο μέλος του Συμβουλίου.

4. Τα Ανώτατα Συμβούλια Κρίσεων των Κλάδων συγκροτούνται με διαταγή του Αρχηγού του οικείου Κλάδου, μετά από πρόταση των Ανώτατων Συμβουλίων ολομελείας των Κλάδων τους.

5. Σε κάθε Συμβούλιο λειτουργεί Γραμματεία, στην οποία προϊστάται ανώτατος ή ανώτερος Αξιωματικός του οικείου Κλάδου.

Άρθρο 17: Συμβούλια Προαγωγών Αξιωματικών

1. Τα Συμβούλια Προαγωγών Αξιωματικών (ΣΠΑ) είναι αρμόδια:
  - α. Το ΣΠΑ Στρατού υπ' αριθμόν 1 (ΣΠΑΣ1), για τις κρίσεις Αντισυνταγματαρχών και Ταγματαρχών του ΣΞ Όπλων και Φροντιστών Αρχιτεχνιτών, που υπάγονται στα Όπλα.
  - β. Το ΣΠΑ Στρατού υπ' αριθμόν 2 (ΣΠΑΣ2), για τις κρίσεις Αντισυνταγματαρχών και Ταγματαρχών του ΣΞ Σωμάτων.
  - γ. Τα ΣΠΑ Στρατού υπ' αριθμόν 3 (ΣΠΑΣ3), για τις κρίσεις των κατώτερων αξιωματικών του ΣΞ.
  - δ. Το ΣΠΑ Ναυτικού (ΣΠΑΝ), για τις κρίσεις των Πλωταρχών και κατώτερων Αξιωματικών του ΠΝ.
  - ε. Το ΣΠΑ Αεροπορίας (ΣΠΑΑ), για τις κρίσεις των Επισμηναγών και κατώτερων αξιωματικών της ΠΑ.
  - στ. Το ΣΠΑ των ΚΣ (ΣΠΑΚΣ), για τις κρίσεις των ανώτερων και κατώτερων Αξιωματικών των Κοινών Σωμάτων.

2. Τα ΣΠΑ συντίθενται όπως παρακάτω:
  - α. ΣΠΑΣ1: Από τον Α' Υπαρχηγό ΓΕΣ ως Πρόεδρο και πέντε (5) ανώτατους Αξιωματικούς Όπλων ως μέλη.
  - β. ΣΠΑΣ2: Από τον Β' Υπαρχηγό ΓΕΣ ως Πρόεδρο και πέντε (5) ανώτατους Αξιωματικούς ως μέλη, από τους οποίους υποχρεωτικά δύο (2) Σωμάτων.
  - γ. ΣΠΑΣ3: Από έναν (1) Υποστράτηγο Όπλου ως Πρόεδρο και πέντε (5) ανώτατους Αξιωματικούς ως μέλη.
  - δ. ΣΠΑΝ: Από έναν (1) Μάχιμο Αντιναύαρχο ή Υποναύαρχο ως πρόεδρο και από τέσσερις (4) ανώτατους Μάχιμους Αξιωματικούς ως μέλη. Σε περίπτωση κρίσης Αξιωματικών Μηχανικών, Σωμάτων Οικονομικού και Υγειονομικού αντικαθίσταται το νεότερο μέλος του Συμβουλίου από τον Υποναύαρχο Μηχανικό ή Υποναύαρχο Οικονομικό ή Ιατρό αντίστοιχα.
  - ε. ΣΠΑΑ: Από έναν (1) Ιπτάμενο Αντιπτέραρχο ή Υποπτέραρχο ως πρόεδρο και από τέσσερις (4) ανώτατους Αξιωματικούς Ιπταμένους ως μέλη. Σε περίπτωση κρίσης Αξιωματικών Μηχανικών, Ελεγκτών Αεράμυνας, Ιατρών, Οδοντιάτρων, Κτηνιάτρων, Φαρμακοποιών, Νοσηλευτικής, Ψυχολόγων, Οικονομικών, Εφοδιαστών, Διοικητικών και Μετεωρολόγων, το νεότερο μέλος αντικαθίσταται κατά περίπτωση από:
    - (1) Ανώτατο Αξιωματικό Μηχανικό, για τις κρίσεις των Μηχανικών.
    - (2) Ανώτατο Αξιωματικό Ιατρό, για τις κρίσεις των Ιατρών, Οδοντιάτρων, Κτηνιάτρων, Φαρμακοποιών, Νοσηλευτικής και Ψυχολόγων.
    - (3) Ανώτατο Αξιωματικό Αεράμυνας, για τις κρίσεις των Αξιωματικών Αεράμυνας.
    - (4) Ανώτατο Αξιωματικό Οικονομικό, για τις κρίσεις των Οικονομικών.
    - (5) Τον αρχαιότερο Αξιωματικό ειδικότητας Εφοδιαστή, Διοικητικού ή Μετεωρολόγου, για τις κρίσεις Αξιωματικών των ειδικοτήτων αυτών.
  - στ. ΣΠΑΚΣ: Από τον Υπαρχηγό ΓΕΕΘΑ ως Πρόεδρο και από τέσσερις (4) ανώτατους Αξιωματικούς ως μέλη. Κάθε ΓΕ διαθέτει από έναν (1) ανώτατο Αξιωματικό για τη συγκρότηση του Συμβουλίου αυτού.

3. Τα ΣΠΑ των Κλάδων συγκροτούνται με διαταγή του Αρχηγού ΓΕ του αρμόδιου Κλάδου μετά από πρόταση του Ανώτατου Συμβουλίου βασικής σύνθεσης του Κλάδου του. Το ΣΠΑΚΣ συγκροτείται με διαταγή του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ.

Άρθρο 18: Εισηγητές - Γραμματείς - Αναπληρωματικά Μέλη

1. Εισηγητές στα ανωτέρω Συμβούλια ορίζονται ως εξής:
  - α. Για το ΣΞ οι Διευθυντές Όπλων για τις κρίσεις Αξιωματικών Όπλων και οι Διευθυντές Σωμάτων για τις κρίσεις των αξιωματικών Σωμάτων. Εφόσον στο Σώμα δεν προβλέπεται Διευθυντής ή ο προβλεπόμενος δεν είναι ανώτατος αξιωματικός, εισηγητής ορίζεται ο Διευθυντής Β΄ Κλάδου του ΓΕΣ.
  - β. Για το ΠΝ:
    - (1) Ο Διευθυντής Β΄ Κλάδου του ΓΕΝ για τις κρίσεις των Μάχιμων, Ειδικοτήτων και Φάρων.
    - (2) Ο Διευθυντής Δ΄ Κλάδου του ΓΕΝ για τις κρίσεις των Μηχανικών.
    - (3) Ο Διευθυντής Ε΄ Κλάδου του ΓΕΝ για τις κρίσεις των Αξιωματικών Οικονομικού.
    - (4) Ο Διευθυντής Διευθύνσεως Υγειονομικού του ΓΕΝ για τις κρίσεις των Ιατρών, Οδοντιάτρων, Κτηνιάτρων, Φαρμακοποιών, Ψυχολόγων και Νοσηλευτικής.
  - γ. Για την ΠΑ:
    - (1) Ο Διευθυντής Β΄ Κλάδου ΓΕΑ για τις κρίσεις των Ιπτάμενων.
    - (2) Ανώτατος Αξιωματικός Μηχανικός, για τις κρίσεις των Μηχανικών, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του Αρχηγού ΓΕΑ.
    - (3) Ανώτατος Αξιωματικός Αεράμυνας για τις κρίσεις των Αξιωματικών Αεράμυνας – Τεχνικών Ειδικοτήτων Αεράμυνας – Αμύνης Αεροδρομίων.
    - (4) Ανώτατος Αξιωματικός Ιατρός, για τις κρίσεις των Ιατρών, Οδοντιάτρων, Κτηνιάτρων, Φαρμακοποιών, Νοσηλευτών και Ψυχολόγων, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του Αρχηγού ΓΕΑ.
    - (5) Ανώτατος Αξιωματικός από την αντίστοιχη ειδικότητα των κρινομένων, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του Αρχηγού ΓΕΑ.
    - (6) Ανώτατος Αξιωματικός Ιπτάμενος ή Μηχανικός για τις κρίσεις των Αξιωματικών ειδικότητας Τεχνικής Υποστήριξης.

Σε περίπτωση που δεν υφίσταται ανώτατος Αξιωματικός σε κάποια ειδικότητα, εισηγητής ορίζεται ο Διευθυντής Β΄ Κλάδου του ΓΕΑ.
  - δ. Για τα ΚΣ οι αρχαιότεροι των οικείων Διευθύνσεων.
2. Γραμματείς ορίζονται ανώτεροι ή ανώτατοι Αξιωματικοί, που διορίζονται:
  - α. Για το ΣΠΑΚΣ από τον Αρχηγό ΓΕΕΘΑ.
  - β. Για τα λοιπά ΣΠΑ από τους Αρχηγούς των οικείων Κλάδων.
3. Με τη διαταγή συγκρότησης των παραπάνω Συμβουλίων Κρίσεων και Προαγωγών ορίζονται δύο (2) ανώτατοι Αξιωματικοί ως αναπληρωματικά μέλη.

Άρθρο 19: Σύγκληση Συμβουλίων

1. Τα Συμβούλια Κρίσεων συγκαλούνται για τη διενέργεια τακτικών ή έκτακτων κρίσεων, όπως παρακάτω:
  - α. Το ΣΑΓΕ με διαταγή του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ.
  - β. Τα ΣΠΑ και τα Ανώτατα Συμβούλια Κρίσεων, με διαταγή του Αρχηγού του οικείου ΓΕ.

2. Τακτικές Σύνοδοι:
  - α. Το ΣΑΓΕ συνέρχεται σε τακτική σύνοδο και τελειώνει τις εργασίες του το πρώτο δεκαήμερο του Μαρτίου κάθε χρόνου.
  - β. Τα Ανώτατα Συμβούλια Κρίσεων και το ΣΠΑ συνέρχονται σε τακτική σύνοδο μετά το τέλος των εργασιών του ΣΑΓΕ και τελειώνουν τις εργασίες τους μέχρι τη 10η Απριλίου.
3. Έκτακτοι Σύνοδοι: Τα Συμβούλια Κρίσεων συνέρχονται σε έκτακτες συνόδους για την κρίση Αξιωματικών στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο.

Άρθρο 20: Τακτικές και έκτακτες κρίσεις

1. Οι Αξιωματικοί κρίνονται κάθε έτος στις τακτικές κρίσεις.
2. Τακτικές κρίσεις γίνονται τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο. Σε αυτές κρίνονται:
  - α. Οι συμπληρούντες μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του έτους που γίνονται οι κρίσεις κατώτεροι και ανώτεροι Αξιωματικοί τον αναγκαίο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 27 χρόνο παραμονής στο βαθμό.
  - β. Ανώτατοι Αξιωματικοί, εκτός των Αρχηγών ΓΕ, για τους οποίους ισχύουν ειδικότερες διατάξεις.
  - γ. Όσοι διανύουν τον καταληκτικό τους βαθμό, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 23 του παρόντος νόμου. Για τους Αρχηγούς ΓΕ ισχύουν ειδικότερες διατάξεις.
  - δ. Όσοι έχουν τεθεί Εκτός Οργανικών Θέσεων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 34.
  - ε. Όσοι άλλοι προβλέπεται από διατάξεις του παρόντος νόμου.
3. Οι έκτακτες κρίσεις γίνονται οποτεδήποτε. Σ' αυτές κρίνονται:
  - α. Αξιωματικοί για τους οποίους υποβάλλονται ειδικές εκθέσεις αποστρατείας, όπως ορίζεται στο άρθρο 35.
  - β. Αξιωματικοί για τους οποίους παύει ο οποιοσδήποτε νόμιμος λόγος που εμπόδιζε την κρίση ή την προαγωγή τους.
  - γ. Αντιστράτηγοι και αντίστοιχοι, ανεξάρτητα από το χρόνο παραμονής στο βαθμό αυτεπάγγελτα από το ΣΑΓΕ.
  - δ. Υποστράτηγοι και αντίστοιχοι και Ταξίαρχοι και αντίστοιχοι, όταν κενούνται θέσεις ανώτερων βαθμών.
  - ε. Όσοι άλλοι προβλέπεται από διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 21: Διαδικασίες πριν από τις Τακτικές Κρίσεις

1. Τα ΓΕ των Κλάδων εκδίδουν μέχρι 31 Οκτωβρίου κάθε έτους προσωρινούς πίνακες, στους οποίους περιλαμβάνονται ονομαστικά οι Αξιωματικοί της παραγράφου 2 του άρθρου 20. Ομοίους προσωρινούς πίνακες εκδίδει και το ΓΕΕΘΑ για τους Αξιωματικούς ΚΣ.
2. Οι προσωρινοί πίνακες της προηγούμενης παραγράφου αποστέλλονται χωρίς καθυστέρηση προς όλες τις μονάδες με μέσο που προσδιορίζεται με πάγια διαταγή του Αρχηγού του κάθε ΓΕ. Οι Αξιωματικοί της παραγράφου 2 του άρθρου 20 ενημερώνονται ενυπογράφως και μπορούν να προβάλουν τις αντιρρήσεις τους σχετικά με τη σειρά, με

την οποία τοποθετήθηκαν στις ονομαστικές καταστάσεις των συνημμένων στους προσωρινούς πίνακες παραρτημάτων, ασκώντας εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την ημέρα που έλαβαν γνώση των προσωρινών πινάκων ενδικοφανή προσφυγή προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, ο οποίος οφείλει κατόπιν πρότερης υποβολής αιτιολογημένης γνώμης του οικείου Συμβουλίου Κρίσεων να γνωστοποιήσει στον προσφεύγοντα την απόφασή του εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής. Η αρμοδιότητα του Υπουργού Εθνικής Άμυνας του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να μεταβιβαστεί, γενικά ή κατά κατηγορία στελεχών, με απόφασή του.

3. Οι περιλαμβανόμενοι στους πίνακες της προηγούμενης παραγράφου, όπως αυτοί οριστικοποιούνται, δύνανται να ενημερωθούν με κάθε πρόσφορο μέσο για τον τόπο και την ημερομηνία διεξαγωγής της κρίσης τους και να ζητήσουν την κλήση τους από το Συμβούλιο ώστε να αναπτύξουν γραπτώς ή προφορικώς ενώπιόν του τις απόψεις τους σχετικά με τα στοιχεία, που περιέχονται στις Εκθέσεις Αξιολόγησης, στα Σημειώματα Αξιολόγησης και στον ατομικό τους φάκελο. Σε περίπτωση αναβολής της εν λόγω ημερομηνίας ή αλλαγής του τόπου, ο ενδιαφερόμενος ενημερώνεται σε εύλογο χρόνο, με κάθε πρόσφορο μέσο.
4. Πριν από τη σύγκληση των Συμβουλίων, οι Γραμματείς αυτών κοινοποιούν στους Προέδρους και τα μέλη οριστικούς πίνακες των Αξιωματικών που πρόκειται να κριθούν, με περίληψη των στοιχείων που περιέχονται στους ατομικούς τους φακέλους, η οποία περιλαμβάνει οπωσδήποτε τις σπουδές τους, τις θέσεις στις οποίες υπηρέτησαν και τυχόν πειθαρχικές ποινές ή ηθικές αμοιβές.

Άρθρο 22: Διαδικασίες κατά τις Κρίσεις

1. Κατά τη συνεδρίαση οι εισηγητές θέτουν υπόψη των Συμβουλίων λεπτομερή στοιχεία που περιέχονται στον ατομικό φάκελο του Αξιωματικού. Τα Συμβούλια, αφού λάβουν υπόψη τα στοιχεία αυτά και συνεκτιμήσουν και τις απόψεις του κρινόμενου Αξιωματικού καθώς και την προσωπική αντίληψη των μελών τους, εφόσον αυτή βασίζεται σε συγκεκριμένα στοιχεία, αποφασίζουν τελικά με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση που λαμβάνουν με φανερή ψηφοφορία. Στο πρακτικό της απόφασης αναφέρεται υποχρεωτικά η αιτιολογία της καθώς και τα ονόματα των μελών της μειοψηφίας και περίληψη των απόψεών τους.
2. Για κάθε συνεδρίαση τηρούνται από τους Γραμματείς πρακτικά, στα οποία καταχωρείται η απόφαση του Συμβουλίου για κάθε Αξιωματικό. Σε περίπτωση δυσμενούς κρίσης, πρέπει να αναφέρονται στα πρακτικά οι λόγοι της κρίσης αυτής, με αναφορά σε συγκεκριμένα στοιχεία.
3. Εάν, για κάποιον από τους κρινόμενους, δεν τέθηκαν υπόψη του Συμβουλίου τα απαιτούμενα από τον παρόντα νόμο ουσιώδη στοιχεία για τη μόρφωση γνώμης, το Συμβούλιο αφού βεβαιώσει στα πρακτικά την έλλειψη αυτή, αναβάλλει την κρίση για άλλη συνεδρίασή του για να προσκομισθούν σε αυτή με μέριμνά του τα στοιχεία που λείπουν. Στη συνεδρίασή του αυτή, που δεν μπορεί να απέχει από την πρώτη περισσότερο από τρεις (3) μήνες, το Συμβούλιο αποφασίζει οριστικά και εφόσον κρίνει αυτόν προακτέο, προάγεται αναδρομικά από τότε που έπρεπε να προαχθεί.

4. Σε όλες τις περιπτώσεις κρίσεων των Αξιωματικών συνεκτιμάται η αξιολόγηση των προσόντων τους σε όλους τους βαθμούς και ιδιαίτερα στον κατεχόμενο και τον αμέσως προηγούμενο βαθμό. Συνήθεις πειθαρχικές ποινές που έχουν επιβληθεί για παραπτώματα που έχουν τελεστεί σε χρόνο προ της τελευταίας δεκαετίας από το έτος που διενεργούνται οι κρίσεις δεν λαμβάνονται υπόψη, εκτός αν το Συμβούλιο Κρίσεων αποφανθεί διαφορετικά με ειδικά αιτιολογημένη κρίση του.
5. Ελάττωμα, αδυναμία ή έλλειψη προσόντος, που δεν επηρέασε δυσμενώς την κρίση σε κατώτερους βαθμούς, μπορεί να επηρεάσει την κρίση σε ανώτερους, εφόσον μεταξύ της εγγραφής του στην Έκθεση ή το Σημείωμα Αξιολόγησης ή μεταξύ της ένταξής του στο φάκελο του Αξιωματικού και της πραγματοποιούμενης κρίσης δεν μεσολαβεί διάστημα μεγαλύτερο των δέκα (10) ετών. Κατ' εξαίρεση, στοιχεία, που δεν επηρέασαν δυσμενώς την κρίση σε κατώτερους βαθμούς, μπορούν να επηρεάσουν την κρίση σε ανώτερους βαθμούς, ακόμη κι αν μεταξύ της εγγραφής τους στην Έκθεση ή το Σημείωμα Αξιολόγησης ή μεταξύ της καταχώρισής τους στον φάκελο του Αξιωματικού και της πραγματοποιούμενης κρίσης μεσολαβεί διάστημα μεγαλύτερο των δέκα (10) ετών, εφόσον συνίστανται σε αμετάκλητη καταδίκη για κακούργημα, κλοπή, υπεξαίρεση (κοινή και στην υπηρεσία), απάτη, εκβίαση, πλαστογραφία, δωροδοκία ή δωροληψία, καταπίεση, απιστία περί την υπηρεσία, παράβαση καθήκοντος, συκοφαντική δυσφήμιση καθ' υποτροπή, εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και, οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, καθώς και για τα αδικήματα των άρθρων 15 έως και 41, 46 έως και 48, 51, 69 έως 71, 82 έως και 85, 92 έως και 139, 140, 142 έως και 155 του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα.
6. Η απόφαση του Συμβουλίου Κρίσεων κοινοποιείται στους ενδιαφερόμενους αμελλητί. Αυτοί έχουν δικαίωμα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής κατά της απόφασης, εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την κοινοποίησή της, προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, ο οποίος υποχρεούται να απαντήσει εντός δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία της υποβολής της κατόπιν πρότερης υποβολής αιτιολογημένης γνώμης του οικείου Συμβουλίου Κρίσεων. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας υποβολής της προσφυγής αυτής ή την απάντηση επί των προσφυγών που τυχόν υποβληθούν, οι πίνακες των κρινομένων Αξιωματικών κυρώνονται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Ειδικά για τις κρίσεις ανωτάτων Αξιωματικών, η προθεσμία και η άσκηση της εν λόγω προσφυγής δεν αναστέλλουν τη συνέχιση και την ολοκλήρωση της διαδικασίας των κρίσεων, λόγω της κρισιμότητας των καθηκόντων που αντιστοιχούν στο βαθμό τους. Η αρμοδιότητα του Υπουργού Εθνικής Άμυνας για την εξέταση και απάντηση της προσφυγής αυτής δύναται να μεταβιβαστεί, γενικά ή κατά κατηγορία στελεχών, με απόφασή του.

Άρθρο 23: Καταληκτικοί Βαθμοί

Οι Καταληκτικοί Βαθμοί των Αξιωματικών είναι οι εξής:

- α. Για τους Αξιωματικούς του ΣΞ:
  - (1) Στρατηγός, για τους Αξιωματικούς Όπλων.
  - (2) Για τους Αξιωματικούς Σωμάτων:
    - (α) Υποστράτηγος για τους Αξιωματικούς Τεχνικού, Εφοδιασμού-Μεταφορών και Υλικού Πολέμου, Ιατρούς Υγειονομικού, Οικονομικού, Γεωγραφικού και Έρευνας-Πληροφορικής.

- (β) Ταξίαρχος για τους Αξιωματικούς Ελεγκτικού και Οδοντιάτρους, Νοσηλευτικής, Φαρμακοποιούς, Ψυχολόγους και Κτηνιάτρους Υγειονομικού.
  - (3) Συνταγματάρχης για τους Αξιωματικούς που:
    - (α) Δεν κρίνονται κατάλληλοι για την άσκηση διοίκησης μονάδας εκστρατείας.
    - (β) Προέρχονται από Υπαξιωματικούς αποφοίτους ΑΣΣΥ πτυχιούχους ΑΕΙ.
  - (4) Αντισυνταγματάρχης για τους Αξιωματικούς που προέρχονται από Υπαξιωματικούς αποφοίτους ΑΣΣΥ και δεν είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ.
  - (5) Ταγματάρχης για τους λοιπούς Αξιωματικούς.
- β. Για τους Αξιωματικούς του ΠΝ:
- (1) Ναύαρχος για τους Μαχίμους Αξιωματικούς.
  - (2) Αντιναύαρχος για τους Μηχανικούς (μόνο ως Γενικούς Επιθεωρητές ΠΝ).
  - (3) Υποναύαρχος για τους λοιπούς Μηχανικούς Αξιωματικούς, τους Αξιωματικούς Οικονομικού και τους Ιατρούς Υγειονομικού.
  - (4) Αρχιπλοίαρχος για τους Αξιωματικούς Οδοντιάτρους, Κτηνιάτρους, Φαρμακοποιούς, Ψυχολόγους και Νοσηλευτικής.
  - (5) Πλοίαρχος για τους Αξιωματικούς αποφοίτους ΑΣΣΥ πτυχιούχους ΑΕΙ.
  - (6) Αντιπλοίαρχος για τους Αξιωματικούς που προέρχονται από Υπαξιωματικούς αποφοίτους ΑΣΣΥ και δεν είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ.
  - (7) Πλωτάρχης για τους λοιπούς Αξιωματικούς.
- γ. Για τους Αξιωματικούς της ΠΑ:
- (1) Πτέραρχος για τους Ιπταμένους Αξιωματικούς.
  - (2) Αντιπτέραρχος για τους Μηχανικούς Αξιωματικούς (μόνο ως Γενικούς Επιθεωρητές ΠΑ).
  - (3) Υποπτέραρχος για τους Αξιωματικούς Αεράμυνας, Ιατρών, Οικονομικών, Εφοδιαστών, Διοικητικών και Μετεωρολόγων.
  - (4) Ταξίαρχος για τους Αξιωματικούς Οδοντιάτρους, Κτηνιάτρους, Φαρμακοποιούς, Ψυχολόγους, Νοσηλευτικής και Έρευνας - Πληροφορικής.
  - (5) Σμήναρχος για τους Αξιωματικούς αποφοίτους ΑΣΣΥ πτυχιούχους ΑΕΙ.
  - (6) Αντισμήναρχος για τους Αξιωματικούς που προέρχονται από Υπαξιωματικούς αποφοίτους ΑΣΣΥ και δεν είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ.
  - (7) Επισμηναγός για τους λοιπούς Αξιωματικούς.
- δ. Για τους Αξιωματικούς των ΚΣ:
- (1) Υποστράτηγος για τους Αξιωματικούς Στρατολογικού - Στρατιωτικούς Νομικούς Συμβούλους.
  - (2) Ταξίαρχος για τους Αξιωματικούς Στρατιωτικούς Δικαστικούς Γραμματείς, εφόσον είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ.
  - (3) Συνταγματάρχης για τους Αξιωματικούς Στρατιωτικούς Δικαστικούς Γραμματείς, εφόσον δεν είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ, και για τους Στρατιωτικούς Ιερείς.
  - (4) Ταγματάρχης για τους Αξιωματικούς Διοικητικούς Στρατολογικού.
- ε. Για τους Αξιωματικούς Ειδικών Καταστάσεων όλων των Κλάδων των ΕΔ:
- (1) Ταξίαρχος και αντίστοιχοι για τους Αξιωματικούς Υπηρεσίας Γραφείου, αποφοίτους της Ανώτατης Διακλαδικής Σχολής Πολέμου.

- (2) Συνταγματάρχης και αντίστοιχοι για τους Αξιωματικούς Υπηρεσίας Γραφείου, καθώς και για τους κάτωθι Αξιωματικούς αποφοίτους Σχολής Διοίκησης Επιτελών (ΣΔΙΕΠ) με επίδοση τουλάχιστον «λίαν καλώς»:
  - (α) Ελαφράς Υπηρεσίας του ΣΞ και των ΚΣ.
  - (β) Υπηρεσίας Ξηράς του ΠΝ.
  - (γ) Υπηρεσίας Εδάφους της ΠΑ.
- (3) Αντισυνταγματάρχης και αντίστοιχοι για τους κάτωθι Αξιωματικούς που δεν είναι απόφοιτοι ΣΔΙΕΠ ή είναι απόφοιτοι με βαθμό χαμηλότερο του «λίαν καλώς»:
  - (α) Ελαφράς Υπηρεσίας του ΣΞ και των ΚΣ.
  - (β) Υπηρεσίας Ξηράς του ΠΝ.
  - (γ) Υπηρεσίας Εδάφους της ΠΑ.
- (4) Λοχαγός και αντίστοιχοι για τους Αξιωματικούς Υπηρεσίας Γραφείου που προέρχονται από Υπαξιωματικούς αποφοίτους ΑΣΣΥ.
- (5) Υπολοχαγός και αντίστοιχοι για τους Αξιωματικούς Ελαφράς Υπηρεσίας του ΣΞ, Υπηρεσίας Ξηράς του ΠΝ και Υπηρεσίας Εδάφους της ΠΑ που προέρχονται από Υπαξιωματικούς αποφοίτους ΑΣΣΥ.
- (6) Οι Αξιωματικοί Υπηρεσίας Γραφείου, Ελαφράς Υπηρεσίας του ΣΞ και των ΚΣ, Υπηρεσίας Ξηράς του ΠΝ και Υπηρεσίας Εδάφους της ΠΑ παραμένουν εντεταγμένοι στις επετηρίδες τους και δεν καταλαμβάνουν οργανικές θέσεις. Κρίνονται όπως και οι λοιποί ομοιόβαθμοί τους και, αν κριθούν προακτέοι, προάγονται με την προαγωγή του αμέσως αρχαιότερου τους.

Άρθρο 24: Ειδικότερες Διατάξεις

1. Αξιωματικοί που διατελούν σε:
  - α. Διαθεσιμότητα καθώς και σε άδεια άνευ αποδοχών δεν κρίνονται και δεν προάγονται, κατά τη χρονική διάρκεια της διαθεσιμότητάς-αδειάς τους. Μετά τη λήξη τους, κρίνονται στις επόμενες τακτικές κρίσεις.
  - β. Συνήθη ή μακρά αναρρωτική άδεια, κρίνονται και προάγονται κατά τη διάρκεια της απουσίας τους από την ενεργό υπηρεσία, εφόσον σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, έχουν τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για κρίση και προαγωγή.
  - γ. Σε άδεια κηρύσεως-τοκετού, άδεια υιοθεσίας-ανατροφής υιοθετημένου τέκνου κρίνονται και προάγονται κανονικά κατά τη διάρκεια της απουσίας τους από την ενεργό υπηρεσία, εφόσον σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, έχουν τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για κρίση και προαγωγή. Σε περίπτωση μη συμπλήρωσης των τυπικών προσόντων για λόγους που ανάγονται στη διοίκηση και όχι στο πρόσωπό τους, κρίνονται και προάγονται αναδρομικά μετά την συμπλήρωσή τους.
  - δ. Προσωρινή κράτηση, ή έχουν καταδικαστεί σε στερητική της ελευθερίας ποινή ή διατελούν σε αιχμαλωσία, παράνομη απουσία, λιποταξία ή για οποιοδήποτε λόγο σε αυτεπάγγελτη διαθεσιμότητα, δεν κρίνονται, κατά το χρόνο που διατελούν σε μία από τις καταστάσεις αυτές. Μετά την έκδοση αμετάκλητου δικαστικού βουλεύματος ή αμετάκλητης δικαστικής απόφασης κρίνονται από τα αρμόδια Συμβούλια, κατά την πρώτη τακτική ή έκτακτη σύνοδό τους, και, αν εγγραφούν σε πίνακες προακτέων, προάγονται αναδρομικά και ανακτούν την

- αρχαιότητά τους, εφόσον έχει εκδοθεί για την πράξη τους αμετάκλητη αθωωτική απόφαση ή αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα.
- ε. Αργία με πρόσκαιρη παύση ή σε αργία με προσωρινή απόλυση, δεν κρίνονται, κατά τον χρόνο που διατελούν σε μία από τις καταστάσεις αυτές. Μετά την έκτιση της ποινής τους, εφόσον έχουν συμπληρώσει τον προβλεπόμενο χρόνο παραμονής στο βαθμό για προαγωγή, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων των παραγράφων 9 έως 11 του άρθρου 27 του παρόντος νόμου, κρίνονται από τα αρμόδια Συμβούλια κατά την πρώτη τακτική ή έκτακτη σύνοδό τους και εάν εγγραφούν σε πίνακα προακτέων, προάγονται με την προαγωγή του αμέσως νεότερού τους Αξιωματικού.
2. Οι κρίσεις Αξιωματικών κατά των οποίων ασκήθηκε ποινική δίωξη για κακούργημα αναστέλλονται μέχρι την έκδοση αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης ή αμετάκλητου απαλλακτικού βουλεύματος.
  3. Αξιωματικοί των οποίων έχει αναβληθεί ή ανασταλεί η κρίση, αν κριθούν προακτέοι, προάγονται αναδρομικά από τότε που έπρεπε κανονικά να προαχθούν.
  4. Αξιωματικοί που παραπέμφθηκαν σε Πειθαρχικά Συμβούλια δεν κρίνονται, εφόσον είναι εκκρεμής η υπόθεσή τους. Αυτοί, μετά την εκδίκαση της υπόθεσής τους και εφόσον η τυχόν απαλλακτική γνωμοδότηση καταστεί ανέκκλητη ενώπιον της Διοίκησης, κρίνονται κατά την πρώτη τακτική ή έκτακτη σύνοδο των αρμοδίων Συμβουλίων Κρίσεων και εάν κριθούν προακτέοι, προάγονται αναδρομικά και ανακτούν την αρχαιότητά τους. Αν τεθούν σε αργία με πρόσκαιρη παύση ή προσωρινή απόλυση, εφαρμόζονται όσα καθορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.
  5. Αξιωματικοί που δεν έχουν συμπληρώσει τα τυπικά προσόντα κρίνονται μετά τη συμπλήρωση των προσόντων αυτών και, εάν κριθούν προακτέοι, προάγονται αναδρομικά:
    - α. Από τότε που συμπλήρωσαν αυτά, εάν η μη έγκαιρη συμπλήρωσή τους οφείλεται σε υπαιτιότητα τους ή σε υπέρβαση των χρονικών ορίων του χρόνου που λογίζεται ως χρόνος παραμονής στο βαθμό, όπως καθορίζονται στο άρθρο 27, κατόπιν απόφασης του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου.
    - β. Από τότε που θα έπρεπε κανονικά να προαχθούν ή από τότε που προήχθη ο αμέσως νεότερός τους, εφόσον η μη έγκαιρη συμπλήρωση των τυπικών προσόντων οφείλεται σε ανυπερβλήτο κώλυμα ή υπηρεσιακή ανάγκη, που βεβαιώνεται με απόφαση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου.
  6. Οι Αξιωματικοί που προάγονται επ' ανδραγαθία:
    - α. Εντάσσονται μετά τους ομοιοβάθμους τους στην οικεία επετηρίδα και θεωρείται ότι απέκτησαν το βαθμό αυτό από την υπογραφή της σχετικής Διοικητικής πράξης.
    - β. Θεωρείται ότι απέκτησαν το βαθμό του Ανθυπολοχαγού και αντιστοιχών από τότε που απέκτησε αυτόν ο μετά την επ' ανδραγαθία προαγωγή αμέσως νεότερός τους.
  7. Αξιωματικοί που είναι εγγεγραμμένοι στους πίνακες προακτέων και μεταπίπτουν, πριν από την προαγωγή τους, σε μια από τις καταστάσεις των υποπαραγράφων 1δ και 1ε του παρόντος άρθρου, δεν προάγονται, αλλά κρίνονται πάλι από τα αρμόδια Συμβούλια, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από τις διατάξεις αυτές προϋποθέσεις.

Άρθρο 25: Είδη Κρίσεων

1. Υπό την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων του παρόντος νόμου, οι Αξιωματικοί κρίνονται:
  - α. Προακτέοι κατ' απόλυτο εκλογή.
  - β. Προακτέοι κατ' εκλογή.
  - γ. Προακτέοι επ' ανδραγαθία.
  - δ. Διατηρητέοι.
  - ε. Διατηρητέοι στον αυτό βαθμό.
  - στ. Ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους.
  - ζ. Αποστρατευτέοι.

2. Κρίση «Προακτέοι κατ' απόλυτο εκλογή»:
  - α. Αντισυνταγματάρχες και αντίστοιχοι για να κριθούν προακτέοι κατ' απόλυτη εκλογή, πρέπει, κατά την κρίση των αρμόδιων Συμβουλίων Κρίσεων, να συγκεντρώνουν σε βαθμό εξάίρετο, όπως προκύπτει από τον ατομικό τους φάκελο, τα παρακάτω προσόντα:
    - (1) Τα κριτήρια προαγωγής σε βαθμό εξάίρετο στους βαθμούς ανωτέρων Αξιωματικών.
    - (2) Αποφοίτηση από τα υποχρεωτικά για προαγωγή σχολεία με βαθμό εξάίρετο.
    - (3) Ευρεία και ποικίλη διοικητική και επιτελική εμπειρία και ικανότητα ανάλογα με την ειδικότητά τους, που να συνάγεται από τις θέσεις που υπηρέτησαν, είτε σε εθνικό είτε σε διεθνές επίπεδο, ώστε να διασφαλίζεται ότι θα ανταποκριθούν απόλυτα στα καθήκοντα οποιασδήποτε διοικητικής ή επιτελικής θέσης, που προβλέπεται για το βαθμό και την ειδικότητά τους.
    - (4) Άσκηση διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας σε όλα τα επίπεδα αναλόγως του εκάστοτε βαθμού σε βαθμό εξάίρετο, ιδιαίτερα δε στον κατεχόμενο βαθμό.
  - β. Συνταγματάρχες και αντίστοιχοι και ανώτατοι Αξιωματικοί, για να κριθούν προακτέοι κατ' απόλυτη εκλογή, πρέπει, κατά την κρίση των αρμόδιων Συμβουλίων Κρίσεων, να συγκεντρώνουν, όπως προκύπτει από τον ατομικό τους φάκελο, τα παρακάτω προσόντα:
    - (1) Τα κριτήρια προαγωγής σε βαθμό εξάίρετο στον κατεχόμενο βαθμό.
    - (2) Ευρεία και ποικίλη διοικητική και επιτελική εμπειρία και ικανότητα ανάλογα με την ειδικότητά τους, που να συνάγεται από τις θέσεις που υπηρέτησαν, είτε σε εθνικό, είτε σε διεθνές επίπεδο, ώστε να διασφαλίζεται ότι θα ανταποκριθούν απόλυτα στα καθήκοντα οποιασδήποτε διοικητικής ή επιτελικής θέσης, που προβλέπεται για το βαθμό τους.
    - (3) Αποφοίτηση από την Ανώτατη Διακλαδική Σχολή Πολέμου με βαθμό «Λίαν Καλώς», για τις ειδικότητες που προβλέπεται η σχετική δυνατότητα φοίτησης ως προσόν υπηρεσιακής εξέλιξης.
    - (4) Άσκηση διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας σε όλα τα επίπεδα αναλόγως του εκάστοτε βαθμού σε βαθμό εξάίρετο, ιδιαίτερα δε στον κατεχόμενο βαθμό.
  - γ. Η λίαν καλή πολεμική δράση είναι απαραίτητη για τους Αξιωματικούς Όπλων και Σωμάτων του ΣΞ, Μάχιμους και Μηχανικούς του ΠΝ και Ιπταμένους της ΠΑ, και ενισχυτική για τους αξιωματικούς Σωμάτων, ειδικοτήτων και ΚΣ, εφό-

- σον κατά τη σταδιοδρομία τους ως Αξιωματικών η χώρα διετέλεσε σε κατάσταση πολέμου.
- δ. Οι κρίσεις Αξιωματικών βαθμού Αντισυνταγματάρχη και αντιστοίχων και Συνταγματάρχη και αντιστοίχων της παραγράφου α του άρθρου 2, των περιπτώσεων (3) (μόνο των μονιμοποιούμενων) και (4) της παραγράφου β του άρθρου 2, καθώς και των μετατασσόμενων σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 9, διενεργούνται ένα (1) έτος πριν τη συμπλήρωση των απαραίτητων χρόνων παραμονής ανά βαθμό του άρθρου 27 για την κάλυψη ποσοστού τριάντα τοις εκατό (30%) των κενούμενων οργανικών θέσεων, κατά φθίνουσα σειρά βαθμολογίας και με σημείο εκκίνησης εκείνον που συγκεντρώνει τη μεγαλύτερη βαθμολογία βάσει των κριτηρίων προαγωγής, εφόσον κριθούν προακτέοι κατ' απόλυτο εκλογή σύμφωνα με τις ανωτέρω υποπαραγράφους α, β και γ.
3. Κρίση «Προακτέοι κατ' εκλογή»: Αξιωματικοί μέχρι και βαθμού Συνταγματάρχη για να κριθούν προακτέοι κατ' εκλογή, πρέπει, κατά την κρίση των αρμόδιων Συμβουλίων Κρίσεων, να συγκεντρώνουν, όπως προκύπτει από τον ατομικό τους φάκελο, τα παρακάτω προσόντα:
- α. Τα κριτήρια προαγωγής σε βαθμό τουλάχιστον «Λίαν Καλώς».
- β. Αποφοίτηση από τα ανά ειδικότητα υποχρεωτικά για προαγωγή σχολεία με βαθμό τουλάχιστον «Λίαν Καλώς». Ειδικά οι Συνταγματάρχες πρέπει να έχουν αποφοιτήσει ευδοκίμως από την Ανώτατη Διακλαδική Σχολή Πολέμου, για τις ειδικότητες που προβλέπεται η σχετική δυνατότητα φοίτησης ως προσόν υπηρεσιακής εξέλιξης.
- γ. Άσκηση διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας σε όλα τα επίπεδα αναλόγως του εκάστοτε βαθμού σε βαθμό τουλάχιστον λίαν καλώς, ιδιαίτερα δε στον κατεχόμενο βαθμό.
4. Κρίση «Προακτέοι επ' ανδραγαθία»: Αξιωματικοί προάγονται επ' ανδραγαθία στον επόμενο βαθμό, εφόσον αυτός δεν είναι ανώτερος του καταληκτικού τους, όταν συμμετέχουν σε στρατιωτικές επιχειρήσεις και κατά την κρίση του αρμοδίου συμβουλίου προαγωγών διακρίνονται στο πεδίο της μάχης, βάσει των στοιχείων της οικείας έκθεσης επιχειρήσεων ή πολεμικής δράσης, για πράξεις εξαιρετικού θάρρους, γενναιότητας, αυταπάρνησης και προσφοράς προς την πατρίδα ή σύμμαχη χώρα. Η απονομή παρασήμου, διαμνημόνευσης ή ηθικής αμοιβής είναι ανεξάρτητη από την προαγωγή επ' ανδραγαθία.
5. Κρίση «Διατηρητέοι»: Διατηρητέοι κρίνονται οι ανώτατοι Αξιωματικοί, οι οποίοι κατά την κρίση των αρμόδιων Συμβουλίων Κρίσεων, αποδίδουν σε βαθμό εξάριετο στον κατεχόμενο βαθμό και με βάση τη συνεκτίμηση των προσόντων τους σε όλη τη σταδιοδρομία τους, όπως προκύπτει από τον ατομικό τους φάκελο, θεωρούνται κατάλληλοι για την αποτελεσματική ενάσκηση των καθηκόντων του βαθμού τους.
6. Κρίση «Διατηρητέοι στον αυτό βαθμό»:
- α. Διατηρητέοι στον αυτό βαθμό κρίνονται οι Αξιωματικοί μέχρι και βαθμού Συνταγματάρχη και αντιστοίχων, οι οποίοι δεν έχουν συμπληρώσει τριάντα πέντε (35) έτη πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας και, κατά την κρίση των αρμόδιων Συμβουλίων, δεν έχουν μεν σε βαθμό τουλάχιστο λίαν καλώς τα απαιτούμενα κριτήρια προαγωγής, όπως προκύπτει από τον ατομικό τους φάκελο, οι οποίοι όμως, με βάση τη συνεκτίμηση των προσόντων τους σε όλη τη σταδιοδρομία

- τους, μπορούν να τα αποκτήσουν στο μέλλον και θεωρούνται κατάλληλοι για την ενάσκηση των καθηκόντων του βαθμού τους.
- β. Οι διατηρητέοι στον αυτό βαθμό είναι δυνατό να μετατίθενται εντός τριμήνου από της κοινοποίησης σ' αυτούς της δυσμενούς κρίσης, έπειτα από απόφαση του αρμοδίου Συμβουλίου Κρίσεων, εκτός αν η δυσμενής κρίση τους βασίστηκε και στην αξιολόγηση του τελευταίου διοικητού τους, οπότε μετατίθενται υποχρεωτικά.
7. Ως ευδοκίμως τερματίσαντες κρίνονται οι Αξιωματικοί που έχουν συμπληρώσει πραγματική συντάξιμη υπηρεσία τριάντα πέντε (35) ετών και κατά την κρίση των Συμβουλίων Κρίσεων με βάση την συνεκτίμηση των προσόντων τους σε όλη τη σταδιοδρομία τους, απέδωσαν το μέγιστο των δυνατοτήτων τους και δεν κατέστη δυνατή η προαγωγή τους στον επόμενο βαθμό, όπου αυτός προβλέπεται.
8. Αποστρατευτέοι κρίνονται οι αξιωματικοί που έχουν συμπληρώσει πραγματική συντάξιμη υπηρεσία τριάντα πέντε (35) ετών και δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα για προαγωγή προσόντα ούτε θεωρούνται κατάλληλοι για την ενάσκηση των καθηκόντων του βαθμού τους, λόγω ουσιαστικής έλλειψης των προσόντων αυτών στον κατεχόμενο βαθμό.

Άρθρο 26: Προαγωγές

1. Οι προαγωγές γίνονται από τους πίνακες των προακτέων που κυρώθηκαν με προεδρικά διατάγματα, τα οποία προκαλούνται από τον Υπουργό Εθνικής Αμυνας. Οι πίνακες αυτοί ισχύουν για:
- α. Συνταγματάρχες και αντιστοίχους, μέχρι να εξαντληθούν ή, αν δεν εξαντληθούν, μέχρι να κυρωθούν νέοι πίνακες.
- β. Ανθυπολοχαγούς και αντιστοίχους μέχρι και Αντισυνταγματάρχες και αντιστοίχους, μέχρι να εξαντληθούν ή, εάν δεν εξαντληθούν, μέχρι την έναρξη των τακτικών ετήσιων κρίσεων των ανώτατων Αξιωματικών.
2. Οι προαγωγές των ανώτατων Αξιωματικών και Συνταγματάρχων και αντιστοίχων με έκτακτες κρίσεις γίνονται κάθε φορά που κενούνται θέσεις.
3. Οι προαγωγές γίνονται και για:
- α. Τους Αξιωματικούς που δικαιώθηκαν ύστερα από επανάκριση ή επανάληψη της κρίσης τους από τότε που δικαιούνταν.
- β. Τους Αξιωματικούς, των οποίων είχε ανασταλεί η κρίση για οποιοδήποτε λόγο.
- γ. Τους Αξιωματικούς που προάγονται επ' ανδραγαθία.
- δ. Όσους Αξιωματικούς προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος.
4. Ο αριθμός των κενών θέσεων περιλαμβάνει τις κενές θέσεις που υπήρχαν, καθώς και όσες κενώθηκαν ή δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια που ισχύουν οι πίνακες των τακτικών κρίσεων. Οι θέσεις αυτών που αποβιώνουν ή αυτών που κηρύσσονται σε αφάνεια θεωρούνται κενές από την επομένη του θανάτου τους, ή της κήρυξής τους σε αφάνεια και αυτών που για οποιοδήποτε άλλον λόγο εξέρχονται του Στρατεύματος ή τίθενται Εκτός Οργανικών Θέσεων από την υπογραφή της σχετικής διοικητικής πράξης.

5. Οι κατά βαθμό κενές θέσεις προσδιορίζονται από τη διαφορά μεταξύ των προβλεπόμενων οργανικών θέσεων κάθε βαθμού και του αριθμού των Αξιωματικών που υπηρετούν και κατέχουν οργανικές θέσεις του βαθμού αυτού.
6. Οι κενές οργανικές θέσεις Αξιωματικών πληρούνται από την σειρά αρχαιότητας, όπως αυτή προκύπτει από την θέση τους στις επετηρίδες των άρθρων 36 και 37.
7. Οι κρινόμενοι ως προακτέοι κατ' απόλυτο εκλογή καθίστανται αρχαιότεροι των λοιπών ομοιοβάθμων τους Αξιωματικών που κρίθηκαν κατ' εκλογή στις ίδιες κρίσεις, διατηρώντας τη μεταξύ τους σειρά αρχαιότητας.
8. Σε περίπτωση που δεν καταστεί δυνατή η προαγωγή Αξιωματικών, λόγω έλλειψης κενών οργανικών θέσεων, μετά την παραμονή 2 (δύο) ετών στο βαθμό του Ταξιάρχου και αντιστοίχων ή μετά την παραμονή τριών (3) ετών στο βαθμό του Υποστρατήγου και αντιστοίχων, αυτοί τίθενται σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους ή, εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει πραγματική συντάξιμη υπηρεσία τριάντα πέντε (35) ετών, τίθενται Εκτός Οργανικών Θέσεων (ΕΟΘ) μέχρι τη συμπλήρωσή τους.
9. Σε περίπτωση που οι κενές θέσεις σε κάποιο βαθμό δεν μπορούν να πληρωθούν με προαγωγή, γιατί οι Αξιωματικοί του αμέσως κατώτερου βαθμού δεν μπορούν, για οποιοδήποτε λόγο, να προαχθούν, τότε οι παραπάνω θέσεις θεωρούνται, προσωρινά και για την περίπτωση αυτή, ως κενές του κατώτερου βαθμού και πληρούνται.
10. Κατά τις προαγωγές που ενεργούνται από τους πίνακες προακτέων κατ' απόλυτο εκλογή και κατ' εκλογή, σε καμία περίπτωση Αξιωματικός εγγεγραμμένος σε πίνακα προακτέων κατ' απόλυτο εκλογή δεν είναι δυνατόν να παρακαμφθεί έναντι αρχαιότερου του, που είναι εγγεγραμμένος σε πίνακα προακτέων κατ' εκλογή, αλλά προάγεται προ του αρχαιότερου του για την πλήρωση του αριθμού των κενών θέσεων.
11. Στις περιπτώσεις που Αξιωματικοί προάγονται στον ανώτερο βαθμό, αν και δεν υπάρχουν κενές θέσεις στο βαθμό αυτό, τότε οι θέσεις του βαθμού από τον οποίο προάγονται δεν θεωρούνται κενές για τους κατώτερους βαθμούς, για όσο χρόνο οι θέσεις που καταλήφθηκαν παραμένουν υπεράριθμες, εκτός αν ειδικά ορίζεται ότι οι Αξιωματικοί που προάγονται κατ' αυτό τον τρόπο δεν καταλαμβάνουν οργανικές θέσεις.
12. Οι κενές θέσεις, που αντιστοιχούν σε Αξιωματικούς των οποίων η κρίση έχει αναβληθεί, για να προσκομισθούν ουσιώδη στοιχεία, παραμένουν κενές μέχρι οι Αξιωματικοί αυτοί να κριθούν, οπότε οι θέσεις αυτές πληρώνονται από αυτούς, εάν κριθούν προακτέοι, ή από νεότερούς τους.
13. Ειδικές Περιπτώσεις Προαγωγής:
  - α. Οι Αξιωματικοί μέχρι και το βαθμό του Υποστρατήγου και αντιστοίχων, όταν αποστρατεύονται για λόγους υγείας, κρίνονται έκτακτα, πριν από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος αποστρατείας τους, που προβλέπεται από τις διατάξεις του νόμου περί Καταστάσεως Αξιωματικών, από τα αρμόδια Συμβούλια Κρίσεων, ανεξάρτητα από τη συνδρομή των τυπικών προσόντων για προαγωγή, ως:
    - (1) Ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους.
    - (2) Αποστρατευτέοι.

- β. Οι Αξιωματικοί της προηγούμενης παραγράφου, που κρίνονται ως ευδοκίμως τερματίσαντες την σταδιοδρομία τους, προάγονται στον επόμενο βαθμό, εφόσον αυτός προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 23 και μέσα σ' ένα μήνα αποστρατεύονται με άλλο προεδρικό διάταγμα, λόγω σωματικής ανικανότητας. Οι κρίσεις αυτές είναι υποχρεωτικές και ανεξάρτητες άλλων, τακτικών ή έκτακτων, που προηγήθηκαν. Αυτοί κατ' εξαίρεση κρίνονται ως ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους, εφόσον έχουν τα ουσιαστικά προσόντα στο βαθμό που απαιτείται για την κρίση διατηρητέου στον αυτό βαθμό.
- γ. Αξιωματικοί μέχρι το βαθμό του Υποστρατήγου και αντιστοίχων που αποβιώνουν ευρισκόμενοι στην ενεργό υπηρεσία προάγονται στον ανώτερο βαθμό από την προηγούμενη του θανάτου τους, εφόσον ο ανώτερος βαθμός προβλέπεται από το άρθρο 23 και κριθούν προακτέοι από τα αρμόδια Συμβούλια Κρίσεων και με το ίδιο προεδρικό διάταγμα αποστρατεύονται. Ειδικά οι Υποστράτηγοι και αντίστοιχοι οι οποίοι δεν έχουν περαιτέρω βαθμολογική εξέλιξη αλλά προβλέπεται γι' αυτούς εν αποστρατεία βαθμός, κρίνονται από τα αρμόδια Συμβούλια Κρίσεων και εφόσον κριθούν προακτέοι αποστρατεύονται με τον ανώτερο σε αποστρατεία βαθμό, από την ημερομηνία του θανάτου τους. Οι δυνατές κρίσεις για όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις είναι προακτέος ή μη προακτέος. Προακτέοι κρίνονται όσοι Υποστράτηγοι και αντίστοιχοι διαθέτουν τα προσόντα για την κρίση διατηρητέου και εκ των λοιπών Αξιωματικών όσοι διαθέτουν προσόντα διατηρητέου στον αυτό βαθμό.
- δ. Σε Αξιωματικούς που αποβιώνουν κατά την εκτέλεση υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και προδήλως και αναμφισβήτητα λόγω αυτού, απονέμεται με Προεδρικό Διάταγμα από την προηγούμενη του θανάτου τους, ο ανώτατος βαθμός που προβλέπεται εν ενεργεία ή εν αποστρατεία μετά από απόφαση των αρμοδίων Συμβουλίων Κρίσεων. Ο βαθμός αυτός δεν δύναται να είναι ανώτερος του Αντιστρατήγου και αντιστοίχων.
14. Για τις κρίσεις που γίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 συντάσσονται πίνακες όπως παρακάτω:
- α. Προακτέων κατ' απόλυτο εκλογή.
  - β. Προακτέων κατ' εκλογή.
  - γ. Προακτέων επ' ανδραγαθία.
  - δ. Διατηρητέων.
  - ε. Διατηρητέων στον αυτό βαθμό.
  - στ. Ευδοκίμως τερματισάντων τη σταδιοδρομία τους.
  - ζ. Αποστρατευτέων.
15. Για τις κρίσεις που γίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 13 του παρόντος άρθρου συντάσσονται πίνακες όπως παρακάτω:
- α. Ευδοκίμως τερματισάντων τη σταδιοδρομία τους.
  - β. Αποστρατευτέων.

Άρθρο 27: Χρόνοι προαγωγής

1. Οι Αξιωματικοί προάγονται με τη συμπλήρωση συγκεκριμένου χρόνου είτε στο βαθμό που φέρουν είτε συνολικής πραγματικής υπηρεσίας Αξιωματικού. Ειδικά οι ανώτατοι Αξιωματικοί, υπό την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, προάγονται για την κάλυψη

κενών οργανικών θέσεων, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος παραμονής τους ανά βαθμό ή συνολικής πραγματικής υπηρεσίας τους ως Αξιωματικών.

2. Σε κάθε περίπτωση, εξαιρουμένων των Υποναυάρχων και Υποπτεράρχων στις περιπτώσεις επιλογής Αρχηγών ΓΕ σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου, οι Αξιωματικοί δεν μπορούν να προαχθούν εάν δεν έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον ένα (1) έτος πραγματικής υπηρεσίας σε κάθε βαθμό.
3. Υπό την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων του παρόντος νόμου, ο χρόνος παραμονής ανά βαθμό έχει ως εξής:
  - α. Για την προαγωγή των Ανθυπολοχαγών και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση τεσσάρων (4) ετών στο βαθμό.
  - β. Για την προαγωγή των Υπολοχαγών και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση πέντε (5) ετών στο βαθμό, ή εννέα (9) ετών συνολικής υπηρεσίας Αξιωματικού.
  - γ. Για την προαγωγή των Λοχαγών και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση έξι (6) ετών στο βαθμό, ή δεκαπέντε (15) ετών συνολικής υπηρεσίας Αξιωματικού.
  - δ. Για την προαγωγή των Ταγματάρχων και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση έξι (6) ετών στο βαθμό, ή είκοσι ενός (21) ετών συνολικής υπηρεσίας Αξιωματικού.
  - ε. Για την προαγωγή των Αντισυνταγματάρχων και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση έξι (6) ετών στο βαθμό, ή είκοσι επτά (27) ετών συνολικής υπηρεσίας Αξιωματικού.
  - στ. Για την προαγωγή των Συνταγματάρχων και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση τεσσάρων (4) ετών στο βαθμό, ή τριάντα ενός (31) ετών συνολικής υπηρεσίας Αξιωματικού.
  - ζ. Για την προαγωγή των Ταξiάρχων και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση δύο (2) ετών στο βαθμό.
  - η. Για την προαγωγή των Υποστρατήγων και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση συνολικά τριών (3) ετών ως ανωτάτων Αξιωματικών.
4. Ειδικά για τους Αξιωματικούς που προέρχονται από Υπαξιωματικούς αποφοίτους ΑΣΣΥ, ο χρόνος παραμονής ανά βαθμό έχει ως εξής:
  - α. Για την προαγωγή των Ανθυπολοχαγών και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση τεσσάρων (4) ετών στο βαθμό.
  - β. Για την προαγωγή των Υπολοχαγών και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση πέντε (5) ετών στο βαθμό.
  - γ. Για την προαγωγή των Λοχαγών και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση έξι (6) ετών στο βαθμό.
  - δ. Για την προαγωγή των Ταγματάρχων και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση δύο (2) ετών στο βαθμό.
  - ε. Για την προαγωγή των Αντισυνταγματάρχων και αντιστοίχων απαιτείται η συμπλήρωση ενός (1) έτους στο βαθμό.
5. Υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, για τους Ανθυπολοχαγούς και αντιστοίχους που προέρχονται από ΣΣΑΣ ή από διαγωνισμό όπου το πτυχίο αποτελεί απαραίτητο προσόν για την κατάταξή τους και τα έτη φοίτησης είναι περισσότερα εκείνων των λοιπών ΑΣΕΙ από τα οποία αποφοιτούν Αξιωματικοί Όπλων, Μάχιμοι ή Ιπτάμενοι, ο χρόνος παραμονής της παραγράφου 3α του παρόντος άρθρου μειώνεται κατά τα εν λόγω επιπλέον έτη φοίτησης.

6. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου ισχύει και για τους πτυχιούχους ΑΕΙ που εισέρχονται στο Σώμα των μόνιμων Αξιωματικών με βαθμό Ανθυπολοχαγού, στα οποία ο ελάχιστος αριθμός ετών φοίτησης είναι μεγαλύτερος εκείνων των ΑΣΕΙ από τα οποία αποφοιτούν αξιωματικοί Όπλων, Μάχιμοι ή Ιπτάμενοι, εφόσον το πτυχίο τους αυτό αποτελεί απαραίτητο προσόν για την κατάταξή τους.
7. Για όσους εισέρχονται στο Σώμα των μόνιμων Αξιωματικών με βαθμό ανώτερο του Ανθυπολοχαγού και αντιστοιχών, για τον υπολογισμό της συνολικής τους υπηρεσίας ως Αξιωματικών προσμετράται και ο αναγκαίος χρόνος παραμονής στους βαθμούς που είναι κατώτεροι εκείνου με τον οποίο εισήλθαν στο σώμα των μόνιμων Αξιωματικών, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.
8. Κατά το χρόνο παραμονής στο βαθμό ο Αξιωματικός πρέπει να ασκεί πράγματι τα καθήκοντα του βαθμού του.
9. Ως χρόνος παραμονής στο βαθμό υπολογίζεται και ο χρόνος κατά τον οποίο:
  - α. Οι Αξιωματικοί ανεξαρτήτως βαθμού τελούν σε:
    - (1) Προβλεπόμενη κανονική ή προφορική άδεια.
    - (2) Αιχμαλωσία, εάν, μετά την επάνοδό του από αυτή, έχει απαλλαγεί από κάθε κατηγορία.
    - (3) Νοσηλεία ή αναρρωτική άδεια, λόγω τραυματισμού κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας ή λόγω ασθένειας απότοκης κακουχίας πολέμου.
    - (4) Άδεια λόγω κύησης-τοκετού για τις γυναίκες Αξιωματικούς και ανατροφής τέκνου για το σύνολο των Αξιωματικών.
  - β. Οι Αξιωματικοί μέχρι και του βαθμού του Συνταγματάρχη και αντιστοιχών τελούν σε:
    - (1) Αναρρωτική άδεια μέχρι 12 μήνες.
    - (2) Νοσηλεία μέχρι 12 μήνες.
    - (3) Εκπαιδευτική άδεια μέχρι 24 μήνες.
  - γ. Οι Ταξίαρχοι και αντίστοιχοι και Υποστράτηγοι και αντίστοιχοι τελούν σε:
    - (1) Αναρρωτική άδεια μέχρι 2 μήνες.
    - (2) Νοσηλεία μέχρι 2 μήνες.
10. Σε περίπτωση συνδρομής δύο (2) ή περισσότερων περιπτώσεων της προηγούμενης παραγράφου, ο συνολικός λογιζόμενος χρόνος δεν μπορεί να είναι ανώτερος του μισού του απαιτούμενου πραγματικού χρόνου παραμονής στο βαθμό.
11. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου δεν αποτελεί χρόνο παραμονής στο βαθμό ο χρόνος που ο Αξιωματικός διετέλεσε σε:
  - α. Αργία με πρόσκαιρη παύση ή προσωρινή απόλυση.
  - β. Διαθεσιμότητα με αίτησή του.
  - γ. Έκτιση ποινής στερητικής της ελευθερίας του ή προσωρινή κράτηση που επιβλήθηκε από οποιαδήποτε δικαστική αρχή.
  - δ. Λιποταξία ή παράνομη απουσία, εφόσον δεν ακολούθησε απαλλακτικό βούλευμα ή αθωωτική απόφαση.
  - ε. Άδεια άνευ αποδοχών.
12. Οι διατάξεις της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου δεν ισχύουν για τους μετατασσόμενους σύμφωνα με το άρθρο 9 του παρόντος νόμου στο σώμα των Αξιωματικών.

Άρθρο 28: Χρόνος Διοίκησης και Ειδικής Υπηρεσίας

1. Οι Αξιωματικοί απόφοιτοι ΑΣΕΙ ή προερχόμενοι από Υπαξιωματικούς αποφοίτους ΑΣΣΥ μέχρι και το βαθμό του Συνταγματάρχη και αντιστοίχων προκειμένου να καθίστανται ικανοί για την επιτυχή διεξαγωγή και εκτέλεση των αποστολών που τους ανατίθενται πρέπει να υπηρετούν σε κάθε βαθμό σε επιχειρησιακές μονάδες και σε προβλεπόμενες, για το βαθμό τους θέσεις κατά το ελάχιστο χρονικό διάστημα που καθορίζεται στις παραγράφους που ακολουθούν. Επιχειρησιακές μονάδες είναι:
  - α. Για το ΣΞ οι μονάδες εκστρατείας.
  - β. Για το ΠΝ οι μονάδες στόλου και τα ιπτάμενα μέσα.
  - γ. Για την ΠΑ οι μονάδες τακτικής αεροπορίας καθώς και οι λοιπές μονάδες αεροσκαφών της Διοίκησης Αεροπορικής Υποστήριξης (ΔΑΥ) και της Διοίκησης Αεροπορικής Εκπαίδευσης (ΔΑΕ).
2. Ο παραπάνω χρόνος υπηρεσίας καλείται χρόνος διοικήσεως εφόσον κατά τη διάρκεια του ο Αξιωματικός ασκεί διοίκηση ή χρόνος ειδικής υπηρεσίας στην περίπτωση που ο Αξιωματικός δεν ασκεί διοίκηση. Η θαλάσσια υπηρεσία στο ΠΝ αποτελεί ειδική υπηρεσία.
3. Η συμπλήρωση του προβλεπόμενου χρόνου διοικήσεως ή ειδικής υπηρεσίας κατά βαθμό αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση της κρίσεως προς προαγωγή στον επόμενο βαθμό.
4. Οι Αξιωματικοί Σωμάτων ή Ειδικοτήτων, για τους οποίους δεν προβλέπεται άσκηση διοίκησης, υποχρεούνται σε ειδική υπηρεσία.
5. Οι θέσεις διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας πρέπει να προβλέπονται από τους Πίνακες Οργάνωσης και Υλικού (ΠΟΥ) του κάθε Κλάδου των ΕΔ ή του ΓΕΕΘΑ για τα ΚΣ.
6. Οι θέσεις διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας, που αναφέρονται στις παρακάτω παραγράφους προσδιορίζονται από τα Ανώτατα κατά Κλάδο Συμβούλια. Αν οι θέσεις χρόνου διοικήσεως ή ειδικής υπηρεσίας του παρόντος άρθρου δεν επαρκούν για τη δοκιμασία των Αξιωματικών σ' αυτές, είναι δυνατό να ορισθούν και άλλες θέσεις με απόφαση του ΣΑΓΕ κατόπιν προτάσεων των Ανωτάτων Συμβουλίων των Κλάδων των ΕΔ ή του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ για τα ΚΣ για απόκτηση, εν όλω ή εν μέρει, του προσόντος του χρόνου διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας.
7. Τα προσόντα του χρόνου διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας δεν είναι απαραίτητα για τους:
  - α. Αξιωματικούς που δεν αναφέρονται στο παρόν άρθρο.
  - β. Αξιωματικούς των Ειδικών Καταστάσεων.
  - γ. Αξιωματικούς ΕΟΘ.
8. Ο χρόνος, κατά τον οποίο Αξιωματικός ασκεί διοίκηση ή ειδική υπηρεσία βαθμού ανώτερου του βαθμού τον οποίο φέρει, θεωρείται ως χρόνος διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας του βαθμού τον οποίο κατέχει, με τον όρο ότι έχει κανονικά τοποθετηθεί στη θέση αυτή και δεν αναπληροί τον απουσιάζοντα προϊστάμενό του, η δε θέση αυτή έχει ορισθεί ως θέση διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας για τον ανώτερο βαθμό.
9. Ο χρόνος νοσηλείας ή αναρρωτικής άδειας Αξιωματικού, λόγω τραυματισμού του που συνέβη σε διατεταγμένη υπηρεσία και ένεκα αυτής, θεωρείται ως χρόνος διοίκησης ή

ειδικής υπηρεσίας, μέχρι του μισού απαιτούμενου χρόνου για το βαθμό που φέρει ο Αξιωματικός.

10. Ο χρόνος, που ο Αξιωματικός διατελεί σε κανονική άδεια, μέχρι ένα (1) μήνα κάθε έτος, θεωρείται ως χρόνος διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας.
11. Ως προς τους Αξιωματικούς του ΣΞ:
- α. Για τους Αξιωματικούς Όπλων:
- (1) Οι αξιωματικοί Όπλων συμπληρώνουν τον προβλεπόμενο για το βαθμό τους χρόνο διοίκησης σε Τμήματα, Υπομονάδες, Μονάδες, Συγκροτήματα και Σχηματισμούς εκστρατείας, όπως στην επόμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου καθορίζεται, σε θέσεις προβλεπόμενες από τους Πίνακες Οργάνωσης και Υλικού.
  - (2) Ο απαιτούμενος σε κάθε βαθμό ελάχιστος χρόνος διοίκησης, ως προσόν για προαγωγή, είναι ο ακόλουθος:
    - (α) Ανθυπολοχαγός: Ένα (1) έτος ως Διοικητής Διμοιρίας ή Ουλαμού.
    - (β) Υπολοχαγός: Δύο (2) έτη ως Διοικητής Διμοιρίας ή Ουλαμού.
    - (γ) Λοχαγός: Δύο (2) έτη ως Διοικητής Λόχου, Ίλης ή Πυροβολαρχίας.
    - (δ) Ταγματάρχης-Αντισυνταγματάρχης: Τρία (3) έτη συνολικά εκ των οποίων ένα (1) έτος ως Υποδιοικητής Μονάδας ή Διοικητής Ανεξαρτήτου Υπομονάδας, στο βαθμό του Ταγματάρχη και δυο (2) έτη ως διοικητής Μονάδας συνεχόμενα και τουλάχιστον ένα (1) ως Αντισυνταγματάρχης.
    - (ε) Συνταγματάρχης: Ένα (1) έτος ως Διοικητής Συγκροτήματος ή Διοικητής Όπλου σε Στρατηγείο Σχηματισμού ή εννέα (9) έτη συνολικού χρόνου διοίκησης ως μόνιμου αξιωματικού, καθοριζόμενου με βάση τις ισχύουσες κατά το χρόνο της κρίσης του διατάξεις, υπολογιζομένου και του χρόνου που αποκτήθηκε σε θέσεις συμπληρώσεως χρόνου διοίκησης που καταργήθηκαν ή τροποποιήθηκαν, απαραίτητα δε εννέα (9) έτη συνολικής υπηρεσίας αξιωματικού σε Μονάδα ή Συγκρότημα του Όπλου του, σε όλες τις περιπτώσεις.
- β. Για τους Αξιωματικούς Σωμάτων Τεχνικού, Εφοδιασμού και Μεταφορών, Υλικού Πολέμου:
- (1) Οι αξιωματικοί των Σωμάτων Τεχνικού, Εφοδιασμού και Μεταφορών, Υλικού Πολέμου συμπληρώνουν για το βαθμό τους τον προβλεπόμενο χρόνο διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας, όπως στις επόμενες παραγράφους καθορίζεται:
    - (α) Ανθυπολοχαγός: Ένα (1) έτος ως Διοικητής Διμοιρίας ή ισότιμου Κλιμακίου σε Μονάδα Εκστρατείας του Σώματός του ή Μονάδα Διοικητικής Μέριμνας Εκστρατείας.
    - (β) Υπολοχαγός: Τρία (3) έτη συνολικής υπηρεσίας αξιωματικού σε Μονάδα του Σώματός του ή Μονάδα Διοικητικής Μέριμνας Εκστρατείας, από τα οποία ένα (1) έτος ως Διοικητής Διμοιρίας ή ισότιμου Κλιμακίου σε Μονάδα Εκστρατείας του Σώματός του ή Μονάδα Διοικητικής Μέριμνας Εκστρατείας στον κατεχόμενο βαθμό.
    - (γ) Λοχαγός: Τέσσερα (4) έτη συνολικής υπηρεσίας αξιωματικού σε Μονάδα του Σώματός του ή Μονάδα Διοικητικής Μέριμνας Εκ-

- στρατείας, από τα οποία ένα (1) έτος ως Διοικητής Μονάδος ή Υπομονάδας Εκστρατείας του Σώματός του ή Μονάδας Διοικητικής Μέριμνας Εκστρατείας στον κατεχόμενο βαθμό.
- (δ) Ταγματάρχης: Πέντε (5) έτη συνολικής υπηρεσίας αξιωματικού σε Μονάδα του Σώματός του ή Μονάδα Διοικητικής Μέριμνας Εκστρατείας, από τα οποία ένα (1) έτος ως Διοικητής Μονάδας Εκστρατείας ή Μονάδας Διοικητικής Μέριμνας Εκστρατείας στον κατεχόμενο βαθμό.
- (ε) Αντισυνταγματάρχης: Ένα (1) έτος ως Διοικητής Μονάδας του Σώματός του ή Μονάδας Διοικητικής Μέριμνας Εκστρατείας ή ως Διευθυντής του Σώματός του σε Στρατηγείο Σχηματισμού με την προϋπόθεση ότι υπάγεται σε αυτόν αντίστοιχα Μονάδα ή ανεξάρτητη Υπομονάδα του Σώματός του.
- (στ) Συνταγματάρχης: Οκτώ (8) έτη συνολικής υπηρεσίας Αξιωματικού σε Μονάδα του Σώματός του ή Μονάδα Διοικητικής Μέριμνας Εκστρατείας ή Διευθυντής του Σώματός του σε Στρατηγείο Σχηματισμού εφόσον έχει υπό τις διαταγές του Μονάδα του Σώματός του.
- (2) Για τους Αξιωματικούς υπολοίπων Σωμάτων:
- (α) Οι Αξιωματικοί του Σώματος Έρευνας-Πληροφορικής συμπληρώνουν τον προβλεπόμενο χρόνο διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας σε θέσεις του Σώματος, που καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 του παρόντος άρθρου.
- (β) Οι Αξιωματικοί των υπολοίπων Σωμάτων βαθμών Ανθυπολοχαγού μέχρι και Αντισυνταγματάρχη συμπληρώνουν σε κάθε βαθμό ένα (1) έτος χρόνο διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας σε Μονάδες ή Συγκροτήματα ή Σχηματισμούς Εκστρατείας.
12. Ως προς τους Αξιωματικούς του ΠΝ:
- α. Οι αξιωματικοί Μάχιμοι, Μηχανικοί και Σωμάτων συμπληρώνουν τον καθοριζόμενο χρόνο διοίκησης ή θαλάσσιας υπηρεσίας σε πλοία εν ενεργεία πολεμικά, βοηθητικά ή εκπαιδευτικά. Με το χρόνο αυτό εξομοιώνεται ο χρόνος υπηρεσίας σε ιπτάμενα μέσα και σε μονάδες Υποβρυχίων Καταστροφών.
- β. Η υπηρεσία σε Μονάδες Αεροπορίας Ναυτικής Συνεργασίας, Ελικοπτέρων και Υποβρυχίων Καταστροφών, υπολογίζεται ως θαλάσσια υπηρεσία.
- γ. Για τους Μαχίμους ο απαιτούμενος σε κάθε βαθμό ελάχιστος χρόνος διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας είναι:
- (1) Σημαιοφόρος: Τρία (3) έτη θαλάσσιας υπηρεσίας.
- (2) Ανθυποπλοίαρχος. Τρία (3) έτη θαλάσσιας υπηρεσίας.
- (3) Υποπλοίαρχος. Τρία (3) έτη θαλάσσιας υπηρεσίας.
- (4) Πλωτάρχης: Ένα (1) έτος θαλάσσιας υπηρεσίας και ένα (1) έτος ως Κυβερνήτης.
- (5) Αντιπλοίαρχος: δύο (2) έτη θαλάσσιας υπηρεσίας ή δύο (2) έτη υπηρεσίας στο Επιτελείο Στόλου ή Ανώτερου Κλιμακίου Διοικήσεως και ένα (1) έτος ως Κυβερνήτης στο βαθμό του Αντιπλοίαρχου ή δύο (2) έτη Κυβερνήτης ως Ανώτερος Αξιωματικός.
- (6) Πλοίαρχος: Δέκα (10) έτη συνολικής θαλάσσιας υπηρεσίας και ένα (1) έτος στο βαθμό του Πλοίαρχου σε θέση Διοικητή Ομάδας Πλοίων ή Διοικητή Ναυτικής Υπηρεσίας ή Διευθυντή Διευθύνσεως Γενικού Επιτελείου.

- δ. Για τους Μηχανικούς ο απαιτούμενος σε κάθε βαθμό ελάχιστος χρόνος διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας είναι:
- (1) Σημαιοφόρος: Τρία (3) έτη θαλάσσιας υπηρεσίας.
  - (2) Ανθυποπλοίαρχος: Τρία (3) έτη θαλάσσιας υπηρεσίας.
  - (3) Υποπλοίαρχος: Δύο (2) έτη θαλάσσιας υπηρεσίας, από τα οποία ένα (1) έτος ως Διευθυντής πρόωσης και ενέργειας πλοίου, πλην των Ναυπηγών για τους οποίους απαιτείται ένα (1) έτος θαλάσσιας υπηρεσίας και ένα (1) έτος σε Συνεργείο Ναυστάθμου.
  - (4) Πλωτάρχης: Δύο (2) έτη θαλάσσιας υπηρεσίας ως Διευθυντής πρόωσης και ενέργειας πλοίου ή υπηρεσίας Συνεργείου Ναυστάθμου ή υπηρεσίας Διοίκησης Ελικοπτέρων.
  - (5) Αντιπλοίαρχος: Ένα (1) έτος θαλάσσιας υπηρεσίας, ή ένα (1) έτος σε υπηρεσία Ναυστάθμου.
  - (6) Πλοίαρχος: Ένα (1) έτος ως Τεχνικός Διευθυντής Ναυστάθμου ή Διευθυντής Διευθύνσεως Γενικού Επιτελείου ή Διευθυντής Κλάδου Αρχηγείου Στόλου ή Διοικήσεως Διοικητικής Μέριμνας Ναυτικού.
- ε. Οι Αξιωματικοί των Σωμάτων Οικονομικού συμπληρώνουν για το βαθμό τους τον προβλεπόμενο χρόνο διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας, όπως στις επόμενες παραγράφους καθορίζεται:
- (1) Σημαιοφόρος: Δύο (2) έτη θαλάσσιας υπηρεσίας.
  - (2) Ανθυποπλοίαρχος: Ένα (1) έτος θαλάσσιας υπηρεσίας.
  - (3) Υποπλοίαρχος: Πέντε (5) έτη συνολικής θαλάσσιας υπηρεσίας ως κατώτερος Αξιωματικός και δύο (2) έτη Οικονομικής υπηρεσίας ή Εφοδιασμού.
  - (4) Πλωτάρχης: Δύο (2) έτη Εφοδιασμού ή ένα (1) έτος Εφοδιασμού και ένα (1) έτος Οικονομικής υπηρεσίας.
  - (5) Αντιπλοίαρχος: Ένα (1) έτος Οικονομικής υπηρεσίας και ένα (1) έτος Εφοδιασμού ή δύο (2) έτη οικονομικής υπηρεσίας ή δύο (2) έτη εφοδιασμού σε Επιτελείο Στόλου ή ανώτερου Κλιμακίου ή σε Μονάδες Διοικητικής Μέριμνας.
  - (6) Πλοίαρχος: Ένα (1) έτος ως Διευθυντής Διευθύνσεως Γενικού Επιτελείου ή Κλάδου Αρχηγείου Στόλου ή Διοικήσεως Διοικητικής Μέριμνας Ναυτικού ή Διευθύνσεως Εφοδιασμού Ναυστάθμου ή Διευθύνσεως Κέντρου Εφοδιασμού ή Διευθύνσεως Οικονομικών υπηρεσιών.
13. Ως προς τους Αξιωματικούς της ΠΑ:
- α. Ο απαιτούμενος σε κάθε βαθμό ελάχιστος χρόνος διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας ως αναγκαίο προσόν για προαγωγή σε κάθε βαθμό είναι ο ακόλουθος:
- (1) Για τους Ιπταμένους:
    - (α) Ανθυποσημναγός: Δύο (2) έτη ειδικής υπηρεσίας σε οποιαδήποτε Μοίρα ή Σμήνος αεροσκαφών ή ελικοπτέρων.
    - (β) Υποσημναγός: Τέσσερα (4) έτη ειδικής υπηρεσίας στον κατεχόμενο βαθμό ή έξι (6) έτη, από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Μοίρα ή Σμήνος αεροσκαφών ή ελικοπτέρων.
    - (γ) Σμηναγός: Τέσσερα (4) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή δέκα (10), από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Πτέρυγα ή Σμηναρχία ή Μοίρα ή Σμήνος αεροσκαφών ή ελικοπτέρων.
    - (δ) Επισμηναγός: Ένα (1) έτος στον κατεχόμενο βαθμό σε οποιαδήποτε Πτέρυγα ή Σμηναρχία ή Μοίρα ή Σμήνος αεροσκαφών ή ελικοπτέρων και ένα (1) έτος σε επιτελική θέση στο ΓΕΑ ή στο

Αρχηγείο Τακτικής Αεροπορίας (ΑΤΑ) ή στις λοιπές Διοικήσεις της ΠΑ ή σε οποιοδήποτε επιτελείο επιπέδου μείζονος σχηματισμού και άνω των άλλων Κλάδων των ΕΔ.

- (ε) Αντισμήναρχος: δυο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ως:
- 1/ Υποδιοικητής Πτέρυγας Μάχης, ή
  - 2/ Διοικητής ή Υποδιοικητής Σμηναρχίας Μάχης, ή
  - 3/ Διοικητής Μοίρας αεροσκαφών, ή
  - 4/ Διευθυντής Επιχειρήσεων ή/και Εκπαίδευσης Πτερύγων και Σμηναρχιών, καθώς και ένα (1) έτος σε επιτελική θέση στο ΓΕΑ ή στο ΑΤΑ ή στις λοιπές Διοικήσεις της ΠΑ ή σε οποιοδήποτε επιτελείο επιπέδου μείζονος σχηματισμού και άνω των άλλων Κλάδων των ΕΔ.
- (στ) Σμήναρχος: ένα (1) έτος στον κατεχόμενο βαθμό ως:
- 1/ Διοικητής ή Υποδιοικητής Πτέρυγας Μάχης ή
  - 2/ Διοικητής Σμηναρχίας Μάχης ή
  - 3/ Διοικητής Πτέρυγας Εκπαίδευσης ή Υποστήριξης ή
  - 4/ Διευθυντής Διεύθυνσης του ΓΕΑ ή ΑΤΑ ή στις λοιπές Διοικήσεις της ΠΑ.
- (2) Για τους Μηχανικούς:
- (α) Ο απαιτούμενος σε κάθε βαθμό ελάχιστος χρόνος διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας ως αναγκαίο προσόν για προαγωγή σε κάθε βαθμό είναι ο ακόλουθος:
- 1/ Ανθυποσμηναγός: Δύο (2) έτη, σε οποιαδήποτε Μοίρα ή Σμήνος, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
  - 2/ Υποσμηναγός: Τέσσερα (4) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή έξι (6) έτη, από τότε που ονομάστηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Μοίρα ή Σμήνος, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
  - 3/ Σμηναγός: Δύο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή οκτώ (8) έτη, από τότε που ονομάστηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Πτέρυγα ή Σμηναρχία ή Μοίρα ή Εργοστάσιο ή σε επιτελική θέση στο ΓΕΑ ή στο ΑΤΑ ή στις λοιπές Διοικήσεις της ΠΑ, σε θέσεις και καθήκοντα που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
  - 4/ Επισμηναγός: Ένα (1) έτος στον κατεχόμενο βαθμό σε οποιαδήποτε Πτέρυγα ή Σμηναρχία ή Μοίρα ή Εργοστάσιο της ΠΑ και ένα (1) έτος σε επιτελική θέση στο ΓΕΑ ή στο ΑΤΑ ή στις λοιπές Διοικήσεις της ΠΑ.
  - 5/ Αντισμήναρχος: Δύο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό σε μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες θέσεις:
    - α/ Διευθυντής Υπηρεσίας Επίβλεψης Κατασκευής Έργων (ΥΕΚΕ) ή Προϊστάμενος Γραφείου Επίβλεψης Έργων (ΓΕΕ) ή
    - β/ Διευθυντής ή Υποδιευθυντής ή Τμηματάρχης Υπηρεσίας Έργων Πολεμικής Αεροπορίας (ΥΠΕΠΑ) ή
    - γ/ Διευθυντής Υποστήριξης Μονάδας Ραντάρ ή Σμηναρχίας ή Πτέρυγας ή Διευθυντής Κατασκευών Μονάδας Αεροπορικών Κατασκευών ή

- δ/ Τμηματάρχης Διεύθυνσης του ΓΕΑ ή ΑΤΑ ή λοιπών Διοικήσεων της ΠΑ ή μειζόνων επιτελικών σχηματισμών των άλλων Κλάδων των ΕΔ ή
  - ε/ Διοικητής Μοίρας Συντήρησης Βάσης ή Αεροσκαφών ή Ελικοπτέρων ή
  - στ/ Υποδιοικητής εργοστασίου ΠΑ ή Υπηρεσίας Πολεμικής Αεροπορίας Ελέγχου Αεροπορικής Βιομηχανίας ή Μονάδας Αεροπορικών Κατασκευών.
- 6/ Σμήναρχος: Ένα (1) έτος στον κατεχόμενο βαθμό σε μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες θέσεις:
- α/ Διοικητής εργοστασίου ΠΑ ή Υπηρεσίας ΠΑ Ελέγχου Αεροπορικής Βιομηχανίας ή Μονάδας Αεροπορικών Κατασκευών ή
  - β/ Υποδιοικητής του 251 Γενικού Νοσοκομείου Αεροπορίας (ΓΝΑ) ή
  - γ/ Τμηματάρχης ή Διευθυντής Διεύθυνσης του ΓΕΑ ή ΑΤΑ ή λοιπών Διοικήσεων της ΠΑ ή μειζόνων επιτελικών σχηματισμών των άλλων Κλάδων των ΕΔ
  - δ/ Τμηματάρχης στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης ή στη Γενική Διεύθυνση Αμυντικού Εξοπλισμού και Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.
- (4) Για τους Αεράμυνας ο απαιτούμενος σε κάθε βαθμό ελάχιστος χρόνος διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας ως αναγκαίο προσόν για προαγωγή σε κάθε βαθμό είναι ο ακόλουθος:
- (α) Ανθυποσημναγός: Δύο (2) έτη, σε οποιαδήποτε Μονάδα του Συστήματος Αεροπορικού Ελέγχου (ΣΑΕ), σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
  - (β) Υποσημναγός: Τέσσερα (4) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή έξι (6) έτη, από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Μονάδα του ΣΑΕ ή Μοίρα ή Σμηναρχία ή Πτέρυγα σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
  - (γ) Σμηναγός: Τέσσερα (4) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή δέκα (10) έτη, από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Μοίρα ή Σμηναρχία ή Πτέρυγα, εκ των οποίων δύο (2) τουλάχιστον στον κατεχόμενο βαθμό σε Μονάδα ΣΑΕ, σε θέσεις και καθήκοντα που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
  - (δ) Επισμηναγός:
    - 1/ Ένα (1) έτος στον κατεχόμενο βαθμό σε οποιαδήποτε Μοίρα ή Σμηναρχία ή Πτέρυγα καθώς και ένα (1) έτος σε επιτελική θέση στο ΓΕΑ ή στο ΑΤΑ ή στις λοιπές Διοικήσεις ΠΑ ή σε οποιοδήποτε επιτελείο μείζονος επιχειρησιακού Σχηματισμού των άλλων Κλάδων των ΕΔ, σε θέσεις και καθήκοντα που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
    - 2/ Ένα (1) έτος στον κατεχόμενο βαθμό σε Μονάδα του ΣΑΕ, σε θέσεις και καθήκοντα που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.

- (ε) Αντισμήναρχος:
- 1/ Δύο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ως:
    - α/ Διοικητής Μονάδας ΣΑΕ που προβλέπεται για το βαθμό και την ειδικότητά του ή
    - β/ Διοικητής Μοίρας σε Πτέρυγα ή Σμηναρχία που προβλέπεται για το βαθμό και την ειδικότητά του ή
    - γ/ Αρχιελεγκτής σε Μονάδα ΣΑΕ που προβλέπεται για το βαθμό και την ειδικότητά του, καθώς και
    - δ/ Ένα (1) έτος σε επιτελική θέση στο ΓΕΑ ή στο ΑΤΑ ή στις λοιπές Διοικήσεις της ΠΑ ή σε οποιοδήποτε επιτελείο επιπέδου μείζονος σχηματισμού και άνω των άλλων Κλάδων των ΕΔ.
- (στ) Σμήναρχος: Ένα (1) έτος στον κατεχόμενο βαθμό ως:
- 1/ Διοικητής Μονάδας ΣΑΕ ή Υποδιοικητής Μονάδας ΣΑΕ – Βλημάτων που προβλέπεται για το βαθμό και την ειδικότητά του ή
  - 2/ Διοικητής ή Υποδιοικητής Σμηναρχίας που προβλέπεται για το βαθμό και την ειδικότητά του ή
  - 3/ Διευθυντής Επιχειρήσεων – Εκπαίδευσης Μονάδας ΣΑΕ – Βλημάτων που προβλέπεται για το βαθμό και την ειδικότητά του ή
  - 4/ Διευθυντής Διεύθυνσης του ΓΕΑ ή ΑΤΑ ή λοιπών Διοικήσεων της ΠΑ.
- (5) Για τους Εφοδιαστές:
- (α) Ο απαιτούμενος σε κάθε βαθμό ελάχιστος χρόνος διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας ως αναγκαίο προσόν για προαγωγή σε κάθε βαθμό είναι ο ακόλουθος:
- 1/ Ανθυποσμηναγός: Δύο (2) έτη, σε οποιαδήποτε Μοίρα ή Σμήνος σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
  - 2/ Υποσμηναγός: Τέσσερα (4) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή έξι (6) έτη από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, στο 201 Κέντρο Εφοδιασμού Αεροπορίας (201 ΚΕΦΑ) ή σε οποιαδήποτε Πτέρυγα ή Σμηναρχία ή Μοίρα ή Σμήνος σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
  - 3/ Σμηναγός: Δύο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή οκτώ (8) έτη, από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, στο 201 Κέντρο Εφοδιασμού Αεροπορίας (201 ΚΕΦΑ) ή σε οποιαδήποτε Πτέρυγα ή Σμηναρχία ή Μοίρα ή σε επιτελική θέση στο ΓΕΑ ή στο ΑΤΑ ή στις λοιπές Διοικήσεις της ΠΑ, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
  - 4/ Επισμηναγός: Δύο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό σε μια τουλάχιστον από τις ακόλουθες θέσεις:
    - α/ Σε επιτελική Θέση στο ΓΕΑ ή στο ΑΤΑ ή στις λοιπές Διοικήσεις της ΠΑ, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του ή

- β/ Τμηματάρχης Διεύθυνσης στο 201 Κέντρο Εφοδιασμού Αεροπορίας (201 ΚΕΦΑ) ή
  - γ/ Διοικητής των Περιφερειακών Εφοδιαστικών Κέντρων της ΠΑ.
- 5/ Αντισμήναρχος: Δύο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό σε μια τουλάχιστον από τις ακόλουθες θέσεις:
- α/ Διοικητής Μοίρας Εφοδιασμού σε οποιαδήποτε Πτέρυγα ή Σμηναρχία.
  - β/ Τμηματάρχης Διεύθυνσης του ΓΕΑ ή του ΑΤΑ ή των λοιπών Διοικήσεων της ΠΑ ή μειζόνων επιτελικών σχηματισμών των άλλων κλάδων των ΕΔ, ή στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης ή στη Γενική Διεύθυνση Αμυντικού Εξοπλισμού και Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας ή στη Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων.
- 6/ Σμήναρχος: Δύο έτη στον κατεχόμενο βαθμό σε μια τουλάχιστον από τις ακόλουθες θέσεις:
- α/ Τμηματάρχης ή Διευθυντής Διεύθυνσης του ΓΕΑ ή ΑΤΑ ή των λοιπών Διοικήσεων της ΠΑ ή
  - β/ Διευθυντής Διεύθυνσης του 201 Κέντρο Εφοδιασμού Αεροπορίας (201 ΚΕΦΑ) ή
  - γ/ Διοικητής της Υπηρεσίας Διακίνησης της ΠΑ ή
  - δ/ Τμηματάρχης ή Διευθυντής Διεύθυνσης μειζόνων επιτελικών σχηματισμών των άλλων κλάδων των ΕΔ ή στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης ή στη Γενική Διεύθυνση Αμυντικού Εξοπλισμού και Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας ή στη Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων.
- (6) Για τους Διοικητικούς ο απαιτούμενος σε κάθε βαθμό ελάχιστος χρόνος διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας ως αναγκαίο προσόν για προαγωγή σε κάθε βαθμό είναι ο ακόλουθος:
- (α) Ανθυποσμηναγός: Δύο (2) έτη σε οποιαδήποτε Μοίρα, Σμηναρχία ή Πτέρυγα, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
  - (β) Υποσμηναγός: Δύο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή τέσσερα (4) έτη, από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Μοίρα, Σμηναρχία ή Πτέρυγα, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
  - (γ) Σμηναγός: Δύο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή έξι (6) έτη, από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Μοίρα, Σμηναρχία ή Πτέρυγα, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
  - (δ) Επισμηναγός: Δύο (2) έτη σε επιτελική θέση στο ΓΕΑ ή στο ΑΤΑ ή στις λοιπές Διοικήσεις της ΠΑ ή σε οποιοδήποτε επιτελείο επιπέδου μείζονος σχηματισμού και άνω των άλλων Κλάδων των ΕΔ.

- (ε) Αντισμήναρχος: Δύο (2) έτη σε επιτελική θέση στο ΓΕΑ ή στο ΑΤΑ ή στις λοιπές Διοικήσεις της ΠΑ ή σε οποιοδήποτε επιτελείο επιπέδου μείζονος σχηματισμού και άνω των άλλων Κλάδων των ΕΔ.
- (στ) Σμήναρχος: Ένα (1) έτος σε επιτελική θέση στο ΓΕΑ ή στο ΑΤΑ ή στις λοιπές Διοικήσεις της ΠΑ ή σε οποιοδήποτε επιτελείο επιπέδου μείζονος σχηματισμού και άνω των άλλων Κλάδων των ΕΔ.
- (7) Για τους Οικονομικούς-Μετεωρολόγους ο απαιτούμενος σε κάθε βαθμό ελάχιστος χρόνος διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας ως αναγκαίο προσόν για προαγωγή σε κάθε βαθμό είναι ο ακόλουθος:
- (α) Ανθυποσμηναγός: Δύο (2) έτη σε οποιαδήποτε Μοίρα, Σμηναρχία ή Πτέρυγα, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
- (β) Υποσμηναγός: Δύο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή τέσσερα (4) έτη, από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Μοίρα, Σμηναρχία ή Πτέρυγα, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
- (γ) Σμηναγός: Δύο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή έξι (6) έτη, από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Μοίρα, Σμηναρχία ή Πτέρυγα, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
- (δ) Επισμηναγός: Ένα (1) έτος στον κατεχόμενο βαθμό ή οκτώ (8) έτη, από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Μοίρα, Σμηναρχία ή Πτέρυγα, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
- (8) Για τους Ραδιοναυτίλους ο απαιτούμενος σε κάθε βαθμό ελάχιστος χρόνος διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας ως αναγκαίο προσόν για προαγωγή σε κάθε βαθμό είναι ο ακόλουθος:
- (α) Ανθυποσμηναγός: Ένα (1) έτος, σε οποιαδήποτε Μοίρα, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
- (β) Υποσμηναγός: Δύο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή τέσσερα (4) έτη, από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Μοίρα, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
- (γ) Σμηναγός: Δύο (2) έτη στον κατεχόμενο βαθμό ή έξι (6) έτη, από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Μοίρα, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
- (δ) Επισμηναγός: Ένα (1) έτος στον κατεχόμενο βαθμό ή οκτώ (8) έτη, από τότε που ονομάσθηκε Αξιωματικός, σε οποιαδήποτε Μοίρα, Σμηναρχία ή Πτέρυγα, σε θέσεις και καθήκοντα, που προβλέπονται για το βαθμό και την ειδικότητά του.
- (9) Οι Αξιωματικοί ειδικότητας Τεχνικής Υποστήριξης (Μηχανικών, Οπλοργών, Ηλεκτρολόγων, Τηλεπικοινωνιών Ηλεκτρονικών και Συντηρητών Αεροπορικών Εγκαταστάσεων) συμπληρώνουν για το βαθμό

- τους τον προβλεπόμενο χρόνο διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας, που προβλέπεται για την ειδικότητα των Μηχανικών.
- (10) Οι Αξιωματικοί ειδικοτήτων Τεχνικής Υποστήριξης (Αεράμυνας και Εφοδιαστών), Υπηρεσιών Υποστήριξης (Διοικητικών, Πληροφοριών, Μετεωρολόγων, Οικονομικών και Άμυνας Αεροδρομίων) συμπληρώνουν για το βαθμό τους τον προβλεπόμενο χρόνο διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας, που προβλέπεται για τις ειδικότητες Οικονομικών, Εφοδιαστών, Διοικητικών και Μετεωρολόγων, κατά περίπτωση.
- β. Στους αναφερόμενους στο παρόν άρθρο όρους Μοίρα, Σμηναρχία, Πτέρυγα, περιλαμβάνονται και οι Μονάδες της Πολεμικής Αεροπορίας που εξομοιώνονται με αυτές, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις του Κλάδου.
14. Ως προς τους Αξιωματικούς Υγειονομικού ανεξαρτήτως κλάδου, οι θέσεις και οι χρόνοι διοίκησης και ειδικής υπηρεσίας του παρόντος άρθρου, ο τρόπος επιλογής Διευθυντών και Αναπληρωτών Διευθυντών Κλινικών και Εργαστηρίων των στρατιωτικών νοσοκομείων, η συγκρότηση διακλαδικού Υγειονομικού Συμβουλίου και η σύνθεσή του και κάθε άλλη αναγκαία σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.
15. Ως προς τους Αξιωματικούς Στρατιωτικούς Δικαστικούς Γραμματείς:
- α. Προκειμένου να προαχθούν στο βαθμό του Ταγματάρχη, πρέπει να συμπληρώσουν τέσσερα (4) έτη συνολικά, κατ' ελάχιστο, χρόνο ειδικής υπηρεσίας ως κατώτεροι Αξιωματικοί. Ως χρόνος ειδικής υπηρεσίας θεωρείται ο χρόνος υπηρεσίας στα ΓΕ, στις Διευθύνσεις και Υπηρεσίες του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, καθώς και σε Μονάδες ή Συγκροτήματα ή Σχηματισμούς των Κλάδων των ΕΔ καθώς και στα Στρατιωτικά Δικαστήρια με κύρια καθήκοντα του Γραμματέα Έδρας.
- β. Οι Αξιωματικοί βαθμού Συνταγματάρχη προκειμένου να προαχθούν στο βαθμό του Ταξίαρχου πρέπει να έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον τέσσερα (4) έτη χρόνο ειδικής υπηρεσίας ως ανώτεροι Αξιωματικοί. Ως χρόνος ειδικής υπηρεσίας θεωρείται αυτός της ανωτέρω υποπαραγράφου, καθώς και στα Στρατιωτικά Δικαστήρια ως Γραμματείς Δικαστηρίου ή ως Γραμματείς Εισαγγελίας του Δικαστηρίου.
16. Ο απαιτούμενος χρόνος διοίκησης για τους βαθμούς του Αντισυνταγματάρχη και αντιστοίχων και Συνταγματάρχη και αντιστοίχων, που αποκτήθηκε στον αμέσως προηγούμενο βαθμό, υπολογίζεται ως χρόνος διοίκησης στον κατεχόμενο βαθμό, όταν δεν χρησιμοποιήθηκε στον προηγούμενο βαθμό.

Άρθρο 29: Κριτήρια Προαγωγών

1. Οι προαγωγές γίνονται ύστερα από απόφαση του αρμόδιου κατά κλάδου Συμβουλίου Κρίσεων. Τα στελέχη των ΕΔ προάγονται στον αμέσως επόμενο βαθμό, εφόσον έχουν συμπληρώσει τον απαιτούμενο χρόνο παραμονής στο βαθμό που κατέχουν και έχουν σε υψηλό επίπεδο τα ουσιαστικά προσόντα που αναφέρονται στις εκθέσεις αξιολόγησής τους. Το αρμόδιο κατά κλάδο Συμβούλιο Κρίσεων, προκειμένου να διαπιστώσει τη συνδρομή των ουσιαστικών προσόντων, λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία του ατομικού φακέλου του κρινόμενου, από τα οποία προκύπτει η δραστηριότητα του στην υπηρεσία, η επαγγελματική επάρκεια, η πρωτοβουλία και η αποτελεσματικότητά του. Για το

σηματισμό της κρίσης του, το συμβούλιο λαμβάνει υπόψη τα στοιχεία των ατομικών φακέλων σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του παρόντος.

2. Για τις προαγωγές των Αξιωματικών των ΕΔ λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη τα παρακάτω κριτήρια:
  - α. Η βαρύτητα των Μονάδων και των θέσεων στις οποίες υπηρέτησαν την τελευταία πενταετία.
  - β. Ο χρόνος υπηρεσιακής-διοικητικής εμπειρίας, υπολογιζόμενος σε μήνες, όπως παρακάτω:
    - (1) Ο χρόνος υπηρεσίας σε θέση ευθύνης.
    - (2) Ο χρόνος συμμετοχής σε επιχειρήσεις.
    - (3) Ο χρόνος υπηρεσίας σε Διεθνείς Οργανισμούς.
    - (4) Ο υπόλοιπος χρόνος υπηρεσίας σε θέσεις διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας, όπως αναφέρεται στο προηγούμενο άρθρο.
  - γ. Η βαθμολογία της υπηρεσιακής αξιολόγησης από την τελευταία προαγωγή.

3. Επικουρικά λαμβάνονται υπόψη και τα παρακάτω κριτήρια:
  - α. Το Όπλο, το Σώμα ή η ειδικότητά τους.
  - β. Τα επαγγελματικά και τεχνικά τους προσόντα, όπως παρακάτω:
    - (1) Ο βαθμός αποφοίτησης από παραγωγική σχολή των ΕΔ.
    - (2) Ο βαθμός άλλου τίτλου σπουδών εφόσον είναι της ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδας με το βασικό τίτλο σπουδών.
    - (3) Το διδακτορικό δίπλωμα σε γνωστικό αντικείμενο συναφές με το αντικείμενο της υπηρεσίας.
    - (4) Το διδακτορικό δίπλωμα σε άλλο γνωστικό αντικείμενο.
    - (5) Ο μεταπτυχιακός τίτλος ετήσιας τουλάχιστον διάρκειας σε γνωστικό αντικείμενο συναφές με το αντικείμενο της υπηρεσίας.
    - (6) Ο μεταπτυχιακός τίτλος ετήσιας τουλάχιστον διάρκειας σε άλλο γνωστικό αντικείμενο.
    - (7) Ο βαθμός αποφοίτησης από Σχολεία των ΕΔ.
    - (8) Το επίπεδο γνώσης ξένης γλώσσας, σε βαθμό άριστο, πολύ καλό και καλό, βαθμολογούμενης αντιστοίχως.
  - γ. Ειδικές δραστηριότητες, ως εξής:
    - (1) Συγγραφικό έργο (άρθρα, μελέτες) που σχετίζεται με το αντικείμενο της υπηρεσίας.
    - (2) Εισηγήσεις, ανακοινώσεις σε συνέδρια, ημερίδες κλπ. συναφείς με το αντικείμενο της υπηρεσίας.
    - (3) Συμμετοχή σε συμβούλια, επιτροπές ή ομάδες εργασίας τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, ουσιαστικού περιεχομένου, Διοικητικά Συμβούλια και λοιπά όργανα διοίκησης νομικών προσώπων.
    - (4) Ηθικές αμοιβές.

4. Η κλίμακα αξιολόγησης των κριτηρίων προαγωγής είναι η εξής:

α.	Εξάαιρετος	96 -100%	«Ε»
β.	Λίαν Καλός	87 - 95 %	«ΛΚ»
γ.	Καλός	76 - 86 %	«Κ»
δ.	Μέτριος	60 - 75 %	«Μ»
ε.	Μη Αποδεκτός	0 - 59 %	«ΜΑ»

5. Βαθμολογία κάτω του εβδομήντα πέντε (75) καθώς και ενενήντα έξι (96) και άνω σε οποιοδήποτε κριτήριο προαγωγής πρέπει να στηρίζεται σε συγκεκριμένα γεγονότα ή

στοιχεία, τα οποία πρέπει να συνυποβάλλονται με την έκθεση ή το σημείωμα αξιολόγησης για το υπόψη διάστημα.

6. Η τελική εικόνα για τον κρινόμενο θα πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρεται μόνο στην χρονική περίοδο που καλύπτει η κρίση του.
7. Στον απαιτούμενο για προαγωγή χρόνο δεν υπολογίζεται ο χρόνος της παραγράφου 1 του άρθρου 24 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 30: Φοίτηση σε σχολεία

1. Οι Αξιωματικοί για την απόκτηση των αναγκαίων θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων, που είναι απαραίτητες για την εκτέλεση της αποστολής τους, και για την ενημέρωσή τους στις νέες τεχνολογικές εξελίξεις και τις γενικές επιστημονικές αντιλήψεις, που σχετίζονται με τις ΕΔ, φοιτούν σε ορισμένους βαθμούς υποχρεωτικά στα σχολεία που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μετά από εισήγηση του ΣΑΓΕ. Η φοίτηση στα σχολεία αυτά αποτελεί τυπικό προσόν κρίσης για προαγωγή, ενώ η επιτυχής φοίτηση αποτελεί ουσιαστικό προσόν που εκτιμάται από τα συμβούλια κρίσεων.
2. Η κλίμακα βαθμολογίας των υποχρεωτικών σχολείων είναι η εξής:

	Ονομαστική	Εικοσάβαθμος	Εκατοστιαία	Αλφαβητική
α.	Άριστα	19-20	96-100	A
β.	Λίαν καλώς	17-18,99	87-95,99	B
γ.	Καλώς	15-16,99	76-86,99	Γ
δ.	Μετρίως	12-14,99	60-75,99	Δ
ε.	Αποτυχών	0-11,99	0-59,99	E
3. Οι Αξιωματικοί, που αποφοιτούν από σχολές εξωτερικού ισότιμες με τα σχολεία που καθορίζονται με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 αποκτούν τα ίδια προσόντα.

Άρθρο 31: Κρίσεις ανά Βαθμό

Αξιωματικοί που συμπληρώνουν το ημερολογιακό έτος που διενεργούνται οι κρίσεις το χρόνο του άρθρου 27 του παρόντος νόμου, με την επιφύλαξη της υποπαραγράφου 2δ του άρθρου 25 και υπό τις προϋποθέσεις των λοιπών παραγράφων του άρθρου 25 κρίνονται ως ακολούθως:

- α. Κατώτεροι Αξιωματικοί:
  - (1) «Προακτέοι κατ' εκλογή».
  - (2) «Διατηρητέοι στον αυτό βαθμό»: Παραμένουν στο βαθμό τους μέχρι τις επόμενες τακτικές ή έκτακτες κρίσεις, οπότε κρίνονται εκ νέου σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις. Ειδικότερα:
    - (α) Ανθυπολοχαγοί και αντίστοιχοι και Υπολοχαγοί και αντίστοιχοι: Αν κριθούν σε τρεις (3) διαδοχικές κρίσεις «Διατηρητέοι στον αυτό βαθμό», κρίνονται σύμφωνα με τα παρακάτω εδάφια (3) και (4).

- (β) Λοχαγοί και αντίστοιχοι: Αν κριθούν σε τρεις (3) διαδοχικές κρίσεις ή τρεις (3) φορές συνολικά ως Αξιωματικοί ως «Διατηρητέοι στον αυτό βαθμό» κρίνονται σύμφωνα με τα παρακάτω εδάφια (3) και (4).
- (3) «Ευδοκίμως τερματίσαντες»: Τίθενται εφόσον το επιθυμούν Εκτός Οργανικών Θέσεων μέχρι τη συμπλήρωση πλήρους συντάξιμης υπηρεσίας και ένα (1) μήνα προ της αποστρατείας τους προάγονται στον επόμενο βαθμό. Εφόσον δεν επιθυμούν να τεθούν Εκτός Οργανικών Θέσεων, αποστρατεύονται άμεσα με το βαθμό τους.
- (4) «Αποστρατευτέοι»: Αποστρατεύονται άμεσα με το βαθμό τους.
- β. Ανώτεροι Αξιωματικοί:
- (1) «Προακτέοι κατ' απόλυτη εκλογή», πλην Ταγματάρχων και αντιστοιχών.
- (2) «Προακτέοι κατ' εκλογή».
- (3) «Διατηρητέοι στον αυτό βαθμό»: Παραμένουν στο βαθμό τους μέχρι τις επόμενες τακτικές ή έκτακτες κρίσεις, οπότε κρίνονται εκ νέου σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις, εκτός από «Προακτέοι κατ' απόλυτη εκλογή». Αν κριθούν σε τρεις (3) διαδοχικές κρίσεις ή τρεις (3) φορές συνολικά ως Αξιωματικοί ως «Διατηρητέοι στον αυτό βαθμό» κρίνονται σύμφωνα με τα παρακάτω εδάφια (4) και (5).
- (4) «Ευδοκίμως τερματίσαντες»: Όπως οι κατώτεροι Αξιωματικοί.
- (5) «Αποστρατευτέοι»: Όπως οι κατώτεροι Αξιωματικοί.
- γ. Ανώτατοι Αξιωματικοί:
- (1) «Προακτέοι κατ' απόλυτη εκλογή».
- (2) «Διατηρητέοι»: Παραμένουν στο βαθμό τους μέχρι τις επόμενες τακτικές ή έκτακτες κρίσεις, οπότε κρίνονται εκ νέου σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις, εκτός από «Διατηρητέοι».
- (3) «Ευδοκίμως τερματίσαντες»: Υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 1β του άρθρου 34 του παρόντος νόμου, προάγονται στον επόμενο βαθμό, εφόσον αυτός προβλέπεται στο άρθρο 23 του παρόντος νόμου και εντός μηνός αποστρατεύονται.
- (4) «Αποστρατευτέοι»: Όπως οι κατώτεροι Αξιωματικοί.

Άρθρο 32: Αποστρατευτικός Βαθμός και Τιμητικές Διακρίσεις

1. Αξιωματικοί μέχρι και του βαθμού του Υποστρατήγου και αντιστοιχών που τίθενται σε αποστρατεία, κρίνονται για προαγωγή στον ανώτερο σε αποστρατεία βαθμό από τα αρμόδια Συμβούλια Κρίσεων μόνον ως προακτέοι ή μη προακτέοι και προάγονται ένα (1) μήνα πριν από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος αποστρατείας τους, εφόσον συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις.
- α. Η αποστρατεία τους δεν οφείλεται σε κρίση τους ως αποστρατευτέων ή σε παραιτήσή τους.
- β. Έχουν συμπληρώσει το χρόνο παραμονής στο βαθμό, που απαιτείται για την προαγωγή τους, ή εφόσον πρόκειται για Συνταγματάρχες και αντιστοιχούς, Ταξίαρχους και αντιστοιχούς ή Υποστρατήγους και αντιστοιχούς αν έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον ένα (1) χρόνο παραμονής στο βαθμό. Για την εφαρμογή του εδαφίου αυτού, θεωρείται ότι συμπληρώνουν ένα (1) χρόνο παραμονής στο βαθμό τους οι Αξιωματικοί που έχουν προαχθεί στο βαθμό αυτό μέχρι και την 30 Απριλίου του προηγούμενου έτους.

- γ. Ο ανώτερος αυτός βαθμός δεν υπερβαίνει αυτόν που προβλέπεται ως καταληκτικός της ειδικότητάς τους, σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 23 του παρόντος νόμου. Η προϋπόθεση αυτή δεν απαιτείται για τους Υποστρατήγους Σωμάτων του ΣΞ Τεχνικού, Εφοδιασμού και Μεταφορών, Υλικού Πολέμου, Υποστρατήγους, Υποναυάρχους ή Υποπτεράρχους της ειδικότητας Οικονομικού, Υποπτεράρχους Αεράμυνας, Εφοδιαστές, Διοικητικούς και Μετεωρολόγους, Υποστρατήγους, Υποναυάρχους ή Υποπτεράρχους ειδικότητας Ιατρού και τους Υποστρατήγους Στρατολογικού-Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων, οι οποίοι κατ' εξαίρεση δύναται να προαχθούν στο βαθμό του Αντιστρατήγου και αντιστοίχων.
2. Προακτέοι στον ανώτερο σε αποστρατεία βαθμό κρίνονται όσοι με βάση τα στοιχεία του ατομικού τους φακέλου σε όλη τους τη σταδιοδρομία και ιδιαίτερα στον κατεχόμενο και αμέσως προηγούμενο βαθμό και με βάση την προσωπική αντίληψη των μελών του Συμβουλίου, είναι ικανοί να προαχθούν στον ανώτερο σε αποστρατεία βαθμό. Ειδικά για τους Υποστρατήγους και αντίστοιχους απαιτείται, πλέον των ανωτέρω, η κτήση των ουσιαστικών τους προσόντων σε βαθμό λίκαν καλώς και άνω σε όλη τους τη σταδιοδρομία.
  3. Οι παραπάνω διατάξεις έχουν εφαρμογή για όσους διανύουν τον τελευταίο βαθμό εξέλιξης Αξιωματικού Υπηρεσίας Γραφείου, Ελαφράς Υπηρεσίας, Υπηρεσίας Ξηράς, Υπηρεσίας Εδάφους, εφόσον προέρχονται από Όπλα ή Σώματα του ΣΞ, Μάχιμους ή Μηχανικούς ή Σωμάτων του ΠΝ, Ιπταμένους ή Σωμάτων της ΠΑ ή ΚΣ στα οποία προβλέπεται ανώτερος βαθμός.
  4. Οι Αρχηγοί ΓΕ μπορούν να διατηρήσουν επί τιμή τον τίτλο της θέσης τους και μετά την αποστρατεία τους, με απόφαση του ΚΥΣΕΑ.
  5. Τον επί τιμή τίτλο της θέσης τους μπορούν να διατηρήσουν και μετά την αποστρατεία τους:
    - α. Ο Διοικητής της Στρατιάς, ο Γενικός Επιθεωρητής Στρατού, ο Αρχηγός Στόλου και ο Αρχηγός Τακτικής Αεροπορίας, με απόφαση του ΣΑΓΕ.
    - β. Οι Αντιστράτηγοι και αντίστοιχοι που υπηρέτησαν σε οργανικές θέσεις του βαθμού τους, καθώς και οι Υποστράτηγοι και αντίστοιχοι που υπηρέτησαν τουλάχιστον για έξι (6) μήνες σε οργανικές θέσεις του βαθμού τους, με απόφαση του ΣΑΓΕ.
  6. Το ΣΑΓΕ αποφασίζει για τη διατήρηση επί τιμή του τίτλου της θέσης, με βάση την προσωπική αντίληψη των μελών του για τον κρινόμενο και την συνεκτίμηση με ελεύθερη κρίση των ιδιόζουσας φύσης προσόντων του, της ιδιαίτερης προσφοράς του προς την πατρίδα, καθώς και της καλής μαρτυρίας, που απολαύει εντός του Κλάδου του, για την επαγγελματική και ηθική του καταξίωση, που συνηγορούν στην απόδοση της τιμητικής αυτής διάκρισης.
  7. Η διατήρηση του επί τιμή τίτλου της θέσης γίνεται με το προεδρικό διάταγμα της αποστρατείας των παραπάνω Αξιωματικών ή με ιδιαίτερο προεδρικό διάταγμα, μετά την αποστρατεία τους.
  8. Υποστράτηγοι και αντίστοιχοι στους οποίους απενεμήθη επί τιμή τίτλος, τον διατηρούν και σε περίπτωση προαγωγής στον ανώτερο βαθμό κατόπιν διοικητικής τους αποκατάστασης.

9. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ύστερα από σχετική απόφαση του ΣΑΓΕ, καθορίζεται το καθεστώς που διέπει τους ανώτατους Αξιωματικούς οι οποίοι διατηρούν τον επίτιμο τίτλο τους, όπως και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.
10. Οι Αξιωματικοί που αναφέρονται στις παραγράφους 4 έως 8 του παρόντος άρθρου στερούνται του τίτλου και των προνομίων τους, εφόσον με απόφαση του ΣΑΓΕ κριθεί ότι αυτοί ασκούν εμπορικό ή βιοποριστικό επάγγελμα κατά τρόπο που δεν συμβιβάζεται προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον τίτλο ή καταδικασθούν από δικαστήριο για πράξεις που αντιβαίνουν στην τιμή και αξιοπρέπεια. Η κατά τα παραπάνω στέρηση του τίτλου γίνεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.

Άρθρο 33: Πρόωρη Έξοδος από το Στράτευμα

1. Όσοι εξέρχονται από το στράτευμα λόγω παραίτησης ή απόταξης ή λόγω υποβολής ειδικής έκθεσης αποστρατείας υποχρεούνται να καταβάλουν υπέρ του Δημοσίου αποζημίωση ίση με το γινόμενο του συνόλου των εκκαθαρισμένων πραγματικών αποδοχών του κατεχόμενου βαθμού επί τους υπολειπόμενους μήνες υποχρέωσης παραμονής στο στράτευμα, έτσι όπως αυτή καθορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 64 του νόμου 1400/1973 (ΦΕΚ Α114/28-5-1973). Όσοι αποχωρήσουν με αίτησή τους πριν από την εκπλήρωση των ανειλημμένων υποχρεώσεών τους και έχουν εκπαιδευτεί στο εξωτερικό υποχρεούνται να καταβάλουν εκτός από την ανωτέρω αποζημίωση και τη δαπάνη της εκπαίδευσής τους. Η αποζημίωση ή η δαπάνη εκπαίδευσης, κατά περίπτωση, καταλογίζεται και βεβαιώνεται ως δημόσιο έσοδο κατά τις κείμενες διατάξεις.
2. Η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται για όσους εξέρχονται για λόγους υγείας, οι οποίοι διαπιστώνονται από την Ανώτατη Υγειονομική κατά Κλάδο Επιτροπή.

Άρθρο 34: Αξιωματικοί Εκτός Οργανικών Θέσεων (ΕΟΘ)

1. ΕΟΘ τίθενται μέχρι τη συμπλήρωση πλήρους πραγματικής (συντάξιμης) υπηρεσίας τριάντα πέντε (35) ετών με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, κατόπιν πρότασης του οικείου Συμβουλίου Κρίσεων και εφόσον το επιθυμούν:
  - α. Ανθυπολοχαγοί και αντίστοιχοι έως και Συνταγματάρχες και αντίστοιχοι που κρίνονται σε τρεις (3) διαδοχικές κρίσεις ή τρεις (3) φορές συνολικά ως Αξιωματικοί ως «Διατηρητέοι στον αυτό βαθμό», μέχρι τη συμπλήρωση πλήρους συντάξιμης στρατιωτικής υπηρεσίας.
  - β. Συνταγματάρχες και αντίστοιχοι και Ταξίαρχοι και αντίστοιχοι που κρίνονται ως «ευδοκίμως τερματίσαντες».
  - γ. Όσοι αναφέρονται σε άλλες διατάξεις του παρόντος νόμου ή σε συναφείς διατάξεις άλλων νόμων.
2. Οι Αξιωματικοί που τίθενται, σύμφωνα με τα παραπάνω, ΕΟΘ:
  - α. Δεν μπορούν να επανέλθουν στην προηγούμενη κατάστασή τους ούτε να προαχθούν παρά μόνο επ' ανδραγαθία.

- β. Κρίνονται όταν έχουν συμπληρώσει πραγματική συντάξιμη υπηρεσία τριάντα πέντε (35) ετών.
- γ. Παραμένουν στην τελευταία θέση της επετηρίδας των ομοιοβάθμων τους.
- δ. Υπηρετούν σε κενές θέσεις σύμφωνα με τους εκάστοτε ισχύοντες Πίνακες Οργάνωσης Υλικού (ΠΟΥ) του οικείου Κλάδου και των ΚΣ και ανάλογα με τις ανάγκες της Υπηρεσίας.

Άρθρο 35: Ειδικές εκθέσεις αποστρατείας

1. Οι αξιολογούντες μπορούν να υποβάλουν για τους υπ' αυτούς Αξιωματικούς που αξιολογούν, εφόσον έχουν διατελέσει εκατό (100) τουλάχιστον ημέρες υπό τις διαταγές τους, ειδική έκθεση αποστρατείας, εάν αυτοί παρουσιάζουν ουσιώδεις ελλείψεις ουσιαστικών προσόντων ή απόλυτη αδυναμία εκτέλεσης των καθηκόντων τους, ένεκα των οποίων η περαιτέρω παραμονή τους στις ΕΔ πρέπει να τεθεί στην κρίση των αρμόδιων Συμβουλίων Κρίσεων.
2. Η σύνταξη των παραπάνω εκθέσεων γίνεται οποτεδήποτε και αυτές πρέπει να είναι πλήρως και ειδικώς αιτιολογημένες.
3. Οι ειδικές εκθέσεις αποστρατείας, με τις παρατηρήσεις του γνωματεύοντα, υποβάλλονται ιεραρχικά στο οικείο ΓΕ και τίθενται στην κρίση των αρμόδιων Συμβουλίων Κρίσεων εντός τριμήνου από υποβολής τους.
4. Τα παραπάνω Συμβούλια εκδίδουν απόφαση με πλήρη και ειδική αιτιολογία επί της βασιμότητας της Εκθέσεως Αποστρατείας, κατόπιν όμως κλήσης του ενδιαφερομένου προ δεκαπέντε (15) ημερών, να παραθέσει τις αντιρρήσεις του εγγράφως ή και προφορικά ενώπιόν τους επί των λόγων της Έκθεσης Αποστρατείας. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί εφόσον το επιθυμεί να παρασταθεί ενώπιον των ανωτέρω Συμβουλίων και με την παρουσία συνηγόρου. Στην περίπτωση που η ειδική έκθεση αποστρατείας γίνει δεκτή ο Αξιωματικός κρίνεται αποστρατευτός και αποστρατεύεται κατά τις οικείες διατάξεις.
5. Σε κάθε περίπτωση, οι ειδικές εκθέσεις αποστρατείας καταχωρούνται στον ατομικό φάκελο του Αξιωματικού.
6. Οι αξιολογούμενοι έχουν δικαίωμα εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης αυτής των Συμβουλίων Κρίσεων να ασκήσουν ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ο οποίος απαντά εντός είκοσι (20) ημερών από την υποβολή της κατόπιν πρότερης αιτιολογημένης γνώμης του οικείου Συμβουλίου Κρίσεων. Η υποβολή της προσφυγής αυτής καθώς και η προθεσμία υποβολής της αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης. Η αρμοδιότητα του Υπουργού Εθνικής Άμυνας για την εξέταση και απάντηση της προσφυγής αυτής δύναται να μεταβιβαστεί, γενικά ή κατά κατηγορία στελεχών, με απόφασή του.

Άρθρο 36: Ιεραρχία και Αρχαιότητα

1. Η στρατιωτική ιεραρχία περιλαμβάνει την ιεραρχία των βαθμών και την ιεραρχία των καθηκόντων.
2. Οι Αξιωματικοί, ανάλογα με τη θέση τους στην ιεραρχία των βαθμών, έχουν μεταξύ τους την ιδιότητα του ανώτερου ή του κατώτερου.
3. Οι ομοιοβάθμιοι Αξιωματικοί, ανάλογα με την αρχαιότητά τους, έχουν μεταξύ τους την ιδιότητα του αρχαιότερου ή του νεότερου.
4. Μεταξύ ομοιοβάθμιων Αξιωματικών, που συνδέονται με σχέση διοικητικής υπαγωγής ή εξάρτησης, η αρχαιότητα έχει την ίδια ισχύ που έχει και η διαφορά του βαθμού.
5. Η ιεραρχία των καθηκόντων είναι η κλίμακα της διοίκησης. Ανάλογα με τη θέση που έχουν οι Αξιωματικοί στην ιεραρχία των καθηκόντων, έχουν οι μεν προς τους δε την ιδιότητα του προϊστάμενου ή του υφιστάμενου.
6. Η ιεραρχία των καθηκόντων βρίσκεται σε αρμονία με την ιεραρχία των βαθμών ή την αρχαιότητα.
7. Η αρχαιότητα των Αξιωματικών σε κάθε βαθμό προσδιορίζεται από την ημερομηνία κτήσης του βαθμού αυτού πλην των ειδικών περιπτώσεων που καθορίζονται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Ως ημερομηνία κτήσης του βαθμού λογίζεται η ημερομηνία υπογραφής του προεδρικού διατάγματος με το οποίο απονεμήθηκε ο βαθμός ή, γι' αυτούς που προάγονται αναδρομικά, η αναδρομική ημερομηνία κτήσης του βαθμού, που καθορίζεται στο Προεδρικό Διάταγμα.
8. Ο ΣΞ προβαδίζει των λοιπών Κλάδων των ΕΔ, το ΠΝ προβαδίζει της ΠΑ και νεότερα είναι τα ΚΣ.
9. Η αρχαιότητα μεταξύ των Αρχηγών ΓΕΣ, ΓΕΝ και ΓΕΑ ρυθμίζεται από την ημερομηνία δημοσίευσης του Προεδρικού Διατάγματος διορισμού τους στη θέση του Αρχηγού ΓΕ. Όταν η ημερομηνία αυτή συμπίπτει, η αρχαιότητα ρυθμίζεται με βάση το προβάδισμα των Κλάδων των ΕΔ.
10. Ο Διοικητής Στρατιάς, ο Γενικός Επιθεωρητής Στρατού, ο Αρχηγός Στόλου και ο Αρχηγός Τακτικής Αεροπορίας θεωρούνται αρχαιότεροι των λοιπών ομοιοβάθμιων τους και των τριών Κλάδων των ΕΔ. Η μεταξύ τους αρχαιότητα καθορίζεται από την ημερομηνία τοποθέτησής τους στις αντίστοιχες θέσεις.
11. Η αρχαιότητα ρυθμίζεται με βάση το προβάδισμα των Κλάδων των ΕΔ, όταν το ημερολογιακό έτος κτήσεως του βαθμού τους συμπίπτει και εφόσον έχουν προαχθεί στο βαθμό μέχρι την 30 Απριλίου του έτους που διενεργούνται οι ετήσιες κρίσεις.
12. Η αρχαιότητα μεταξύ των ομοιοβάθμιων Αξιωματικών Όπλων και των Σωμάτων Τεχνικού, Εφοδιασμού και Μεταφορών, Υλικού Πολέμου και Έρευνας-Πληροφορικής του ΣΞ προερχομένων εκ Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων, Μάχιμων και Μηχανικών του ΠΝ και Ιπτάμενων, Μηχανικών και Αεράμυνας της ΠΑ, καθώς και μεταξύ Αξιωματικών Σωμάτων του ΣΞ προερχομένων εκ ΣΣΕ-ΣΣΑΣ-ΣΑΝ, του ΠΝ, της ΠΑ και των

ΚΣ, ρυθμίζεται από το ημερολογιακό έτος κτήσεως του βαθμού τους, εφόσον έχουν προαχθεί στο βαθμό μέχρι την 30 Απριλίου του έτους που διενεργούνται οι κρίσεις.

13. Ανεξάρτητα από την ημερομηνία κτήσης του βαθμού:
  - α. Οι Αξιωματικοί Όπλων και των Σωμάτων Τεχνικού, Εφοδιασμού και Μεταφορών, Υλικού Πολέμου και Έρευνας-Πληροφορικής του ΣΞ, οι Μάχιμοι και Μηχανικοί του ΠΝ και οι Ιπτάμενοι, Μηχανικοί και Αεράμυνας της ΠΑ είναι αρχαιότεροι των λοιπών ομοιοβάθμων τους Αξιωματικών του Κλάδου τους, στους οποίους έχει απονεμηθεί ο βαθμός το ίδιο ημερολογιακό έτος.
  - β. Οι Αξιωματικοί που έχουν προαχθεί στον κατεχόμενο βαθμό κατ' απόλυτη εκλογή είναι αρχαιότεροι των ομοιοβάθμων τους που κρίθηκαν στις ίδιες κρίσεις.
  - γ. Οι Αξιωματικοί Μάχιμοι του ΠΝ είναι αρχαιότεροι των ομοιοβάθμων τους Μηχανικών Αξιωματικών, που ονομάστηκαν το ίδιο έτος Αξιωματικοί.
  - δ. Οι Αξιωματικοί Ειδικοτήτων του ΠΝ είναι νεότεροι των λοιπών ομοιοβάθμων τους, εφόσον έχουν προαχθεί στο βαθμό το ίδιο ημερολογιακό έτος.
  - ε. Οι μόνιμοι εξ εφεδρείας Αξιωματικοί είναι νεότεροι όλων των υπηρετούντων ομοιοβάθμων τους, μόνιμων εν ενεργεία Αξιωματικών, η δε μεταξύ τους αρχαιότητα καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.
  - στ. Οι Αξιωματικοί Όπλων του ΣΞ θεωρούνται αρχαιότεροι των Αξιωματικών Σωμάτων Τεχνικού, Εφοδιασμού και Μεταφορών, Υλικού Πολέμου και Έρευνας-Πληροφορικής που ονομάστηκαν το ίδιο έτος Αξιωματικοί.
14. Αξιωματικοί Όπλων και Σωμάτων του ΣΞ και Σωμάτων του ΠΝ που προέρχονται από ΑΣΕΙ, καθίστανται αρχαιότεροι των ομοιοβάθμων τους που δεν προέρχονται απ' αυτά εφόσον ονομάστηκαν Αξιωματικοί το ίδιο ημερολογιακό έτος.
15. Οι Αξιωματικοί Σωμάτων της ΠΑ πλην Ιπταμένων, που προέρχονται από ΑΣΕΙ καθίστανται αρχαιότεροι των ομοιοβάθμων τους που δεν προέρχονται από τις εν λόγω Σχολές, εφόσον ονομάστηκαν Αξιωματικοί το ίδιο ημερολογιακό έτος.
16. Ειδικότερα, η αρχαιότητα μεταξύ των Αξιωματικών που αποφοιτούν από τα ΑΣΕΙ καθορίζεται κατά την αποφοίτησή τους και μέχρι τις επόμενες κρίσεις από τη σειρά επιτυχίας τους μετά την αποφοίτησή τους απ' αυτά, χωριστά για τους Αξιωματικούς Όπλων του ΣΞ, τους Μάχιμους και Μηχανικούς του ΠΝ και τους Ιπτάμενους, Μηχανικούς και Αεράμυνας της ΠΑ και χωριστά για τους Αξιωματικούς Σωμάτων του ΣΞ, ΠΝ και λοιπών ειδικοτήτων της ΠΑ.
17. Επίσης, η σειρά αρχαιότητας για τους από τη Σχολή Ικάρων προερχόμενους Ιπτάμενους Αξιωματικούς της ίδιας τάξης, επανακαθορίζεται με βάση το άθροισμα της βαθμολογίας τους, κατά την έξοδό τους από τη Σχολή Ικάρων, υπολογιζόμενης στο διπλάσιο και της βαθμολογίας τους, στο προκεχωρημένο στάδιο, που τους παρασχέθηκε μετά την αποφοίτησή τους από τη Σχολή διαιρουμένου με το τρία (3).
18. Οι Αξιωματικοί Σωμάτων ή ειδικοτήτων που αποφοιτούν από τη ΣΣΑΣ, στην οποία, σύμφωνα με το νόμο, τα έτη φοίτησης είναι περισσότερα από τα έτη φοίτησης των λοιπών ΑΣΕΙ από τα οποία αποφοιτούν αξιωματικοί Όπλων, Μάχιμοι ή Ιπτάμενοι, για τον προσδιορισμό της αρχαιότητας θεωρείται ότι αποφοίτησαν νωρίτερα κατά τα επιπλέον έτη.
19. Η αρχαιότητα μεταξύ των Αξιωματικών, που κατατάσσονται μετά από διαγωνισμό, ρυθμίζεται με βάση τη σειρά επιτυχίας τους στο διαγωνισμό. Σε περίπτωση υποχρεωτι-

κής φοίτησης σε Στρατιωτικές Σχολές ή Κέντρα Εφαρμογής, η αρχαιότητα επανακαθορίζεται από το μέσο όρο της βαθμολογίας του διαγωνισμού και της τελικής επίδοσης στη Σχολή ή στο Κέντρο Εφαρμογής.

20. Όσοι κατατάσσονται απευθείας με βαθμό ανώτερο του Ανθυπολοχαγού, Σημαιοφόρου ή Ανθυποσημηναγού, όπως επίσης και όσοι μονιμοποιούνται σε καιρό πολέμου, τάσσονται μετά από τους ομοιοβάθμους τους, που υπηρετούν κατά τη χρονολογία υπογραφής του σχετικού προεδρικού διατάγματος.
21. Η αρχαιότητα μεταξύ ομοιοβάθμων Αξιωματικών των Σωμάτων ή γενικών ειδικοτήτων Σωμάτων του ΣΞ, των Σωμάτων και Ειδικοτήτων του ΠΝ, των Σωμάτων της ΠΑ και των Αξιωματικών ΚΣ, καθορίζεται από τη χρονολογία ονομασίας τους ως Αξιωματικών. Σε περίπτωση ταυτόχρονης ονομασίας τους ως Αξιωματικών, η αρχαιότητα καθορίζεται με βάση τη σειρά των Σωμάτων ή γενικών ειδικοτήτων, όπως αναγράφονται στο άρθρο 3 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 37: Επετηρίδες Αξιωματικών

1. Αξιωματικοί ΣΞ:
  - α. Για τους Αξιωματικούς Όπλων προέλευσης ΣΣΕ τηρείται γενική επετηρίδα.
  - β. Για τους Αξιωματικούς Σωμάτων προέλευσης ΣΣΕ, ΣΣΑΣ και ΣΑΝ και για τους κατατασσόμενους με Διαγωνισμό τηρείται ιδιαίτερη επετηρίδα για κάθε σώμα-ειδικότητα.
  - γ. Για τους προερχόμενους από Υπαξιωματικούς τηρείται ιδιαίτερη επετηρίδα, στην οποία εγγράφονται βάσει της ημερομηνίας προαγωγής σε βαθμό Αξιωματικού και βάσει της σειράς των Όπλων-Σωμάτων.
2. Για τους Αξιωματικούς ΠΝ, ΠΑ και ΚΣ τηρείται ιδιαίτερη επετηρίδα για κάθε ειδικότητα.
3. Οι Αξιωματικοί Υπηρεσίας Γραφείου και Ελαφράς Υπηρεσίας του ΣΞ και των ΚΣ όπως και οι Αξιωματικοί Υπηρεσίας Ξηράς του ΠΝ παραμένουν ενταγμένοι στις επετηρίδες τους χωρίς να χάνουν την αρχαιότητά τους και δεν καταλαμβάνουν οργανικές θέσεις. Κρίνονται όπως και οι λοιποί ομοιοβάθμοί τους και, αν κριθούν προακτέοι, προάγονται με την προαγωγή του αμέσως αρχαιότερου τους.
4. Οι Αξιωματικοί Υπηρεσίας Εδάφους της ΠΑ παραμένουν εντεταγμένοι στην επετηρίδα της ειδικότητας από την οποία προέρχονται, δεν καταλαμβάνουν οργανικές θέσεις, πλην όμως χάνουν τη σειρά αρχαιότητάς τους και εντάσσονται στο αριστερό των Αξιωματικών που ονομάστηκαν μόνιμοι Αξιωματικοί κατά την ίδια ημερομηνία με αυτούς. Αυτοί κρίνονται όπως και οι λοιποί ομοιοβάθμοί τους και, αν κριθούν προακτέοι, προάγονται με την προαγωγή του αμέσως αρχαιότερου τους.
5. Οι Αξιωματικοί των Ειδικών Καταστάσεων δεν μπορούν να προαχθούν σε βαθμό ανώτερο εκείνου που προβλέπεται ως καταληκτικός για το Όπλο, το Σώμα ή την ειδικότητα από την οποία προέρχονται. Οι Αξιωματικοί Υπηρεσίας Γραφείου, εφόσον φέρουν τον τελευταίο βαθμό εξέλιξής τους, μπορούν να προαχθούν πέραν του καταληκτικού τους βαθμού ως Αξιωματικών Ειδικών Καταστάσεων σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου.

Κεφάλαιο Ε΄ –Ανάκληση στην Ενεργεία

Άρθρο 38: Μόνιμοι εξ Εφέδρων

1. Οι εν αποστρατεία Αξιωματικοί, που ανακαλούνται στην ενεργό υπηρεσία ως μόνιμοι από την εφεδρεία, φέρουν το βαθμό που είχαν πριν από την αποστρατεία τους. Εάν είχε απονεμηθεί σε αυτούς αποστρατευτικός βαθμός τον φέρουν εφόσον νεότερός τους εν ενεργεία Αξιωματικός έχει προαχθεί εν ενεργεία στο βαθμό αυτόν.
2. Οι Αξιωματικοί που ανακαλούνται στην ενεργό υπηρεσία ως μόνιμοι από την εφεδρεία μπορούν να προαχθούν ως εξής:
  - α. Οι Αξιωματικοί με βαθμό ανάκλησης κατωτέρου Αξιωματικού κατά δύο (2) βαθμούς.
  - β. Οι Αξιωματικοί με βαθμό ανάκλησης ανωτέρου Αξιωματικού ή Ταξιάρχου και αντιστοίχων κατά ένα (1) βαθμό.
  - γ. Δεν επιτρέπεται η απονομή αποστρατευτικού βαθμού.
3. Οι παραπάνω προάγονται εφόσον:
  - α. Συγκεντρώνουν τα ουσιαστικά τους προσόντα στον ίδιο βαθμό που απαιτείται για να κριθούν με τις αυτές κρίσεις οι μόνιμοι εν ενεργεία ομοιόβαθμοί τους.
  - β. Έχει προαχθεί εν τω μεταξύ στον ανώτερο βαθμό Αξιωματικός από τους μόνιμους Όπλου του ΣΞ, Μαχίμων και Μηχανικών του ΠΝ, ως και Ιπταμένων της ΠΑ ή του ίδιου Σώματος ή της ίδιας γενικής ειδικότητας Σωμάτων, ο οποίος πριν την αποστρατεία του ήταν νεότερός τους κατ' αρχαιότητα.
  - γ. Έχουν συμπληρώσει τον απαιτούμενο για προαγωγή στο βαθμό χρόνο υπηρεσίας που προβλέπεται για τους μόνιμους ομοιόβαθμούς τους, συνυπολογίζοντας τον τυχόν χρόνο που έχουν διανύσει στο βαθμό προ της αποστρατείας τους, αλλά χωρίς να υπολογίζεται η συνολική υπηρεσία τους ως Αξιωματικών.

Άρθρο 39: Έφεδροι εξ Εφέδρων και κατ' Απονομή

1. Με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης των Αρχηγών των ΓΕ απονέμεται ιδιότητα και βαθμός Εφέδρου εν ενεργεία Αξιωματικού σε πρόσωπα ειδικής μόρφωσης ή επαγγελματικής εξειδίκευσης ανεξαρτήτως φύλου και ηλικίας για την κάλυψη υπηρεσιακών αναγκών των ΕΔ. Ο απονεμόμενος βαθμός καθορίζεται με πρόταση των ΓΕ και δεν μπορεί να είναι ανώτερος του Αντισυνταγματάρχη και αντιστοίχων.
2. Τα πρόσωπα αυτά καλούνται είτε ονομαστικώς είτε κατόπιν επιλογής τους μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος που δημοσιοποιείται με μέριμνα των ΓΕ, αποκτούν μετά την απονομή του βαθμού τη στρατιωτική ιδιότητα και υπηρετούν εφόσον το επιθυμούν στις τάξεις των ΕΔ ως Αξιωματικοί ΣΞ, ΠΝ, ΠΑ ή ΚΣ, μέχρι τη συμπλήρωση πλήρους συντάξιμης υπηρεσίας για την απόληξη ανώτατης σύνταξης.
3. Οι εν λόγω Έφεδροι Αξιωματικοί:
  - α. Αποκτούν ειδικότητα συναφή με το επαγγελματικό τους αντικείμενο αναλόγως του Κλάδου των ΕΔ στον οποίο υπηρετούν, η οποία επιλέγεται από το σύνολο των υφισταμένων ειδικοτήτων Αξιωματικών κάθε προέλευσης του Κλάδου, εντασσόμενοι σε ιδιαίτερη επετηρίδα αναλόγως της ειδικότητάς τους.

- β. Έχουν τα ίδια υπηρεσιακά, σταδιοδρομικά και οικονομικά δικαιώματα και τις ίδιες αντιστοίχως υποχρεώσεις με τους μονίμους συναδέλφους τους, έχουν τα ίδια υπηρεσιακά, σταδιοδρομικά και οικονομικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, δεν έχουν υποχρέωση ελάχιστης παραμονής στο στράτευμα, τοποθετούνται δε και υπηρετούν σε κατάλληλες και σχετικές με το αντικείμενό τους θέσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, των ΓΕ ή του οικείου Κλάδου των ΕΔ.
  - γ. Φέρουν στολή και διακριτικά που έχουν καθοριστεί από τον οικείο κανονισμό στολών για τους μονίμους συναδέλφους τους.
  - δ. Εφόσον ασκούν πράγματι τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί προάγονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου μέχρι τον καταληκτικό βαθμό της ειδικότητας που τους έχει απονεμηθεί.
  - ε. Εντάσσονται σε ιδιαίτερη επετηρίδα αναλόγως της ειδικότητας και του αντικειμένου τους.
4. Μετά την πάροδο πέντε (5) ετών ευδόκιμης υπηρεσίας από την απονομή του βαθμού οι εν λόγω Έφεδροι Αξιωματικοί:
- α. Έχουν δικαίωμα να μονιμοποιούνται με το βαθμό που φέρουν με αίτησή τους που κρίνεται στην αμέσως επόμενη συνεδρίαση του Ανωτάτου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου των ΕΔ ή, αν υπάγονται στο ΓΕΕΘΑ, του ΣΠΑΚΣ κατόπιν εισήγησης του Διευθυντή του οικείου Σώματος. Για την αξιολόγηση της εν λόγω αίτησης λαμβάνονται υπ' όψιν οι Εκθέσεις Αξιολόγησης και τα λοιπά ατομικά έγγραφα των κρινομένων που αφορούν το χρονικό διάστημα των τελευταίων πέντε (5) ετών προ της υποβολής της αίτησης.
  - β. Εφόσον μονιμοποιηθούν εξομοιώνονται πλήρως με τους μονίμους Αξιωματικούς της ειδικότητάς τους στον Κλάδο στον οποίο υπηρετούν, με τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις, βαρύνονται δε με υποχρέωση ελάχιστου χρόνου παραμονής στο στράτευμα, η οποία ορίζεται σε οκτώ (8) έτη και ο υπολογισμός της άρχεται από την ημερομηνία της μονιμοποίησης. Σε περίπτωση που φοιτήσουν σε ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής με έξοδα του Δημοσίου, η υποχρέωση επιπλέον παραμονής στο στράτευμα για το λόγο αυτό καθορίζεται σύμφωνα με τα ισχύοντα για τους λοιπούς Αξιωματικούς.
  - γ. Κατόπιν μονιμοποίησής τους διατηρούν το βαθμό τους, ενώ για θέματα βαθμολογικών προαγωγών και ηθικών αμοιβών ο χρόνος που διήνυσαν στο βαθμό προ της μονιμοποίησης λογίζεται ως αντίστοιχος συνολικός χρόνος υπηρεσίας στο βαθμό ως μονίμου Αξιωματικού. Οι μονιμοποιούμενοι εντάσσονται στην επετηρίδα του Κλάδου των ΕΔ στον οποίο υπηρετούν και της αντίστοιχης ειδικότητας και καταλαμβάνουν θέση μετά τον νεότερο ομοιόβαθμό τους Αξιωματικό του έτους στο οποίο τους απενεμήθη ο βαθμός του Εφέδρου Αξιωματικού. Εφόσον πληρούν τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, εφαρμόζονται τα καθοριζόμενα στον παρόντα νόμο περί προαγωγών και το κατά κλάδο αρμόδιο ΣΠΑ καταρτίζει πίνακες οφειλομένων τακτικών κρίσεων, προάγοντάς τους αναδρομικά και υπολογίζοντας αντιστοίχως το χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό που φέρουν από το χρόνο της αναδρομικής προαγωγής.
5. Τα ανωτέρω ισχύουν και για το σύνολο των υπηρετούντων Εφέδρων εξ Εφέδρων Αξιωματικών που ανακλήθηκαν στην ενέργεια σύμφωνα με τον ΑΝ 833/37 (ΦΕΚ Α351/7-9-1937) και υπηρετούν στις τάξεις των ΕΔ, πλην των ολυμπιονικών, παγκοσμιοτικών και λοιπών αθλητών, για τους οποίους ισχύουν οι διατάξεις των παρακάτω παραγράφων.

6. Με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μπορεί να απονέμεται η ιδιότητα του Εφέδρου εν ενεργεία Αξιωματικού βαθμού Ανθυπολοχαγού σε αθλητές ή αθλήτριες που έχουν καταλάβει σε Ολυμπιακούς Αγώνες μία (1) εκ των τριών (3) πρώτων θέσεων σε ατομικό άθλημα. Για τους εν λόγω Αξιωματικούς ισχύουν τα εξής:
- α. Αποκτούν τη στρατιωτική ιδιότητα, έχουν τα ίδια μισθολογικά, ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα και τις ίδιες αντιστοίχως υποχρεώσεις με τους μονίμους Αξιωματικούς, καθίστανται μέτοχοι των οικείων ασφαλιστικών ταμείων και ταμείων αλληλοβοηθείας του Κλάδου των ΕΔ στον οποίο ανήκουν και στα οποία καταβάλλουν τις νόμιμες εισφορές, δεν έχουν υποχρέωση ελάχιστης παραμονής στο στράτευμα, τοποθετούνται δε και υπηρετούν αποκλειστικά σε κατάλληλες και σχετικές με το άθλημά τους θέσεις του ΥΠΕΘΑ, των ΓΕ ή του Κλάδου στον οποίο ανήκουν.
  - β. Έχουν δικαίωμα μονιμοποίησης σύμφωνα με τις διατάξεις της παραπάνω παραγράφου 4α.
  - γ. Προάγονται μέχρι το βαθμό του Αντισυνταγματάρχη και αντιστοίχων σύμφωνα με τις λοιπές προϋποθέσεις του παρόντος νόμου, χωρίς υποχρέωση χρόνου διοίκησης ή ειδικής υπηρεσίας, εντασσόμενοι σε ιδιαίτερη επετηρίδα.
  - δ. Όσοι αθλητές έχουν καταδικαστεί αμετάκλητα για παράβαση των νόμων περί χρήσης απαγορευμένων ουσιών (ντόπινγκ) εξαιρούνται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, ενώ, αν ήδη υπηρετούν στις ΕΔ, εκπίπτουν αυτοδικαίως του βαθμού τους και αποβάλλονται από το Σώμα των Αξιωματικών των ΕΔ.
7. Το σύνολο των διατάξεων της ανωτέρω παραγράφου 6 ισχύουν κατ' αντιστοιχία και για τους αθλητές που έχουν ήδη την ιδιότητα του Μονίμου Υπαξιωματικού ή Ανθυπασπιστή και αντιστοίχων, διατηρώντας όμως την ιδιότητα του Μονίμου στρατιωτικού.

Κεφάλαιο Στ' – Πειθαρχικός Έλεγχος

Άρθρο 40: Γενικές Διατάξεις

1. Πειθαρχικός έλεγχος των στελεχών των ΕΔ ασκείται σε κάθε περίπτωση παράβασης των διατάξεων των κανονισμών πειθαρχίας που ισχύουν ανά κλάδο των ΕΔ.
2. Η πειθαρχική δίωξη ασκείται αμελλητί και αρχίζει με την έκδοση της κλήσης σε απολογία ή την πράξη παραπομπής στο Πειθαρχικό Συμβούλιο και περατώνεται με τη θέση της υπόθεσης στο αρχείο ή την έκδοση ανέκκλητης ενώπιον της διοίκησης απόφασης πειθαρχικού οργάνου.
3. Για τον καθορισμό και την επιμέτρηση της ποινής λαμβάνονται υπόψη:
  - α. Η βαρύτητα της παράβασης και οι συνθήκες τέλεσής της.
  - β. Τα σχετικά στοιχεία του ατομικού φακέλου του παραβάτη.
  - γ. Όλες οι συντρέχουσες επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις.
    - (1) Επιβαρυντικές περιστάσεις είναι:
      - (α) Η υποτροπή στην τέλεση ήδη διαπιστωθείσης παράβασης.
      - (β) Η καθ' έξη παραβατική συμπεριφορά.
    - (2) Ελαφρυντικές περιστάσεις είναι:
      - (α) Η εν γένει καλή διαγωγή και έντιμη συμπεριφορά του παραβάτη.
      - (β) Η επίδειξη ειλικρινούς μεταμέλειας και η προσπάθεια έμπρακτης μετάνοιας ή μείωσης των συνεπειών της παράβασης.
      - (γ) Η διαπιστούμενη δικαιολογημένη νομική ή πραγματική πλάνη.
      - (δ) Η δικαιολογημένη αγανάκτηση λόγω πρότερης άδικης συμπεριφοράς τρίτου.
4. Ο πειθαρχικός έλεγχος των Αξιωματικών των ΕΔ είναι ανεξάρτητος από τις ανακριτικές πράξεις ή την ποινική δίωξη που τυχόν ασκείται παράλληλα ή έχει ασκηθεί επί της υπόθεσης.
5. Οι πειθαρχικές ποινές των Αξιωματικών των ΕΔ διακρίνονται σε συνήθειες και καταστατικές:
  - α. Οι συνήθειες πειθαρχικές ποινές κατά σειρά βαρύτητας είναι:
    - (1) Η επίπληξη.
    - (2) Ο περιορισμός.
    - (3) Η κράτηση.
    - (4) Η φυλάκιση.
  - β. Οι καταστατικές πειθαρχικές ποινές είναι:
    - (1) Η πρόσκαιρη παύση.
    - (2) Η προσωρινή απόλυση.
    - (3) Η απόταξη
    - (4) Η αποβολή.
  - γ. Οι ποινές των ανωτέρω εδαφίων 5α(2), 5α(3) και 5α(4) επιμετρώνται σε ημέρες και αυτές των 5β(1) και 5β(2) σε μήνες.
6. Τα έγγραφα πειθαρχικού ελέγχου καταχωρούνται στους οικείους ατομικούς φακέλους.
7. Το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο εφόσον διαπιστώσει ενδείξεις τέλεσης πειθαρχικής παράβασης συγκεντρώνει το σύνολο των σχετικών αποδεικτικών μέσων για τη διερεύνηση

- ση της υπόθεσης και αναλόγως των στοιχείων που προκύπτουν προβαίνει σε μία (1) από τις παρακάτω ενέργειες:
- α. Εκδίδει κλήση σε απολογία, η οποία υποβάλλεται από τον εγκαλούμενο εντός ρητής εύλογης προθεσμίας που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών (3) ημερών, ο δε εγκαλούμενος έχει δικαίωμα με αίτησή του να λάβει γνώση του συνόλου των εγγράφων της υπόθεσης. Πειθαρχικές παραβάσεις που τελούνται δια της απολογίας του εγκαλουμένου δεν αξιολογούνται προ του πέρατος της αρχικής πειθαρχικής δίωξης. Σε περίπτωση μη υποβολής απολογίας το πειθαρχικό όργανο εξετάζει τους λόγους μη υποβολής της και εφόσον διαπιστώσει νόμιμη επίδοση της κλήσης σε απολογία συνεχίζει κανονικά τη διαδικασία πειθαρχικού ελέγχου.
  - β. Παραπέμπει τον εγκαλούμενο ενώπιον του αρμοδίου Πειθαρχικού Συμβουλίου σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.
  - γ. Θέτει την υπόθεση στο αρχείο.
8. Για την εφαρμογή της ανωτέρω παραγράφου εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του πειθαρχικού οργάνου να διατάξει τη διενέργεια Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις και κανονισμούς, για τη συγκέντρωση του απαιτούμενου αποδεικτικού υλικού.
  9. Οι πειθαρχικές παραβάσεις παραγράφονται εντός πέντε (5) ετών από την τέλεσή τους εκτός αν ορίζονται μεγαλύτερες προθεσμίες για την παραγραφή τους ως ποινικών αδικημάτων από τον Ποινικό και το Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα.
  10. Σε περιπτώσεις επιβολής συνήθων πειθαρχικών ποινών, ο εγκαλούμενος μπορεί να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή κατά των σχετικών ατομικών διοικητικών πράξεων των αρμοδίων οργάνων πειθαρχικού ελέγχου εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών. Οι βαθμοί εξέτασης των προσφυγών αυτών δεν μπορεί να είναι περισσότεροι των τριών (3), συμπεριλαμβανομένου του οργάνου που επέβαλε την ποινή.
  11. Ενώπιον των Πειθαρχικών Συμβουλίων παραπέμπονται σοβαρές πειθαρχικές υποθέσεις και εξετάζεται η επιβολή καταστατικής ποινής.
  12. Ως προς τον υπολογισμό των προθεσμιών:
    - α. Οι προθεσμίες άσκησης ενδικοφανών προσφυγών υπολογίζονται από την επομένη της ημέρας κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος έλαβε νομίμως γνώση της προσβαλλομένης διοικητικής πράξης ή παράλειψης.
    - β. Η έναρξη των προθεσμιών της Διοίκησης για την απάντηση ενδικοφανών προσφυγών υπολογίζεται από την ημέρα κατά την οποία αυτές περιήλθαν στο αρμόδιο για την απάντηση κλιμάκιο.
    - γ. Σε περίπτωση που η ημέρα λήξης της προθεσμίας είναι αργία, η λήξη μετατίθεται για την επόμενη εργάσιμη.
  13. Αρμόδιος κατ' αρχήν για την επιβολή, επαύξηση, μείωση και άρση πειθαρχικών ποινών είναι ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, με δικαίωμα μεταβίβασης της αρμοδιότητας σε υφιστάμενα κλιμάκια διοίκησης.

Άρθρο 41: Πειθαρχικά Συμβούλια

1. Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου για την πειθαρχική δίωξη Αξιωματικών του οικείου ΓΕ συγκροτούνται κατά μήνα Μάιο εκάστου έτους Πρωτοβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια (ΠΠΣ) και Δευτεροβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια (ΔΠΣ) με θητεία ενός (1) έτους, αποτελούμενα από πέντε (5) εν ενεργεία ανώτερους ή ανώτατους κατά περίπτωση Αξιωματικούς. Ο καθ' ύλη και κατά τόπο αριθμός των Πειθαρχικών Συμβουλίων κατά ΓΕ καθορίζεται με τον ίδιο τρόπο ανάλογα με τις ανάγκες και την οργάνωσή του. Τα Πειθαρχικά Συμβούλια είναι αρμόδια για την επιβολή καταστατικών ποινών στο σύνολο του ανά κλάδο των ΕΔ στρατιωτικού προσωπικού.
2. Πρόεδρος του Πειθαρχικού Συμβουλίου ορίζεται ο αρχαιότερος Αξιωματικός εκ των μελών του. Σε περίπτωση απουσίας ή νομίμου κωλύματός του χρέη Προέδρου εκτελεί ο αναπληρωτής του ή ο αρχαιότερος Αξιωματικός εκ των υπολοίπων τακτικών και αναπληρωματικών μελών. Αντικατάσταση του Προέδρου ή των μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου από τον ασκούντα την πειθαρχική δίωξη γίνεται μόνο αιτιολογημένα και στην περίπτωση που το επιβάλει αυτό λόγος αναγόμενος στην άσκηση των καθηκόντων του (αποστρατεία, παραίτηση, μετάθεση κ.λ.π.).
3. Τους εισηγητές χωρίς δικαίωμα ψήφου ορίζουν οι Αξιωματικοί της παραγράφου 1 του άρθρου 18 του παρόντος νόμου.
4. Γραμματέας του Πειθαρχικού Συμβουλίου ορίζεται το νεότερο μέλος του.
5. Για την αναπλήρωση των τακτικών μελών σε περίπτωση απουσίας ή νομίμου κωλύματος, ορίζονται με την απόφαση της ανωτέρω παραγράφου 1 ισάριθμα ή περισσότερα αναπληρωματικά μέλη. Εφόσον ο αριθμός των Αξιωματικών του οικείου Κλάδου των ΕΔ δεν επαρκεί για τη συγκρότηση των Συμβουλίων μπορεί να συμμετέχει σε αυτά ένας ή περισσότεροι Αξιωματικοί ετέρων κλάδων μέχρι τη συμπλήρωση του απαιτούμενου αριθμού.
6. Εάν με την ίδια διαταγή παραπέμπονται στρατιωτικοί διαφορετικού βαθμού που υπάγονται στις αρμοδιότητες περισσότερων Πειθαρχικών Συμβουλίων του ίδιου κλάδου, αρμόδιο είναι το συμβούλιο στο οποίο υπάγεται ο ανώτερος των εγκαλουμένων.
7. Όταν ο εγκαλούμενος είναι ανώτατος Αξιωματικός, η υπόθεση παραπέμπεται στο Ανώτατο κατά κλάδο Συμβούλιο, το οποίο λειτουργεί και ενεργεί ως πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο χωρίς τη συμμετοχή του Αρχηγού, με το Γραμματέα του να ορίζεται και ως εισηγητής και, σε περίπτωση ισοψηφίας κατά τη διαλογή των ψήφων της ψηφοφορίας, με την ψήφο του προέδρου του να υπερισχύει. Η παραπομπή σε αυτό γίνεται με διαταγή του ασκούντος την πειθαρχική δίωξη.
8. Η διαδικασία των παρόντων άρθρων περί Πειθαρχικών Συμβουλίων εφαρμόζεται για το σύνολο των Στελεχών των ΕΔ.

Άρθρο 42: Μέλη Πειθαρχικών Συμβουλίων

1. Οι Αξιωματικοί που μετέχουν στη σύνθεση των Πειθαρχικών Συμβουλίων:
  - α. Πρέπει:

- (1) Να είναι απόφοιτοι ΑΣΕΙ και ανώτεροι ή αρχαιότεροι των παραπεμπομένων.
  - (2) Να μην τους έχει επιβληθεί καταστατική ποινή.
  - (3) Να μην έχουν καταδικαστεί από τακτικό ή στρατιωτικό ποινικό δικαστήριο σε ποινή στερητική της ελευθερίας.
  - (4) Να μην έχουν δυσμενή κρίση κατά την τελευταία τους προαγωγή.
- β. Εξαιρούνται από τη σύνθεση των Πειθαρχικών Συμβουλίων:
- (1) Οι Αξιωματικοί κατά των οποίων στρέφεται το πειθαρχικό παράπτωμα.
  - (2) Οι συγγενείς εξ αίματος σε ευθεία γραμμή απεριόριστα ή σε πλάγια γραμμή και μέχρι τον τέταρτο βαθμό ή εξ αγχιστείας μέχρι το δεύτερο βαθμό, καθώς και ο/η σύζυγος εκείνου που διώκεται ή του Αξιωματικού κατά του οποίου στρέφεται το πειθαρχικό παράπτωμα.
  - (3) Εκείνος που έχει ασκήσει την πειθαρχική δίωξη, καθώς και αυτός που έχει ενεργήσει ανάκριση στην ίδια πειθαρχική υπόθεση.
  - (4) Αυτοί που έχουν εξεταστεί ως μάρτυρες στην ίδια υπόθεση.
  - (5) Οι Αξιωματικοί που συμμετείχαν σε ποινική δίκη για την ίδια πράξη.
  - (6) Αυτοί που συνδέονται με ιδιαίτερη φιλία ή βρίσκονται σε οξεία αντίθεση με αυτόν που διώκεται ή έχουν ιδιαίτερη σχέση με την υπόθεση που κρίνεται, ώστε να μπορεί να δημιουργηθεί αμφιβολία για την αμεροληψία τους.
  - (7) Στα ΔΠΣ όσοι μετείχαν στο Πειθαρχικό Συμβούλιο που έκρινε την υπόθεση σε πρώτο βαθμό.
2. Οι Αξιωματικοί που κωλύονται κατά τα παραπάνω έχουν τις υποχρεώσεις του άρθρου 23 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, που εφαρμόζεται αναλόγως.

Άρθρο 43: Διαδικασία Παραπομπής

1. Στο πλαίσιο αξιολόγησης φακέλων Ενόρκων Διοικητικών Εξετάσεων ή δικογραφιών τακτικών ή στρατιωτικών ποινικών δικαστηρίων, τα αρμόδια κλιμάκια διοίκησης πειθαρχικής αρμοδιότητας οιαδήποτε βαθμού δύναται εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις επιβολής οποιασδήποτε καταστατικής ποινής να υποβάλουν αίτημα παραπομπής της υπόθεσης ενώπιον του ΠΠΣ.
2. Επί του εν λόγω αιτήματος γνωματεύουν όλα τα προϊστάμενά τους κλιμάκια διοίκησης με πειθαρχική αρμοδιότητα σε επίπεδο κλάδων των ΕΔ, λαμβάνοντας γνώση του φακέλου της υπόθεσης.
3. Το ανώτατο ανά κλάδο κλιμάκιο διοίκησης με πειθαρχική αρμοδιότητα είναι αυτό που στο πλαίσιο της διαδικασίας των Πειθαρχικών Συμβουλίων ασκεί την πειθαρχική δίωξη. Αποφασίζει ανέκκλητα επί της πρότασης παραπομπής, είτε αναλαμβάνοντας ενέργειες επ' αυτής είτε επιστρέφοντας την υπόθεση στο άμεσα αρμόδιο προϊστάμενο του εγκαλούμενου κλιμάκιο για τον πειθαρχικό έλεγχο της υπόθεσης με την επιβολή συνήθους πειθαρχικής ποινής, εφόσον προκύψουν επαρκή προς τούτο στοιχεία.
4. Ο ασκών την πειθαρχική δίωξη παραπέμπει τον εγκαλούμενο στο αρμόδιο πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο και:

- α. Ορίζει την προθεσμία εντός της οποίας θα πρέπει να συνεδριάσει για να κρίνει την υπόθεση. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (30) ημερών ούτε μεγαλύτερη των ενενήντα (90).
  - β. Θέτει τα ερωτήματα επί των οποίων οφείλει να γνωμοδοτήσει το Συμβούλιο σχετικά με την επιβολή καταστατικής ποινής.
  - γ. Διαβιβάζει στον Πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τον ατομικό φάκελο του εγκαλουμένου και κάθε αναγκαίο επιπλέον στοιχείο.
  - δ. Κοινοποιεί αντίγραφο της διαταγής παραπομπής στο σύνολο των τακτικών και αναπληρωματικών μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου.
5. Η διαταγή παραπομπής σε Πειθαρχικό Συμβούλιο ανακαλείται μόνον εφόσον προέκυψαν εν τω μεταξύ σοβαρές ενδείξεις απαλλαγής του εγκαλουμένου ή εξάλειψης των λόγων εξέτασης επιβολής καταστατικής ποινής.
  6. Η πράξη της παραπομπής και οι Γνωμοδοτήσεις των Πειθαρχικών Συμβουλίων καταχωρούνται στους ατομικούς φακέλους των εγκαλουμένων.
  7. Η διαδικασία των παραπάνω παραγράφων μπορεί να τηρηθεί και στις περιπτώσεις που έχει ήδη επιβληθεί συνήθης πειθαρχική ποινή και κλιμάκιο διοίκησης οιοδήποτε παραπάνω βαθμού κρίνει αναγκαία την παραπομπή στο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Στην περίπτωση, όμως, αυτή θα πρέπει να προηγηθεί άρση της επιβληθείσας ποινής με ρητή επιφύλαξη επανεπιβολής της σε περίπτωση μη επιβολής καταστατικής ποινής.

Άρθρο 44: Σύγκληση Πειθαρχικών Συμβουλίων

1. Ο Πρόεδρος του ΠΠΣ όταν λάβει την διαταγή παραπομπής προβαίνει εγγράφως στις παρακάτω ενέργειες:
  - α. Παραγγέλλει την επίδοσή της στον εγκαλούμενο γνωρίζοντάς του παράλληλα ότι δικαιούται να λάβει γνώση του συνόλου των εγγράφων της υπόθεσης μέχρι την ημερομηνία της πρώτης συνεδρίασης.
  - β. Καλεί τον εγκαλούμενο να προτείνει με έγγραφη αναφορά του απευθείας προς αυτόν και εντός πέντε (5) ημερών μάρτυρες υπεράσπισης, δηλώνοντας την κατοικία τους και στοιχεία επικοινωνίας. Εν συνέχεια ο Πρόεδρος τους καλεί εγγράφως να προσέλθουν για εξέταση στη συνεδρίαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου.
  - γ. Καλεί αυτεπαγγέλτως όσους επιπλέον μάρτυρες θεωρεί αναγκαίους για τη διαμόρφωση επαρκούς εικόνας επί της υπόθεσης.
  - δ. Αφού λάβει τα αποδεικτικά επιδόσεως ή τις εκθέσεις θυροκολλησεως και λαμβάνοντας υπ' όψιν και την απόσταση από την έδρα του Συμβουλίου και του τόπου διαμονής του εγκαλουμένου και των μαρτύρων, συγκαλεί το Συμβούλιο να συνεδριάσει σε ορισμένο χρόνο και χώρο και καλεί τον εγκαλούμενο πέντε (5) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες προ της συνεδρίασης να προσέλθει σε αυτό.
2. Εάν ο εγκαλούμενος κωλύεται να παρουσιασθεί στο Συμβούλιο για λόγους ασθένειας ή ανώτερης βίας, καλείται από τον Πρόεδρο να εξετασθεί εγγράφως σε ερωτήματα που θα του τεθούν σε κατά παραγγελία εξέταση μέσω της οικείας στρατιωτικής ή αστυνομικής Αρχής.

3. Εάν οι μάρτυρες που θα προταθούν από τον εγκαλούμενο διαμένουν εκτός της έδρας του Συμβουλίου και από τα στοιχεία του φακέλου ή την αναφορά του εγκαλουμένου διαφαίνεται ότι η κατάθεσή τους είναι ουσιώδης για τη διαμόρφωση γνώμης επί της υπόθεσης, ο Πρόεδρος μεριμνά για την κατά παραγγελία εξέτασή τους μέσω της οικείας στρατιωτικής ή αστυνομικής Αρχής.
4. Ο εγκαλούμενος δικαιούται να προτείνει νέους μάρτυρες και κατά τη διαδικασία της συνεδρίασης του Συμβουλίου έχοντας μεριμνήσει ο ίδιος για την έγκαιρη προσέλευσή τους σε αυτήν, ο αριθμός των οποίων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις (3).
5. Σε περίπτωση πολέμου ή γενικής επιστρατεύσεως για την πρόσκληση στρατιωτικών ως μαρτύρων που διαμένουν εκτός του τόπου που συνεδριάζει το Συμβούλιο, απαιτείται έγκριση του Αρχηγού του οικείου ΓΕ.
6. Ο Πρόεδρος μπορεί επίσης να ζητήσει οποιοδήποτε περαιτέρω έγγραφο ή στοιχείο, εφόσον κρίνει ότι αυτό θα συμβάλει στην πληρέστερη μόρφωση γνώμης επί της κρινόμενης υποθέσεως.
7. Οι κλήσεις των στρατιωτικών επιδίδονται μέσω των Μονάδων που υπηρετούν ή του οικείου Φρουραρχείου και των λοιπών μαρτύρων μέσω των οικείων αστυνομικών Αρχών.

Άρθρο 45: Συνεδρίαση Πειθαρχικών Συμβουλίων

Τα Συμβούλια συνέρχονται και συνεδριάζουν στον τόπο και χρόνο που καθορίζεται από τον Πρόεδρο, όπου συνέρχονται τα μέλη τους, τακτικά και αναπληρωματικά. Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος τακτικών μελών ο Πρόεδρος καλεί τα αναπληρωματικά κατά την σειρά αναγραφής τους στη διαταγή συγκροτήσεως των Συμβουλίων. Για τη συγκρότηση απαρτίας απαιτείται η παρουσία του συνόλου των μελών των Πειθαρχικών Συμβουλίων πλην των νομίμως και για σοβαρό λόγο κωλυομένων, ο αριθμός των οποίων δεν πρέπει να υπερβαίνει το εν τρίτο της σύνθεσης.

Άρθρο 46: Αίτηση Εξαίρεσης

1. Κάθε μέλος του Συμβουλίου που εκτιμά ότι υπάρχει λόγος εξαιρέσεώς του, οφείλει να τον αναφέρει στο Συμβούλιο και αυτό αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία των παρακάτω παραγράφων.
2. Ο εγκαλούμενος μπορεί πριν από την έναρξη της συνεδρίασεως να ζητήσει εγγράφως από τον Πρόεδρο την εξαίρεση μελών του Συμβουλίου για τα οποία συντρέχει κάποιος από τους λόγους του άρθρου 42 του παρόντος νόμου. Δεν δικαιούται όμως να ζητήσει την εξαίρεση τόσοσ αριθμού μελών ώστε να μη σχηματίζεται απαρτία.
3. Ο Πρόεδρος διαβιβάζει την αίτηση εξαιρέσεως στα μέλη κατά των οποίων στρέφεται προκειμένου αυτά να αναφέρουν εγγράφως επί των προτεινομένων λόγων.

4. Τα μέλη αυτά απέχουν από τη διαδικασία αξιολόγησης της αίτησης εξαίρεσής τους και το Συμβούλιο συμπληρώνεται ειδικά προς τούτο με τα αναπληρωματικά μέλη, κατά την σειρά αναγραφής τους στη διαταγή συγκρότησης.
5. Εάν έχει ζητηθεί η εξαίρεση του Προέδρου, την προεδρία αναλαμβάνει ο αναπληρωτής του ή ο αρχαιότερος από τα μέλη του Συμβουλίου.
6. Το Συμβούλιο που συγκροτείται με τη συμμετοχή των αναπληρωματικών μελών, αφού λάβει υπ' όψιν του και τις απόψεις των μελών των οποίων ζητείται η εξαίρεση, αποφασίζει κατά πλειοψηφία επί της αίτησης και συντάσσει σχετικό πρακτικό.
7. Εάν η αίτηση εξαίρεσης γίνει δεκτή, τα εξαιρεθέντα μέλη απέχουν των συνεδριάσεων και στις θέσεις τους παραμένουν οριστικά τα αναπληρωματικά μέλη για να κρίνουν τη συγκεκριμένη υπόθεση.

Άρθρο 47: Διεξαγωγή των Συνεδριάσεων

1. Η διαδικασία διεξάγεται προφορικά και την διευθύνει ο Πρόεδρος, ο οποίος αποφασίζει και για το αν αυτή θα διεξαχθεί κεκλεισμένων των θυρών, αναλόγως του αντικειμένου της υπόθεσης. Η παράσταση συνηγόρου επιτρέπεται.
2. Η συνεδρίαση δεν διακόπτεται παρά μόνο για τα αναγκαία διαλείμματα προς αναπυχή, για την εμφάνιση ουσιάδους μάρτυρα ή για την εξακρίβωση ουσιάδους γεγονότος. Για τη διακοπή αποφασίζει το Συμβούλιο κατά πλειοψηφία.
3. Εφόσον ο χρόνος δεν επαρκεί για την εξέταση της υποθέσεως εντός της ορισμένης ημέρας, η συνεδρίαση μπορεί να διακοπεί για την επομένη εργάσιμη.
4. Κάθε διακοπή που γίνεται σύμφωνα με τα παραπάνω αναφέρεται στο Πρακτικό.

Άρθρο 48: Διαδικασία ενώπιον των Πειθαρχικών Συμβουλίων

1. Με την έναρξη της συνεδριάσεως, εμφανίζεται ενώπιον του Συμβουλίου ο εγκαλούμενος κατόπιν εντολής του Προέδρου και παρίσταται στη συνεδρίαση μέχρι το πέρας της διαδικασίας. Σε περίπτωση μη εμφανίσεως του εγκαλουμένου και εφόσον η απουσία του είναι δικαιολογημένη, το Συμβούλιο δύναται να αναβάλει την κρίση της υποθέσεως σε εύλογο χρόνο όχι μεγαλύτερο των δέκα (10) εργασίμων ημερών, διαφορετικά η διαδικασία προχωρά κανονικά.
2. Ο εισηγητής με εντολή του Προέδρου διαβάζει την παραπεμπτική διαταγή, την απόφαση που τυχόν εκδόθηκε επί αιτήσεως εξαίρεσεως, καθώς και κάθε άλλο ουσιάδες έγγραφο της υποθέσεως. Ομοίως ο Πρόεδρος μπορεί να παραγγείλει την ανάγνωση και άλλων εγγράφων μετά από αίτηση του εγκαλουμένου ή των μελών του Συμβουλίου.
3. Ο Πρόεδρος στη συνέχεια καλεί τους μάρτυρες που έχουν νομίμως κλητευθεί καθώς και εκείνους που προτείνει στη συνεδρίαση ο εγκαλούμενος.

4. Αν κάποιος μάρτυρες απουσιάζουν ο Πρόεδρος ελέγχει το νόμιμο της κλήτευσής τους και εφόσον έχουν κληθεί νομίμως συνεχίζει τη διαδικασία, εκτός αν πιθανολογείται ότι η μαρτυρία τους είναι ουσιώδης για την αξιολόγηση της υπόθεσης, οπότε αναβάλλει τη συνεδρίαση σε εύλογο χρόνο, όχι μεγαλύτερο των δέκα (10) ημερών.
5. Το Συμβούλιο μπορεί και κατά τη διάρκεια της ανακρίσεως να καλέσει και να εξετάσει κάθε πρόσωπο που κρίνεται αναγκαίο να καταθέσει.
6. Οι μάρτυρες εξετάζονται ενόρκως σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.
7. Τους μάρτυρες εξετάζει ο Πρόεδρος, μετά από αυτόν τα μέλη του Συμβουλίου και τελευταίος ο εγκαλούμενος. Οι μάρτυρες μπορεί να εξετάζονται και κατ' αντιπαράσταση.
8. Οι καταθέσεις των μαρτύρων καταχωρούνται περιληπτικά σε ιδιαίτερο πρακτικό που υπογράφεται αμέσως από τον μάρτυρα, τον Πρόεδρο και τον γραμματέα.
9. Τελευταίος εξετάζεται και απολογείται ο εγκαλούμενος.
10. Κατόπιν τούτων ο Πρόεδρος ερωτά τα μέλη του Συμβουλίου εάν έχουν να ζητήσουν κάποια διευκρίνιση από τους μάρτυρες ή τον εγκαλούμενο και εφόσον αυτοί απαντήσουν αρνητικά κηρύσσει το πέρας της ανάκρισης και ο εγκαλούμενος και οι τυχόν παρευρισκόμενοι μάρτυρες αποσύρονται.

Άρθρο 49: Διάσκεψη Πειθαρχικού Συμβουλίου

1. Το Συμβούλιο μετά το πέρας της ανάκρισης διασκέπτεται προκειμένου να εκδώσει γνωμοδότηση επί των τεθέντων ερωτημάτων. Τα μέλη του Συμβουλίου διαρκούσης της διασκέψεως και προ της εκδόσεως της γνωμοδοτήσεως δεν επικοινωνούν με κανένα τρίτο και παραμένουν στον ίδιο χώρο όλοι μαζί.
2. Το Συμβούλιο λαμβάνει γνώση του περιεχομένου του ατομικού φακέλου του εγκαλουμένου και στην συνέχεια ο Πρόεδρος ερωτά τα μέλη εάν μόρφωσαν σαφή γνώμη από τη διαδικασία. Σε καταφατική απάντηση η διάσκεψη προχωρά σύμφωνα με τις παρακάτω παραγράφους του παρόντος άρθρου.
3. Εάν το Συμβούλιο δεν δύναται να μορφώσει πεποίθηση επί ορισμένου ουσιώδους γεγονότος, μπορεί να αποφασίσει τη διεξαγωγή συμπληρωματικής συνεδρίασης επί της υπόθεσης κατόπιν συμπλήρωσης του φακέλου της υπόθεσης σε νέα ημέρα που θα οριστεί εντός των επομένων πέντε (5) εργασίμων ημερών.
4. Ο εγκαλούμενος οφείλει, χωρίς νέα έγγραφη πρόσκληση, να εμφανισθεί κατά τη νέα ορισθείσα ημέρα συνεδριάσεως του Συμβουλίου, η οποία του ανακοινώνεται προφορικά από τον Πρόεδρο.
5. Ο Πρόεδρος θέτει στο Συμβούλιο το ερώτημα ή τα ερωτήματα χωριστά με την σειρά που είναι διατυπωμένα στην παραπεμπτική διαταγή. Επί κανενός άλλου ερωτήματος δεν μπορεί να γνωμοδοτήσει το Συμβούλιο.

6. Για την κατάρτιση της γνωμοδότησεως για κάθε ερώτημα διεξάγεται φανερή ψηφοφορία, κατά την οποία ψηφίζουν τα μέλη του Συμβουλίου κατά σειρά από τον νεότερο προς τον αρχαιότερο και συντάσσεται πρακτικό, στο οποίο αναγράφεται η αιτιολογημένη γνώμη του συνόλου των μελών, συμπεριλαμβανομένης της γνώμης της μειοψηφίας. Η γνώμη της πλειοψηφίας αποτελεί την απόφαση του Συμβουλίου και το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας αναγράφεται στο πρακτικό της συνεδρίασης.
7. Αν το Συμβούλιο αποφάσισε καταφατικά σε ερώτημα επιβολής καταστατικής ποινής αργίας ορίζει και τη χρονική της διάρκεια. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται κατά πλειοψηφία με φανερή ψηφοφορία.

Άρθρο 50: Γνωμοδότηση

1. Για όλη τη διαδικασία που έλαβε χώρα ενώπιον του Συμβουλίου συντάσσεται πρακτικό γνωμοδότησης που υπογράφεται από όλα τα μέλη.
2. Το πρακτικό αυτό περιλαμβάνει:
  - α. Τον τόπο και τον χρόνο της συνεδρίασεως.
  - β. Τα ονοματεπώνυμα και τους βαθμούς του Προέδρου, των μελών του Συμβουλίου, του Εισηγητή και του εγκαλουμένου και των μαρτύρων.
  - γ. Τα στοιχεία της απόφασης συγκροτήσεως του Συμβουλίου, της πράξης παραπομπής σε αυτό και τους λόγους τυχόν αναβολών.
  - δ. Την απολογία του εγκαλουμένου και συνοπτικά πρακτικά των μαρτυρικών καταθέσεων.
  - ε. Τα τεθέντα ερωτήματα και τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας, συμπεριλαμβανομένων των αριθμών θετικών και αρνητικών ψήφων και την πλήρως και ειδικώς αιτιολογημένη γνώμη των μελών.
3. Το πρακτικό υποβάλλεται αμελλητί και σε τέσσερα (4) αντίγραφα μαζί με ολόκληρο το φάκελο της υποθέσεως από τον Πρόεδρο στον ασκούντα την πειθαρχική δίωξη.
4. Η γνωμοδότηση του Πειθαρχικού Συμβουλίου είναι υποχρεωτική για τον αποφασίζοντα επί της ποινής.

Άρθρο 51: Προσφυγή κατά της Γνωμοδότησης

1. Προσφυγή κατά της Γνωμοδότησης του ΠΠΣ μπορούν να ασκήσουν ο εγκαλούμενος με τη συνήθη διαδικασία ιεραρχικής υποβολής αναφορών και ο ασκών την πειθαρχική δίωξη απ' ευθείας προς τον Πρόεδρο του ΔΠΣ. Αυτοτελές δικαίωμα άσκησης προσφυγής έχει ο κάθε εγκαλούμενος και ο ασκών την πειθαρχική δίωξη. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας και εν όσω εκκρεμεί η ασκηθείσα προσφυγή αναστέλλεται η εκτέλεση της απόφασης.
2. Η άσκηση της προσφυγής επιτρέπεται εντός προθεσμίας δέκα (10) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης στους δικαιούμενους της Γνωμοδότησης του ΠΠΣ. Η Γνωμοδότηση του Πειθαρχικού Συμβουλίου επιδίδεται με μέριμνα του ασκούντος

την πειθαρχική δίωξη στον εγκαλούμενο με ταυτόχρονη έγγραφη γνωστοποίηση της ανωτέρω προθεσμίας.

3. Σε περίπτωση άπρακτης παρόδου της ανωτέρω προθεσμίας:
  - α. Εφόσον το ΠΠΣ έχει προτείνει την επιβολή καταστατικής ποινής, η Γνωμοδότησή του καθίσταται εκτελεστή και ανέκκλητη ενώπιον της Διοίκησης.
  - β. Εφόσον το ΠΠΣ δεν έχει προτείνει την επιβολή καταστατικής ποινής, ο φάκελος της υπόθεσης διαβιβάζεται στο αμέσως προϊστάμενο του εγκαλουμένου κλιμάκιο διοίκησης με πειθαρχική αρμοδιότητα, το οποίο ολοκληρώνει τον πειθαρχικό έλεγχο της υπόθεσης αποκλειομένης της επιβολής καταστατικής πειθαρχικής ποινής.

Άρθρο 52: Δευτεροβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια

1. Το ΔΠΣ επιλαμβάνεται των υποθέσεων που παραπέμπονται σε αυτό για επανεξέταση και ενεργεί περαιτέρω κατά τη διαδικασία του ΠΠΣ, σύμφωνα με τα παραπάνω άρθρα.
2. Όταν ο εγκαλούμενος είναι Ανώτατος Αξιωματικός, της υποθέσεως επιλαμβάνεται το ΣΑΓΕ, στο οποίο εισηγητής χωρίς δικαίωμα ψήφου ορίζεται ο Αρχηγός του οικείου ΓΕ και γραμματέας ο Γραμματέας ΣΑΓΕ.
3. Η παραπομπή ανωτάτου Αξιωματικού στο ΣΑΓΕ διενεργείται από τον ασκούντα την πειθαρχική δίωξη. Το ΣΑΓΕ τηρεί την ενώπιον του ΔΠΣ διαδικασία.

Άρθρο 53: Διακλαδικός Κανονισμός Πειθαρχίας

Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας θεσπίζεται ενιαίος διακλαδικός «Κανονισμός Πειθαρχίας» περί επιβολής συνήθων και καταστατικών πειθαρχικών ποινών του συνόλου του στρατιωτικού προσωπικού των ΕΔ και καθορίζονται οι λοιπές ρυθμίσεις περί των πειθαρχικών ποινών και παραπτώματων, της διαδικασίας, των αρμοδίων οργάνων, των ενδικοφανών προσφυγών και κάθε άλλης αναγκαίας σχετικής λεπτομέρειας. Μέχρι την έκδοση του εν λόγω προεδρικού διατάγματος ισχύουν οι υφιστάμενες διατάξεις και διαταγές περί πειθαρχικών παραπτώματων και ποινών, ατομικών αναφορών και αναφορών παραπόνων ως ενδικοφανών προσφυγών κατά συνήθων πειθαρχικών ποινών.

Κεφάλαιο Ζ΄ – Σώμα Στρατολογικό - Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων

Άρθρο 54: Μετονομασία-Υπαγωγή

1. Το Κοινό Στρατολογικό Σώμα των ΕΔ μετεξελισσεται και μετονομάζεται σε Κοινό Σώμα Στρατολογικό - Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων (ΣΣΝΣ).
2. Οι Αξιωματικοί του Σώματος ΣΣΝΣ, εκτός από τις υφιστάμενες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου Στρατολογικές Υπηρεσίες και λοιπές θέσεις στις οποίες υπηρετούν, τοποθετούνται, μετατίθενται και αποσπώνται επιπλέον, εφόσον είναι πτυχιούχοι Νομικού Τμήματος ΑΕΙ, ως Νομικοί Σύμβουλοι σε Υπηρεσίες και Φορείς του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, στα ΓΕ, σε ανεξάρτητα Γραφεία Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων, υπαγόμενοι απευθείας στους οικείους Αρχηγούς ΓΕ εφόσον υπηρετούν σε αυτά ή στο Διοικητή Σχηματισμών επιπέδου τουλάχιστον Σώματος Στρατού για το ΣΞ, στο Διοικητή του Επιτελείου του Αρχηγείου Στόλου, της Διοίκησης Διοικητικής Μέριμνας Ναυτικού και της Διοίκησης Ναυτικής Εκπαίδευσης για το ΠΝ και του Αρχηγού Τακτικής Αεροπορίας, της Διοίκησης Αεροπορικής Υποστήριξης και της Διοίκησης Αεροπορικής Εκπαίδευσης για την ΠΑ, καθώς και σε αποστολές και θέσεις εξωτερικού, στα πλαίσια των διεθνών υποχρεώσεων ή αναγκών της χώρας.
3. Η μέχρι σήμερα διοικητική υπαγωγή των Μονάδων και Υπηρεσιών του Στρατολογικού Σώματος παραμένει ως έχει και μετά την μετονομασία του σε Σώμα Στρατολογικό – Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων.

Άρθρο 55: Στελέχωση – Προέλευση Αξιωματικών

1. Οι οργανικές θέσεις των Αξιωματικών του Σώματος ΣΣΝΣ στελεχώνονται ως εξής:
  - α. Από το σύνολο των υπηρετούντων Αξιωματικών του Κοινού Στρατολογικού Σώματος.
  - β. Από μετατάξεις Αξιωματικών όλων των Κλάδων των ΕΔ και των ΚΣ, ανεξαρτήτως Όπλου, Σώματος και ειδικότητας, οι οποίοι, κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου υπηρετούν στις ΕΔ, σύμφωνα με τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις των επομένων παραγράφων 2 και 3.
  - γ. Από απόφοιτους του οικείου Τμήματος της ΣΣΑΣ, το οποίο μετονομάζεται σε Τμήμα Στρατολογικό - Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων.
  - δ. Από μετατάξεις υπηρετούντων Δικαστικών Λειτουργιών των ΕΔ μέχρι και το βαθμό του Στρατιωτικού Δικαστή Β΄, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου.
2. Δικαιούνται να υποβάλουν αναφορά μετάταξης στο Σώμα ΣΣΝΣ συνοδευόμενη από τα απαραίτητα για την απόδειξη της συνδρομής των απαιτούμενων προϋποθέσεων δικαιολογητικά, όσοι από τους αναφερομένους στην παραπάνω υποπαράγραφο 1β του παρόντος άρθρου είναι:
  - α. Αξιωματικοί εξ εφένδρων κατ' απονομή, μονιμοποιηθέντες και μη, που έχουν ανακληθεί στην ενέργεια σύμφωνα με τον ΑΝ 833/1937 (ΦΕΚ Α351/7-9-1937) ως πτυχιούχοι Νομικών Τμημάτων ΑΕΙ, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Από τους παραπάνω, οι έφεδροι Αξιωματικοί εντάσσονται, μετά τη μετάταξή τους, στο Σώμα των μονίμων Αξιωματικών με Προεδρικό Διάταγμα

που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και εφαρμόζονται οι διατάξεις των υποπαραγράφων 4β και 4γ του άρθρου 39 του παρόντος νόμου.

- β. Μόνιμοι Αξιωματικοί μέχρι και το βαθμό του Λοχαγού και αντιστοίχων, που είναι πτυχιούχοι Νομικού Τμήματος ΑΕΙ, οι οποίοι έχουν βαθμολογηθεί στις αξιολογήσεις τους στα ουσιαστικά προσόντα κατά τα τελευταία πέντε (5) έτη με άριστα, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας κατόπιν Γνωμάτευσης του ΣΑΓΕ, που εκδίδεται μετά από εισήγηση του Διευθυντή της Διεύθυνσης ΣΣΝΣ του ΓΕΕΘΑ. Εφόσον ο αριθμός των υποψηφίων Αξιωματικών της παρούσης υποπαραγράφου υπερβαίνει τις θέσεις που καθορίζονται με το προηγούμενο άρθρο, συνυπολογιζομένων των θέσεων που καλύπτονται κατ' αρχάς με τους Αξιωματικούς της υποπαραγράφου 2α του παρόντος άρθρου, το ΣΑΓΕ επιλέγει με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση μέχρι τη συμπλήρωση του αριθμού αυτού τους υποψηφίους προς μετάταξη αναλόγως των τυπικών τους προσόντων και συγκεκριμένα κατά φθίνουσα σειρά κατάταξης όσους είναι στο ακαδημαϊκό αντικείμενο της νομικής επιστήμης κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και αναλόγως του βαθμού του τίτλου βασικών σπουδών νομικής και της βαθμολογίας τους στα ουσιαστικά τους προσόντα ως Αξιωματικών κατά την τελευταία πενταετία.
3. Οι Αξιωματικοί εξ εφέδρων κατ' απονομή της ανωτέρω υποπαραγράφου 2α, οι οποίοι θα ενταχθούν στο Κοινό Σώμα ΣΣΝΣ, καλύπτουν θέσεις αποκλειστικά Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων του Κλάδου των ΕΔ από τον οποίο προέρχονται, των Γενικών Διευθύνσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας ή εξωτερικού. Όταν προαχθούν σε βαθμούς ανωτάτων Αξιωματικών, υπηρετούν στις υφιστάμενες οργανικές θέσεις του Σώματος ΣΣΝΣ.
4. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζεται η διαδικασία μετάταξης των Δικαστικών Λειτουργών των ΕΔ, τα κριτήρια επιλογής τους, η σειρά αρχαιότητάς τους στο Σώμα ΣΣΝΣ, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 56: Αρμοδιότητες

Οι Αξιωματικοί του Σώματος ΣΣΝΣ, πέραν των καθοριζομένων από τις κείμενες διατάξεις αρμοδιοτήτων του Κοινού Στρατολογικού Σώματος, όταν υπηρετούν σε θέσεις Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων είναι αρμόδιοι για την παροχή νομικών συμβουλών, γνωμοδοτήσεων, μελετών και εν γένει νομικής υποστήριξης στις ΕΔ. Ειδικότερα:

- α. Είναι αρμόδιοι για το νομικό έλεγχο των προτεινομένων από τους αρμόδιους φορείς των Υπηρεσιών τους σχεδίων Νόμων, Προεδρικών Διαταγμάτων, Υπουργικών Αποφάσεων, κανονισμών, διαταγών, οδηγιών και εγκυκλίων.
- β. Συμμετέχουν εφόσον απαιτηθεί στη νομική επεξεργασία και διαπραγμάτευση συμβάσεων και συμφωνιών των ΕΔ.
- γ. Συμμετέχουν με απόφαση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ σε επιχειρησιακές μονάδες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό που χρειάζονται νομική υποστήριξη, σύμφωνα με υφιστάμενες διατάξεις νόμων.
- δ. Γνωμοδοτούν επί αναφερομένων νομικών ζητημάτων που αφορούν την υπηρεσία τους κατόπιν σχετικών γραπτών ερωτημάτων που υποβάλλονται αρμοδίως, χωρίς να υποκα-

θίστανται οι συνταγματικά προβλεπόμενες αρμοδιότητες του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

- ε. Εισηγούνται την έκδοση εγκυκλίων και οδηγιών προς το προσωπικό της Υπηρεσίας στην οποία υπηρετούν σχετικά με το αντικείμενό τους.
- στ. Παρακολουθούν την εξέλιξη του ελληνικού, του ευρωπαϊκού και του διεθνούς δικαίου και τη νομολογία τους, σχετικά με τα θέματα της αρμοδιότητάς τους και την εν γένει λειτουργία των ΕΔ.
- ζ. Συμμετέχουν με διαταγή του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ ή του Αρχηγού του Κλάδου των ΕΔ στον οποίο υπηρετούν σε εθνικά και διεθνή επιστημονικά ή στρατιωτικά συνέδρια και σεμινάρια που διοργανώνονται στο πλαίσιο του ΟΗΕ, του ΝΑΤΟ και των σχετικών θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών στους οποίους συμμετέχει η χώρα, με αντικείμενο που άπτεται των καθηκόντων της θέσης τους, όπως αυτό περιγράφεται στις παραπάνω υποπαραγράφους. Επίσης, με ίδια διαταγή, κατόπιν όμως αιτιολογημένης πρότασης και αναλόγως των υπηρεσιακών δυνατοτήτων, συμμετέχουν σε εθνικά και διεθνή επιστημονικά συνέδρια και σεμινάρια ευρύτερου αντικειμένου, που σχετίζονται με την εν γένει νομική υποστήριξη των ΕΔ.

Άρθρο 57: Εκπαίδευση

- 1. Οι Αξιωματικοί του Σώματος ΣΣΝΣ εκπαιδεύονται σε ειδικά σχολεία. Ο τόπος, το είδος, η διάρκεια της εκπαίδευσης, ο βαθμός των εκπαιδευομένων, οι εκπαιδευτές, οι Αξιωματικοί τους οποίους αφορά η παρούσα παράγραφος καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ύστερα από πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ.
- 2. Οι Αξιωματικοί του Σώματος ΣΣΝΣ μπορούν επίσης να φοιτούν σε ΑΕΙ και σε Σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού για τη λήψη μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών. Τα εν λόγω τμήματα των ΑΕΙ και οι Σχολές, ο τόπος, το είδος, η διάρκεια της εκπαίδευσης, οι δικαιούμενοι και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και του συναρμοδίου κατά περίπτωση Υπουργού, ύστερα από πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ.
- 3. Το ΓΕΕΘΑ μεριμνά για την εγγραφή των σχετικών απαιτούμενων πιστώσεων για την εφαρμογή των ανωτέρω παραγράφων στον προϋπολογισμό του.

Άρθρο 58: Καταστάσεις, Ιεραρχία, Θέσεις, Εξέλιξη και Στολή

- 1. Οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για τις καταστάσεις των Αξιωματικών των ΕΔ, για την ιεραρχία και εξέλιξη, για τη στολή και τα διακριτικά βαθμού, τις διαμνημονεύσεις, τα παράσημα και τα μετάλλια Αξιωματικών του Κοινού Στρατολογικού Σώματος, ισχύουν και για τους μετατασσόμενους στο Σώμα ΣΣΝΣ Αξιωματικούς, με την επιφύλαξη των επομένων παραγράφων.
- 2. Οι Αξιωματικοί που θα μεταταγούν στο Σώμα ΣΣΝΣ διατηρούν το βαθμό τους και ο χρόνος που διήνυσαν σε αυτόν πριν από τη μετάταξη λογίζεται ως αντίστοιχος χρόνος υπηρεσίας στο βαθμό Αξιωματικού του Σώματος ΣΣΝΣ. Ο υπολογισμός του συνολικού

χρόνου υπηρεσίας τους ως Αξιωματικών εξακολουθεί να ισχύει και μετά τη μετάταξή τους στο Σώμα ΣΣΝΣ.

3. Ειδικά για την αρχαιότητα μεταξύ των μετατασσομένων Αξιωματικών στο Σώμα ΣΣΝΣ, λαμβάνεται υπόψη η σειρά αρχαιότητας που είχαν μεταξύ τους οι μετατασσόμενοι προ της μετάταξης. Οι Αξιωματικοί που μετατάσσονται στο Σώμα ΣΣΝΣ καθίστανται νεότεροι όσων ομοιοβάθμων τους Αξιωματικών του Κοινού Στρατολογικού Σώματος απέκτησαν το βαθμό που φέρουν κατά το ίδιο έτος. Για τους Αξιωματικούς της υποπαραγράφου 2α του άρθρου 55 του παρόντος νόμου που μετατάσσονται στο Σώμα ΣΣΝΣ και μονιμοποιούνται εφαρμόζονται αντιστοίχως οι διατάξεις της υποπαραγράφου 4γ του άρθρου 39 του παρόντος νόμου.
4. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζονται οι θέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 54 του παρόντος νόμου, οι βαθμοί και τα προσόντα των Αξιωματικών που τοποθετούνται ως Στρατιωτικοί Νομικοί Σύμβουλοι σε αυτές, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή ειδικότερων θεμάτων του παρόντος κεφαλαίου.

Άρθρο 59: Ειδικότερες Διατάξεις

1. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται ο όρος «Στρατολογικό Σώμα», αντικαθίσταται από τον όρο «Σώμα Στρατολογικό - Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων».
2. Για την αρχική μόνο στελέχωση του Σώματος ΣΣΝΣ και για την εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 55 του παρόντος νόμου, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλουν τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευσή του. Η Διεύθυνση ΣΣΝΣ του ΓΕΕΘΑ, στην οποία περιέρχονται τα ως άνω δικαιολογητικά, είναι αρμόδια για τις διαδικαστικές ενέργειες που θα απαιτηθούν για τη μετάταξή τους.
3. Όσοι μεταταγούν στο Σώμα ΣΣΝΣ εξακολουθούν να φέρουν τα παράσημα, μετάλλια και διαμνημονεύσεις που τους έχουν απονεμηθεί πριν από τη μετάταξη.
4. Τα Συμβούλια Κρίσεων και επανακρίσεων για τους Αξιωματικούς των ΚΣ είναι αρμόδια για εκκρεμείς υποθέσεις των Αξιωματικών που μετατάσσονται στο Σώμα ΣΣΝΣ, καθώς και για υποθέσεις που αναπέμπονται ύστερα από ακυρωτικές αποφάσεις διοικητικών δικαστηρίων.

Κεφάλαιο Η΄ – Μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο 60: Προϊσχύουσες Διατάξεις

Για τις κατηγορίες στρατιωτικού προσωπικού των ΕΔ ανεξαρτήτως βαθμού που δεν γίνεται πρόβλεψη στον παρόντα νόμο εξακολουθούν να ισχύουν οι προϊσχύουσες διατάξεις νόμων.

Άρθρο 61: Στρατιωτικοί Δικαστικοί Γραμματείς

Οι Στρατιωτικοί Δικαστικοί Γραμματείς κατατάσσονται με το βαθμό του Ανθυπολοχαγού ως κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ. Με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του ΥΕΘΑ, κατόπιν εισηγήσεως του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ, ρυθμίζονται ο τρόπος προκηρύξεως του διαγωνισμού, οι αναγκαίες δημοσιεύσεις, τα προσόντα και οι προϋποθέσεις των υποψηφίων στο διαγωνισμό Στρατιωτικών Δικαστικών Γραμματέων, τα δικαιολογητικά που πρέπει να υποβληθούν και ο τρόπος υποβολής τους, ο έλεγχος των προσόντων και των δικαιολογητικών των υποψηφίων, ο τόπος και ο χρόνος της υγειονομικής εξέτασης των υποψηφίων, τα εξεταστέα μαθήματα, η εξεταστέα ύλη κάθε μαθήματος, η συγκρότηση και λειτουργία των εξεταστικών επιτροπών, ο τρόπος διενέργειας του διαγωνισμού, η βαθμολόγηση των μαθημάτων, η εξαγωγή των μερικών και τελικών αποτελεσμάτων, ο τρόπος κυρώσεως των πινάκων επιτυχίας στο διαγωνισμό, ο τρόπος κατατάξεως των επιτυχόντων, η εκπαίδευση των νεοκατατασσομένων Στρατιωτικών Δικαστικών Γραμματέων, όπως και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Οι υπηρετούντες Ανθυπασπιστές Δικαστικοί Γραμματείς, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, κρίνονται, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Νόμου περί Ιεραρχίας και Εξέλιξης των Αξιωματικών ΕΔ, σε έκτακτη κρίση από το ΣΠΑΚΣ και προάγονται στον επόμενο βαθμό, χωρίς να ληφθούν υπόψη τα τυπικά προσόντα. Μόνο για τις προϋποθέσεις κρίσεως και προαγωγής, ως ημερομηνία ονομασίας Αξιωματικών των Στρατιωτικών Δικαστικών Γραμματέων που υπηρετούν κατά τη δημοσίευση του παρόντος, λογίζεται αυτή της ονομασίας τους ως Ανθυπασπιστών.

Άρθρο 62: Τροποποίηση διατάξεων νόμου 1911/1990

1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 26 του νόμου 1911/1990 (ΦΕΚ Α166/11-12-1990), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στη γενική ειδικότητα των Ιατρών, Οδοντιάτρων, Κτηνιάτρων, Φαρμακοποιών και Ψυχολόγων του Υγειονομικού Σώματος εντάσσονται, μετά από αίτησή τους, οι Αξιωματικοί Νοσηλευτικής των τριών Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, εφόσον φέρουν βαθμό μέχρι του Λοχαγού και αντιστοίχων των άλλων Κλάδων και είναι κάτοχοι πτυχίου Ιατρικής, Οδοντιατρικής, Κτηνιατρικής και Φαρμακευτικής Σχολής και τμημάτων Ψυχολογίας Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.»
2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 26 του Ν.1911/1990 (ΦΕΚ Α166/11-12-1990), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η ένταξη ενεργείται εντός του ίδιου Κλάδου με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας ύστερα από πρόταση του οικείου Γενικού Επιτελείου. Οι εντασσόμενοι διατηρούν το βαθμό που έφεραν και τη μεταξύ τους αρχαιότητα που είχαν πριν την ένταξή τους και καθίστανται νεότεροι όσων ομοιοβάθμων τους Αξιωματικών της ειδικότη-

τάς τους απέκτησαν το βαθμό που φέρουν κατά το ίδιο έτος. Το ίδιο ισχύει για τους ενταχθέντες μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.»

3. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 8 του Ν.1911/1990 (ΦΕΚ Α166/11-12-1990), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, μετά τη φράση «σε άλλη στρατιωτική σχολή» προστίθεται η φράση «ή σε παραγωγική σχολή των Σωμάτων Ασφαλείας».

Άρθρο 63: Προσόντα κατατασσομένων στελεχών

Όσοι κατατάσσονται ως στελέχη στις τάξεις των ΕΔ πρέπει να έχουν ανάστημα τουλάχιστον ένα μέτρο και εβδομήντα εκατοστά (1,70μ.) οι άνδρες και ένα μέτρο και εξήντα εκατοστά (1,60μ.) οι γυναίκες.

Άρθρο 64: Κάλυψη Δικαστικών Εξόδων

Οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 20 του νόμου 1481/1984 (ΦΕΚ Α152/8-10-1984), η οποία προστέθηκε με το άρθρο 16 του νόμου 2018/1992 (ΦΕΚ Α33/27-2-1992) και αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 12 του νόμου 3103/2003 (ΦΕΚ Α23/29-1-2003), καθώς και οι διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος 15/2007 (ΦΕΚ Α11/22-1-2007) που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου αυτής, εφαρμόζονται ανάλογα και για τους κάθε είδους και κατηγορίας στρατιωτικούς ή πολιτικούς υπαλλήλους των ΕΔ ή μελών των οικογενειών τους για την υπεράσπιση ή την παράστασή τους ως πολιτικώς εναγόντων ενώπιον δικαστικών αρχών σε υποθέσεις που πηγάζουν από την εκτέλεση των υπηρεσιακών τους καθηκόντων.

Άρθρο 65: Προαγωγή επ' Ανδραγαθία

Η παράγραφος 4 του άρθρου 25 του παρόντος νόμου ισχύει για το σύνολο του στρατιωτικού προσωπικού των ΕΔ.

Άρθρο 66: Έξοδα Κηδείας Αξιωματικών

Στις περιπτώσεις της υποπαραγράφου 13δ του άρθρου 26 του παρόντος νόμου, η κηδεία του αποβιώσαντος γίνεται δημοσία δαπάνη.

Άρθρο 67: Μονιμοποιηθέντες εξ Εφέδρων Αξιωματικοί

Οι διατάξεις της υποπαραγράφου 4γ του άρθρου 39 του παρόντος νόμου εφαρμόζεται και για τους Αξιωματικούς που μονιμοποιήθηκαν προ της δημοσίευσής του.

Άρθρο 68: Αξιοματικοί Ειδικοτήτων του ΠΝ

Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται για τους Αξιοματικούς της υποπαραγράφου 2δ του άρθρου 3 του παρόντος νόμου ο όρος «Πληρωμάτων Στόλου Υπηρεσιών και Τεχνών», αντικαθίσταται με τον όρο «Ειδικοτήτων», ο οποίος περιλαμβάνει και τους Αξιοματικούς που αναφέρονται στις περιπτώσεις (4) και (6) της υποπαραγράφου 2β του άρθρου 2 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 69: Μονιμοποίηση Εθελοντών Μακράς Θητείας

1. Εθελοντές Μακράς Θητείας της περίπτωσης ια' του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, που υπηρετούν κατά τη δημοσίευσή του, δύνανται να μονιμοποιούνται με το βαθμό που φέρουν κατόπιν αιτήσεώς τους.
2. Η μονιμοποίηση ενεργείται με Προεδρικό Διάταγμα, κατόπιν προτάσεως του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ύστερα από απόφαση του οικείου Ανώτατου Συμβουλίου.
3. Οι μονιμοποιούμενοι διατηρούν τη μεταξύ τους αρχαιότητα εντός της επετηρίδας τους.

Άρθρο 70: Αρμοδιότητες Διοίκησης Ναυτικής Εκπαίδευσης

Ως προς τις αρμοδιότητες της Διοίκησης Ναυτικής Εκπαίδευσης (ΔΝΕ) του ΠΝ:

- α. Όπου σε κανονιστικές πράξεις οι οποίες έχουν εκδοθεί με μέριμνα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας αναγράφονται αρμοδιότητες της ΔΝΕ σε θέματα διαχείρισης του κατώτερου προσωπικού του ΠΝ, αυτές αναλαμβάνονται από το ΓΕΝ.
- β. Με πρόταση και μέριμνα του ΓΕΝ προωθούνται οι αναγκαίες τροποποιήσεις στις υφιστάμενες κανονιστικές πράξεις, ώστε να εναρμονιστούν με τη διάταξη της προηγούμενης υποπαραγράφου.
- γ. Εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος των ανωτέρω ρυθμίσεων υποθέσεις σε οποιοδήποτε στάδιο συνεχίζονται και ολοκληρώνονται σύμφωνα με τις υφιστάμενες μέχρι τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου διατάξεις.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ
ΔΟΜΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΔΟΜΗ ΔΥΝΑΜΕΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Άρθρο 71: Δομή Διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων

1. Η παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
 «2. Η ευθύνη για την άμυνα της Χώρας ανήκει στην Κυβέρνηση, η οποία καθορίζει την Πολιτική Εθνικής Άμυνας και ασκεί σύμφωνα με το άρθρο 45 του Συντάγματος τη διοίκηση των Ενόπλων Δυνάμεων διά του Υπουργού Εθνικής Άμυνας (ΥΕΘΑ) που δρα στο πλαίσιο του νόμου και των σχετικών αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου και του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥΣΕΑ). Η Βουλή ασκεί κοινοβουλευτικό έλεγχο στις Ένοπλες Δυνάμεις δια του Υπουργού Εθνικής Άμυνας ο οποίος είναι υπεύθυνος ενώπιόν της».
2. Η περίπτωση ιστ της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
 «ιστ. Τοποθετεί τους Αντιστράτηγους και Υποστρατήγους σε θέση Αντιστράτηγου, όταν παρίσταται ανάγκη, τον Αρχηγό του Στόλου, τον Αρχηγό της Τακτικής Αεροπορίας, τον Υπαρχηγό και τον Επιτελάρχη του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ), μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ο οποίος λαμβάνει υπόψη και τις έγγραφες εισηγήσεις του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ και του Αρχηγού Γενικού Επιτελείου του οικείου Κλάδου.
3. Η παράγραφος 2 του άρθρου 5 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
 «2. Προϊσταται του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και των Ενόπλων Δυνάμεων και έχει όλες τις αρμοδιότητες του παρόντος νόμου καθώς και αυτές που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.»
4. Η περίπτωση ζ της παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
 «ζ. Αποφασίζει για τη συγκρότηση, ανασυγκρότηση και διάλυση Μονάδων των Κλάδων των Ε.Δ. και διακλαδικών Μονάδων, μετά από εισήγηση του οικείου Ανωτάτου Συμβουλίου ή του ΓΕΕΘΑ και γνωμάτευση του Συμβουλίου Αρχηγών Γενικών Επιτελείων (ΣΑΓΕ).»
5. Στην παρ. 15 του άρθρου 5 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, διαγράφονται οι λέξεις «μέσω του Α/ΓΕΑ».
6. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 16 του άρθρου 5 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
 «16. Ο συντονισμός γίνεται μέσω του ΓΕΕΘΑ μετά από εισήγηση των αρμόδιων φορέων των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων»
7. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 17 του άρθρου 5 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

- «17. Με κανονισμούς που εκδίδονται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας και κυρώνονται με Προεδρικό Διάταγμα, μετά από εισηγήσεις των Αρχηγών των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων προς τον Αρχηγό ΓΕΕΘΑ και αυτού προς τον Υπουργό, ρυθμίζονται τα παρακάτω θέματα:»
8. Στην παρ. 19 του άρθρου 5 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, οι λέξεις «σύμφωνη γνώμη του ΣΑΓΕ» αντικαθίσταται από τις λέξεις «γνωμάτευση του ΣΑΓΕ».
  9. Το εδάφιο α της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του νόμου 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:
«α. Εκτιμήσεις επί καταστάσεων που παρουσιάζονται στο εγγύς ή ευρύτερο περιβάλλον και είναι δυνατόν να επηρεάσουν την ασφάλεια ή τις σχέσεις της Χώρας με άλλα κράτη και για θέματα που απαιτούν άμεση αντίδραση σε επεισόδια ή έκτακτες καταστάσεις, που μπορούν να οδηγήσουν σε ένταση ή κρίση.»
  10. Το εδάφιο β της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του νόμου 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:
«β. Θέματα δομής, διοίκησης και δυνάμεων, εξοπλιστικών και ερευνητικών προγραμμάτων, καθώς και Προϋπολογισμού και Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.
  11. Το εδάφιο γ της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995) όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:
«γ. Την υποβολή γνωματεύσεων στον Α/ΓΕΕΘΑ για το Γενικό Σχέδιο Άμυνας της Χώρας (ΓΕ.Σ.Α.Χ.), των Γενικών Σχεδίων που απορρέουν από αυτό, καθώς και των Ειδικών και Ενδεχομένων Σχεδίων, στο πλαίσιο της κάθετης δομής διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων. Επίσης υποβολή γνωματεύσεων για θέματα που αφορούν στη διαμόρφωση ενιαίων επιχειρησιακών δογμάτων, τις στρατιωτικές συμφωνίες και λοιπά θέματα αρμοδιότητάς του».
  12. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 8 του άρθρου 10 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995) όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει, τίθεται αντί της τελείας κόμμα και προστίθεται η φράση «και αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση αξιωματικών.»
  13. Η παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:
«2. Ο Α/ΓΕΕΘΑ επιλέγεται από το ΚΥΣΕΑ, με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, μεταξύ των εν ενεργεία Αντιστρατήγων Όπλων, Αντιναυάρχων Μαχίμων, Αντιπτεράρχων Ιπταμένων. Ο Α/ΓΕΕΘΑ διορίζεται με προεδρικό διάταγμα, με το οποίο και προάγεται σε Στρατηγό, Ναύαρχο ή Πτέραρχο.»
  14. Η παρ. 5 του άρθρου 11 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
«5. Ο Α/ΓΕΕΘΑ στο πλαίσιο των οδηγιών του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και αναφερόμενος σ' αυτόν κατά την παρ. 2 του άρθρου 1 του νόμου αυτού, ασκεί την πλήρη διοίκηση όλων των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων».
  15. Η παρ. 6 του άρθρου 11 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

- «6. α. Οι Αρχηγοί των Γενικών Επιτελείων Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας ασκούν την διοικητική διοίκηση του κλάδου τους στο πλαίσιο των ενιαίων οδηγιών και διαταγών του Α/ΓΕΕΘΑ και των όσων ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο.
- β. Οι Αρχηγοί των Γενικών Επιτελείων Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας εντάσσονται στην αλυσίδα της επιχειρησιακής διοίκησης και διοικούν τους κλάδους τους σύμφωνα με τις οδηγίες και διαταγές του Α/ΓΕΕΘΑ και με όσα ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, αναλαμβάνοντας τις αποστολές και τα έργα που τους ανατίθενται από αυτόν.»
16. Η παρ. 7 του άρθρου 11 ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
- «7. Ο Α/ΓΕΕΘΑ υλοποιεί τις αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και του ΣΑΓΕ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του.»
17. Η παρ. 8 του άρθρου 11 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:
- «8. Ο Α/ΓΕΕΘΑ, με βάση την Πολιτική Εθνικής Άμυνας και την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική:
- α. Συντάσσει το Γενικό Σχέδιο Άμυνας της Χώρας (ΓΕ.Σ.Α.Χ.) μετά από γνωμάτευση του ΣΑΓΕ.
- β. Εκδίδει τα Γενικά, Ειδικά και Ενδεχόμενα Σχέδια μετά από γνωμάτευση του ΣΑΓΕ.
- γ. Εκδίδει τα Ενιαία Επιχειρησιακά Δόγματα μετά από γνωμάτευση του ΣΑΓΕ.
- δ. Εισηγείται στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, μετά από γνωμάτευση του ΣΑΓΕ, την οργάνωση του Συστήματος Χειρισμού Κρίσεων.
- ε. Οργανώνει στο ΓΕΕΘΑ Ενιαίο Σύστημα Συλλογής Επεξεργασίας και Εκμετάλλευσης Στρατιωτικών Πληροφοριών, εκδίδοντας τις αναγκαίες οδηγίες και διαταγές. Προς το σκοπό αυτό και στο πλαίσιο σχετικών οδηγιών του ΥΕΘΑ συνεργάζεται με όλους τους εμπλεκόμενους κρατικούς φορείς και υπηρεσίες προς τους οποίους θέτει τις προτεραιότητες της επιχειρησιακής κατάστασης με σκοπό την αποτελεσματική υποστήριξή της.
- στ. Οργανώνει το Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων (ΕΘΚΕΠΙΧ).
- ζ. Καθορίζει την πολιτική διεξαγωγής ασκήσεων, μετά από γνωμάτευση του ΣΑΓΕ.
- η. Καθορίζει τα της συγκρότησης και λειτουργίας Σχολών και Κέντρων κοινής εκπαίδευσης προσωπικού Κλάδων ΕΔ, με ή χωρίς συμμετοχή στελεχών των Σωμάτων Ασφαλείας και υπαλλήλων κρατικών υπηρεσιών και οργανισμών, ώστε να εξασφαλίζεται η δημιουργία στελεχών κατάλληλων για το χειρισμό θεμάτων Εθνικής Άμυνας, διακλαδικής σχεδίασης, καθώς και ελέγχου και διεύθυνσης των διακλαδικών επιχειρήσεων.
- θ. Εισηγείται προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας τον προϋπολογισμό του ΓΕΕΘΑ και διατυπώνει τη γνώμη του για τους προϋπολογισμούς των κλάδων.
- ι. Εισηγείται την προτεραιότητα των εξοπλιστικών προγραμμάτων μετά από γνωμάτευση του ΣΑΓΕ στο πλαίσιο του μακροπρόθεσμου και μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

- ια. Εισηγείται στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας στρατολογικά θέματα, μετά από γνωμάτευση του ΣΑΓΕ.
  - ιβ. Κατευθύνει και συντονίζει την Πολιτική Σχεδίαση Έκτακτης Ανάγκης όλου του δυναμικού του πολιτικού τομέα της Χώρας, σε ό,τι αφορά την Εθνική Άμυνα και την επιβίωση στον πόλεμο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία και την επιχειρησιακή σχεδίαση.
  - ιγ. Συντονίζει τα θέματα πολιτικής επιστράτευσης της Χώρας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
  - ιδ. Συντονίζει και κατευθύνει από την περίοδο ειρήνης, σε ό,τι αφορά τη συμβολή τους στην άμυνα της Χώρας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του ΚΥ.Σ.Ε.Α. και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και προς υποστήριξη της επιχειρησιακής σχεδίασης του ΓΕΕΘΑ, την Ελληνική Αστυνομία (μέσω του ΓΕΣ), το Πυροσβεστικό Σώμα (μέσω του ΓΕΣ), το Λιμενικό Σώμα (μέσω του ΓΕΝ), την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (μέσω του ΓΕΑ), καθώς και κάθε άλλη εμπλεκόμενη κρατική υπηρεσία. Τα παραπάνω εφαρμόζονται και σε περίοδο δοκιμής εθνικών σχεδίων, σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.
  - ιε. Εισηγείται στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, μετά από γνωμάτευση του ΣΑΓΕ, θέματα Παλλαϊκής Άμυνας, όπως ο σχετικός νόμος ορίζει.»
18. Η παράγραφος 12 του άρθρου 11 του νόμου 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:
«12. Είναι αρμόδιος για την οργάνωση, διάθεση, καθώς και για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των Δυνάμεων, που βρίσκονται σε αποστολές εκτός της ελληνικής επικράτειας, σύμφωνα με αποφάσεις του ΚΥΣΕΑ.»
19. Οι παρ. 13, 14 και 15 του άρθρου 11 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, καταργούνται και οι επόμενες παράγραφοι αναριθμούνται αναλόγως.
20. Η παράγραφος 1 του άρθρου 13 του νόμου 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:
«1. Οι μονάδες και υπηρεσίες του ΓΕΕΘΑ καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μετά από εισήγηση του Α/ΓΕΕΘΑ.»
21. Τα εδάφια γ και δ της παραγράφου 19 του άρθρου 11 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, καταργούνται.
22. Οι παράγραφοι 20 και 21 του άρθρου 11 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, καταργούνται.
23. Η παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
«Το ΓΕΕΘΑ είναι το επιτελικό όργανο και το Διακλαδικό Στρατηγείο μέσω του οποίου ο Α/ΓΕΕΘΑ βοηθείται στην άσκηση των καθηκόντων του στο πλαίσιο της πλήρους διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων.
Το ΓΕΕΘΑ υπέρκειται των ΓΕΣ-ΓΕΝ-ΓΕΑ που αποτελούν τους τρεις πυλώνες του. Οι κλάδοι, οι διευθύνσεις και οι λοιπές μονάδες των ΓΕΕΘΑ-ΓΕΣ-ΓΕΝ-ΓΕΑ συγκροτούνται έτσι ώστε να διασφαλίζεται η μέγιστη δυνατή επιχειρησιακή και διοικητική αποτελεσματικότητα, ευελιξία, οικονομία δυνάμεων, ομοιομορφία και διακλαδικότητα.»

24. Η παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
 «2. Το ΓΕΕΘΑ περιλαμβάνει ένα Υπαρχηγό και τον Επιτελάρχη ΓΕΕΘΑ, οι οποίοι προέρχονται από τους άλλους Κλάδους των Ε.Δ. από αυτόν που προέρχεται ο Αρχηγός. Οι επί μέρους αρμοδιότητες καθορίζονται με τον Κανονισμό Οργάνωσης και Λειτουργίας του ΓΕΕΘΑ»
25. Η παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
 «3. Ο Υπαρχηγός και ο Επιτελάρχης του ΓΕΕΘΑ φέρουν το βαθμό του Αντιστρατήγου, Αντιναυάρχου ή Αντιπτεράρχου και είναι προέλευσης Όπλων του ΣΞ, Μαχίμων του ΠΝ και Ιπταμένων της ΠΑ.»
26. Η παρ. 5 του άρθρου 12 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
 «5. Το ΓΕΕΘΑ είναι οργανωμένο σε Κλάδους, Διευθύνσεις και Τμήματα. Η οργάνωση, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητές τους καθορίζονται με Κανονισμό Οργάνωσης και Λειτουργίας, ο οποίος συντάσσεται από τον Α/ΓΕΕΘΑ και κυρώνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, μετά από γνωμάτευση του ΣΑΓΕ.»
27. Η παρ. 6 του άρθρου 12 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995) αντικαθίσταται ως εξής:
 «6. Η σύνθεση του ΓΕΕΘΑ από πλευράς προσωπικού γίνεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται η επιβαλλόμενη εκπροσώπηση των τριών Κλάδων. Οι θέσεις των Διευθυντών Κλάδων και Διευθύνσεων κατανέμονται έτσι, ώστε να υπάρχει εναλλαγή στελεχών από όλους τους Κλάδους. Η σύνθεση καθορίζεται, όταν δεν υπάρχει οικονομική επιβάρυνση, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, μετά από γνωμάτευση του ΣΑΓΕ, που μπορεί να μην δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε αντίθετη περίπτωση, καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών, που επίσης μπορεί να μην δημοσιεύεται, μετά από γνωμάτευση του ΣΑΓΕ.»
28. Η παρ. 7 του άρθρου 12 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
 «7. Η τοποθέτηση προσωπικού στο ΓΕΕΘΑ ενεργείται με απόφαση του Α/ΓΕΕΘΑ μετά από εισήγηση του οικείου Κλάδου των Ενόπλων Δυνάμεων, με βάση κριτήρια που καθορίζονται από το ΣΑΓΕ. Ειδικά η τοποθέτηση ανώτατων αξιωματικών ενεργείται με διαταγή του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του Α/ΓΕΕΘΑ και εισήγηση προς αυτόν του Αρχηγού του οικείου Κλάδου. Οι τοποθετούμενοι σε αυτό καλύπτουν οργανικές θέσεις πρόσθετες αυτών που προβλέπονται σε κάθε Κλάδο. Οι ανώτατοι αξιωματικοί οι οποίοι τοποθετούνται ως Διοικητές της ΣΕΘΑ πρέπει να είναι προέλευσης Όπλων του ΣΞ, Μαχίμων του ΠΝ και Ιπταμένων της ΠΑ»
29. Η παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
 «1. Σε κάθε κλάδο των Ενόπλων Δυνάμεων προΐσταται ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου, ο οποίος ασκεί την διοικητική διοίκηση του κλάδου του σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο εδάφιο α' της παρ. 6 του άρθρου 11 και εντάσσεται στην αλυσίδα της επιχειρησιακής διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο εδάφιο β' της παρ. 6 του άρθρου 11.»

30. Τα εδάφια α, ε, στ και ζ της παραγράφου 4 του άρθρου 14 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίστανται ως εξής:
- «4. Έκαστος των Αρχηγών των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων:
- α. Είναι υπεύθυνος για την άρτια οργάνωση, επάνδρωση, εξοπλισμό, εκπαίδευση, αξιολόγηση και προπαρασκευή για πόλεμο, ετοιμότητα και χρησιμοποίηση του Κλάδου του, σύμφωνα προς τις οδηγίες και διαταγές του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και του Α/ΓΕΕΘΑ κατά τις παρ. 5 και 6α του άρθρου 11 ενώ εντάσσεται στην αλυσίδα της επιχειρησιακής διοίκησης κατά την παρ. 6β του ίδιου άρθρου .
  - β. Είναι Πρόεδρος του Ανώτατου Συμβουλίου του Κλάδου του.
  - γ. Μετέχει ως μέλος των συνεδριάσεων του Συμβουλίου Άμυνας.
  - δ. Είναι μέλος με ψήφο στο ΣΑΓΕ.
  - ε. Εισηγείται προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας μετά από σύμφωνη γνώμη του Α/ΓΕΕΘΑ την προώθηση των σχεδίων νόμων και κανονιστικών διαταγμάτων που αφορούν αποκλειστικά στον Κλάδο του.
  - στ. Εισηγείται προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας την συγκρότηση, ανασυγκρότηση ή διάλυση μονάδων του κλάδου του μετά από σύμφωνη γνώμη του Α/ΓΕΕΘΑ και γνώμη του ΣΑΓΕ.
  - ζ. Είναι αρμόδιος για την επιχειρησιακή αξιολόγηση υλικού και εξοπλιστικών προγραμμάτων του κλάδου του.
  - η. Έχει κάθε άλλη αρμοδιότητα που προσδιορίζεται από την κείμενη νομοθεσία».
31. Η παρ. 6 του άρθρου 14 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
- «6. Ο Αρχηγός του ΓΕΑ, είναι υπεύθυνος για την Αεράμυνα της Χώρας στο πλαίσιο των καθοριζομένων στις παραγράφους 5 και 6 του άρθρου 11.»
32. Προστίθεται παράγραφος 7 στο άρθρο 14 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, ως εξής:
- «Οι Αξιωματικοί βαθμού Υποπτεράρχου και Υποναύαρχου που αποστρατεύονται λόγω επιλογής από το ΚΥΣΕΑ νεότερου τους ως Αρχηγού του οικείου ΓΕ, προάγονται στον επόμενο βαθμό από την ημερομηνία διορισμού του Αρχηγού του οικείου ΓΕ και με το ίδιο Προεδρικό Διάταγμα της προαγωγής τους αποστρατεύονται ως «ευδοκίμως τερματίσαντες». Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και για όσους αποστρατεύτηκαν για τον ίδιο λόγο μέχρι την ψήφιση του παρόντος νόμου, οι οποίοι προάγονται αναδρομικά.»
33. Η παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
- «1. Τα Γενικά Επιτελεία Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας είναι τα Ανώτατα Ιεραρχικά Κλιμάκια των Κλάδων, με τα οποία ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, ο Α/ΓΕΕΘΑ και οι Αρχηγοί των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων βοηθούνται στην άσκηση των αρμοδιοτήτων και καθηκόντων τους.»
34. Η παρ. 5 του άρθρου 15 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
- «5. Η διάρθρωση, η οργάνωση, οι αρμοδιότητες και η εσωτερική λειτουργία των τριών Γενικών Επιτελείων καθορίζονται με κανονισμό που κυρώνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη του Ανώτατου Συμβουλίου του αντίστοιχου κλάδου και του ΣΑΓΕ.»

35. Η παρ. 7 του άρθρου 15 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
 «7. Η σύνθεση σε προσωπικό των Επιτελείων, των Οργανικών τους Μονάδων και των Μονάδων των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων καθορίζεται ως εξής:
 α. Όταν προκαλείται οικονομική επιβάρυνση με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών ύστερα από γνώμη του Ανώτατου Συμβουλίου του αντίστοιχου κλάδου και του ΣΑΓΕ.
 β. Όταν δεν προκαλείται οικονομική επιβάρυνση, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη του Ανώτατου Συμβουλίου του αντίστοιχου Κλάδου και του ΣΑΓΕ. Οι αποφάσεις αυτές μπορεί να μη δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.»
36. Το εδάφιο ε της παραγράφου 1 του άρθρου 17 του νόμου 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:
 «ε. Συντασσόμενα σχέδια Προϋπολογισμού και Προγράμματος των Δημοσίων Επενδύσεων του οικείου Κλάδου, πριν από την εκφορά άποψης από τον Α/ΓΕΕΘΑ, κατά την παράγραφο 8ιβ του άρθρου 11 και την έγκρισή τους από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, μετά από εξέταση στο Συμβούλιο Άμυνας.»
37. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, προστίθενται οι λέξεις «και προηγούμενη γνώμη του Α/ΓΕΕΘΑ»
38. Τα εδάφια γ και δ της παραγράφου 3 του άρθρου 19 του νόμου 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει αντικαθίστανται ως εξής:
 «γ. Τον Αντιναύαρχο Μηχανικό.
 δ. Τρεις (3) Μάχιμους Υποναυάρχους μόνιμους εν ενεργεία, οι οποίοι κατέχουν οργανικές θέσεις του Πολεμικού Ναυτικού και ΓΕΕΘΑ, που ορίζονται από τον Αρχηγό ΓΕΝ. Εφόσον υφίσταται Αντιναύαρχος, ο οποίος υπηρετεί σε οργανική θέση του Πολεμικού Ναυτικού ή του ΓΕΕΘΑ, αυτός μετέχει αντί ενός (1) Μαχίμου Υποναυάρχου, ως μέλη.»
39. Το εδάφιο δ της παραγράφου 4 του άρθρου 19 του νόμου 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:
 «δ. Αντιναύαρχο Μηχανικό ή Υποναύαρχο Οικονομικού, ή Υγειονομικού, εφόσον υφίστανται θέματα της αρμοδιότητάς τους, ως μέλη.»
40. Η παράγραφος 3 του άρθρου 20 του νόμου 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:
 «3. Το Συμβούλιο Βασικής Σύνθεσης αποτελείται από:
 α. Τον Αρχηγό Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας ως Πρόεδρο.
 β. Τον Αρχηγό Τακτικής Αεροπορίας.
 γ. Τον Υπαρχηγό του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας.
 δ. Το Διοικητή της Διοίκησης Αεροπορικής Υποστήριξης.
 ε. Τον Αντιπτέραρχο Μηχανικό.
 στ. Τον αρχαιότερο μόνιμο εν ενεργεία Υποπτέραρχο Ιπτάμενο, που υπηρετεί σε οργανική θέση της Πολεμικής Αεροπορίας και του ΓΕΕΘΑ, εφόσον υφίσταται Αντιπτέραρχος, ο οποίος υπηρετεί σε οργανική θέση της Πολεμικής Αεροπορίας ή του ΓΕΕΘΑ, αυτός μετέχει αντί του Υποπτεράρχου Ιπταμένου, ως μέλη.»

41. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, καταργείται.
42. Η παρ. 3 του άρθρου 23 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, καταργείται.
43. Στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 24 του ν. 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, η φράση «πρόταση του Αρχιστρατήγου» αντικαθίσταται από τη φράση «γνώμη του Αρχιστρατήγου».
44. Οι περιπτώσεις (7) του εδαφίου β και (2) του εδαφίου γ της παραγράφου 1, καθώς και τα εδάφια β, γ και δ της παραγράφου 2 του άρθρου 25 του νόμου 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίστανται αντιστοίχως ως εξής:
  - α. «(7) Η Ένωση Αποστράτων Αξιωματικών Στρατού.
(2) Τον Ειδικό Λογαριασμό Αλληλοβοηθείας Ναυτικού.»
  - β. «β. Η Ανώτατη Διακλαδική Σχολή Πολέμου.
  - γ. Η Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων.
  - δ. Η Σχολή Αξιωματικών Νοσηλευτικής.»
45. Στο εδάφιο γ της παραγράφου 1 του άρθρου 25 του νόμου 2292/1995 (ΦΕΚ Α35/15-2-1995) προστίθεται περίπτωση (8), ως εξής:
«(8) Ο Οικοδομικός Συνεταιρισμός Μονίμων Αξιωματικών Ναυτικού.»

Άρθρο 72: Δομή Δυνάμεων

1. Με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥΣΕΑ) που λαμβάνεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας (ΥΕΘΑ) διαμορφώνεται η δομή, σε προσωπικό και μέσα, των Ενόπλων Δυνάμεων (Δομή Δυνάμεων). Η πρόταση του ΥΕΘΑ διαμορφώνεται σε συνέχεια σχετικής απόφασης του Συμβουλίου Άμυνας (ΣΑΜ), μετά από εισήγηση του Συμβουλίου Αρχηγών Γενικών Επιτελείων (ΣΑΓΕ) στο οποίο εισάγεται για διατύπωση γνώμης συνολική πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ για όλους τους κλάδους, η οποία λαμβάνει υπόψη τις τις μελέτες- εισηγήσεις κάθε κλάδου που εγκρίνονται με απόφαση του οικείου Ανωτάτου Συμβουλίου. Στην πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ συντίθενται οι ανάγκες των Κλάδων και καθορίζεται η σειρά προτεραιότητας των αναγκαίων μέσων.
2. Οι μελέτες, εισηγήσεις, γνώμες, προτάσεις και αποφάσεις της προηγούμενης παραγράφου διατυπώνονται με βάση την Πολιτική Εθνικής Άμυνας, την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική, τη Γενική Σχεδίαση Άμυνας της Χώρας και τις κατευθύνσεις της Κυβέρνησης και περιγράφουν το συνολικό σχήμα οργάνωσης, λειτουργίας και δυνατοτήτων των Ενόπλων Δυνάμεων, που ανταποκρίνεται στην εκτίμηση της απειλής και τους τρόπους με τους οποίους αυτή ενδέχεται να εκδηλωθεί, καθώς και στην ανάγκη κάλυψης των αποστολών των ΕΔ.
3. Οι μελέτες, εισηγήσεις, γνώμες, προτάσεις και αποφάσεις των προηγούμενων παραγράφων περιλαμβάνουν την πλήρη καταγραφή των υπαρχόντων κυρίων μέσων και υλικών και πλήρως τεκμηριωμένη αξιολόγηση για τον βαθμό πραγματικής και λειτουργικής ενσωμάτωσής τους, καθώς και αποτίμηση των προμηθειών αμυντικού υλικού της

τελευταίας -κάθε φορά- εικοσαετίας. Η καταγραφή και η αποτίμηση του προηγούμενου εδαφίου περιλαμβάνει οπωσδήποτε εκτίμηση της επιχειρησιακής κατάστασης κάθε οπλικού συστήματος και κάθε άλλου μέσου, της εναπομένουσας διάρκειας ζωής του, της ανάγκης εκσυγχρονισμού ή αναβάθμισής του, των διαθέσιμων ανταλλακτικών και πυρομαχικών, των δυνατοτήτων συντήρησης και εν γένει υποστήριξης και κάθε άλλο συναφές στοιχείο.

4. Η απόφαση της παρ. 1 για τη Δομή Δυνάμεων ως προς τα μέσα επαναξιολογείται και επικαιροποιείται κάθε πέντε χρόνια ή και συντομότερα, εάν μεταβάλλονται κρίσιμα δεδομένα.
5. Με την απόφαση της παρ. 1 πρέπει να διασφαλίζεται η πλήρης εφαρμογή της διαδικαστικότητας, να επιτυγχάνονται οι μέγιστες δυνατές συνέργειες και οικονομίες κλίμακος, η μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα και να λαμβάνονται υπόψη τα δεδομένα των Ενόπλων Δυνάμεων των κρατών-μελών του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
6. Πριν τη λήψη της απόφασης της παρ. 1 ενημερώνεται πλήρως και διατυπώνει τη γνώμη της η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής.

Άρθρο 73: Μακροπρόθεσμο πρόγραμμα προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων

1. Με βάση τη Δομή Δυνάμεων, όπως αυτή καθορίζεται κατά το άρθρο 72, καταρτίζεται το Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων. Το Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα έχει δεκαπενταετή διάρκεια και επανεξετάζεται και επικαιροποιείται ανά τριετία, ώστε να εναρμονίζεται με τους τριετείς κρατικούς προϋπολογισμούς.
2. Για την κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του Μακροπρόθεσμου Προγράμματος εφαρμόζονται οι διαδικασίες και τα κριτήρια του άρθρου 72. Επιπλέον λαμβάνονται πλήρως υπόψη τα δημοσιονομικά δεδομένα, οι οροφές πιστώσεων που καθορίζει η Κυβέρνηση και οι προγνώσεις και προβολές ως προς τις πληρωμές και παραλαβές που επηρεάζουν το δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος.

Άρθρο 74: Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων

1. Με βάση το Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων του άρθρου 73 καταρτίζεται το Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων, το οποίο επανεξετάζεται και επικαιροποιείται κάθε χρόνο ώστε να εναρμονίζεται με τον κρατικό προϋπολογισμό.
2. Για την κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων, εφαρμόζονται η διαδικασία και τα κριτήρια του άρθρου 72, η διαδικασία όμως ολοκληρώνεται με απόφαση του ΥΕΘΑ που κινείται μέσα στο πλαίσιο των σχετικών προβλέψεων του Προϋπολογισμού.

Άρθρο 75: Διάρθρωση του Μακροπρόθεσμου και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων

1. Τόσο το Μακροπρόθεσμο όσο και το Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων διακρίνεται σε τρία μέρη:
  - α. Στο πρώτο μέρος εντάσσονται τα κύρια αμυντικά υλικά και οι συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης μείζονος οικονομικής αξίας (άνω των 50 εκατ. ευρώ)
  - β. Στο δεύτερο μέρος εντάσσονται τα υπόλοιπα κύρια αμυντικά υλικά και οι αντίστοιχες συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης.
  - γ. Στο τρίτο μέρος εντάσσονται τα έργα υποδομής που είναι αναγκαία για την υποστήριξη συστημάτων και μέσων τα οποία εντάσσονται στο Πρόγραμμα Προμηθειών.
2. Στο Μακροπρόθεσμο και στο Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Προμηθειών εντάσσονται μόνον ολοκληρωμένες προτάσεις για την προμήθεια αμυντικού υλικού (υποπρογράμματα). Ολοκληρωμένη θεωρείται η πρόταση που περιλαμβάνει:
  - α. Εκτίμηση για την αμυντική ανάγκη που πρέπει να καλυφθεί στο πλαίσιο της Δομής Δυνάμεων του άρθρου 72.
  - β. Εκτίμηση για το συνολικό κόστος κύκλου ζωής του κάθε αμυντικού υλικού ως συστήματος στο οποίο περιλαμβάνεται οπωσδήποτε η αρχική και η εν συνεχεία υποστήριξή του και πιο συγκεκριμένα: η συντήρηση, τα ανταλλακτικά, τα πυρομαχικά, η εκπαίδευση, τα παρελκόμενα έργα υποδομής, οι δυνατότητες εκσυγχρονισμού ή παράτασης της διάρκειας ζωής ή αναβάθμισης και κάθε άλλο συναφές και κρίσιμο, για την εκτίμηση του συνολικού κόστους, στοιχείο.
  - γ. Πρόταση για την ασφάλεια εφοδιασμού με βάση τις υπάρχουσες και άμεσα διαθέσιμες στην Ελλάδα δυνατότητες παραγωγής, συμπαραγωγής και υποστήριξης.

Άρθρο 76: Ενεργοποίηση του Προγράμματος Προμηθειών

1. Κάθε υποπρόγραμμα (ολοκληρωμένη πρόταση) προμήθειας αμυντικού υλικού, εφόσον είναι εντεταγμένη στο Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα ενεργοποιείται με πρόταση του Ανωτάτου Συμβουλίου του οικείου κλάδου, που εισάγεται στο ΣΑΓΕ, το οποίο και γνωματεύει σχετικά. Στη συνέχεια ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ διατυπώνει την πρότασή του προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας ζητά τη γνώμη των Γενικών Διευθύνσεων Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων, Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης και Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων, ενώ μπορεί να θέσει το ζήτημα προς συζήτηση στο Συμβούλιο Άμυνας. Ο Υπουργός, υποχρεωτικά εφόσον το υποπρόγραμμα είναι μείζονος οικονομικής αξίας και δυνητικά σε κάθε άλλη περίπτωση, εισάγει το ζήτημα στο ΚΥΣΕΑ που αποφασίζει σχετικά μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής. Για τα υπόλοιπα υποπρογράμματα, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από τον Υπουργό μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.
2. Με την απόφαση ενεργοποίησης υποπρογράμματος καθορίζεται και η διαδικασία εκτέλεσης της προμήθειας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 81/2009 και στην σχετική εθνική νομοθεσία.

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ
ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΑΣ,
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΚΑΙ ΘΥΜΑΤΩΝ ΠΟΛΕΜΟΥ
ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Κεφάλαιο Α΄ - Τροποποίηση διατάξεων του νόμου 3421/2005 “Στρατολογία των Ελλήνων και άλλες διατάξεις” (ΦΕΚ Α302/13-12-2005) και του ΠΔ 292/03 “Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων στρατολογικής φύσης” (ΦΕΚ Α248/30-10-2003) και Ειδικοί Έφεδροι Οπλίτες

Άρθρο 77: Τροποποίηση Στρατολογικής Νομοθεσίας

1. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 5 του νόμου 3421/2005 (ΦΕΚ 302/13-12-2005) διαγράφεται η φράση «άοπλη στρατιωτική υποχρέωση ή».
2. Στο άρθρο 13 του ν. 3421/05 (ΦΕΚ 302/13-12-2005), όπως ισχύει, η υποπαράγραφος ζ της παραγράφου 1 και το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 αντικαθίστανται ως εξής:
 «ζ. Οι μοναχοί ή οι δόκιμοι μοναχοί, που μονάζουν σε Μονή του Αγίου Όρους, εφόσον το επιθυμούν.
 3. Οι υπαγόμενοι στις διατάξεις των υποπαραγράφων α και ζ της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου υπέχουν στρατιωτικές υποχρεώσεις, εφόσον, πριν από τη συμπλήρωση του τεσσαρακοστού πέμπτου έτους της ηλικίας τους, παύσουν να υφίστανται οι λόγοι της απαλλαγής.».
3. Στο άρθρο 13 του ν.3421/05 (ΦΕΚ 302/13-12-2005), όπως ισχύει, προστίθεται παράγραφος 7 όπως παρακάτω και η υπάρχουσα παράγραφος 7 αναριθμείται σε 8:
 «7. Για την εφαρμογή του άρθρου αυτού ισχύουν τα καθοριζόμενα από το άρθρο 8 του παρόντος νόμου.».
4. Στο άρθρο 16 του ν. 3421/05 (ΦΕΚ 302/13-12-2005), όπως ισχύει, η παράγραφος 3 καταργείται και οι παράγραφοι 4 και 5 αναριθμούνται σε 3 και 4, αντίστοιχα.
5. Στο άρθρο 17 του ν.3421/05 (ΦΕΚ 302/13-12-2005), όπως ισχύει, η παράγραφος 8 καταργείται και οι παράγραφοι 9 και 10 του άρθρου αυτού αναριθμούνται σε 8 και 9 αντίστοιχα.
6. Στο άρθρο 18 του ν.3421/05 (ΦΕΚ 302/13-12-2005), όπως ισχύει, στην παράγραφο 1 υποπαράγραφο α προστίθεται η φράση «ή Γυμνασίων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης».
7. Στο άρθρο 26 του ν.3421/05 (ΦΕΚ 302/13-12-2005), όπως ισχύει, η παράγραφος 4 καταργείται.
8. Στο άρθρο 43 του ν. 3421/05 (ΦΕΚ 302/13-12-2005), όπως ισχύει, το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 και το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 5 υποπαράγραφος α καταργούνται.
9. Στο άρθρο 51 του ν. 3421/05 (ΦΕΚ 302/13-12-2005), όπως ισχύει, επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:
 α. Στην παράγραφο 3 προστίθεται υποπαράγραφος στ ως εξής:

- «στ. Με την έναρξη της κράτησης του ανυπότακτου σε φυλακές ή σε οποιαδήποτε αρμόδια Αρχή ή με την ένταξή του σε κέντρα θεραπείας εξαρτημένων ατόμων ή με την κατάταξή του σε τακτικές ένοπλες δυνάμεις ξένου κράτους, εφόσον του χορηγηθεί αναβολή κατάταξης για οποιαδήποτε από τις παραπάνω περιπτώσεις. Η ποινική δίωξη όσων από τους παραπάνω έχουν ενταχθεί σε κέντρα θεραπείας εξαρτημένων ατόμων ή έχουν καταταγεί σε τακτικές ένοπλες δυνάμεις ξένου κράτους, αναστέλλεται για όλο το χρονικό διάστημα της αναβολής τους.»
- β. Η παράγραφος 5 τροποποιείται ως εξής:
«5. Στους ανυπότακτους επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από το Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα ποινικές κυρώσεις, χρηματικό πρόστιμο, καθώς και οι στερήσεις και απαγορεύσεις που προβλέπονται από τα άρθρα 53 και 54 του παρόντος νόμου.»
- γ. Προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:
«6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζονται το ύψος του χρηματικού προστίμου, που επιβάλλεται στους ανυπότακτους, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, η διαδικασία καθώς και κάθε λεπτομέρεια αναγκαία για την εξαγορά του.»
10. Στο άρθρο 52 του ν.3421/05 (ΦΕΚ 302/13-12-2005), όπως ισχύει, η παράγραφος 3 τροποποιείται όπως παρακάτω και προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:
«3. Στους λιποτάκτες επιβάλλονται οι οριζόμενες από το Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα κατά περίπτωση ποινικές κυρώσεις, χρηματικό πρόστιμο, καθώς και οι στερήσεις και απαγορεύσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 53 και 54 του παρόντος νόμου.
4. Η παράγραφος 6 του άρθρου 51 του παρόντος νόμου ισχύει αναλογικά και για τους λιποτάκτες.»
11. Το άρθρο 55 του ν.3421/2005 (ΦΕΚ 302/13-12-2005), όπως ισχύει, τροποποιείται ως εξής:
α. Αντικαθίσταται ο τίτλος του άρθρου ως εξής:
«Ρύθμιση στρατιωτικών υποχρεώσεων ειδικών κατηγοριών ομογενών».
β. Στην παράγραφο 1 αντικαθίσταται η φράση «σε χώρα του τέως Ανατολικού Συνασπισμού ή την Τουρκία» με τη φράση: «στο Αζερμπαϊτζάν, την Αρμενία, τη Γεωργία, το Καζακστάν, την Κιργιζία, τη Λευκορωσία, τη Μολδαβία, την Ουκρανία, το Ουζμπεκιστάν, τη Ρωσική Ομοσπονδία, το Τατζικιστάν, το Τουρκμενιστάν, την Αλβανία και την Τουρκία».
γ. Στην παράγραφο 2 αντικαθίσταται η φράση «σε χώρα του τέως Ανατολικού Συνασπισμού ή την Τουρκία» με τη φράση «σε χώρα της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού».
δ. Από την παράγραφο 4 διαγράφεται η φράση «οι χώρες προέλευσης».

Άρθρο 78: Ζητήματα εναλλακτικής υπηρεσίας

Στο Κεφάλαιο Ι (Αοπλη στρατιωτική υποχρέωση - Εναλλακτική υπηρεσία των αντιρρησιών συνείδησης) του ν.3421/05 (ΦΕΚ 302/13-12-2005), όπως ισχύει, επέρχονται τροποποιήσεις ως εξής:

- α. Από τον τίτλο του Κεφαλαίου I διαγράφεται η φράση: «Άοπλη στρατιωτική υποχρέωση».
- β. Στο άρθρο 59 παράγραφος 1, η φράση «τη στρατεύσιμη στρατιωτική τους υποχρέωση» αντικαθίσταται με τη φράση «τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις».
- γ. Στο άρθρο 59 η υποπαράγραφος α της παραγράφου 3 αντικαθίσταται ως εξής:
«α. Όσοι έχουν υπηρετήσει ενόπλιως για οσοδήποτε χρονικό διάστημα στις Ελληνικές ή ξένες ένοπλες δυνάμεις ή στα Σώματα Ασφαλείας, μετά τον ενστερνισμό των πεποιθήσεων που τους εμποδίζουν στην εκπλήρωση ένοπλης στρατιωτικής υποχρέωσης για λόγους συνείδησης.»
- δ. Στο άρθρο 59 παράγραφος 4 διαγράφεται η φράση: «είτε άοπλη στρατιωτική υποχρέωση είτε».
- ε. Από τον τίτλο του άρθρου 60 διαγράφεται η φράση: «της άοπλης στρατιωτικής υποχρέωσης ή».
- στ. Στο άρθρο 60 αντικαθίστανται οι παράγραφοι 1 και 2 ως εξής:
«1. Οι αναγνωριζόμενοι ως αντιρρησίες συνείδησης υποχρεούνται να εκπληρώσουν εναλλακτική υπηρεσία, διπλάσια από εκείνη που θα εκπλήρωναν εάν υπηρετούσαν ενόπλιως.
2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, επιτρέπεται η απόλυση των αντιρρησιών συνείδησης και πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου υπηρεσίας που προβλέπεται από την προηγούμενη παράγραφο, όχι όμως πριν από τη συμπλήρωση του μέγιστου χρόνου πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας, που ισχύει για την οριστική απόλυση των ενόπλιως υπηρετούντων οπλιτών οιοδήποτε κλάδου των Ενόπλων Δυνάμεων, προσαυξημένου τουλάχιστον κατά δύο (2) μήνες.»
- ζ. Στον τίτλο του άρθρου 61 διαγράφεται η φράση «της άοπλης στρατιωτικής υποχρέωσης ή».
- η. Στο άρθρο 61 καταργείται η παράγραφος 1 και οι παράγραφοι 2 και 3 αναριθμούνται σε 1 και 2, αντίστοιχα.
- θ. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 62 διαγράφονται οι φράσεις «κατά περίπτωση» και «ή η κατάταξή τους στις Ένοπλες Δυνάμεις για άοπλη στρατιωτική υποχρέωση».
- ι. Στον τίτλο του άρθρου 64 διαγράφεται η λέξη «κατάταξη», η παράγραφος 1 καταργείται και οι παράγραφοι 2 έως και 9 αναριθμούνται σε 1 έως και 8, αντίστοιχα.
- ια. Η υποπαράγραφος δ της αναριθμημένης παραγράφου 2 του άρθρου 64 τροποποιείται ως εξής: «Δικαιούνται τροφή και στέγη από το φορέα στον οποίο διατίθενται και εφόσον αυτός αδυνατεί, καταβάλλεται σ' αυτούς χρηματικό ποσό, το ύψος του οποίου, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με τη διαδικασία της καταβολής του, καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας, Οικονομικών και των συναρμόδιων υπουργών».
- ιβ. Στο άρθρο 64 οι αναριθμημένες παράγραφοι 4, 5, 6, 7 και 8 τροποποιούνται ως εξής:
«4. Εκπίπτουν από το δικαίωμα εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας όσοι:
α. Εμπίπτουν στις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 59 του νόμου αυτού.
β. Κηρύσσονται ανυπότακτοι, λόγω μη παρουσίας τους στον φορέα που διατέθηκαν εντός της καθοριζόμενης προθεσμίας.
γ. Διαπράττουν πειθαρχικά ή ποινικά αδικήματα, τα οποία μπορούν να επιφέρουν, για το προσωπικό του φορέα που διατέθηκαν, απόλυση ή λύση της σχέσης εργασίας.
5. Σε περίπτωση έκπτωσης από το δικαίωμα εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας, το υπόλοιπο των υποχρεώσεων εκπληρώνεται ενόπλιως. Ο χρόνος εναλλακτικής υπηρεσίας που διανύθηκε αναγνωρίζεται ως χρόνος ένοπλης στρατιωτικής υποχρέωσης κατά το ήμισυ.

6. Στην περίπτωση της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου το υπόλοιπο του χρόνου που υποχρεούνται να εκπληρώσουν οι εκπίπτοντες δεν μπορεί να είναι μικρότερο των έξι μηνών.
7. Όσοι εκπληρώνουν εναλλακτική υπηρεσία παρέχουν δικαίωμα χορήγησης αναβολής λόγω υπηρετούντος αδελφού, της οποίας η διάρκεια είναι ίση με το χρόνο της στρατεύσιμης στρατιωτικής υποχρέωσης που θα εκπλήρωναν, αν υπηρετούσαν ενόπλως.
8. Όσοι εκπληρώνουν τον καθορισμένο χρόνο εναλλακτικής υπηρεσίας απολύονται από το φορέα στον οποίο διατέθηκαν. Αυτοί υπέχουν εναλλακτική εφεδρική υπηρεσία, της οποίας η διάρκεια και οι λεπτομέρειες εκπλήρωσης καθορίζονται με απόφαση του υπουργού Εθνικής Άμυνας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»
- ιγ. Στο άρθρο 64, προστίθεται παράγραφος 9, ως εξής:
«9. Προσαυξάνεται η διάρκεια της εναλλακτικής υπηρεσίας, κατά ένα (1) μήνα, κάθε φορά που οι αντιρρησίες συνείδησης:
α. Ασκούν συνδικαλιστική δραστηριότητα ή συμμετέχουν σε απεργία κατά το χρονικό διάστημα της εναλλακτικής υπηρεσίας τους.
β. Τιμωρούνται κατά το χρονικό διάστημα της εναλλακτικής υπηρεσίας τους, εξαιτίας παράβασης των διατάξεων για χορήγηση αδειών απουσίας, με ποινές οι οποίες ισχύουν για τους υπαλλήλους του φορέα που διατέθηκαν.»
- ιδ. Στον τίτλο του άρθρου 65 διαγράφονται οι φράσεις «άοπλη στρατιωτική υποχρέωση ή» και «πολιτική κοινωνική».
- ιε. Στο άρθρο 65 παράγραφο 2 διαγράφεται το δεύτερο εδάφιο.
- ιστ. Στο άρθρο 65 προστίθενται παράγραφοι 3 και 4, ως εξής:
«3. Όσοι έχουν εκπληρώσει ενόπλως τη στρατεύσιμη στρατιωτική τους υποχρέωση και αρνούνται για λόγους συνείδησης να εκπληρώσουν τις εφεδρικές τους υποχρεώσεις, εφόσον αναγνωρίζονται ως αντιρρησίες συνείδησης, εξαιρούνται από την πρόσκληση για κατάταξη και διαγράφονται από την εφεδρεία των Ενόπλων Δυνάμεων, με την απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 62 του παρόντος νόμου.
4. Για τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις αναγνώρισης των αναφερομένων στην προηγούμενη παράγραφο, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις των άρθρων 59 έως 64 του παρόντος νόμου.»

Άρθρο 79: Ρύθμιση υποχρεώσεων αντιρρησιών συνείδησης που έχουν συμπληρώσει το τριακοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους

1. Όσοι συμπληρώνουν το τριακοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους μπορούν να εξαγοράσουν το υπόλοιπο της εναλλακτικής τους υπηρεσίας, εφόσον έχουν διατεθεί ή θα διατεθούν σε φορείς του δημόσιου τομέα και αφού προηγουμένως εκπληρώσουν εναλλακτική υπηρεσία τουλάχιστον τριών (3) μηνών.
2. Το χρηματικό ποσό που καταβάλλεται για εξαγορά κάθε μήνα εναλλακτικής υπηρεσίας, η αναπροσαρμογή του, ο τρόπος, η διαδικασία και οι προθεσμίες καταβολής καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Κατά τον αρχικό καθορισμό του δεν μπορεί να είναι μικρότερο του χρηματικού ποσού που καταβάλλεται για την εξαγορά κάθε μήνα στρατεύσιμης στρατιωτικής υποχρέωσης από τους αναφερόμενους στο άρθρο 57 του νόμου 3421/2005 (ΦΕΚ 302/13-12-2005). Τα χρηματικά ποσά, που κα-

ταβάλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, αποτελούν έσοδα του Δημοσίου και περιέρχονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

3. Όσοι από τους αναφερόμενους στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου διετέλεσαν οποτεδήποτε ή διατελούν σε ανυποταξία, με την παρουσίασή τους στο Φορέα διάθεσης, εξαιρούνται από την πρόσκληση ή τις προσκλήσεις για τις οποίες κηρύχθηκαν ανυπότακτοι.
4. Το αξιόποino της ανυποταξίας των παραπάνω εξαλείφεται με παραγραφή και αίρονται όλες οι σχετικές συνέπειες. Οι δικογραφίες για τις ανυποταξίες τίθενται στο αρχείο με πράξεις του εισαγγελέα του αρμόδιου στρατιωτικού δικαστηρίου.
5. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται το ακριβές χρονικό διάστημα της εναλλακτικής υπηρεσίας που πρέπει να εκπληρώσουν οι ενδιαφερόμενοι, ο τρόπος και η διαδικασία διάθεσης σε φορείς και στρατολογικής τακτοποίησης των αναφερομένων στις προηγούμενες παραγράφους, οι προϋποθέσεις, οι διαδικασίες και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την υπαγωγή στις διατάξεις του άρθρου αυτού, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του.
6. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σε περίοδο επιστράτευσης, πολέμου ή έκτακτης ανάγκης σε περίοδο ειρήνης, είναι δυνατό να αναστέλλεται η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Άρθρο 80: Μεταβατικές Διατάξεις

1. Πρόσθετες στρατιωτικές υποχρεώσεις που επιβλήθηκαν για ανυποταξίες ή λιποταξίες που συντελέστηκαν μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, διέπονται από τις προϊσχύσασες διατάξεις.
2. Όσοι έτυχαν αναβολής κατάταξης ως κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος που διαπρέπουν σε επιστημονικές εργασίες ή έρευνες στο εξωτερικό, μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, δικαιούνται να υπαχθούν στις διατάξεις των άρθρων 50 και 51 του ΠΔ 292/03 (ΦΕΚ 248/30-10-03, τ. Α'), σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τις διατάξεις των άρθρων αυτών.
3. Όσοι αντιρρησίες συνείδησης έχουν εκπέσει από το δικαίωμα εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας, μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού κατ' εφαρμογή του άρθρου 64 παράγραφος 4 υποπαράγραφοι δ και ε του νόμου 3421/2005 (ΦΕΚ 302/13-12-2005), όπως ίσχυαν πριν την κατάργησή του με το νόμο αυτό και δεν έχουν εκπληρώσει τη στρατεύσιμη στρατιωτική τους υποχρέωση, δικαιούνται να ζητήσουν εκ νέου την υπαγωγή τους στις διατάξεις περί αντιρρησιών συνείδησης, εντός τριμήνου από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.
4. Όσοι από τους παραπάνω διετέλεσαν οποτεδήποτε ή διατελούν σε ανυποταξία, επειδή δεν εκπλήρωσαν ενόπλως το υπόλοιπο των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων με την ανάληψη υπηρεσίας στο φορέα που διατίθενται εξαιρούνται από την πρόσκληση ή τις προσκλήσεις για τις οποίες κηρύχθηκαν ανυπότακτοι.

5. Το αξιόποικο της ανυποταξίας τους, εξαλείφεται με παραγραφή και αίρονται όλες οι σχετικές συνέπειες. Οι δικογραφίες για τις ανυποταξίες τίθενται στο αρχείο με πράξεις του εισαγγελέα του αρμόδιου στρατιωτικού δικαστηρίου.

Άρθρο 81: Ειδικοί Έφεδροι Οπλίτες

1. Όσοι εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις ενόπλως ως οπλίτες, δύνανται με αίτησή τους να παραμένουν στις τάξεις των ΕΔ με την ιδιότητά τους αυτή και μετά την εκπλήρωση αυτών, ως έφεδροι οπλίτες, κατ' εξαίρεση του άρθρου 2 παρ. 5 του νόμου 3421/2005 (ΦΕΚ Α302/13-12-2005).
2. Δυνατότητα επανακατάταξης στις ΕΔ, κατόπιν αίτησής τους, ως οπλιτών από την Εφεδρεία έχουν και οι έφεδροι, οι οποίοι εκπλήρωσαν ενόπλως τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις ως οπλίτες, εφόσον δεν έχουν παρέλθει τρία (3) έτη από την ημερομηνία της οριστικής τους απόλυσης.
3. Οι παραπάνω ονομάζονται Ειδικοί Έφεδροι Οπλίτες (ΕΕΦΟΠ) και λογίζεται ότι εκπληρώνουν εφεδρική στρατιωτική υποχρέωση, κατ' εφαρμογή του άρθρου 5 παρ. 4 του νόμου 3421/2005 (ΦΕΚ Α302/13-12-2005).
4. Η διάρκεια της επιπλέον εφεδρικής στρατιωτικής υποχρέωσής τους καθορίζεται σε εξαμήνα και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τριών (3) ετών.
5. Η εφεδρική τους υποχρέωση εκπληρώνεται με το βαθμό και την ειδικότητα που φέρουν, στον κλάδο των ΕΔ που υπηρετούν ή στην Εφεδρεία του οποίου ανήκουν.
6. Μετά την εκπλήρωση της εφεδρικής στρατιωτικής υποχρέωσης που τους καθορίστηκε, απολύονται οριστικά από τις τάξεις των ΕΔ, χωρίς άλλη διαδικασία.
7. Για τους ΕΕΦΟΠ που υπηρετούν στις ΕΔ κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται αποκλειστικά οι διατάξεις του νόμου 3421/2005 (ΦΕΚ Α302/13-12-2005).
8. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας καθορίζονται θέματα παροχών, τοποθετήσεων, περιπτώσεων απολύσεων, προσόντων και προϋποθέσεων ένταξης στο θεσμό, αδειών, υπηρεσιακής τους κατάστασης, διάρκειας της υποχρέωσης, διαδικασίας κατάταξής τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Κεφάλαιο Β΄ - Προστασία αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου και λοιπές διατάξεις

Άρθρο 82: Κατηγορίες αναπήρων και θυμάτων πολέμου

1. Η παράγραφος 9 (γ) του αρθρ. 10 ν.δ. 1044/1971 (ΦΕΚ Α245/30-11-1971), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:
 «γ. σε όσους μόνιμους αξιωματικούς, ανθυπασπιστές και υπαξιωματικούς, δόκιμους έφεδρους αξιωματικούς και οπλίτες θητείας συμμετείχαν με οποιονδήποτε τρόπο στα πολεμικά γεγονότα της χρονικής περιόδου από την 20η Ιουλίου έως την 20η Αυγούστου 1974 στην Κύπρο, καθώς και στα γεγονότα που έλαβαν χώρα το 1964 στην Τυληρία και Λευκωσία και το 1967 στην Κοφινού και τους Αγίους Θεοδώρους της Κύπρου, καθώς και στις άγαμες χήρες αυτών εν ειρήνη και ελλείψει αυτών στα τέκνα τους, εφόσον αυτά έχουν αναπηρία άνω του 60%. Οι κατά το προηγούμενο εδάφιο δικαιούχοι, που δεν πληρούν τους όρους του άρθρου 5 π.δ. 37/2009 (ΦΕΚ Α54/1-4-2009), καθώς και οι χήρες και τα τέκνα αυτών ικανοποιούνται μόνον, εφόσον μετά την υποβολή των αιτήσεων από τους δικαιούχους των περιπτώσεων α΄ β΄ και δ΄ της παρούσας παραγράφου υπάρχουν θέσεις περιπτέρων. Οι δικαιούχοι της κατηγορίας αυτής, που πληρούν τους όρους του άρθρου 5 π.δ. 37/2009 (ΦΕΚ Α54/1-4-2009), καθώς και οι χήρες και τα τέκνα τους ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα έναντι των δικαιούχων των περιπτώσεων α΄ και β΄ της παρούσας. Για τις χήρες και τα τέκνα ισχύουν σε κάθε περίπτωση τα κριτήρια του αρ. 5 πδ 37/2009 (ΦΕΚ Α54/1-4-2009). Από την εφαρμογή της παρούσης περίπτωσης εξαιρούνται όσοι ενεπλάκησαν κατά τις παραπάνω περιόδους με οποιονδήποτε τρόπο σε παράνομες δραστηριότητες σε βάρος της νόμιμης λειτουργίας του πολιτεύματος της Κυπριακής Δημοκρατίας».
2. Στην παράγραφο 9 του αρθρ. 10 ν.δ. 1044/197 (ΦΕΚ Α245/30-11-1971), όπως ισχύει, 1 προστίθεται περίπτωση (δ) ως εξής:
 «δ. στα αναφερόμενα στο αρ. 1 Ν. 1897/1990 (ΦΕΚ Α120/11-9-1990) πρόσωπα, εφόσον δεν υφίστανται δικαιούχοι των περιπτώσεων α΄, β΄ και γ΄ της παρούσας.»
3. Το άρθρο 13 § 4 ν.δ. 1044/1971 (ΦΕΚ Α245/30-11-1971) αντικαθίσταται ως εξής :
 «4. Εφόσον σε δημοτικό διαμέρισμα υφίστανται άδειες περιπτέρων προς διάθεση και δεν υπεβλήθησαν αιτήσεις δικαιούχων των παραγράφων 1 και 3, εντός έτους από τη δημοσιοποίησή τους, τηρούμενης της διαδικασίας της παραγράφου 1(α) του αρ. 14 του παρόντος νόμου, οι άδειες αυτές παραχωρούνται με την παρακάτω σειρά στους δικαιούχους του αρ. 10 παρ. 9γ του παρόντος, σε άτομα με αναπηρία και πολυτέκνους, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του προεδρικού διατάγματος του αρ. 10 παρ. 11 του παρόντος νόμου και στα αναφερόμενα στο αρ. 1 ν. 1897/1990 (ΦΕΚ Α120/11-9-1990) πρόσωπα. Οι κατά τα ανωτέρω δικαιούχοι του αρ. 10 παρ. 9 (γ) του παρόντος, που δεν πληρούν τους όρους του άρθρου 5 π.δ. 37/2009 (ΦΕΚ Α54/1-4-2009), οι χήρες και τα τέκνα τους, ικανοποιούνται μόνον εάν δεν έχουν υποβληθεί αιτήσεις από τις λοιπές κατηγορίες της παρούσας παραγράφου.»
4. Η παράγραφος 2 της Κ.5671/1487/9-8-1984 (ΦΕΚ Β549/9-8-1984), όπως ισχύει, κοινής Υπουργικής Απόφασης αντικαθίσταται ως εξής:
 «2. Σε περίπτωση θανάτου του εκμισθωτή η μίσθωση συνεχίζεται από τη σύζυγο και τα τέκνα αυτού. Σε περίπτωση μη υπάρξεως διαδόχων δικαιούχων αυτού η μίσθωση συνεχίζεται μέχρι τη λήξη της με το νέο δικαιούχο. Σε περίπτωση θανάτου του μισθωτή, η μίσθωση συνεχίζεται μεταξύ όποιων εκ του/της συζύγου και των τέκνων αυτού υποβάλουν την δήλωση του αμέσως επόμενου εδαφίου, στους οποίους και μεταβιβάζεται από κοινού η άδεια λειτουργίας. Στην περίπτωση αυτή τα πρόσωπα του προη-

γουμενου εδαφίου εντός τεσσάρων μηνών από τον θάνατο του μισθωτή και ανεξαρτήτως του αν αποποιήθηκαν την κληρονομία του κληρονομούμενου μισθωτή δηλώνουν εγγράφως έκαστος εξ αυτών στην αρμόδια υπηρεσία τη βούλησή τους για τη συνέχιση της μισθώσεως προσκομίζοντας πιστοποιητικό πλησιεστέρων συγγενών. Παράλειψη της δήλωσης αυτής λογίζεται ως αρνητική δήλωση με συνέπεια τον αποκλεισμό από τη μισθωτική σχέση του παραλείψαντος τη δήλωση.»

5. Στη παράγραφο 1 του αρθρ. 23 ν.δ. 1044/1971 (ΦΕΚ Α245/30-11-1971), όπως ισχύει, προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:
«Εφόσον δεν υπεβλήθησαν αιτήσεις των δικαιούχων του προηγούμενου εδαφίου οι άδεις αυτές παραχωρούνται με την παρακάτω σειρά στους δικαιούχους του αρ. 10 παρ. 9 (γ) του παρόντος νόμου, σε άτομα με αναπηρία και πολυτέκνους, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του προεδρικού διατάγματος του αρ. 10 παρ. 11 του παρόντος νόμου και στα αναφερόμενα στο αρ. 1 ν. 1897/1990 (ΦΕΚ Α120/11-9-1990) πρόσωπα. Οι κατά τα ανωτέρω δικαιούχοι του αρ. 10 παρ. 9 (γ) του παρόντος, που δεν πληρούν τους όρους του αρ. 5 π.δ. 37/2009 (ΦΕΚ Α54/1-4-2009), ικανοποιούνται μόνον εάν δεν έχουν υποβληθεί αιτήσεις από τις λοιπές κατηγορίες της παρούσας παραγράφου.»
6. Το άρθρο 25 παρ. 2 ΝΔ 1044/1971 (ΦΕΚ Α245/30-11-1971) αντικαθίσταται ως εξής :
«Στις σχολάζουσες θέσεις περιπτέρων εντός των κεντρικών ζωνών των πόλεων αποκαθίστανται ανάπηροι πολέμου, ανάπηροι επιχειρήσεων Κύπρου, όπως ορίζεται στο άρθρο 10 παρ. 9γ του παρόντος νόμου, με ποσοστό αναπηρίας 100%, οι ανάπηροι ειρηνικής περιόδου του ν. 1370/1944 (ΦΕΚ Α82/13-4-1944) με ποσοστό αναπηρίας 100% και ανάπηροι με ποσοστό αναπηρίας 100%. Μεταξύ αυτών προτιμώνται οι τυφλοί και οι παραπληγικοί. Σε περίπτωση μη υποβολής αιτήσεως από δικαιούχα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου, εντός ευλόγου χρόνου και όχι πέραν του εξαμήνου από της αναρτήσεως του σχετικού πίνακα σχολαζόντων περιπτέρων, κυλικείων, καφενείων και κουρείων, αποκαθίστανται κατά σειρά οι λοιποί δικαιούχοι του άρθρου 13 του παρόντος νόμου.»
7. Η παράγραφος 3(θ) του αρ. 9 π/δτος 37/2009 (ΦΕΚ Α54/1-4-2009) αντικαθίσταται ως εξής:
«θ. Πλήρες πιστοποιητικό στρατολογικής κατάστασης τύπου Α΄»

Άρθρο 83: Ζητήματα νοσηλείας

1. Στους δικαιούχους του αρ. 10 παρ. 9γ του ΝΔ 1044/1971 (ΦΕΚ Α245/30-11-1971), παρέχεται ενδονοσοκομειακή νοσηλεία για οποιαδήποτε πάθηση στα στρατιωτικά νοσοκομεία και των τριών Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, ως εσωτερικών ασθενών χωρίς τον όρο της απορίας. Το ίδιο ισχύει και για τους συγγενείς α΄ βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και τους συζύγους των ανωτέρω δικαιούχων, εφόσον δεν δικαιούνται υγειονομικής περίθαλψης από οποιονδήποτε άλλο ασφαλιστικό φορέα.
2. Τα έξοδα νοσηλείας τους βαρύνουν τον κύριο ασφαλιστικό φορέα Υγειονομικής περίθαλψής τους. Σε περίπτωση μη ασφαλίσεώς τους σε άλλο φορέα η νοσηλεία γίνεται σε βάρος των ιδίων πόρων των Νοσοκομείων των ΕΔ.
3. Για την παροχή της ενδονοσοκομειακής νοσηλείας απαιτούνται τα παρακάτω:

- α. Αίτηση του ενδιαφερομένου προς στρατιωτικό νοσοκομείο του Κλάδου ΕΔ στον οποίο υπηρέτησε ο ίδιος ή συγγενής του, στην οποία να δηλώνεται και ο τόπος της μόνιμης κατοικίας του αιτούντος.
  - β. Πιστοποιητικό του αρμόδιου στρατολογικού γραφείου (τύπου Α'-πλήρες) στην οποία να αναφέρεται ότι ο αιτών υπηρέτησε στην Κύπρο κατά τις αναφερόμενες στο α. 10 παρ. 9γ του ΝΔ 1044/1971 (ΦΕΚ Α245/30-11-1971) περιόδους.
  - γ. Υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου στην οποία δηλώνεται ότι αυτός είναι ή δεν είναι ασφαλισμένος σε οποιονδήποτε κύριο ασφαλιστικό φορέα.
4. Σε περίπτωση επείγοντος τα παραπάνω δικαιολογητικά μπορεί να υποβληθούν εντός τριών ημερών από την ημέρα εισαγωγής για νοσηλεία.
  5. Η νοσηλεία παρέχεται κατ' αρχήν σε νοσοκομείο του Κλάδου ΕΔ στον οποίο υπηρέτησε ο δικαιούχος ή συγγενείς του, το οποίο εδρεύει στην περιοχή μόνιμης κατοικίας του δικαιούχου. Σε περίπτωση μη ύπαρξης τέτοιου νοσοκομείου ή αδυναμίας του υπάρχοντος να διαχειριστεί το συγκεκριμένο περιστατικό, η νοσηλεία παρέχεται από κατάλληλο νοσοκομείο των άλλων Κλάδων ΕΔ, το οποίο βρίσκεται εγγύτερα του τόπου μόνιμης κατοικίας του δικαιούχου.
  6. Σε κάθε περίπτωση η νοσηλεία εγκρίνεται ή όχι από τον Διευθυντή της νοσηλευτικής μονάδας των ΕΔ.
  7. Το δικαίωμα νοσηλείας είναι προσωποπαγές και σε καμία περίπτωση δεν μεταβιβάζεται ή επεκτείνεται σε άλλα μέλη της οικογενείας του δικαιούχου.

Άρθρο 84: Χρήση στρατιωτικών ακινήτων από ΟΤΑ

Ακίνητα ιδιοκτησίας του Ταμείου Εθνικής Άμυνας, του Ταμείου Εθνικού Στόλου και του Ταμείου Αεροπορικής Άμυνας μπορεί με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του κάθε Ταμείου να παραχωρούνται κατά χρήση στο Δημόσιο ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ιδίως στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εφόσον τα ακίνητα αυτά δεν είναι αναγκαία για τις Ένοπλες Δυνάμεις και με την παραχώρηση της χρήσης εξυπηρετούνται λόγοι γενικού συμφέροντος. Η παραχώρηση της χρήσης μπορεί να γίνεται χωρίς αντάλλαγμα. Με την κατά το πρώτο εδάφιο απόφαση καθορίζονται τυχόν πρόσθετοι όροι υπό τους οποίους τελεί η παραχώρηση, η οποία μπορεί να ανακληθεί εφόσον αρθούν οι λόγοι που την επέβαλαν. Στην ρύθμιση των προηγούμενων εδαφίων δεν εμπίπτουν τα ακίνητα που ανήκουν στο πεδίο προστασίας του άρθρου 109 του Συντάγματος.

Άρθρο 85: Τροποποίηση διατάξεων νομοθετικού διατάγματος 445/1974

1. Η περίπτωση β) της παραγράφου 2 του άρθρου 12 του νομοθετικού διατάγματος 445/1974 (ΦΕΚ Α160/10-6-1974) αντικαθίσταται ως εξής:
 «β) Ανθυπασπιστές, εάν κριθούν προακτέοι, προάγονται στον επόμενο βαθμό με τη συμπλήρωση οκτώ (8) ετών στον κατεχόμενο βαθμό ή δεκαεννέα (19) ετών συνολικής στρατιωτικής υπηρεσίας από την κατάταξή τους, από τα οποία πέντε (5) έτη στον κατεχόμενο βαθμό του Ανθυπασπιστή.»

2. Η υποπαράγραφος γ της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του νομοθετικού διατάγματος 445/1974 (ΦΕΚ Α160/10-6-1974) αντικαθίσταται ως εξής:
«γ. Το Σώμα Υλικού Πολέμου, που περιλαμβάνει τις Γενικές Ειδικότητες των Ανθυπασπιστών και Υπαξιωματικών Υλικού Πολέμου, των Ανθυπασπιστών και Υπαξιωματικών Υλικού Πολέμου Πυροτεχνουργών και των Τεχνιτών Υλικού Πολέμου.».

Άρθρο 86: Αναδρομικότητα Βαθμολογικής Προαγωγής

Για το στρατιωτικό προσωπικό των ΕΔ που βάσει των διατάξεων του παρόντος νόμου αποκτά δικαίωμα αναδρομικής βαθμολογικής προαγωγής, δεν γεννώνται δικαιώματα αναδρομικής καταβολής των αντιστοιχών αποδοχών. Από την παρούσα διάταξη εξαιρούνται οι περιπτώσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 22, των παραγράφων 1 έως 5 του άρθρου 24 και της παραγράφου 3 του άρθρου 26.

Άρθρο 87: Μεταβατικές ρυθμίσεις για τις συμβάσεις αντισταθμιστικών ωφελημάτων (ΑΩ)

1. Συμβάσεις αντισταθμιστικών ωφελημάτων που είχαν συναφθεί μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και προμηθευτών αμυντικού υλικού και οι οποίες έληξαν, συνολικά ή εν μέρει ανεκτέλεστες, με αποτέλεσμα την επιβολή ποινικών ρητρών σε βάρος των αντισυμβαλλομένων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας μπορούν να αναβιώσουν μέσα σε αποκλειστική προθεσμία έξι μηνών από την έκδοση της υπουργικής απόφασης της επομένης παραγράφου, εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας δηλώσει εγγράφως προς αυτό ότι επιθυμεί την υπαγωγή του στην παρούσα ρύθμιση αντί της καταβολής ποινικών ρητρών.
2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας που εκδίδεται μετά από διαβούλευση με τους συλλογικούς φορείς της αμυντικής βιομηχανίας και γνώμη της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής η οποία διατυπώνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της Βουλής, ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αναφέρονται στο περιεχόμενο και τον τρόπο εκτέλεσης των νέων συμβάσεων αντισταθμιστικών ωφελημάτων, καταρτίζεται πρότυπη σύμβαση, θεσπίζονται οι αναγκαίες εγγυήσεις διαφάνειας, εισάγονται διαδικασίες ελέγχου των σχετικών δικαιολογητικών δειγματοληπτικού αρχικά και σε περίπτωση εντοπισμού παράβασης γενικευμένου χαρακτήρα και προβλέπεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.
3. Η διάρκεια των νέων αυτών συμβάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει την 31^η Δεκεμβρίου 2014, το δε αντικείμενό τους εντάσσεται σε κατάλογο προγραμμάτων αντισταθμιστικών ωφελημάτων που καταρτίζεται από τους συλλογικούς φορείς της αμυντικής βιομηχανίας της χώρας προς όφελος αυτής και σύμφωνα με τις παραγωγικές δυνατότητες των μελών της. Ο κατάλογος υποβάλλεται στην Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων για αξιολόγηση και οριστικοποίησή του κατόπιν δημόσιας διαβούλευσης. Οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.
4. Η οικονομική αξία του φυσικού αντικειμένου των νέων συμβάσεων προσδιορίζεται με βάση τις διεθνώς ισχύουσες τιμές. Η ονομαστική αξία τους πρέπει να αντιστοιχεί κατ'

ελάχιστο στο ένα τέταρτο της ανεκτέλεστης πιστωτικής υποχρέωσης του υποκείμενου σε παροχή αντισταθμιστικών ωφελημάτων. Προς το σκοπό αυτό αξιοποιούνται όλα τα διαθέσιμα συγκριτικά στοιχεία. Καταργείται η έννοια της πιστωτικής αξίας και δεν μπορούν να προβλέπονται συντελεστές υπολογισμού της.

5. Οι νέες συμβάσεις πριν τη σύναψή τους ελέγχονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο, διέπονται από το ελληνικό δίκαιο, ενώ οι σχετικές διαφορές κρίνονται από τα ελληνικά δικαστήρια.
6. Μετά το πέρας της προβλεπόμενης στην παράγραφο 1 προθεσμίας ενημερώνεται η αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή για τα αποτελέσματα της εφαρμογής του άρθρου αυτού. Ο Υπουργός μπορεί στο στάδιο μεταξύ του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο και της σύναψης της σύμβασης να ζητήσει τη γνώμη της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της Βουλής. Στην Επιτροπή αποστέλλονται ούτως ή άλλως αντίγραφα όλων των συμβάσεων πριν τη σύναψή τους.
7. Στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου αυτού μπορούν να υπαχθούν και ισχύουσες συμβάσεις αντισταθμιστικών ωφελημάτων, εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας δηλώσει εγγράφως ότι επιθυμεί την αντικατάστασή της από σύμβαση νέου τύπου.
8. Οι ρυθμίσεις της υπουργικής απόφασης της παραγράφου 2 ως προς τον τρόπο ελέγχου των δικαιολογητικών μπορούν να επεκταθούν και στις ισχύουσες συμβάσεις των αντισταθμιστικών ωφελημάτων, εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας δηλώσει εγγράφως ότι συμφωνεί.

Άρθρο 88: Καταργούμενες Διατάξεις

1. Από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου καταργούνται οι παρακάτω διατάξεις:
  - α. Το άρθρο 53 του αναγκαστικού νόμου 833/1937 (ΦΕΚ Α351/7-9-1937).
  - β. Το Προεδρικό Διάταγμα 269/1993 (ΦΕΚ Α115/9-7-1993).
  - γ. Το Προεδρικό Διάταγμα 46/2005 (ΦΕΚ Α64/10-3-2005).
  - δ. Τα άρθρα 50 και 51 του ΠΔ 292/03 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων στρατολογικής φύσης» (ΦΕΚ 248/30-10-03, τ.Α΄).
  - ε. Ο νόμος 2439/1996 (ΦΕΚ Α219/6-9-1996), υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 89 του παρόντος νόμου.
2. Κάθε γενική και ειδική διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του νόμου αυτού ή ρυθμίζει τα ίδια θέματα με διαφορετικό τρόπο καταργείται, εκτός των περιπτώσεων στις οποίες ρητά προβλέπεται, στις διατάξεις του νόμου αυτού, ότι ειδικές διατάξεις διατηρούνται σε ισχύ.

Άρθρο 89: Έναρξη Ισχύος

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των επομένων παραγράφων, ο παρών νόμος ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Για τα στελέχη των ΕΔ που μέχρι την 31-12-2012 συμπληρώνουν είκοσι πέντε (25) έτη πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 5 έως 10, 11, πλην των παραγράφων 11 και 12 αυτού, 12 έως 14 και 16 έως 22 του νόμου 2439/1996 (ΦΕΚ Α219/6-9-1996).
3. Οι διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' του πρώτου μέρους του παρόντος νόμου και των άρθρων 30, 32 (εκτός της παραγράφου 1α) και 35, 36 (εκτός της παραγράφου 13α), 37 και 38 εφαρμόζονται από 1-1-2011.
4. Οι διατάξεις των άρθρων 15 έως 22 και 24 έως 29, του άρθρου 31, της παραγράφου 1α του άρθρου 32, του άρθρου 34 και της υποπαραγράφου 13α του άρθρου 36, εφαρμόζονται από 1-1-2012.
5. Η περίπτωση ε' του άρθρου 23 εφαρμόζεται για τα στελέχη που μεταπίπτουν στις ειδικές καταστάσεις που αναφέρονται σε αυτήν μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.
6. Οι διατάξεις του άρθρου 65 και της παραγράφου 1 του άρθρου 85 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται από 1-1-2011.
7. Οι διατάξεις των άρθρων 41 έως 52 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται για τις υποθέσεις που θα εισαχθούν προς κρίση ενώπιον των Πειθαρχικών Συμβουλίων μετά την έναρξη ισχύος του.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Β. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΠΕΓΛΙΤΗΣ